

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRY OF FINANCE AND ECONOMY

REFORMA E MENAXHIMIT TË FINANCAVE PUBLIKE 2014-2020

Raport monitorimi 2017

Mars 2018

Listë e akronimeve

OEA	Operator Ekonomik i Autorizuar
AOSHI	Agjencia e Ofrimit të Shërbimeve të Integruara
ShKA	Shërbimi i Koordinimit të Antimashtrimit
SIMFSH	Sistemi Informatik i Menaxhimit Financiar Shqiptar
SIMFQ	Sistemi Informatik i Menaxhimit Financiar të Qeverisë
ASPA	Shkolla Shqiptare e Administrates Publike
IB	Institucione Buxhetore
BSH	Banka e Shqipërisë
KMBL	Komiteti i Menaxhimit të Borxhit dhe Likuiditetit
QEF	Qendra e Ekselencës në Financë
FSDKS	Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor
NJQH	Njësia Qendrore e Harmonizimit
PDZHL	Programi për Decentralizim dhe Zhvillim Lokal
SMBAF	Sistemi i Menaxhimit të Borxhit dhe Analizës Financiare
MDH	Magazina e të Dhënave
SIMNH	Sistemi Informatik për Menaxhimin e Ndihmës së Huaj
BERZH	Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim
KE	Komisioni Evropian
PDT	Procedura e Deficitit të Tepërt
SELI	Sistemi Evropian i Llogarive
REMIP	Rregjistri Elektronik për Monitorimin e Investimit Publik
BE	Bashkimi Evropian
DBE	Delegacioni i Bashkimit Evropian
EUROSAI	Organizata Evropiane e Institucioneve Supreme të Auditimit (OEISA)
DÇF	Departamenti i Çështjeve Fiskale
IHD	Investimet e Huaja Direkte
FIRST	Nisma për Forcimin dhe Reformën në Sektorin Financiar
KMF	Kontrolli i Menaxhimit Financiar
IPF	Instrumenti i Planifikimit Financiar
PRF	Pasqyra e Riskut Fiskal
NJRF	Njësia e Riskut Fiskal
DPD	Drejtoria e Përgjithshme e Doganave
SPShDh	Sistemi i Përgjithshëm i Shpërndarjes së të Dhënave
PBB	Prodhimi i Brendshëm Bruto
DPT	Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
QSH	Qeveria e Shqipërisë
SFQ	Statistikat Financiare të Qeverisë
MSFQ	Manuali i Statistikave Financiare të Qeverisë
BVSFQ	Buletini Vjetor i Statistikave Financiare të Qeverisë
SIMBNj	Sistemi Informatik i Menaxhimit të Burimeve Njerëzore

KLSH	Kontrolli i Lartë i Shtetit
AB	Auditimi i Brendshëm
SIMF	Sistemi i Integruar i Menaxhimit Financiar
FMN	Fondi Monetar Ndërkombëtar
INSTAT	Instituti i Statistikave
INTOSAI	Organizata Ndërkombëtare e Institucioneve të Larta të Auditimit (ONILA)
IPA	Instrumenti për Ndihmë Para - Aderimit
SIP	Sistemi i Integruar i Planifikimit
SNKSP	Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit në Sektorin Publik
SIIMSP	Sistemet Informatike të Integruara të Menaxhimit të Sistemit të Planifikimit
SNISA	Standardet Ndërkombëtare për Institucionet Supreme të Auditimit
IPV	Institucioni i Përbashkët i Vjenës
NjQV	Njësitë e Qeverisjes Vendore
ML	Ministritë e Linjës
MFE	Ministria e Financave dhe Ekonomisë
MZHETS	Ministria e Zhvillimit Ekonomik Tregtisë dhe Sipërmarrjes
PAB	Programi Afatmesëm i Buxhetit
AKSHI	Agjencia Kombëtare e Shoqërisë së Informacionit
SKZHI	Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim
KKI	Këshilli Kombëtar i Investimit
PKIE	Plani Kombëtar për Integrimin Evropian
NPR	Nisma për Politika të Reja
QKR	Qendra Kombëtare e Regjistrimit
FPDhK	Faqja Përmbledhëse e të Dhënave Kombëtare
PKSG	Projekti Kombëtar Strategjik për Gazsjellësin
LOB	Ligji Organik për Buxhetin
RAP	Reforma e Administratës Publike
LIFShP	Llogaridhënia Financiare dhe Shpenzimet Publike
KBFP	Kontrolli i Brendshëm Financiar Publik
MFP	Menaxhimi Financiar Publik
KRSMFP	Kontrata për Reformën në Sektorin e Menaxhimit Financiar Publik
KBFP	Kontrolli i Brendshëm Financiar Publik
MIP	Menaxhimi i Investimeve Publike
ZK	Zyra e Kryeministrit
APP	Agjencia e Prokurimit Publik
PPP	Partneriteti Publik Privat
PSIU	Njësitë Institucionale të Sektorit Publik
BTSPSD	Borxhi Tre-Mujor i Sektorit Publik
FZhr	Fondi për Zhvillimin e Rajoneve
ReSPA	Shkolla Rajonale e Administratës Publike
RRKN	Rrjeti Rajonal i Këshillimit për NIC
SAI	Institucion Suprem i Auditimit
MBS	Mbështetje për Buxhetin Sektoral
SBPG	Udhëzimet Standarde për Përgatitjen e Buxhetit

Raporti i Monitorimit të Strategjisë MFP 2017

ShDhMS	Shkëmbimi i të Dhënave dhe Metodave Statistikore
SShÇE	Sekretariati Shtetëror për Çështjet Ekonomike
SIDA	Agjencia Suedeze për Bashkëpunim e Zhvillim Ndërkombëtar
SIGMA	Mbështetje për Zhvillimin e Qeverisjes dhe Menaxhimit
KSh	Kompani Shtetërore
KPS	Komiteti i Planifikimit Strategjik
AT	Asistencë Teknike
QTAD	Qendra e Trajnimit të Administratës Doganore dhe Tatimore
USAID	Agjencia e Shteteve të Bashkuara për Zhvillim Ndërkombëtar
BB	Banka Botërore

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Ky është **Raporti i Tretë Vjetor i Monitorimit të Menaxhimit të Financave Publike** për Shqipërinë dhe mbulon periudhën nga 1 janari 2017 deri në 31 dhjetor 2017. Jep informacion të hollësishëm rreth ecuresë së zbatimit të Strategjisë MFP.

Seksioni hyrës 1 jep një panoramë të ecuresë fiskale dhe ekonomia ka vijuar të rritet gjatë tre tremujorëve të parë të 2017. Prezantohet një **panoramë e rezultateve të treguesve kyç të performancës**. Janë përcaktuar 14 tregues të përgjithshëm të MFP, nga të cilët tetë janë përmbushur, pesë nuk janë përmbushur dhe për një prej tyre nuk disponohen të dhëna. Përsa u përket treguesve specifik të performancës në përgjithësi, janë përmbushur 19 nga 36 tregues, shtatë nuk janë përmbushur dhe shtatë të tjerë janë përmbushur pjesërisht. Për një tremujor të treguesve nuk disponoheshin të dhëna. Një sërë instrumentesh të **Strategjisë së MFP** në lidhje me ndryshimet legjislative. Sistemin e Menaxhimit të Integruar Financiar (SMIF); si dhe ndryshime në kulturën e menaxhimit dhe procesit u ngritën gjatë vitit 2017. Ky seksion përfshin një listë me **prioritete kyçe të reformës për vitin 2018**, përfshirë: fushatën anti – formalitet; procedurat për Menaxhimin e Investimeve Publike; monitorimin e Riskut Fiskal, si dhe parandalimin e pagesave të prapambetura, përveç të tjerash. Gjatë vitit 2018 do të ndërmerret një vlerësim afatmesëm i strategjisë e cila do të çojë në rishikim të prioriteteve dhe masave.

Seksioni 2 i raportit të monitorimit përcakton **mbështetjen e donatorëve për sektorin e MFP-së**, i cili dominohet nga kreditë, rreth 95 për qind të totalit të financimit, të siguruar nga Fondi Monetar Ndërkombëtar (FMN) dhe Banka Botërore (BB). Donatorë të tjerë në këtë sektor përfshijnë: Bashkimin Evropian (BE), Suedinë, Zvicrën dhe USAID-in, të cilët ofrojnë ndihmën e tyre përmes granteve, mbështetjes buxhetore dhe AT. Gjatë vitit 2017, 20 projekte të mbështetura nga donatorët ishin duke u zbatuar dhe shuma prej 88.17 milion euro ishin të planifikuara për projekte të reja, po për vitin 2017 (Shtojca 4). Asistenca Teknike e MFP-së e financuar nga BE-ja ka filluar në prill 2017, duke synuar forcimin e kapaciteteve të palëve të interesuara për të zbatuar strategjinë e MFP-së dhe informacionet mbi objektivat dhe masat e tij janë të përshkruara. Sipas Fondit të Mirëbesimit të Sistemit të Planifikimit të Integruar II, i menaxhuar nga Banka Botërore (BB) dhe aktualisht e financuar nga BE / IPA 2013, Suedia dhe Zvicra kanë financuar komponentët për të forcuar sistemet e financimit, nëpërmjet Sistemit Informativ të Menaxhimit të Ndihmës së Huaj (SIMNH) dhe Sistemit të Menaxhimit të Informacionit Financiar (SMIF).

Seksioni 2 gjithashtu paraqet gjetjet kyçe të vlerësimeve kryesore të lidhura me MFP-në të ndërmarrë nga partnerët e zhvillimit gjatë vitit 2017. Mbështetja e SIGMA-s për Përmirësimin e Qeverisjes dhe Menaxhimit. Rezultatet e raportit të Reformës së Administratës Publike (PAR) janë të përfshira me rekomandimet e hollësishme që gjenden në Aneksin 5. Nevoja për përmirësime në transparencën dhe gjithëpërfshirjen e raportimit dhe shqyrtimit të buxhetit identifikohet në veçanti. Megjithatë, është paraqitur një krahasim midis vendeve të rajonit dhe vihet re se Shqipëria shënohet më e lartë se vendet e tjera për PBA dhe treguesit e procesit të buxhetit. Gjetjet e Shpenzimeve Publike dhe Përgjegjshmërisë Financiare (**SHPPF**), të ndërmarrë bashkërisht nga MFE dhe BB, janë përmbledhur dhe fushat për përmirësim janë theksuar. Krahasuar me vlerësimin e kryer në 2011 vërehen përmirësime thelbësore në disa tregues kyç, përfshirë: parashikimin e të ardhurave; menaxhimin dhe raportimin e angazhimeve dhe detyrimeve të prapambetura të shpenzimeve; gjithëpërfshirjen e paketës së buxhetit dhe informacione të rëndësishme fiskale që tanimë janë të disponueshme për publikun; Buxheti i parë i Qytetarëve është përgatitur dhe botuar, po ashtu edhe Raporti Gjashtë - mujor i Performancës Makroekonomike, Fiskale dhe Buxhetore të Qeverisë; dhe përmirësime në aksesin e publikut në informacionin e prokurimit. Shqetësimet u ngritën në lidhje me: shtrirjen e operacioneve të paraportuara; transparencën e transfertave fiskale ndërqeveritare; rregullsinë dhe pjesëmarrjen në buxhetin vjetor; si dhe në shqyrtimin legjislativ të raporteve të auditimit të jashtëm. Rezultatet e Raporteve të misionit të Shqyrtimit të BE-së për Pajtueshmërinë pasqyrohen gjithashtu me rekomandimin e misionit të parë për çlirimin e 8,125,000 eurove për lëvrimin e kështit të dytë të mbështetjes buxhetore; ku gjashtë nga tetë treguesit janë përmbushur. Janë paraqitur gjetjet kryesore të Rishikimit të Prokurimit dhe Zbatimit të Kontratës në Shqipëri (CPCI), ndërmarrë nga BB; Banka e Zhvillimit Islamik, në bashkëpunim me Qeverinë Shqiptare, Delegacioni i BE-së, Ambasada e Zvicrës në Shqipëri, SIGMA-OECD dhe Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim (BERZH). Qëllimi ishte të përfitohej një kuptim më i mirë i mjedisit dhe faktorëve që ndikojnë në zbatimin e projekteve të punëve civile. Misioni zbuloi se arritjet domethënëse në reformën e prokurimeve publike ishin bërë, por nevojitet ende më shumë. Janë përmbledhur

gjetjet e **Raportit të 7-të Shqiptar të Iniciativës për Transparencën në Industrinë Nxjerrëse** për vitin 2016 dhe janë shpjeguar fushat kryesore të fokusit të raportit. Standardi EITI kërkon që vendet dhe kompanitë të japin informacione rreth hapave kryesorë në administrimin e të ardhurave të naftës, gazit dhe minierave duke përfshirë: kontratat dhe licensat, prodhimin, grumbullimin e të ardhurave, shpërndarjen e të ardhurave dhe shpenzimet sociale dhe ekonomike. Vlera e prodhimit të mbledhur gjatë vitit 2016 nga këta sektorë vlerësohet në shumën e 613 milionë dollarëve dhe kontributi kolektiv i sektorit është rreth 6 për qind e të ardhurave të Buxhetit Kombëtar për vitin 2016.

Dhe së fundmi, Seksioni 2 jep informacion rreth **vizibilitetit të Strategjisë MFP**, e cila shërben si një kuadër i dialogut të politikave për të gjithë donatorët dhe aktorët e shoqërisë civile që kanë aktivë në këtë sektor. Gjatë vitit 2017 janë mbajtur mbledhje si të Komitetit Drejtues të MFP-së (KD), ashtu edhe të Komitetit Teknik, gjatë të cilave u raportua rreth ecuresë së zbatimit të Strategjisë së MFP-së. Përsa i përket transparencës, Shqipëria e ka përmirësuar rezultatin në Anketën për Buxhetin e Hapur dhe ofron pak mundësi për përfshirjen e publikut në proces. Janë prezantuar disa iniciativa, përfshirë një “Portal për Transparencën” mbi Financat Vendore, i cili është hapur në faqen e internetit të MFE.

Seksioni 3 përfshin pjesën kryesore të raportit dhe paraqet ecurinë e secilit prej objektivave të gjashtë Shtyllave, treguesit e përfundimeve dhe masat me disa hollësi. Çdo nën – seksion nis me një përmbledhje të ecuresë për atë Shtyllë: **Shtylla 1/: Kuadri i qendrushëm dhe i matur fiskal** përbëhet nga katër objektiva me tregues mbështetës të përfundimeve, ku duket që ka pasur **ecuri të mirë** pasi tre nga katër prej tyre janë realizuar. *Raporti i borxhit ndaj PBB-së i planifikuar për vitin 2017 është më i ulët se i vitit 2016 dhe deficitin vjetor ishte dukshëm më i ulët se shpenzimet e planifikuara kapitale në mesatarisht 3.4 përqind të PBB-së në vitin 2017.* PBB-ja nominale ishte 0.21 milionë lekë më pak se parashikimi i FMN-së. Pasi **rregullat fiskale** u futën në LOB, janë bërë më shumë përpjekje për të zbatuar këto rregulla dhe parime. Raporti vjetor i zbatimit të buxhetit të konsoliduar vjetor për 2017, i cili botohet çdo vit nga MFE në qershor, tani përfshin Politikën Makroekonomike dhe Drejtoritë e Çështjeve Fiskale. Hartimi i **Llogarive Kombëtare të Qeverisë mbetet i papajtueshëm me Sistemin Evropian të Llogarive** (ESA) 2010, megjithëse treguesi është përmirësuar krahasuar me 2016. Objektivi i mbulimit të 50 përqind të kategorive nga Deklarata e **Riskut Fiskal** (DFR) është përmbytur. Në nivelin e aktivitetit, shtatë masa përbëjnë këtë Shtyllë, nga të cilat tre kanë përfunduar dhe katër vazhdojnë. Për herë të parë, *INSTAT ka përgatitur të dhënat e GFS sipas kërkesave të programit të transmetimit të ESA 2010.* Lista e Sektorit Publik u botua zyrtarisht në faqen e internetit të INSTAT-it gjatë pjesës së dytë të vitit 2017. Një Faqe Mujore Kombëtare e të Dhënave (FMKDH), e mbështetur nga misioni i FMN-së, u botua për herë të parë në faqen e internetit të INSTAT-it duke dhënë të dhëna thelbësore makroekonomike. Projekti i TA-së i financuar nga SECO-ja vazhdoi në fazën e tij të dytë si dhe u zhvilluan disa misione SECO në mbështetje të nxjerrjes së statistikave të GFS dhe EDP. BB ndihmoi FRU-në në identifikimin e burimeve të risqeve fiskale për Qeverinë Shqiptare nga detyrimet e saj të kushtëzuara dhe ndihmoi në vlerësimin e kostove dhe risqeve fiskale të drejtpërdrejta dhe jo të drejtpërdrejta që rrjedhin nga projektet e saj të PPP. *Drafti i parë i SFR që ishte një kërkesë ligjore, ishte në përgatitje e sipër gjatë vitit 2017, por nuk është botuar.*

Planifikimi dhe buxheti i mirë – integruar dhe efikas i shpenzimit publik përbëhet nga pesë objektiva, të cilat tregojnë **ecuri të përzier**, pasi njëri nga objektivat është përmbytur, dy janë përmbytur pjesërisht dhe dy nuk janë përmbytur. *Raporti ndërmjet shumës së fondeve të vlerësuar në strategjitë sektoriale dhe shumë të financimit të evidentuar për sektorët korrespondues brenda PBA është rritur në 56 përqind, krahasuar me 53 për qind që ishte në vitin 2016.* 57 përqind e **projekteve të investimit** të përfshira në PBA dhe 75 përqind e projekteve të propozuara ishin bazuar në prioritetet për vitin 2017. Treguesi që trajton *Disbursimet aktuale për projekte të mëdha investimi krahasuar me disbursimet e planifikuara, së bashku me shpjegimin e ndryshimeve*, i cili sapo nuk është përmbytur, pasi ka arritur 96 përqind nga 97 përqind që ishte synimi. Vazhdoi të kishte mdryshim ndërmjet totalit të **shpenzimeve të planifikuara**, të futur për herë të parë në PBA krahasuar me totalin e shpenzimeve të planifikuara në Buxhetin Vjetor për vitin 2017. Treguesi që trajton *shumën e caktuar për projekte shumë – vjeçare për secilin vit që kalon buxhetet e miratuara për ato projekte është i barabartë me zero*, nuk është përmbytur pasi ka pasur një mospërputhje prej 682 milion lekësh; dhe së dyti *Për gjithë BI-të online, gjithë projektet e mëdha të para – planifikuara në sistem në bazë të planeve të llogaritura të disbursimit që janë miratuar gjatë procesit të buxhetit, përpara nisjes së veprimeve të prokurimit* nuk ishte i disponueshëm pasi sistemet AGFIS dhe i APP-së nuk janë ende të

integruar për të siguruar se fondet janë të para – planifikuara në Sistemin e Thesarit përpara se të nisë procesi i prokurimit. Në lidhje me **Qeverinë Vendore**, ligji “Mbi financat e vetë – qeverisjes vendore” u miratua më 27 prill 2017, duke përcaktuar themelet e një disipline fiskale dhe buxhetore në të gjitha njësitë vendore. Ka pasur përmirësim në mbledhjen dhe administrimin e taksave nga bashkitë por ka pasur një prirje në rënie të raportit të rritjes, edhe pse ka pasur një rritje të pjesës së shpenzimeve të investimeve në buxhetet vendore, krahasuar me shpenzimet.

Në nivel masash, kjo Shtyllë përbëhet nga 17 masa, nga të cilat 3 janë përfunduar dhe 14 të tjera janë në zbatim. Janë miratuar Strategjia Kombëtare Sektoriale për Shëndetësinë 2016 – 2020, si dhe Strategjia Kombëtare për Shkencën, Teknologjinë dhe Novacionin 2017-2020. Deri në dhjetor 2017, janë miratuar 26 strategji, si pjesë e NSDI II nga Qeveria e Shqipërisë. PMO në bashkëpunim të ngushtë me OECD/SIGMA ka përgatitur një metodologji të re, e cila aktualisht po pilotohet në pesë Ministri dhe ka për qëllim të standardizojë procesin e monitorimit dhe raportimit (NSDI), strategjitë sektoriale dhe ato ndër – sektoriale). Gjatë vitit 2017, u përgatitën shtatë nga 25 raporte të monitorimit të strategjive, përfshirë raportin e Monitorimit të Strategjisë MFP 2016. Sekretariati i Përgjithshëm i SPC bashkëpunoi me LM-të dhe Grupin e Menaxhimit të Buxhetit në bashkëpunim të ngushtë me MFE dhe ky bashkëpunim rezultoi në rishikimin e Listës së Projekteve Strategjike Kombëtare, të Maturuara (PMSK), 2015, dhe 2016-2017 - përbëhet nga 143 projekte brenda pesë sektorëve që janë miratuar më 17 maj 2017 nga Komiteti i Planifikimit Strategjik. NSPP përbëhet nga dy kategori kryesore: *Kategoria I - Projektet e Lidhjes Ballkanike* dhe *Kategoria II - Projektet e Rëndësisë Kombëtare / Rajonale*; Projektet e Kategorisë I përbëhen nga 21 projekte me një kosto investimi prej 2.2 miliardë euro, por *hendeku i financimit është 79 për qind*. Në përputhje me LOB-në e ndryshuar, Udhëzuesi i parë Metodologjik për monitorimin e risqeve fiskale u hartua nga FRU në fillim të vitit 2017 dhe përcaktoi rolin e MFE-së në mbikëqyrjen fiskale të ndërmarrjeve shtetërore (NSH). Në fund të vitit 2017, të 11 LM-të u bënë përdorues të "Regjistrat elektronik për monitorimin e investimeve publike" (REMIP). MFE ka përditësuar të dhënat financiare dhe fiskale të NJQV-ve dhe analizat e tyre krahasuese dhe për herë të parë në vitin 2017 në portali u botua kuadri ligjor i NJQV-ve, "NJQV PBA 2018 - 2020", Buxheti Vendor Vjetor për vitin 2017 si dhe Analiza e Buxhetit Vendor. MFE në bashkëpunim me NJQV-të, ka përgatitur një plan Masa për pagesën e detyrimeve të prapambetura dhe NJQV-të kanë përmbushur kërkesat për të raportuar detyrimet e prapambetura në nivel vendor çdo tre muaj; megjithatë detyrimet e reja të prapambetura mbeten një çështje e vazhdueshme.

Shtylla 3: Ekzekutimi efikas i buxhetit. Shtylla 3 përmban dhjetë objektiva dhe ka pasur **ecuri shumë të mirë**, pavarësisht se është e ngarkuar brenda kuadrit të një shtylle të pamanovrueshme. Sipas treguesve të rezultateve, janë përmbushur gjashtë objektiva, dy janë përmbushur pjesërisht dhe njëri nuk mund të matej. Ka dy objektiva që mbulojnë **tatimet** dhe të tre treguesit e rezultateve për to janë përmbushur. *Baza e tatimit është rritur në 25 përqind për punonjësit dhe në 17 përqind për bizneset në vitin 2017* he *Raporti i Efikasitetit të tatimeve është rritur më shumë se sa pritej*. Përsa i përket *rimbursimit të TVSH-së*, rastet e shqyrtuara në krahasim me kërkesat e përgjithshme për rimbursim janë rritur më shumë e sa ishte synimi. Mbledhja e detyrimeve tatimore dhe atyre **doganore** gjithashtu ka rritur efikasitetin e saj. **Detyrimet e prapambetura** të grumbulluara për qeverisjen vendore të matura si *përqindje e shpenzimeve të përgjithshme në fund të vitit fiskal* kanë ngelur të pandryshuara. 58 përqind e *punonjësve të Administratës Publike* tashmë janë të regjistruar në *HRMIS*. **Prokurimi** Publik ka arritur një rezultat në nivel 3 në *vlerësimin e bërë nga SIGMA dhe në përqindjen e rasteve ku organi shqyrtues e kalon kohën maksimale ligjore* u pa një prirje zbritëse. **Asetet publike** të gjashtë *Institucioneve Buxhetore (IB)* janë tashmë të regjistruara në *AGFIS*. Menaxhimi i Borxhit përbëhet nga dy objektiva: “*Analiza e qendrueshmërisë së borxhit, si dhe menaxhimi i borxhit dhe strategjitë e qendrueshmërisë së borxhit të bazuara në të përgatiten çdo vit*” dhe treguesi i rezultatit për të **është përmbushur**; “*Kosto të minimizuara për përmbushjen e nevojave të Qeverisë për një nivel të përzgjedhur risku dhe një klasifikim të caktuar të kredive*”, përbërë nga dy tregues rezultatesh **është përmbushur pjesërisht**.

Në nivelin aktivitetesh, kjo Shtyllë përbëhet nga 31 masa, nga të cilat tetë që janë përfunduar dhe 23 vijnë. Sistemi i Informacionit i Administratës **Tatimore** i përdorur që nga viti 2015 nga Autoriteti Tatimor u përfundua gjatë vitit 2017. Në prill të vitit 2017 u ringrit *departamenti i ankesave tatimore* në MFE si dhe u miratua Rregullorja e Brendshme e Administratës Tatimore dhe Manualët për Drejtoritë e Përgjithshme dhe Rajonale. Drejtoria e Menaxhimit të Riskut ka iniciuar dy Projekte për Sektorin e Tregtisë dhe Shëndetit. Është krijuar dhe zbatuar një *plan strategjik sektorial dhe një plan Masa për monitorimin e aktiviteteve*

turistike dhe pajtueshmërinë e menaxhimit të riskut. Rishikimet e manualeve të auditimit dhe procedurat e lidhura me to janë përfunduar në kohë dhe me cilësi.

Disa Memorandume Mirëkuptimi (MM) ndërmjet MFE dhe aktorëve kryesorë: Operatori i Shpërndarjes së Energjisë Elektrike (OSHEE); bashkitë e Tiranës, Durrësit, Korçës dhe Fierit; dhe Kosovës. Një ligj i ri mbi tatimin mbi pronën u shpall në dhjetor. Ka nisur mbështetja dhe dhënia e një sërë informacionesh për taksapaguesit, përfshirë: ngritjen e faqeve të internetit, help desk-e, qendra asistence, dhe broshura. Administrata Tatimore ka nisur zbatimin e Planit të Masat Kundër Informalitetit. Sektori i shëndetësisë u përzgjodh si një risk i lartë për nën-deklarimin. Është hartuar një Plan i dyvjeçar për **Menaxhimin e Borxhit**.

U shpallën ligje të reja për Detyrimet Tatimore si dhe për procedurën e Heqjes nga Qarkullimi të Mjeteve të Transportit. Për të mbuluar amnistinë e gjobave dhe interesave, u paguan gjithsej 2.8 miliardë lekë për të mbuluar detyrimet kryesore të cilat u rimbursuan nga një hua që arrinte në 3.57 miliardë lekë. Në vitin 2017, u grumbulluan më shumë se 21 miliardë lekë nga detyrimet e prapambetura; ka pasur një zvogëlim prej 35 përqind në krijimin e detyrimeve të reja të prapambetura të borxhit, krahasuar me vitin 2016; dhe stoku i borxhit u ul nga 147 miliardë në 95 miliardë. Janë miratuar dhe zbatuar Udhëzimet e Procedurave të thjeshtuara Doganore. Është përgatitur si kuadër i punës me sektorin privat një "Strategji Biznesi për Administratën Doganore". Dogana Shqiptare dhe Shoqata e Industrialistëve Italianë në Shqipëri (Confindustria Albania) kanë nënshkruar një Protokoll Bashkëpunimi për të lehtësuar procedurat për kompanitë italiane të pranishme në Shqipëri. DPD ka përfutur trajnime dhe ka marrë pajisje në kuadër të bashkëpunimit me Programin EXBS për Kontrollin e Eksportit dhe Sigurinë Kufitare. DPD ka krijuar një sërë mekanizmash ankesash për operatorët e biznesit për të apeluar vendimet e marra nga autoritetet doganore dhe janë pranuar 299 ankesa. Është miratuar Kodi i ri Doganor, por për zbatimin e plotë të tij kërkohet sistemi Asycuda World. Është hapur një faqe e re interneti dhe Portali i Doganës Shqiptare: e-customs, ofron shërbime të reja në kohë reale për të ndihmuar bizneset dhe individët. Projekti i binjakëzimit "Modernizimi i Administratës Doganore Shqiptare" përfundoi në dhjetor 2017. Rezultatet kryesore lidhen me legjislacionin doganor dhe procedurat për ndërveprimin e sistemeve të TI me BE-NCTS si dhe me Zbatimin dhe Inteligjencën e Tranzitit Doganor. Në mars të vitit 2017, ka nisur Projekti i Binjakëzimit "Përafrimi i legjislacionit dhe procedurave të tarifave doganore shqiptare me acquis të BE-së dhe përkrahja e ndër e masave të sistemeve të TI-së me Sistemin e Menaxhimit të Tarifave të Integruara, SMTI", i cili do të vazhdojë për një periudhë dy - vjeçare.

Në vitin 2017, 15 NJB kishin nisur përdorimin e AGFIS, duke mbuluar më shumë se 75 për qind të shpenzimeve buxhetore. Sistemi i Analizës Financiare të Menaxhimit të Borxhit (SAFMB) ka qenë plotësisht funksional për borxhin e jashtëm dhe atë të brendshëm gjatë vitit 2017. Është themeluar Komiteti i Menaxhimit të Likuiditeteve dhe Borxhit (KMLB) për të përmirësuar koordinimin ndërmjet ekzekutimit të buxhetit, menaxhimit të borxhit dhe zbatimit të politikave monetare. Janë miratuar ndryshime në Ligjin për **Prokurimin Publik** në lidhje me garancinë e Pavarësisë së Komisionit të Prokurimit Publik si dhe është përfunduar ringritja e sistemit të prokurimit elektronik. Është përgatitur një Manual për Auditimin e Prokurimit për KLSH-në.

Shtylla 4: Raportimi mbi qeverisjen transparente ka vetëm një objektiv: të sigurojë përputhshmëri raportimi dhe kontabiliteti me Standardet Ndërkombëtare të Kontabilitetit të Sektorit Publik (IPSAS) nëpërmjet rritjes së kapaciteteve profesionale dhe infrastrukturës së TI. Treguesit e rezultateve janë përmbushur pjesërisht pasi prezantimi i pasqyrave financiare sipas kuadrit të IPSAS-ve deri në vitin 2020 nuk ka nisur ende. Duke pasur parasysh fushën e gjerë e në rritje të axhendës së transparencës, ky objektiv ka veçanërisht një fokus të ngushtë. Në nivel aktivitetesh, kjo shtyllë përbëhet nga pesë masa, nga të cilat katër janë në realizim e sipër dhe njëri ende nuk ka nisur. Ecuria është e ngadaltë, por AT e PFM tashmë po mbështet MFE-në në rritjen e gjithëpërfshirjes dhe transparencës në planifikimin dhe raportimin buxhetor, përfshirë përfshirjen e OSHC-ve. Këto masa bazohen në ecurinë e shtyllave të tjera, si p.sh.: Shtyllës 1 në lidhje me raportet e GFS. MFE-ja po asistohet nga Iniciativa BOOST, një përpjekje bashkëpunimi e BB-së, për të lehtësuar aksesin e publikut tek të dhënat e buxhetit dhe për të promovuar përdorimin efikas për proceset e përmirësuar të vendimmarrjes, transparencës dhe llogaridhënies. Në bashkëpunim me Co-Planin dhe MFE-në, është ngritur një Portal Transparence në faqen e internetit të MFE-së. Përveç saj, faqja e internetit e MFE-së përmban: Raporte Tremujore të të Ardhurave, Raporte Tremujore të Shpenzimeve; të ardhurat për frymë; shpenzimet për frymë; Buxhetin Vjetor; Programin e Buxhetit Afatmesëm; Paketën Fiskale; kuadrin ligjor të NJQV-ve; si dhe buxhetet e miratuara dhe PBA-në për bashkitë. Gjatë periudhës

shtator – tetor, qeveria ka drejtuar aktivitetet konsultimesh të hapura mbarë – kombëtare për buxhetin në nivel rajonal.

Shtylla 5: Kontrolli i brendshëm efikas përmban dy objektiva nga të cilët njëri është arritur dhe tjetri është arritur pjesërisht për shkak se nuk ka informacion të disponueshëm rreth trajnimeve të përfunduara. Ka një tendencë në rritje të përdorimit të instrumenteve FMC në sektorin publik. Në nivel aktivitetesh, shtylla përbëhet nga tetë masa, nga të cilat dy janë përmbushur dhe gjashtë janë në zbatim. Janë nxjerr udhëzues e manuale dhe është miratuar Raporti Vjetor i KBFP 2016. Këtë vit, për herë të parë, është kryer një analizë e hollësishme performance për të gjitha NJQV-të dhe bashkitë u kategorizuan bazuar në ekzistencën ose jo të Njërive të Auditit të Brendshëm (AB). Në përfundim, u lëshuan letra zyrtare me statusin e sistemit të kontrollit të brendshëm dhe rekomandime për përmirësime. Plani për të zbatuar sistem modern FMC në tetë institucionet e përzgjedhura për pilotim nuk u zbatua për shkak të qeverisë teknike. Janë zhvilluar seancat e trajnimit dhe monitorimit, seminarët praktikë dhe mbledhjet me drejtues të niveleve të larta dhe kryetarë institucionesh qendrore dhe vendore. Janë miratuar tre Urdhëra të Ministrit të Financave në lidhje me auditin e brendshëm në sektorin publik. DoH/IA, në bashkëpunim me SIGMA-n, ndërmori një proces sigurimi të cilësisë në ministri qendrore dhe bashki të përzgjedhura. Inspektimi Publik e pati të pamundur të jepte informacion dhe të ndërgjegjësonte autoritetin së brendshmi apo së jashtmi, për shkak të zgjedhjeve dhe ristrukturimit të qeverisë, të cilat sollën ndryshime në personelin e nivelit të lartë.

Shtylla 6: Mbikqyrja e jashtme efektive e financave publike efektive ka një objektiv në lidhje me forcimin e funksionit të mbikqyrjes së jashtme dhe sjelljen e tij në nivelin e standardeve të INTOSAI-t. Tre treguesit e saj të rezultateve kanë dëshmuar performancë të përzier de janë përmbushur pjesërisht. Auditimet e përputhshmërisë janë ulur në 75 përqind, ndërsa auditimet finaciare dhe ato të performancës janë rritur përkatësisht në 9 dhe 10 përqind. Treguesi i përqindjes së rekomandimeve të auditimit të pranuar në krahasim me ato të dhëna nuk është arritur, ndërsa treguesi i përqindjes së rekomandimeve të zbatuara në krahasim me ato të dhëna është arritur. Është miratuar një Strategji Trajnimi për KLSH-në dhe audituesit janë trajnuar sipas ISSAI-ve. Në nivel aktivitetesh, kjo Shtyllë përbëhet nga pesë masa nga të cilat dy janë plotësuar dhe tre janë në zbatim. Janë ndërmarrë 156 auditime: 117 auditime përputhshmërie, 14 auditime finaciare; 15 auditime performance; 5 auditime TI dhe 5 auditime tematike. Është miratuar “*Rregullorja e re e Procedurave të Auditimit*”, e cila siguron harmonizimin e qasjes dhe metodologjisë së auditimit me standardet e INTOSAI-t: ISSAI-të. 145 auditues janë trajnuar për mesatarisht 28.5 ditë trajnimi, si pjesë e Planit të Trajnimit për vitin 2017. I gjithë personeli i auditimit të TI-së është trajnuar dhe janë zhvilluar më tej udhëzuesit e auditimit të TI-së. Është ngritur një IT Help Desk dhe janë zhvilluar senaca trajnimi. Ekspertët e Projektit IPA dhe ata të KLSH-së kanë hartuar një mjet të Pilotimit të TI-së për përgatitjen e Planit të Auditimit të vitit 2017. Është ndërmarrë dhe raportuar një auditim i sistemit të TI-së së Drejtorisë së Taksave Vendore në bashkinë e Tiranës. Si pjesë e projektit në kuadër të IPA 2013, është organizuar një seminar mbi “*Marrëdhëniet ndërmjet KLSH-së dhe parlamentit*”. Janë shpallur akte të ndryshme në lidhje me zbatimin e *Mekanizmave për Monitorimin Sistematik të Rekomandimeve të Pasuese; dhe Detyrimet e KLSH-së ndaj Parlamentit të Shqipërisë*”; dhe është miratuar Raporti Vjetor për Zbatimin e Buxhetit të Shtetit 2016. KLSH-ja, gjithashtu, ka paraqitur 24 raporte auditimi të temave me ndjeshmëri të lartë publike në Kuvend. Është miratuar Strategjia e Komunikimit 2017 – 2019 e përgatitur nga Projekti i financuar nga fondi i IPA-s dhe është ngritur një grup pune për zbatimin e saj. 98 përqind e vendimeve të auditimit të Kryetarit janë botuar në faqen e internetit të institucionit dhe janë ndërmarrë një sërë përpjekjesh gjithëpërfshirëse vizibiliteti. Është ndërmarrë një shqyrtim i sistemit të antikorrupsionit/mashtimit në Shqipëri dhe arritjeve nga ana e KLSH-së dhe së bashku me dhënien e trajnimit është prodhuar dhe një raport i brendshëm me sfidat/kufizimet. Në bashkëpunim me ekspertët e SAI-t polak, financuar nga BE-ja, është hartuar një Manual Auditimi për Mashtimin dhe Korrupsionin.

Aneksi 1 prezanton Statusin e zbatimit të masave të Shtyllës gjatë vitit 2017. Përdoret një sistem me ngjyrat e semaforit ku ngjyra e Kuqe = e parealizuar; Portokallia = e realizuar pjesërisht; dhe Jeshilja = e realizuar. Aneksi 2 jep një pasqyrë të Pasaportës së Treguesve të përgjithshëm të MFP, duke përdorur të njëjtin sistem ngjyrash. Aneksi 3 jep një pasqyrë të Treguesve Specifikë të Rezultateve për secilën Shtyllë që lidhet gjerësisht me secilin objektiv. Në këtë nivel hollësirash raportohet për secilën shtyllë në Seksionin 3 të këtij raporti.

1.	HYRJA DHE KONTEKSTI	10
1.1.	Hyrja	10
1.2.	Progresi fiskal në vitin 2017	10
1.3.	Pasqyrë e performancës së Treguesve Kyç të Performancës	11
1.4.	Instrumentet e Strategjisë MFP	12
1.5.	Prioritetet kyçe të reformës 2018	13
1.6.	Vlerësimi afatmesëm	14
2.	MBËSHTETJA E DONATORËVE PËR SEKTORIN E MFP	15
2.1.	Financimi i donatorëve	15
2.1.1.	Asistenca Teknike e BE-së për MFP	16
2.2.	Vlerësimet në lidhje me MFP	18
2.3.	Vizibiliteti i Strategjisë MFP	24
3.	PROGRESI I REFORMËS MFP PËR VITIN 2017	25
3.1.	Shtylla 1- Kuadër fiskal i qendrueshëm dhe i matur	25
3.2.	- Planifikim dhe buxhetim i mirë – integruar dhe efikas i shpenzimeve publik	32
3.3.	Shtylla 3- Zbatim efikas i buxhetit	45
3.4.	Shtylla 4- Raportim qeveritar transparent	65
3.5.	Shtylla 5- Kontroll i brendshëm i efektshëm	69
3.6.	Shtylla 6- Mbikqyrje e jashtme e financave publike e efektshme	75
	ANEKSET	81

1. HYRJA DHE KONTEKSTI

1.1. Hyrja

Ky është Raporti i tretë Vjetor i Monitorimit të Menaxhimit të Financave Publike (MFP) për Shqipërinë dhe mbulon periudhën prej 1 janarit 2017 deri më 31 dhjetor 2017. Përfshin një vit të përpjekjeve për reforma dhe jep informacion të hollësishëm për Komitetin Drejtues dhe atë Teknik të MFP-së për progresin e arritur dhe sfidat në përmbushjen e objektivave dhe masave të Strategjisë.

Gjatë vitit 2017, Qeveria e Shqipërisë (QSH) ka vazhduar të forcojë kapacitetet e saj për të përmbushur objektivat e përcaktuara në Strategjinë e MFP-së. Disa reforma janë ndjekur, me fokus kryesor që të përmirësohet performanca krahasimisht me kuadrin e menaxhimit të financave publike. Performanca matet në lidhje me dy grupe të treguesve të performancës: 'të përgjithshme' dhe 'specifike'. Këta tregues janë përcaktuar në "Pasaportën e Treguesve", të miratuar në tetor të vitit 2016 dhe raportuar duke e marrë atë si bazë për herë të parë në Raportin Vjetor të Monitorimit, 2016. Performanca është vlerësuar kundrejt objektivave specifike për vitin 2017 dhe prandaj matja e këtij viti paraqet një vështrim më kompleks.

1.2. Progresi fiskal në vitin 2017

Ekzistojnë masa të shumta sasiore që tregojnë përpjekjet e vazhdueshme për reformat deri tani dhe sfidat e rëndësishme me të cilat përballlet Qeveria. Tabelat e mëposhtme ofrojnë një vlerësim përmbljedhës të performancës fiskale të qeverisë gjatë katër viteve të fundit.

Tabela nr.1: Rezultati i Operacioneve Buxhetore të Qeverisë Qendrore

	2014		2015		2016		2017	
	<i>Lek milionë</i>	<i>% e PBB</i>	<i>Lek milionë</i>	<i>% e PBB</i>	<i>Lek Milionë</i>	<i>% e PBB</i>	<i>Lek milionë</i>	<i>% e PBB</i>
Totali i të ardhurave	366.721	26.3	379.206	26.6	407.021	27.6	430,396	27.7
Totali i Shpenzimeve	438.849	31.5	437.408	30.6	433.697	29.4	461,408	29.7
Balanca e përgjithshme	(72.128)	5.2	(58.202)	4.1	(26.676)	1.8	(31,012)	2

Aktiviteti ekonomik në Shqipëri ka vazhduar të rritet në tre tremujorët e parë të vitit 2017. Treguesit më të fundit afatshkurtër tregojnë rritje të vazhdueshme të moderuar të Produktit të Brendshëm Bruto (PBB) në periudhën afatshkurtër. Të dhënat më të fundit makroekonomike të disponueshme për vitin 2017 janë si më poshtë:

PBB u rrit me 3.87% në nëntë muajt e parë të vitit 2017 (3.37% në vitin 2016 në terma vjetorë)

- Shkalla e papunësisë (15-64 vjeç) për tremujorin e tretë të vitit 2017 është ulur me 1.2% krahasuar me tremujorin e tretë të vitit 2016 (sipas Institutit të Statistikave (INSTAT)).

- Llogaria rrjedhëse për vitin 2017 është -7.6% e PBB-së, duke mbetur e pandryshuar që nga viti 2016.

- Investimet e huaja direkte (IHD) u rritën me 0.4% në tremujorin e tretë të vitit 2017 krahasuar me tremujorin e tretë të vitit 2016 dhe për tre tremujorët e parë të vitit 2017 IHD u rritën me 4.2% krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë.

- Norma mesatare e inflacionit për vitin 2017 ishte 2.0%.
- Eksportet e mallrave për periudhën dhjetor – janar 2017 u rritën me 12.1% krahasuar me periudhën janar – dhjetor 2016. Importi i mallrave për periudhën janar – dhjetor 2017 u rritën me 8.1% krahasuar me periudhën janar – dhjetor 2016.

Ministria e Financave dhe e Ekonomisë (MFE) ka nxjerrë parashikimet e mëposhtme për treguesit kryesorë ekonomikë për periudhën 2017 – 2021

Tabela nr. 2: Parashikimet për tregueset kryesorë ekonomikë për vitet 2017 – 2021

	2017	2018	2019	2020	2021
	Vler.	Proj.	Proj.	Proj.	Proj.
<i>Rritja reale e PBB</i>	3.9	4.2	4.3	4.4	4.5
<i>Rritja Nominale e PBB</i>	5.6	6.1	6.4	6.7	6.8
<i>Inflacioni (mesatarisht)</i>	2.0	2.7	3.0	3.0	3.0
<i>Eksportet (% e PBB)</i>	7.6	7.8	8.0	8.3	8.4
<i>Importet (% e PBB)</i>	-31.4	-30.8	-30.8	-30.7	-30.6
<i>Llogaria aktuale</i>	-7.6	-6.7	-6.5	-6.5	-6.1

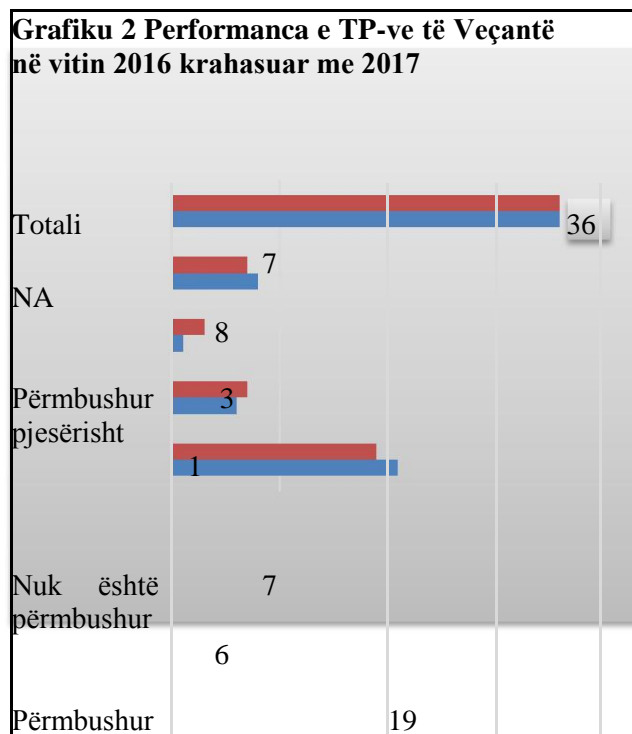
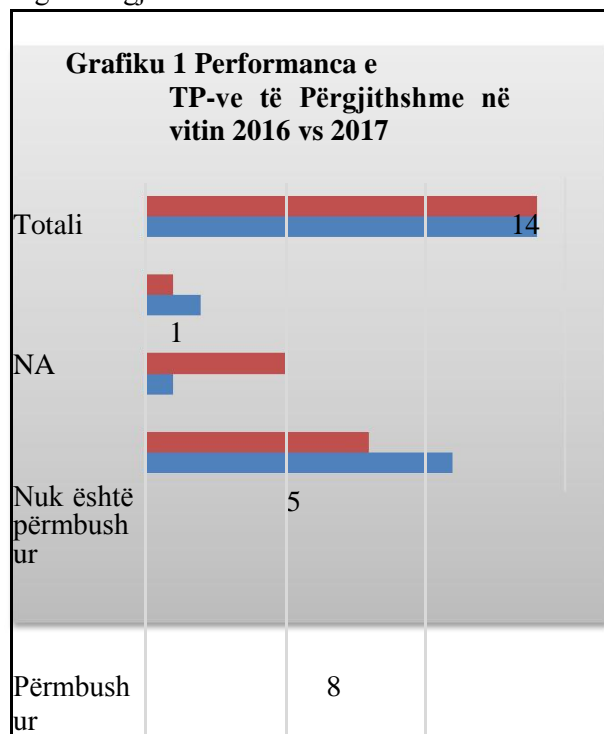
Burimi: Ministria e Financave dhe Ekonomisë

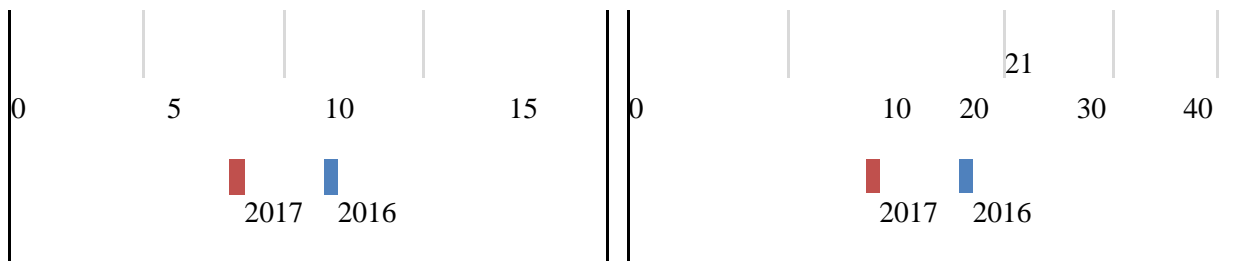
1.3. Shikim i performancës së Treguesve Kryesorë të Performancës

14 tregues të përgjithshëm të PFM kanë qenë përcaktuar gjatë vitit 2017, nga të cilët 8 janë përmbushur, 5 nuk janë përmbushur dhe për njërin nuk ka të dhëna të disponueshme.

Ka pasur një rënie në ecurinë e treguesve të përgjithshëm për vitin 2017 krahasuar me vitin 2016.

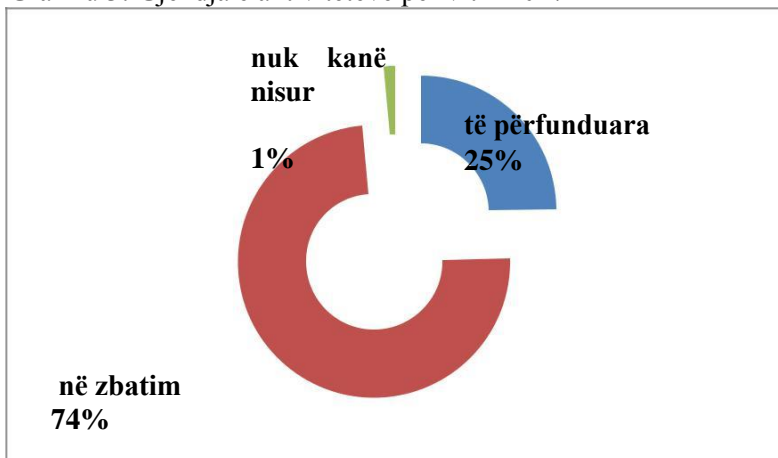
Sa u përket treguesve specifikë të përgjithshëm të performancës, gjatë vitit 2017 ishin përcaktuar 36 tregues: 19 nga 36 tregues kanë përmbushur vlerat e synuara të vitit 2017, 7 nuk janë përmbushur, 3 tregues janë përmbushur pjesërisht dhe 7 pa të dhëna të disponueshme. Grafikët 1 dhe 2 më poshtë paraqesin ecurinë e treguesve gjatë vitit 2017 krahasuar me vitin 2016.

Ky raport ofron një vlerësim të kriterëve të pranueshmërisë së Menaxhimit të Financave Publike (MFP) për BE-në që të sigurojë mbështetje buxhetore për Shqipërinë. Kriteret e përshtatshmërisë së MFP-së kërkojnë që të ketë një program të besueshëm dhe të rëndësishëm për të përmirësuar menaxhimin financiar publik dhe ka një progres të kënaqshëm në zbatimin e programit për të përmirësuar menaxhimin financiar publik. Është e qartë se përparimi në fushat e MFP-së është i kënaqshëm dhe ka disa reforma që po përparojnë dhe vazhdojnë të zbatohen. Progresi i PFM është përgjithësisht **i kënaqshëm** sipas vetëvlerësimit tonë. Gjatë vitit 2017, siç tregohet më poshtë (Grafiku 3), 25% e aktiviteteve janë përfunduar, 74% janë në zbatim dhe 1% ende nuk ka filluar.

Grafiku 3: Gjendja e aktiviteteve për vitin 2017

Nr. i aktiviteteve	
Të përfunduara	18
Në zbatim	54
Nuk kanë nisur	1
	73

1.4. Instrumentet e Strategjisë MFP

Për të arritur menaxhim modern dhe efikas të financave publike, Shqipëria ka miratuar disa instrumente të reformës: legjislacionin, ndryshimet kulturore dhe ri-inxhinierizimin e procesit, ngritjen e kapaciteteve dhe zhvillimin e IT-së. Një përmbledhje e miratimit të këtyre instrumenteve gjatë vitit 2017 jepet më poshtë (Tabela 1):

Tabela 1 Instrumentet e Strategjisë MFP

<p>Ndryshimet legjislativ</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4 ligje të reja / ose ndryshime në ligjet ekzistuese u bënë gjatë vitit 2017 për ndryshimet dhe plotësimet shtesa në Ligjin nr. 9632, datë 30.10.2006, "Mbi Sistemin e Taksave Vendore", i ndryshuar, "Për Pagesën dhe fshirjen / shuarjen e detyrimeve tatimore, Detyrimet e pagueshme në doganë, si dhe Procedura e largimit nga qarkullimi i Mjeteve të transportit, pas fshirjes /shuarjes së Detyrimeve Tatimore", "Për financat e vetëqeverisjes vendore", "Për disa ndryshime dhe ndryshime në ligjin nr. 9643/2006 "Për prokurimin publik"); • 28 vendime të reja, udhëzime, manuale, udhëzime janë lëshuar. <p>Aktivitetet e zhvillimit të kapaciteteve:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2369 personel janë trajnuar gjatë vitit 2017; • Vizita studimore dhe trajnimi në vendin e punës të parashikuara në Marrëveshjen e Binjakëzimit në MFE dhe KLSH; • Asistenca Teknike e BE-së për të mbështetur kryesisht MFE në forcimin e kapaciteteve për zbatimin e Menaxhimit të Financave Publike Strategjia filloi në prill 2017 dhe vazhdon deri në vitin 2020. 	<p>Zhvillimi i një Sistemi të plotë të Menaxhimit të Integruar Financiar (SMIF)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Është përfunduar Sistemi i Shpërndarjes së të Dhënave të Përgjithshme (e-SSHDHP); AFMIS, Sistemi Informativ i Sistemit të Integruar të Planifikimit (SISIP) dhe EAMIS janë në proces zbatimi; • Përmirësimi i sistemeve dhe procedurave të TI në nivel qendror dhe vendor në Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave (DPD); • Zëvendësuar sistemi ekzistues i informacionit me një të ri dhe sistem i avancuar në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve përfunduar në vitin 2017 (Sistemi Informativ i Administratës Tatimore); • Moduli i përmirësuar i rrezikut në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve (DPT) • Gjatë vitit 2017, Menaxhimi i Borxhit dhe Sistemi i Analizës Financiare (MBDAF), ka qenë plotësisht funksionale si për borxhin e jashtëm dhe atë të brendshëm; • Përfundimi i riintegritetit të prokurimit elektronik duke shtuar funksionalitete të reja dhe duke rritur kapacitetin e saj; • Një zonë e re Software REV miratuar në KLSH. <p>Ndryshimet në proceset dhe kulturën e menaxhimit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Një projekt binjakëzimi "Modernizimi i Administratës së Doganës Shqiptare", e cila kishte për qëllim të zbatonte Sistemin e Ri të Kompjuterizuar të Tranzitit në ADSH, përfundoi në dhjetor 2017; • 131 zyrtarë ekzekutivë trajnohen në kuadrin e ri të MFK-së dhe 63 punonjës janë trajnuar për konceptin "përgjegjshmëria menaxheriale"; <p>Zhvillimi i një Sistemi të plotë të Menaxhimit të Integruar Financiar (SMIF)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Është përfunduar Sistemi i Shpërndarjes së të Dhënave të Përgjithshme (e-SSHDHP); AFMIS, Sistemi Informativ i Sistemit të Integruar të Planifikimit (SISIP) dhe EAMIS janë në proces zbatimi; • Përmirësimi i sistemeve dhe procedurave të TI në nivel qendror dhe vendor në Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave (DPD); • Zëvendësuar sistemi ekzistues i informacionit me një të ri
---	--

Si kontribut dytësor në reformën e MFP konsiderohen raporte të tjera financiare, të cilat janë rezultate nga aktorët kryesorë të MFP. Këto raporte prodhohen çdo vit për të paraqitur arritjet e secilit institucion dhe mund të arrihen lehtë në faqen e internetit të institucionit përkatës:

- Raporti Vjetor i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve (DPT) 2016¹

¹ <https://www.tatime.gov.al/shkarko.php?id=939>

- Raporti Vjetor i Agjencisë së Prokurimit Publik 2017²
- Komisioni Vjetor i Prokurimit Publik 2017³
- Kontrolli Vjetor Financiar i Brendshëm Publik (KFIB)⁴.
- Raporti i Performancës i KLSH-së 2016⁵.
- Buletini Përmbledhës nr. 4 për periudhën janar - dhjetor 2017⁶.
- Raporti Vjetor i KLSH-së 2016⁷.

Zbatimi i reformës së MFP kërkon një qasje gjithëpërfshirëse në të cilën koordinimi dhe bashkëpunimi janë elemente vendimtare për progresin. Arritja e objektivave të reformës së MFP-së kushtëzohet nga sfidat e hasura gjatë vitit 2017 si:

- Ristrukturimi i institucioneve për shkak të qeverisë së re pas zgjedhjeve të qershorit 2017, e vështirësoi ndërtimin e një baze solide që MFE-ja të kryente rolin e saj në sektorin publik. Vendimi i ri i qeverisë për të hequr të gjitha njësitë e IT-së nga secili institucion për të rivendosur sipas Agjencisë Kombëtare të Shoqërisë së Informacionit (AKSHI) ka shkaktuar shumë ndërlikime për funksionimin e përditshëm dhe mbi të gjitha mjetet buxhetore të dedikuara për zbatimin e sistemeve të TI-së dhe përmirësimet duhet të ri-kanalizuar nga institucioni përkatës në AKSHI. Megjithatë, me Urdhrin e Kryeministrit nr.161, datë 5.10.2017, "Për miratimin e strukturës organizative të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë", MFE-ja plotësoi vendet e lira të punës.
- Integrimi i sistemit AFMIS me sisteme të tjera (të APP, SMBNJ, Sistemi i Pagesave të Borxheve, PBA, i Doganave).

1.5. Prioritetet kyçe të reformës për vitin 2018

Prioritetet për vitin 2018 në kuadrin e MFP-së, të cilat do të kenë më shumë fokus dhe kapacitetet e dedikuara kanë të bëjnë me:

1. Përditësimin e Planit të Masat për të ndjekur fushatën kundër informalitetit (nga ana e Autoriteteve Tatimore dhe Doganore), e cila do të vazhdojë të jetë një prioritet kryesor i qeverisë.
2. Procedurat e Menaxhimit të Investimeve Publike, të cilat duhet të përfundohen, të miratohen dhe të fillojnë të zbatohen në vitin 2018.3.
3. Deklarata fiskale e riskut, e cila planifikohet të publikohet për herë të parë në korrik të vitit 2018.
4. Miratimi i Udhëzimit Metodologjik për Monitorimin e Risqeve Fiskale, që synon veçanërisht mbikëqyrjen fiskale të Ndërmarrjeve Shtetërore (NSH).
5. Parandalimi i krijimit të detyrime të reja të prapambetura. Pas planit të Masat E & Y me rekomandime për të shmangur krijimin e detyrimeve të reja të prapambetura.
6. Zbatimi i Udhëzimeve të reja për Përgatitjen e Buxhetit Standard (UPBS).

²<http://www.app.gov.al/legjislacioni/prokurimi-publik/raporte-dhe-monitorime/>

³<http://www.kpp.gov.al/ppadv/AnnualReports.aspx>

⁴<http://www.financa.gov.al/en/the-ministry/departments/general-directorate-of-harmonization-of-public-internal-financial-control/joint-reports-for-chu-fmc-and-chu-ia>

⁵http://www.klsh.org.al/ëeb/alsai_performanca_compressed_3249.pdf

⁶http://www.klsh.org.al/web/permbledhje_buletini_nr_4_3835.pdf

⁷http://www.klsh.org.al/web/analiza_2016_3401.pdf

7. Aktet nënligjore të Ligjit "Për financat e vetëqeverisjes lokale" duhet të finalizohen me qëllim forcimin e zbatimit të tij.
8. Zbatimi i Sistemit Informativ të Menaxhimit të Ndihmës së Huaj (ZSIMNH), për të menaxhuar në mënyrë progresive fondet e jashtme përmes sistemeve qeveritare.
9. Miratimi i Metodologjisë së Auditimit të Brendshëm për të pasqyruar ndryshimet e fundit në standardet ndërkombëtare.
10. Miratimi i Udhëzimit të Përkohshëm "Për procedurën e përgatitjes, paraqitjes dhe raportimit të pasqyrave financiare në baza vjetore në njësitë e qeverisjes së përgjithshme", për të rregulluar fushën e kontabilitetit në sektorin publik bazuar në Parimet e Kontabilitetit të Përgjithshëm të Pranuara (PKPP) në sektorin publik.
11. Prioritetet e tjera për vitin 2018, do të përcaktohen gjatë procesit të MTR.

1.6. Vlerësimi afatmesëm

MFE-ja, me mbështetjen e MFP-së, do të ndërmarrë Procesin e Vlerësimit Afat Mesëm (MTR) të Strategjisë MFP të Shqipërisë 2014-2020 gjatë vitit 2018. Vlerësimi, i cili do të bazohet në qasjen e shqyrtimit nga homologët që përfshin të gjithë aktorët kryesorë, 2017 dhe të nxjerrë në pah arritjet dhe sfidat e zbatimit të strategjisë në lidhje me aktivitetet dhe objektivat e pritshme. MTR do të shërbejë për të përcaktuar një plan Masa më të saktë për periudhën 2018-2020 në lidhje me prioritetet e reformës, ekzistuese dhe të reja. Prioritetet e reja mund të kenë dalë si rezultat i vlerësimeve diagnostike të lidhura me MFP (shpesh të mbështetura nga donatorët) që janë ndërmarrë gjatë tre viteve të fundit që nga formulimi i strategjisë së MFP-së⁸. Përveç kësaj, do të evidentohen lidhjet midis reformave, edhe pse qëllimi është që qasja e menaxhimit të reformës të jetë pjesëmarrëse, por e thjeshtë. Më e rëndësishmja do të jetë një proces që krijon një ndjenjë të fortë të pronësisë midis palëve të interesuara me fokus në aspektet e reformës së MFP-së që kanë rëndësi më të madhe, në kohën e duhur.

---

⁸ Veçanërisht, *Vlerësimi i Shpenzimeve Publike dhe Përgjegjshmërisë Financiare 2016 (VSHPP) dhe Parimet e Menaxhimit Publik Financiar të Administratës Publike (Raporti i Monitorimit të SIGMA-s*

2. MBËSHTETJA E DONATORËVE PËR SEKTORIN MFP

2.1. Financimi nga donatorët

Financat Publike janë pjesë e Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI-II) 2015-2020, Shtylla "Rritja përmes stabilitetit makro ekonomik dhe fiskal". Sektori është i dominuar nga kreditë të cilat përbëjnë rreth 95 për qind të totalit të financimit, të siguruar nga Fondi Monetar Ndërkombëtar (FMN) dhe Banka Botërore (BB). Donatorë të tjerë në këtë sektor përfshijnë: Bashkimin Evropian (BE), Suedinë, Zvicrën dhe USAID-in, të cilat ofrojnë ndihmën e tyre përmes granteve, mbështetjes buxhetore dhe AT. Në vitin 2017 janë zbatuar 20 projekte me mbështetje nga donatorët (Shih shtojcën 4). Përkushtimet për projektet e reja për çdo vit janë treguar më poshtë: për vitin 2017 janë caktuar 88.17 milion euro për projekte të reja.

2014	2015	2016	2017
583,683,590	8,843,326	52,904,762	88,151,676

Bashkimi Evropian BE, nëpërmjet Instrumentit të Ndihmës së Para-Aderimit II (IPA II) 2014-2020, vazhdoi të ofrojë asistencë financiare për Shqipërinë, shumica e të cilës u dha nëpërmjet mbështetjes buxhetore sektoriale për MFP (42 milionë euro). Komponenti i Asistencës Teknike të MFP-së nisi në prill 2017, duke synuar forcimin e kapacitetit të palëve të interesuara për të zbatuar strategjinë e MFP-së, duke siguruar bashkërendim dhe menaxhim më të mirë të procesit të reformës, transparencës dhe proceseve të llogaridhënies nëpërmjet dialogut të zgjeruar dhe disponueshmërisë së informacionit nëpërmjet Parlamentit, Kontrollit të Lartë të Shtetit dhe forcimin e kapacitetit të MFE për bashkërendimin dhe menaxhimin më të mirë të procesit të reformës. Rezultatet kryesore sipas AT të MFP-së gjatë vitit 2017 përfshinin:

- Një Raport Fillestar gjithëpërfshirës, i cili përfshinte vlerësimet e sfidave kryesore dhe fushat për përmirësim në lidhje me komponentët kryesorë brenda fushëveprimit të projektit AT;
- Një pasqyrë të të gjitha Kontratave të Reformës Sektoriale (KRS) është përgatitur përmes zhvillimit të një baze të thjeshtë të dhënash;
- Qasja e propozuar për ndërmarrjen e shqyrtimit afatmesëm të politikës së MFP 2014-202;
- Mbështetje për krijimin e Komitetit Drejtues të PBA të MFE-së, hartimin e udhëzimeve për Buxhetin Bazë, udhëzimin e Buxhetimit të bazuar në Programim dhe në Performancë, një skicë të PBA-së dhe proceset e përgatitjes së buxhetit që duhet të mbështeten nga AFMIS, Kalendari i Buxhetit dhe Udhërrëfytyrësi i PBA-së;
- Mbështetje për përgatitjen e një "Përmbledhje të Buxhetit të Qytetarëve 2018;

Një projekt raport mbi "Analizën e shkakut rrënjësor të borxheve të qeverisë shqiptare". Projekti ka lehtësuar krijimin e një Grupi Pune me pjesëtarë të Kontrollit të Lartë të Shtetit (HSC) dhe Njësisë Qendrore të Harmonizimit (NJQH), MFE, përpara programit të Projektit. Qëllimi është që të nxitet ndjekja e gjetjeve të auditimit në mënyrë më gjithëpërfshirëse dhe efektive.

- Është ndërmarrë një Anketë e Komunikimit të Brendshëm dhe është hartuar raporti i anketës. Janë hartuar gjithashtu Termat e Referencës (TR) për të bërë kërkime publike të RAP - MFP. Për më tepër, është hartuar një Strategji Fillestare e Komunikimit. Projektet e BE-së për modernizimin e Doganave të financuara nga IPA I po kontribuojnë në zbatimin e Sistemit të ri të Transmetimit të Kompjuterizuar dhe Sistemit të Integruar të Menaxhimit të Tarifave në Administratën Doganore të Shqipërisë.

Banka Botërore ka rritur ndjeshëm financat e saj të huave për Shqipërinë gjatë viteve të fundit. Nëpërmjet Kuadrit të Partneritetit të Vënit për Shqipërinë 2015-2019, BB i ka kushtuar një paketë kredie prej 1.2

miliardë dollarësh. Një e treta e vlerës së përgjithshme sigurohet përmes formës së mbështetjes buxhetore (BPZH). Në mars të vitit 2017, Bordi i Drejtorëve Ekzekutiv të Bankës Botërore miratoi një garanci për politikën e Zhvillimit të Sektorit Financiar (BPZH) prej 100 milionë dollarësh në Republikën e Shqipërisë. Operacioni politik mbështet reformat që synojnë forcimin e elasticitetit të sektorit bankar dhe rregullimin dhe mbikëqyrjen e institucioneve financiare jobankare në Shqipëri. Operacioni është i strukturuar rreth tre Shtyllave: miratimi i masave të politikave për të reduktuar NPL-të dhe për të rritur rrjetin e sigurisë financiare; forcimi i rregullimit, mbikëqyrjes dhe zgjidhjes së regjimit të bankave dhe shoqatave të kursimeve dhe kreditit (SHKK); dhe forcimin e rregullimit dhe mbikëqyrjes së fondeve investuese. Masat e ndërmarra nga qeveria dhe autoritetet e sektorit financiar të mbështetura nga operacioni i ri përfshijnë përmirësime të rëndësishme në kuadrin ligjor, si një Ligj i ri për falimentim, një ligj i rezolutës së bankës, një ligj i ri për shoqëritë e kursim-kreditit dhe ndryshime në Ligjin mbi Auditimin, Ligjin për Sigurimin e Depozitave, Ligjin për Investimet Kolektive, Kodin e Procedurës Civile dhe Ligjin e Përmbartimit Privat. Disa nga këto reforma kryesore ishin pjesë e Planit Kombëtar të Masat për Reduktimin e NPL-ve, të miratuara nga qeveria dhe Banka e Shqipërisë.

Suedia Një prioritet i ri i qeverisë është krijimi e një kadaestre fiskale. Në këtë kontekst, u përgatit një ligj i ri për tatimin në pronë dhe u konsultua me partnerët e jashtëm. Bashkëpunimi midis administratës tatimore suedeze, kosovare dhe asaj shqiptare është përqendruar në ndërtimin e një sistemi kadastral fiskal (tatimin e pronës) për përdorimin e të ardhurave nga komunat, pas përvojës së Kosovës. Bashkëpunimi me Suedinë përfshin ndërtimin e sistemit TI për kadastrën fiskale nga ana suedeze, pa pagesë.

Zvicra ka një portofol të madh projektsh që mbështesin MFP-në, përfshirë: parashikimin makro, administratën tatimore, statistikat e financave qeveritare, kontabilitetin publik dhe menaxhimin e borxhit. Agjencia e financimit është Sekretariati Shtetëror për Çështjet Ekonomike (SSÇE) dhe shumica e këtyre projekteve janë zbatuar nga BB apo FMN.

Fondi Monetar Ndërkombëtar, FMN, siguroi një fond kredie nëpërmjet një mekanizmi të Ndihmës për Buxhetin e Përgjithshëm, i cili përfundoi në shkurt të vitit 2017, kur Shqipëria tërhoqi këstin e fundit prej 400.4 milion dollarësh. Ajo përfundoi programin e tij tre vjeçar që synonte rikthimin e rritjes ekonomike dhe kontrollin e rritjes së shpejtë të borxhit publik që kishte kërcënuar stabilitetin e ekonomisë. Programi e ka vënë me sukses Shqipërinë në një rrugë rimëkëmbjeje me financa publike të shëndosha. FMN vazhdon të mbështesë Qeverinë e Shqipërisë për të përmbushur nevojat e saj të financimit të jashtëm, duke siguruar mbështetjen e nevojshme për të forcuar qëndrueshmërinë fiskale dhe atë të borxhit, rreziqet më të ulëta të financimit publik dhe duke vendosur ekonominë në një rrugë të qëndrueshme rritjeje afatmesme.

Sipas Fondit të Mirëbesimit të Sistemit të Planifikimit të Integruar II i menaxhuar nga Banka Botërore dhe aktualisht i financuar nga BE / IPA 2013, Suedia dhe Zvicra janë duke financuar komponentët për të forcuar sistemet e financimit nëpërmjet Sistemit Informativ të Menaxhimit të Ndihmës së Huaj (SIMNH) dhe Sistemit Informativ të Menaxhimit Financiar Shqiptar (SIMF), si dhe për të forcuar kapacitetet e qeverisë për parashikimin makroekonomik dhe përgatitjen e buxhetit. SIMNH, i cili synon të mbështesë Qeverinë e Shqipërisë në menaxhimin efektiv të financave të zhvillimit dhe promovimin e përdorimit të përgjegjshëm dhe transparent të burimeve, është hartuar dhe është në fazën e testimit. Zvicra dhe USAID po përqëndrohen gjithashtu në mbështetjen e decentralizimit fiskal dhe MFP-në nën-kombëtare. Përveç kësaj, po zhvillohet ndërtimi i kapaciteteve në MFP nëpërmjet seminarëve praktikë, vizitave studimore dhe konferencave të ofruara nga OECD / SIGMA, një programi rajonal për forcimin e MFP të financuar nga EB-ja dhe zbatuar nga FMN, Shkolla Rajonale e Administratës Publike (ReSPA), Instituti i Përbashkët i Vjenës (IPV), Qendra e Ekselencës në Financë (QEF), dhe TAIEK.

2.1.1. Asistenca Teknike për MFP, e financuar nga BE-ja

Në mbështetje të KRS të MFP, ndihma teknike shoqëruese e financuar nga BE-ja nisi në prill të vitit 2017. Objektivi i përgjithshëm i AT është forcimi i kapaciteteve të Qeverisë dhe sidomos MFE-së dhe aktorëve të tjerë për të zbatuar strategjinë e reformës së financave publike, forcuar transparencën dhe proceset e llogaridhënies nëpërmjet dialogut të përmirësuar dhe disponueshmërisë së informacionit përmes Parlamentit,

Kontrollit të Lartë të Shtetit dhe forcimit të kapacitetit të MFE-së për bashkërendim dhe menaxhim më të mirë të procesit të reformës. Gjithashtu do të ofrojë vlerësim, këshilla për politikë, ndërtim të kapaciteteve etj., për MFE-në dhe aktorë të tjerë të përfshirë në lidhje me zbatimin e procesit të reformës.

Raporti fillestar i projektit⁹ përfshinte vlerësimet e boshllëqeve dhe rekomandimeve të performancës, si dhe qasjet dhe rezultatet që duhen miratuar dhe dorëzuar në lidhje me gjashtë komponentët e tij: (C1) Menaxhimi i Mbështetjes së Buxhetit të BE-së; (C2) Menaxhimi i Reformës së MFP-së; (C3) Planifikimi Vjetor dhe Afatmesëm i Buxhetit; (C4) Transparenca dhe gjithëpërfshirja e buxhetit; (C5) Kontrolli i Brendshëm i Financave Publike; dhe (C6) Komunikimi dhe Ndërgjegjësimi i Publikut. Këto komponentë lidhen me Shtyllën në kuadër të Strategjisë së Reformës së MFP-së, përkatësisht: : Planifikimi dhe Buxhetimi i mirë - integruar dhe efikas i Shpenzimeve Publike; Shtylla 4: Raportimi Transparent i Qeverisë; Shtylla 5: Kontrolli i Brendshëm efektiv; dhe në njëfarë mase Shtylla 6: Mbikëqyrja e Jashtme e Financave Publike efektive, përmes mbështetjes për Njësine Qendrore të Harmonizimit (NJQH) nën C5, e cila kërkon të forcojë bashkëpunimin e saj me Kontrollin e Lartë të Shtetit (KLSH). Rezultatet kryesore sipas AT të MFP-së gjatë vitit 2017 përfshinin:

- Një Raport gjithëpërfshirës fillestar i cili përfshinte vlerësimet e sfidave kryesore dhe fushat për përmirësim në lidhje me komponentët kryesorë brenda fushëveprimit të projektit AT;
- Një pasqyrë e të gjitha Kontratave të Reformës Sektoriale (KRS) është përgatitur përmes zhvillimit të një baze të dhënash të thjeshtë;
- Qasja e propozuar për ndërmarrjen e shqyrtimit afatmesëm të politikës së MFP 2014-202;
- Mbështetje për krijimin e Komitetit Drejtues të PBA-së së MFE-së, hartimin e udhëzimeve për Buxhetin Bazë, udhëzimin e Buxhetit për Programin dhe Bazuar në Performancën, një skicë të PBA-së dhe proceset e përgatitjes së buxhetit që duhet të mbështeten nga AFMIS, Kalendarit i Buxhetit dhe Udhërrëfyesi i PBA-së;
- Mbështetje për përgatitjen e një "Përmbledhjeje të Buxhetit të Qytetarëve 2018;
- Një projekt - raport mbi "Analizën e shkakut rrënjësor të borxheve të qeverisë shqiptare". Projekti ka lehtësuar krijimin e një Grupi Pune të Kontrollit të Lartë të Shtetit (KLSH) dhe Njesisë Qendrore të Harmonizimit (NJQH) e MFE-së, përpara programit të Projektit. Qëllimi është të nxisë ndjekjen e gjetjeve të auditimit në mënyrë më gjithëpërfshirëse dhe më efektive; dhe
- Është ndërmarrë një Anketë për Komunikimin e Brendshëm dhe është hartuar raporti i anketës. Janë hartuar gjithashtu Termat e Referencës (TR) për të bërë kërkime publike të MFP - RAP. Për më tepër, është hartuar një Strategji fillestare e Komunikimit.

2.2. Vlerësime në lidhje me MFP

2.2.1. Parimet e Administratës Publike, Raporti i monitorimit i SIGMA - s

Mbështetje për Përmirësimin e Qeverisjes Raporti Përfundimtar i Reformës në Administratën Publike i SIGMA – s u përgatit dhe u botua në nëntor 2017¹⁰ dhe mbulon periudhën maj 2015- qershor 2017. Ajo

⁹ Raporti Fillestar, Asistenca Teknike në mbështetje të forcimit të kapaciteteve për zbatimin e Strategjisë së Menaxhimit të Financave Publike, Ecroys, 27 Shtator 2017

¹⁰ <http://sigmaweb.org/publications/Monitoring-Report-2017-Albania.pdf>

zhvillon një proces monitorimi vetëm për dy fusha problematike në vit dhe Menaxhimi i Financave Publike është Shtylla e gjashtë e RAP. Rezultati i SIGMA-s për secilën prej Parimeve të MFP-së është paraqitur në tabelën 1. Rekomandimet (shih Aneksin 5) do të pasqyrohen gjatë Rishikimit Afatmesëm të Strategjisë së MFP-së (RAM) që do të ndërmerret gjatë vitit 2018. Gjetjet kryesore janë të renditura më poshtë:

- Kuadri i Programit të Buxhetit Afatmesëm(PBA) ende nuk është i besueshëm. Megjithatë, po bëhen përpjekje për të forcuar rolin e tij në procesin e buxhetit nëpërmjet vendosjes së rregullave fiskale në legjislacion dhe hapave për të futur parashikime të pavarura makro dhe tavanë afatmesëm të detyrueshëm për përdoruesit e buxhetit. Rreziqet për qëndrueshmërinë e financave publike mbeten për shkak të mungesës së mekanizmave për të zbatuar rregullat fiskale.

- Ka harmonizim midis PBA dhe procesit buxhetor vjetor, por nevojitet më shumë për të siguruar përputhshmëri të plotë të dy botimeve. Progres po bëhet edhe në lidhje me transparencën e propozimit të buxhetit dhe besueshmërinë e të ardhurave dhe shpenzimeve të planifikuara në buxhetin vjetor. Zhvendosja e përgjegjësisë për buxhetimin e kapitalit tek MFE-ja është një hap pozitiv. Megjithatë, mbeten dobësi të rëndësishme, sa i përket shqyrtimit parlamentar të buxhetit. MFE-ja kontrollon qendrat e disbursimit të fondeve dhe siguron likuiditet në para, por menaxhimi i parasë mbetet i dobët. Pavarësisht disa parregullsive të paraqitura në raportet e auditimit të Standardeve për Institucionet e Auditimit Shtetëror (SSAI), Strategjia për Parandalimin dhe Zhdoganimin e Detyrimeve të Prapambetura dhe fondet e alokuara për këtë qëllim kishin një ndikim pozitiv në pagesën e borxheve, por nuk penguan akumulimin e atyre të reja. Përveç kësaj, nuk është bërë progres në fushën e menaxhimit të aseteve.

- Ndryshimet e fundit legjislative janë miratuar për të forcuar qëndrueshmërinë e borxhit dhe për të minimizuar rreziqet ndaj qëndrueshmërisë së borxhit pas një periudhe ku raporti i borxhit publik ndaj PBB-së është lejuar të rritet ndjeshëm. Megjithatë Qeveria ka planifikuar të reduktojë gradualisht nivelin e borxhit, rreziqet që lidhen me rifinancimin, normat e interesit dhe kurset e këmbimit vazhdojnë.

- Kërkesat e reja ligjore po çojnë në raportim më të mirë buxhetor gjatë vit dhe atij vjetor. Sidoqoftë, gjatë periudhës së vlerësimit u arrit vetëm përparim i kufizuar në transparencën e shpenzimeve, pasi analiza publike e shpenzimeve nga institucionet mbetet e kufizuar. Mundësia që Parlamenti të shqyrtojë raportin vjetor të buxhetit është zvogëluar për shkak të dobësive në formatin dhe përmbajtjen e dokumentit.

- Kuadri i kërkuar ligjor dhe operacional për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin (MFK) vazhdon të jetë kryesisht në vend. Strategjia e Reformës së Administratës Publike (PAR) 2015-2020 dhe Strategjia e MFP 2014-2020 përfshijnë të dyja masa për të forcuar kuadrin për MFK dhe zbatimin e tij në nivel organizativ. Përrjashtim nga kjo është shtrirja e menaxhimit të buxhetit kombëtar dhe programeve të financuara nga Bashkimi Evropian (BE), për të cilat përdoren struktura dhe procese të ndryshme.

- Zhvillimi i Menaxhimit Financiar dhe Kontrollit (MFK) në nivel organizativ ende nuk ka arritur në të njëjtën fazë si për kuadrin e përgjithshme legjislativ. Organizatat e përfshira si pilote në nisjen e MFK-së kanë përfutur nga një nivel i fortë i mbështetjes dhe disa fusha të tilla si rregulloret dhe disponueshmëria e regjistrave të riskut janë përmirësuar. Megjithatë, çështjet kyçe si delegimi, ende nuk kanë ndikuar në mënyrën se si menaxhohet sektori publik në Shqipëri.

- Është vendosur tashmë një kuadër më i fortë ligjor dhe operacional për Auditin e Brendshëm, por ka ende disa dobësi tek organizatat sepse nuk kanë ngritur njësitë e AT aty ku iu është kërkuar dhe nivelet e stafit të rreth 25% të njësive ende nuk plotësojnë kërkesat minimale të stafit. Strategjia e MFP-së kërkon të trajtojë disa nga këto çështje. MFE ka filluar të zbatojë një sistem për sigurimin e cilësisë së IA-së.

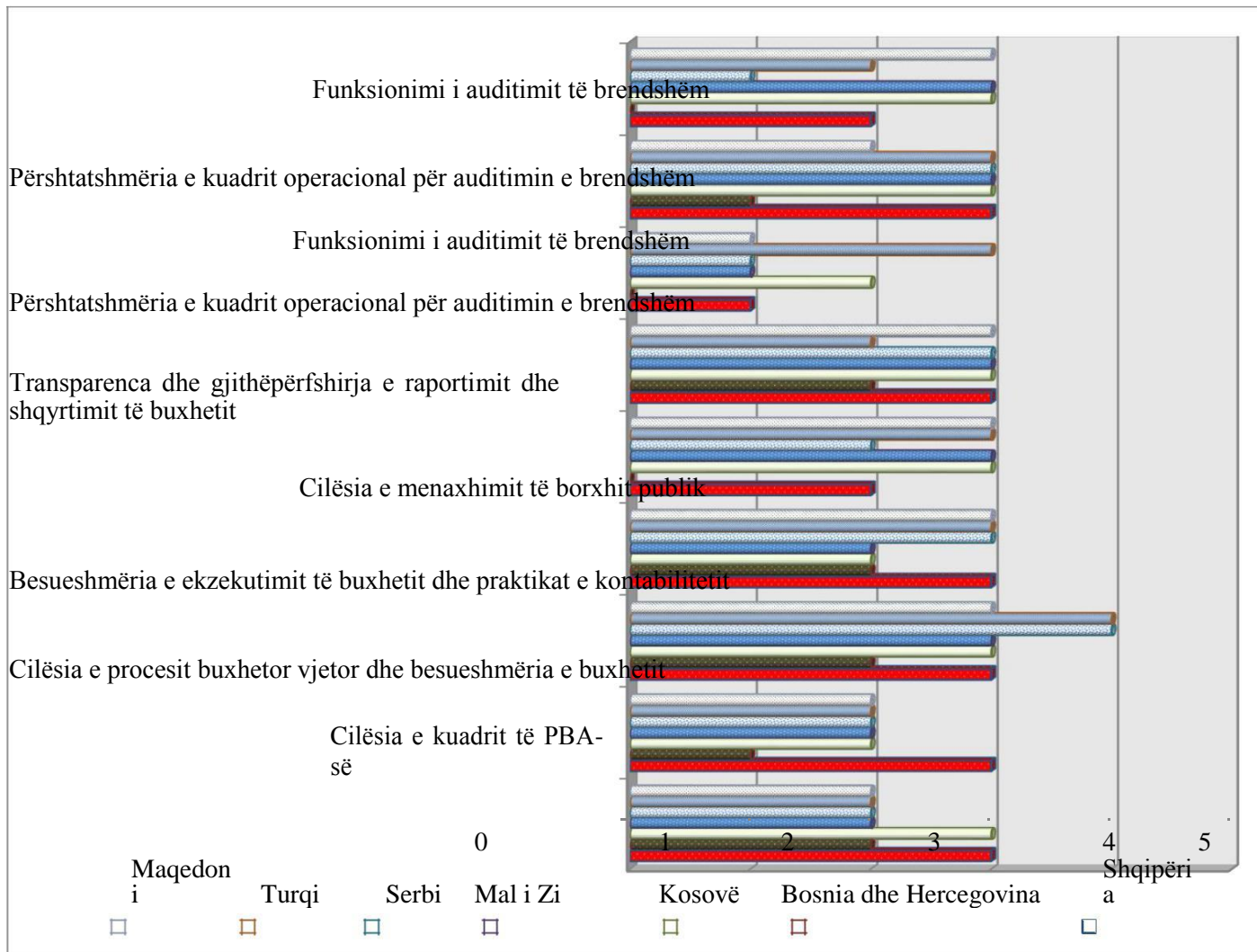
- Pjesa e rasteve në të cilat organi shqyrtues i prokurimit tejkalon kohën maksimale ligjore të përpunimit në raport me numrin e përgjithshëm të ankesave (39.6% deri në 70%) është rritur që tregon kufizimet e kapaciteteve PPC.

SIGMA ka paraqitur disa rekomandime dhe MFE ka filluar t'i trajtojë ato (Aneksi 5). Është paraqitur një krahasim mes vendeve të rajonit dhe vihet re se Shqipëria shënohet më e lartë se vendet e tjera për

PBA dhe treguesit e procesit të buxhetit (Tabela 1). Megjithatë, në veçanti është evidentuar nevoja për përmirësime në transparencë dhe gjithëpërfshirjen e raportimit dhe shqyrtimit të buxhetit.

Tabela 1. Rezultati i vlerësimit nga 2017: Krahasimi mes vendeve të rajonit

2.2.2. Vlerësimi i SHPLLF

Në muajin prill 2017, ekipi i Bankës Botërore (BB) së bashku me Qeverinë Shqiptare filloi të kryejë vlerësimin e tretë mbi Shpenzimet Publike dhe Përgjegjësitë Financiare (SHPPF). MFE luajti rolin udhëheqës në anën e Qeverisë, ndërsa BB drejtoi në emër të partnerëve për zhvillim. Qëllimi kryesor i vlerësimit të SHPPF 2016 është që t'i ofrojë Qeverisë së Shqipërisë një objektiv të përditësuar të diagnostikimit të performancës së nivelit kombëtar të MFP bazuar në metodologjinë më të fundit të njohur ndërkombëtare SHPPF. Ky vlerësim krijon një bazë të re SHPPF duke përdorur metodologjinë SHPPF 2016 dhe gjithashtu ofron një përditësim mbi ndryshimet në ecuri që nga vlerësimi i vitit 2011 i cili kishte përdorur metodologjinë e mëparshme. Procesi i vlerësimit kërkoj të ndërtonte një kuptim të përbashkët të performancës së MFP-së dhe ato përmasa që kërkojnë përmirësim. Rezultatet e vlerësimit pritet të ndihmojnë Qeverinë në monitorimin e zbatimit dhe përditësimit të Strategjisë së saj të Reformës së Menaxhimit Financiar 2014-2020. Sipas Sekretariatit të SHPPF-së, autoritetet shqiptare kanë bërë përpjekje të gjera për të zbatuar reformat e MFP-së nëpërmjet Strategjisë aktuale të MFP-së. Përpjekjet fillestare u përqëndruan në përcaktimin e themeleve për reforma, krijimin e marrëveshjeve institucionale dhe hartimin e

ndryshimeve legislative. Një kuadër monitorimi dhe raportimi për zbatimin e reformave të MFP-së tani është plotësisht funksional.

Përmirësimet dhe fushat e përkeqësimit janë përshkruar më poshtë, dhe Tabela 5 tregon rezultatet aktuale 'C' dhe 'D' që zakonisht, sipas praktikës ndërkombëtare, do të kërkonin përfshirjen në një Strategji MFP. Sikurse dhe rekomandimet e SIGMA-s, gjetjet e SHPPF-së do të përfshihen në Strategjinë e rishikuar të MFP-së gjatë PBA-së që po afrohet.

2.2.2.1. Përmirësimet

Krahasuar me vlerësimin e kryer në vitin 2011, vërehen përmirësime thelbësore në disa tregues kryesorë: (i) parashikimi i të ardhurave ka qenë më realist; (ii) Theksi më i madh në menaxhimin dhe raportimin e angazhimeve dhe borxheve të shpenzimeve ka rezultuar në një përmirësim të performancës; (iii) Dokumentet më të rëndësishme përfshihen në paketën e buxhetit dhe informacionet e rëndësishme fiskale janë bërë të disponueshme për publikun. Për herë të parë u përgatit dhe u botua Buxheti i Qytetarëve, si dhe Raporti Gjashtë Mujor i Performancës Makroekonomike, Fiskale dhe Buxhetore të Qeverisë; (iv) Përmirësimet në aksesin e publikut tek informacionet e plota, të kuptueshme dhe në kohë për prokurimin. Faktorët që kanë kontribuar në këto përmirësime janë ndryshimet në kuadrin ligjor të zhvilluar midis dy vlerësimeve, përmirësimet të metodologjive të parashikimit dhe ngritjes së kapaciteteve në përpilimin dhe shpërndarjen e të dhënave të Statistikave Financiare të Qeverisë, si dhe zhvillimet në teknologjinë e informacionit ku sistemi i thesarit ka përparuar duke i dhënë akses Sistemit Informatik Financiar të Qeverisë në institucionet buxhetore dhe aktualisht 15 subjekte (më shumë se 75% e kostove) kanë qasje të plotë në sistem.

2.2.2.2. Përkeqësimet

Pavarësisht nga përmirësimet, shkeljet në performancë janë vërejtur në fushat e mëposhtme: (i) Shtrirja e operacioneve të paraportuara - rrëshqitje të vogla për shkak të gjithëpërfshirjes së të dhënave të grumbulluara në lidhje me njësitë ekstra-buxhetore; (ii) Transparenca e transfertave fiskale ndërqeveritare - Rrëshqitja për shkak të rritjes së pjesës së granteve të Fondit të Zhvillimit Rajonal të kushtëzuar të cilat nuk janë alokuar në mënyrë transparente;

(iii) Rregullimi dhe pjesëmarrja në procesin vjetor të buxhetit - shpërblimi i performancës për shkak të lëshimit të kufijve të buxhetit pas qarkores së buxhetit në vitin 2016 dhe miratimit me vonesë të buxhetit të vitit 2014; (iv) Shqyrtimi legjislativ i raporteve të auditimit të jashtëm - përkeqësimi i performancës për shkak të interesit më të ulët nga Ministritë e Linjës (LM) për të trajtuar rekomandimet që rrjedhin nga raportet e auditimit.

Tabela 5: Treguesit e dobët të SHPLLF

SHPLLF C-të dhe D-të		Shtyllat Përkatëse të Strategjisë MFP
PI-2	Produkti i përbërjes së shpenzimeve (D+)	2
PI-6	Operacionet e qeverisjes vendore jashtë raporteve financiare (C+)	4
PI-7	Transferimet tek qeveritë nën - kombëtare (C+)	2
PI-8	Informacioni rreth performancës në lidhje me ofrimin e shërbimeve (C+)	3&4
PI-10	Raportimi i riskut fiskal (C)	1
PI-11	Menaxhimi i investimit publik (C+)	2
PI-12	Menaxhimi i aseteve publike (C)	2
PI-16	Perspektiva afatmesme e buxhetimit të shpenzimeve (C+)	2
PI-19	Administrata e të ardhurave (C+)	3
PI-22	Detyrimet e prapambetura në shpenzime (C+)	3&5
PI-23	Kontrollet e listë - pagesave (C+)	5
PI-26	Auditimi i Brendshëm (C+)	5
PI-28	Raportet buxhetore brenda vitit (C+)	4
PI-29	Raportet vjetore financiare (D+)	4
PI-30	Auditmi i jashtëm (C+)	6

2.2.3. Misioni i Shqyrtimit të Përputhshmërisë

Në kuadër të Programit të BE-së për Mbështetjen e Buxhetit, deri në fillim të vitit 2017, Delegacioni i BE-së autorizoi një shqyrtim të përputhshmërisë për mbështetjen e reformës së MFP-së në Shqipëri¹¹. I pari nga pesë misionet e shqyrtimit të përputhshmërisë u zhvillua në Tiranë nga 27 marsi deri më 6 prill 2017 dhe u përqendrua në Këstin e dytë të ndryshueshëm të Kontratës për Reformën Sektoriale të MFP-së (KRS). Krahasuar me vetëvlerësimin tonë, në të cilin vlerësuam shtatë nga tetë kushtet specifike që janë përmbushur; Ekipi i Shqyrtimit të Përputhshmërisë raportoi se gjashtë kushte specifike ishin plotësisht në përputhje, njëri i plotësuar pjesërisht dhe një kusht i paplotësuar. Treguesi 1: "*Kuadri ligjor dhe fiskal i përmirësuar*" nuk është përmbushur, sepse ndonëse nuk zëvendësoi një Këshill Fiskal të plotfuqishëm, futja e rregullave fiskale në LOB të ndryshuar, së pari hoqi një nga paragjykimet kryesore të politikave të vërejtura në të kaluarën - atë të parashikimeve tepër optimiste dhe së dyti, e vendosi nivelin e borxhit publik në një rrugë rënieje. Treguesi 8: "*Auditim i Jashtëm i Forcuar*" është përmbushur pjesërisht sepse vetëm 6 nga 10 raportet e përputhshmërisë janë përgjithësisht në përputhje me Manualin e Përputhshmërisë së KLSH dhe INTOSAI 400. Tabela 6 si vijon paraqet përfundimet e vlerësimit të misionit të parë dhe shuma prej 8,125,000 euro është rekomanduar për disbursimin e kështit të dytë:

¹¹ Për të vlerësuar përmbushjen e kushteve të përgjithshme dhe specifike të Kontratës për Reformën e Sektorit të Menaxhimit Financiar Publik (PFM SRC) të Instrumentit të Ndihmës së Para-Anëtarësimit 2014 (IPA 2014)

Tabela 6: Përputhshmëria dhe disbursimi i rekomanduar për kushtet specifike të transhit të dytë

		Pesha	Shuma transhit e dytë Pesha €	Statusi Paraprak	Për t'u disbursuar €
Transhet variabël			10,000,000		
1	Kuadri i përmirësuar ligjor dhe fiskal	12.5 %	1,250,000	Nuk u përmbush	0
2	Planifikim dhe buxhetim i shpenzimeve publike i përmirësuar	12.5 %	1,250,000	Në përputhje të plotë	1,250,000
3	Kontroll i forcuar i shpenzimeve	12.5 %	1,250,000	Në përputhje të plotë	1,250,000
4	Administratë tatimore e përmirësuar	12.5 %	1,250,000	Në përputhje të plotë	1,250,000
5	Forcimi i shqyrtimit të prokurimit publik	12.5 %	1,250,000	Në përputhje të plotë	1,250,000
6	Rritje e transparencës	12.5 %	1,250,000	Në përputhje të plotë	1,250,000
7	Lufta kundër korrupsionit, mashtrimit dhe konfliktit të interesave	12.5 %	1,250,000	Në përputhje të plotë	1,250,000
8	Forcimi i auditimit të jashtëm	12.5 %	1,250,000	Përputhshmëri e pjesshme	625,000
Për t'u disbursuar					8,125,000

Sipas së njëjtës mënyrë e përjasje, u zhvillua misioni i dytë në shtator 2017; një para - mision i cili para - vlerësoi përputhshmërinë me treguesit e vitit të tretë (2017). Ekipi i Përputhshmërisë ka përgatitur raportet e Shqyrtimit të Përputhshmërisë (për transhin e dytë dhe një raport paraprak për transhin e tretë), i cili ka vlerësuar përshtatshmërinë e Mbështetjes së Buxhetit të Sektorit (MBS) lidhur me situatën makroekonomike; rëndësinë dhe besueshmërinë e politikës së MFP-së; transparencën dhe mbikëqyrjen e buxhetit; si dhe vlerësimin e kushteve specifike të Kontratës për Reformën Sektoriale të MFP (KRS).

Përderisa gjatë misionit të dytë të para - vlerësimit është konstatuar se disa nga objektivat e MBS-së duhet të ndryshohen pasi nuk përshatëshin më me fazën aktuale të Strategjisë së MFP-së; mundësia për të rishikuar treguesit e MBS-së lejohet nga BE-ja por jo më vonë se gjatë tremujorit të parë të çdo viti përkatës. Megjithatë, që nga viti 2017 ishte një vit zgjedhor dhe qeveria parazgjedhore u zëvendësua nga një qeveri teknike, BE-ja shqyrtoi situatën politike shqiptare dhe vendosi të lejonte ndryshime për shkak të këtyre rrethanave lehtësuese. Pastaj, MFE-ja shqyrtoi secilin prej 8 treguesve me njësitë përkatëse dhe ekipin e Rishikimit të Përputhshmërisë dhe dhe arriti në përfundimin se 4 nga 8 treguesit duhet të ndryshohen, çka u pranua nga Komisioni Evropian.

2.2.4 Shqyrtimi i Prokurimit të Vendit dhe Zbatimit të Kontratës (PVZK) për Shqipërinë

Qeveria kërkoi mbështetjen e BB për shqyrtimin e sistemit të prokurimit publik dhe zbatimin e kontratave (CPCI) për të optimizuar efektivitetin e shpenzimeve për investime përmes përmirësimit të shërbimeve publike dhe ofrimit të shërbimit të përsheptuar. Në vitin 2017, rishikimi i CPCI-së u përgatit nga një ekip i Bankës Botërore dhe Bankës Islamike për Zhvillim, në bashkëpunim me Qeverinë Shqiptare, Delegacionin e BE-së në Shqipëri, Ambasadën e Zvicrës në Shqipëri, SIGMA-OECD dhe Bankën Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim (BERZH). Raporti i Vlerësimit të Prokurimit të Vendit të Fundit dhe Raporti i

Vlerësimi të Mirëbesimit të Vendeve u bënë në vitin 2001 dhe 2006. Prandaj, ky shqyrtim i CPCI ishte një detyrë e vonuar.

Objektivi i përgjithshëm i këtij shqyrtimi të CPCI-së është që të kuptojë më mirë mjedisin dhe faktorët që ndikojnë në zbatimin e projekteve të punëve civile, duke (i) përditësuar analizat e mëparshme të Bankës për sistemin e prokurimit publik shqiptar, si dhe funksionet e përshtatshme të lidhura me të, të menaxhimit, menaxhimin e kontratave dhe integritetin e proceseve të prokurimit; dhe (ii) vlerësimin e efikasitetit të operacioneve të prokurimit publik, si dhe zbatimin dhe menaxhimin e kontratës.

Gjetjet kryesore në këtë CPCI paraqesin arritje të rëndësishme në reformën e prokurimeve publike; megjithatë, ende nevojiten më shumë. Qeveria Shqiptare ka ndërmarrë hapa të rëndësishëm për të ndërtuar një sistem modern dhe të shëndoshë për të përmirësuar efektivitetin e prokurimit publik gjatë disa viteve të fundit. Ka pasur përparim veçanërisht në lidhje me kuadrin ligjor, rregullator dhe institucional si dhe zhvillimin dhe funksionimin e sistemit të prokurimit elektronik. Menaxhimi, transparencja, performanca dhe efektiviteti i prokurimit publik kishte nevojë të përmirësohej ndjeshëm. Në përgjithësi, zbatimi i kuadrit të prokurimeve publike duhet të përforcohet. Niveli i besimit të sektorit privat në sistemin e prokurimit është ende shumë i ulët. Kompanitë private të sektorit dhe publiku në përgjithësi mbeten skeptikë kur bëhet fjalë për transparencën dhe luftën kundër mashtrimit dhe korrupsionit. Përpjekjet e vazhdueshme për të rritur transparencën e prokurimit publik, gjithashtu do të forcojnë pozitën e punonjësve publikë që punojnë në prokurimin publik për të ushtruar gjykimin e tyre profesional, i cili do të kishte ndikim shumë të madh në reduktimin e vonës dhe në këtë mënyrë në përmirësimin e efektivitetit të ofrimit të shërbimeve. Menaxhimi i kontratës dhe administrimi janë të dobëta. Problemet e rënda të zbatimit të kontratave, sidomos çështjet e pagesave dhe menaxhimi i ndryshimeve dhe amendimeve të kontratës, po dëmtojnë efektivitetin e zbatimit të kontratës përse i përket cilësisë, kostos dhe kohës. Në të ardhmen, veçanërisht në lidhje me axhendën e anëtarësimit në BE, sfida kryesore do të jetë të përmirësohet në mënyrë të ndjeshme efektiviteti i operacioneve të prokurimit dhe zbatimi i kontratave, me qëllim që të kontribuojnë më mirë në ofrimin e shërbimeve për publikun dhe për të fituar besueshmëri dhe mbështetje nga palët e ndryshme të interesit, përfshirë sektorin privat dhe donatorët.

Gjithashtu, ky raport paraqet një numër rekomandimesh dhe sugjerimesh për veprim, në fronte të ndryshme si ndryshime ligjore dhe rregullative, ndryshime institucionale, ngritja kapacitetesh, monitorimi i performancës, zbatimi si dhe modernizimi i sistemit të prokurimit, në veçanti: (i) Forcimi i funksionit të Monitorimit dhe ndjekjes për operacionet e prokurimit dhe zbatimi i kontratës si nga Autoritetet Kontraktuese ashtu edhe në nivel qendror, p.sh. në MFE, duke përfshirë edhe përdorimin më të mirë të sistemit dhe të dhënave të sistemit të prokurimit elektronik; (ii) Vendosja e pavarësisë së plotë institucionale dhe burimore të Komisionit të Prokurimit Publik (KPP), si në LPP ashtu edhe në praktikë; (iii) Përdorimi në mënyrë shumë më sistematike i Marrëveshjeve Kuadër për blerjen e centralizuar të artikujve të përdorur zakonisht, veçanërisht për Shërbimet e Sigurisë;

(iv) Ndryshimi i sjelljes dhe rritja e efektivitetin të blerjes, vlerësimi të tenderit / ofertës dhe subjekteve kontrolluese duke mos penalizuar më nëpunësit civilë si individë për ushtrimin e duhur të gjykimit të tyre profesional gjatë punës dhe veprimeve të tyre; duke rritur njohuritë dhe kapacitetin e prokurimit të Audituesve; duke sqaruar rregullat për përjashtimin dhe skualifikimin e ofertuesve dhe; duke qartësuar dallimin ndërmjet devijimeve të mëdha dhe të vogla si dhe kur duhen kërkuar sqarime nga ofertuesit.

(v) Rishikimi dhe modernizimi i dokumenteve ekzistuese standarde të prokurimit dhe formularëve të kontratës, duke përdorur praktikën dhe standardet ekzistuese ndërkombëtare.

2.2.5 Nisma e Transparencës së Industrive Nxjerrëse në Shqipëri (NTIN)

Nisma e Transparencës së Industrive Nxjerrëse (NTIN) është një koalicion ndërkombëtar vullnetar i qeverive, kompanive të industrisë nxjerrëse dhe organizatave të shoqërisë civile të angazhuara në menaxhimin dhe përdorimin e burimeve natyrore, si nafta, gazi dhe mineralet. Qëllimi i tij është të promovojë transparencën në mënyrë që të parandalojë korrupsionin si dhe t'u sigurojë qytetarëve një bazë për të kërkuar përdorimin e drejtë të të ardhurave. NTIN rregullohet nëpërmjet një standardi ndërkombëtar "Standardi NTIN"¹², i cili kërkon nga vendet dhe kompanitë të zbulojnë informacion mbi hapat kyç në

¹² <https://eiti.org/document/standard>

drejtimin e të ardhurave të naftës, gazit dhe minierave duke përfshirë: kontratat dhe licencat, prodhimin, grumbullimin e të ardhurave, alokimin e të ardhurave dhe shpenzimin social dhe ekonomik. Si pjesë e zbatimit të vazhdueshëm të NTIN, Qeveria Shqiptare boton çdo vit raporte informative për nxjerrjen e naftës, gazit dhe mineraleve të tjera dhe kontributin e tyre në buxhetin e shtetit dhe ekonominë shqiptare.

Është përgatitur Raporti i 7-të i Iniciativës për Transparencë në Industrinë Nxjerrëse, i cili mbulon vitin 2016. Raporti ofron një pasqyrë të aktiviteteve në sektorin e naftës dhe gazit, sektorin e minierave dhe hidroenergjitikës, harmonizimin e flukseve kryesore të paguara nga të licencuarit dhe të mbledhura nga agjencitë qeveritare në këta sektorë dhe një vlerësim të përshtatshmërisë së zbulimeve në këtë sektor në përputhje me standardet NTIN (12 ndërmarrje minerare dhe 12 kompani hidroenergjitike). Faktet kryesore të raportuara në këtë raport ishin:

(i) vlera e prodhimit të gjeneruar gjatë vitit 2016 nga këta sektorë vlerësohet në 613 milionë dollarë; (ii) Kontributi i përbashkët i sektorëve ishte rreth 6% e të ardhurave të regjistruara në Buxhetin Kombëtar për vitin 2016,

(iii) raporti i eksporteve nga sektori nxjerrës i naftës dhe mineraleve në krahasim me totalin e eksporteve ishte 19% në vitin 2016; (iv) Eksportet e naftës së papërpunuar përbënin pjesën më të madhe të eksporteve të sektorit nxjerrës; dhe (v) Bazuar në të dhënat e raportuara nga mbajtësit e licencës së DPT-së të angazhuar në sektorin nxjerrës të sektorit të naftës, mineraleve dhe hidrocentraleve të punësuar në mënyrë kolektive, afërsisht 16,500 punonjës që përbëjnë 1,2% të fuqisë punëtore të regjistruar nga INSTAT-i në vitin 2016. Në raport janë vërejtur fusha të cilat mund të përmirësohen më tej duke ndikuar në shkallën e procesit të raportimit të NTIN dhe analizën e aktivitetit të industrisë nxjerrëse dhe flukseve të mjeteve monetare si më poshtë: (i) aksesit i informacionit të besueshëm në kohë nga licensuarit raportues; (ii) aksesit i informacionit të besueshëm në kohë nga subjektet qeveritare raportuese; (iii) Aspektet cilësore të informacionit kontekstual të paraqitur në raport; dhe (iv) aspektet rregullatore në kontekstin e raportimit të NTIN.

2.3. Vizibiliteti i Strategjisë MFP

Strategjia e Reformës së MFP gjithashtu shërben si një kornizë e dialogut politik për të gjithë donatorët dhe aktorët e shoqërisë civile aktivë në këtë sektor. Takimet e Komitetit Drejtues të MFP-së dhe Komitetit Teknik u mbajtën gjatë vitit 2017 ku u raportua progresi i zbatimit të Strategjisë së MFP-së. KD u ndoq nga palët kryesore të PFM të Qeverisë Shqiptare si dhe donatorët / partnerët për zhvillim.

MFE-ja ka rritur përpjekjet e saj për të rritur transparencën e dokumenteve buxhetore dhe për të përmirësuar cilësinë e dokumenteve të prodhuara vazhdimisht. Duke iu referuar përditësimit më të fundit të Anketës së Buxhetit të Hapur 2017 të kryer nga IBP¹³ në janar 2018, në renditjen e Shqipërisë u shënuan përmirësime. Rezultati i transparencës është rritur nga 38 në vitin 2015 në 50 në vitin 2017, i cili është mesatarisht më i lartë se rezultati mesatar botëror, prej 42 vendesh. Duke iu referuar Anketës së Buxhetit të Hapur 2017, Shqipëria harton dhe boton 7 nga 8 dokumentet kryesore të buxhetit, të klasifikuara si të domosdoshme në kontekstin e transparencës. Megjithatë, MFE ka hartuar dhe botuar të gjithë dokumentet kryesorë të buxhetit, përfshirë raportin e shqyrtimit në mes të vitit, i cili është hartuar dhe botuar për herë të parë në korrik 2017. Një raport më i hollësishëm mbi transparencën e buxhetit 2017 përgatitet nga MFE. Rezultati i Shqipërisë në vend të 2-të nga 100 tregon se ofron pak mundësi për publikun që të përfshihet në procesin e buxhetit. Kjo është më e ulët se rezultati mesatar botëror i vendit të 12-të. Rezultati i Shqipërisë: 69 nga 100, tregon se legjislativi dhe KLSH-ja në Shqipëri sigurojnë mbikëqyrje të mjaftueshme të buxhetit.

Në maj 2017 u organizua një seminar praktik mbi zbatimin e ligjit të ri "Për Financat Vendore" nga Njësitë e Qeverisjes Vendore (NJQV). Programi i Decentralizimit dhe Zhvillimit Vendor, PDZHV, (MFE, ekspertë të financave vendore, shoqëria civile, donatorë të ndryshëm, këshilltarë komunalë, shoqata të qeverisjes vendore dhe përfaqësues të shoqërisë civile morën pjesë në këtë seminar. Për të mundësuar monitorim më të mirë duke ofruar analiza të performancës financiare në nivel vendor u ngrit gjithashtu një Portal Transparence në faqen e internetit të MFE-së. Gjatë shtatorit 2017 janë zhvilluar disa takime lidhur me zbatimin e ligjit të ri për financat vendore dhe futjen e parimeve të barazisë gjinore në buxhetet vendore. Në

¹³ <https://www.internationalbudget.org/wp-content/uploads/open-budget-survey-2017-report-english.pdf>

këto takime kanë marrë pjesë përfaqësues të MFE, ekspertë të financave vendore, donatorë të ndryshëm, dy përfaqësues nga secila komunë. Gjatë periudhës tetor-dhjetor 2017 u organizuan gjithashtu katër takime rajonale për të prezantuar dhe testuar një Mjet të ri të Planifikimit Financiar (MPF), para përdorimit në përgatitjen e buxhetit.

Në këto takime morën pjesë përfaqësues nga MFE, ekspertë vendorë financiarë, DLDP, e përfaqësues nga çdo bashki.

Siç u përmend, disa aktivitete në kuadër të Komponentit C6 *Komunikimi dhe ndërgjegjësimi i publikut* për projektin e AT të MFP-së, janë ndërmarrë në vitin 2017, përfshirë: një studim të brendshëm të komunikimit përmes intervistave individuale me punonjësit e MFE-së dhe një Grupi Pune për Komunikim në MFE; si dhe masa për një anketim të jashtëm të opinionit publik. Një Strategji dhe Plan Komunikimi do të hartohen gjatë tremujorit të parë të vitit 2018.

3. PROGRESI ME REFORMËN MFP PËR VITIN 2017

3.1. Shtylla 1- Kuadër fiskal i qëndrueshëm dhe i matur

3.1.1. Përmbledhje e ecures së Shtyllës 1

Kjo Shtyllë demonstroi ecuri të mirë, ku tre nga katër treguesit e rezultateve janë përmbushur. **Objektivi i parë** i Shtyllës është *"Kuatëri i përgjegjësisë fiskale për menaxhimin fiskal të përcaktuar në kuadrin ligjor"*. Treguesi i rezultatit është *"Raporti i borxhit në krahasim me PBB-në e planifikuar për çdo vit buxhetor dhe është më i ulët se raporti i vitit të kaluar, derisa raporti i borxhit arrin dhe mbetet nën 45% të PBB-së"*. Objektivi prej 70 përqind për vitin 2017 **u arrit**, pasi gjatë vitit të kaluar trendi ka rënë. Deficiti vjetor është dukshëm më i ulët se shpenzimet kapitale të planifikuara në një mesatare prej 3.4 për qind të PBB-së në 2017.

Objektivi i dytë i Shtyllës është *"Kuatëri fiskalë të qëndrueshëm dhe të kujdesshëm, bazuar në objektiva fiskalë të përcaktuar qartë në të cilat të mbështetet buxheti"*. Treguesi i rezultatit *"PBB-ja e parashikuar e përdorur në secilën fazë të planifikimit buxhetor nuk duhet të jetë më e lartë se PBB-ja nominale përkatëse në Perspektivën Ekonomike Botërore, botuar nga FMN-ja"* **u arrit**, pasi PBB-ja nominale ishte 0.21 milion Lekë - më pak se parashikimi i FMN-së.

Pasi u futën rregullat fiskale në LOB, janë bërë më shumë përpjekje për të zbatuar këto rregulla dhe parime. Në buxhetin e vitit 2017, si dhe në kuadrin fiskal 2018-2020, janë përfshirë seksione të veçanta që shpjegojnë pajtueshmërinë e plotë të këtyre dy akteve. Raporti vjetor i zbatimit të buxhetit të konsoliduar vjetor 2017, i botuar çdo vit në qershor nga MFE, tashmë përfshin Politikën Makroekonomike dhe Drejtorinë e Çështjeve Fiskale.

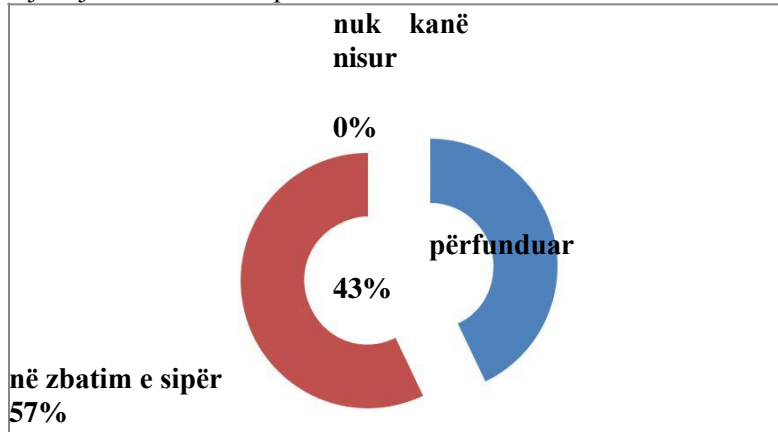
Përsa i përket Llogarive Kombëtare, **objektivi i tretë** i Shtyllës është *"Agjencia e pavarur statistikore nxjerr llogari kombëtare të besueshme dhe në kohë"*. Treguesi i rezultatit *"Përgatitja e Llogarive Kombëtare të Qeverisë sipas Sistemit Evropian të Llogarive (ESA) 2010 Vlera e Treguesit"*, me një objektivi prej 50 për qind **nuk u arrit** dhe është arritur vetëm 25 për qind; edhe pse treguesi është përmirësuar krahasimisht me vitin 2016.

Menaxhimi i Riskut Fiskal është **objektivi i katërt**, dhe është *"Aftësi të mjaftueshme për të zbuluar, monitoruar dhe propozuar masa për të zbutur risqet fiskale me të cilat ballafaqohet qeveria"*. Objektivi i 50 përqind të kategorive të mbuluara nga Deklarata e Riskut Fiskal (DRF) në lidhje me treguesit e rezultateve *"Saktësia e evidentimit të risqeve dhe ndikimi i mundshëm i tyre, duke marrë parasysh masat zbutëse të zbatuara"* **u arrit**,

Në nivel aktiviteti, **kjo Shtyllë përbëhet nga shtatë masa, nga të cilat tre janë përfunduar** dhe katër janë në zbatim e sipër (Grafiku 4).

Grafiku 4: Shtylla 1- Kuadër fiskal i qëndrueshëm dhe i kujdesshëm

Gjendja e aktiviteteve për vitin 2017

Nr. i aktiviteteve

Përfunduar	3
Në proces	4
Nuk kanë nisur	0
Total	7

Rezultatet dhe sfidat e dukshme në krahasim me masat janë si vijon:

"Forcimi i kapacitetit të INSTAT-it në fushën e llogarive të qeverisë" (në zbatim e sipër / në rrugën e duhur): INSTAT-i ka vazhduar përpjekjet për të forcuar kapacitetet në fushën e llogarive të qeverisë. Për herë të parë, INSTAT-i ka përgatitur të dhënat e GFS sipas kërkesave të programit të transmetimit të ESA 2010. Lista e Sektorit Publik u botua zyrtarisht në faqen e internetit të INSTAT gjatë gjysmës së dytë të vitit 2017 dhe do të botohet rregullisht për të siguruar transparencë për përdoruesit. Projekti i AT-së të FMN-së, i financuar nga SECO-ja ka vazhduar me fazën e tij të dytë dhe janë zhvilluar gjithashtu disa misione SECO në mbështetje të nxjerrjes së statistikave të GFS dhe EDP.

Zbatimi i Sistemit të Shpërndarjes së të Dhënave të Përgjithshme të Përgjithshme (e-SHDPP) (me status të përfunduar): Një Faqe të Dhënash Përmbledhëse Kombëtare (FDHPK), e mbështetur nga misioni i FMN-së, u botua për herë të parë në faqen e internetit të INSTAT-it duke dhënë të dhëna thelbësore makroekonomike. *Forcimi i menaxhimit dhe raportimit të riskut fiskal brenda MFE-së (në zbatim e sipër / i vonuar):* Gjatë vitit 2017, FRU u përqendrua në hartimin e udhëzimeve metodologjike për vlerësimin dhe raportimin e risqeve fiskale / buxhetore, të mbështetura nga AT të FMN-së, përfshirë sqarimin e përgjegjësive kryesore të menaxhimit të riskut të FRU. FRU gjithashtu ka publikuar në mënyrë periodike detyrimet e prapambetura të krijuara në janar 2016 - shtator 2017 nga tetori 2016 deri në janar 2017. Drafti i parë i DRF, një kërkesë ligjore, ishte duke u përgatitur gjatë vitit 2017 por nuk u botua. Gjithashtu, BB ndihmoi FRU në identifikimin e burimeve të rreziqeve fiskale për Qeverinë Shqiptare nga detyrimet e saj të kushtëzuara dhe ndihmoi në vlerësimin e kostove dhe risqeve fiskale direkte dhe indirekte që rrjedhin nga projektet e saj PPP

3.1.2. Rregullat fiskale, parashikimi dhe kuadri i përgjegjësisë fiskale

Objektivi

Kuadri i përgjegjësisë fiskale për menaxhimin fiskal i përcaktuar në kuadrin ligjor

Treguesi i rezultatit

Raporti borxh – PBB i planifikuar për çdo vit buxhetor është më i ulët se sa raporti për vitin e kaluar, derisa raporti i borxhit arrin dhe ngelet nën 45% të PBB-së"

Vlera e treguesit

Vlera e synuar për vitin 2017 **u arrit** pasi është prezent tendenca në rënie në krahasim me vitin 2016.

Baza (2013)	2017	Synimi për tendencën në rënie të 2017
70%	70% ¹⁴	

Pasi rregullat fiskale u futën në Ligjin e Buxhetit Organik (LOB), janë bërë më shumë përpjekje për të zbatuar këto rregulla dhe parime. Në buxhetin e vitit 2017, si dhe në kornizën fiskale 2018-2015, janë përfshirë seksione të veçanta që shpjegojnë pajtueshmërinë e plotë të këtyre dy akteve me parimet dhe

rregullat fiskale përkatëse të përcaktuara në LOB nr. 57/2016. Raporti vjetor i zbatimit të buxhetit vjetor të konsoliduar 2017 q[botohet çdo vit në qershor nga MFE, tani përfshin Politikën Makroekonomike dhe Drejtorinë Fiskale për zbatimin e parimeve dhe rregullave fiskale, të përcaktuara nga LOB. Gjithashtu, Raporti i Rishikimit në Mes - viti, botuar për herë të parë në vitin 2017, dëshmon: "*rritja e borxhit në terma nominalë është brenda kufijve të parashikuar në ligjin vjetor të buxhetit dhe në përputhje me objektivat afatmesëm makrofiskal për uljen e nivelit të borxhit në raport me PBB-në*".

Konsolidimi fiskal synon të arrijë raportin e borxhit ndaj PBB-së që vazhdon trajektoren e saj në rënie, e cila filloi në vitin 2016. Në përputhje me këtë dispozitë (rregulli fiskal) i LOB-së, kuadri fiskal 2018-2020 paraqet:

- synimin e një niveli vjetor të borxhit publik në përqindje të PBB-së dukshëm më të ulët se niveli i një viti më parë.
- Kuadri 2018-2020 mbështetet në parashikimet e mëposhtme nominale të PBB-së, të cilat nuk janë më të larta se parashikimet e raportit të Perspektivës Botërore të Ekonomisë, të Fondit Monetar Ndërkombëtar, botuar së fundmi në tetor të vitit 2017.
- Çdo vit, në një zë të veçantë, të emërtuar "*Pasiguri në luhatjet e normave të interesit, etj*", përfshihet edhe një pasiguri prej mbi 0.7 për qind të totalit të shpenzimeve.
- Nuk përfshin të ardhurat nga privatizimet e mundshme.
- Objektivat e deficitit vjetor janë dukshëm më të ulëta se shpenzimet kapitale të planifikuara. Rrjedhimisht, balanca aktuale e synuar është pozitive në një mesatare prej 3.4 për qind të PBB-së në çdo vit të programuar.

Masa 1: Përmirësimi i metodologjive të parashikimit (në proces / sipas planit)

Drejtoria Makroekonomike ka marrë AT që nga viti 2015, për të përmirësuar aftësitë e parashikimit dhe për të forcuar hartimin e politikave të bazuara në prova. Përmes financimit të Zvicrës (SECO), një konsulent ndërkombëtar po zhvillon një mjet të programimit financiar, së bashku me pjesëmarrësit nga MFE, Banka e Shqipërisë dhe INSTAT-i, e cila ka krijuar një grup të qëndrueshëm dhe koherent të pjesëmarrësve në seanca të rregullta trajnimi. Gjatë vitit 2017 u mbajtën dy misione pune me tema mbi: 'Sektorët monetarë dhe të jashtëm të modelit' dhe 'Monitorimi mujor dhe ushtrimi i parë i programimit'. Programi ka përfunduar fazën e tij teknike që përfshin ndërtimin e modelit. Tashmë ka filluar të përqendrohet më shumë në monitorim dhe analizë. Përsa u përket treguesve sasiorë, Shqipëria ka një fillim të mbarë, pasi ka kryer detyrat në lidhje me infrastrukturën teknike dhe kapacitetet analitike. Projekti pritet të përfundojë gjatë tremujorit të parë të 2018 dhe autoritetet kanë kërkuar ndihmë të vazhdueshme përtej ndërtimit të modelit teknik. Sfidë kryesore me të cilën ballafaqohet gjatë misionit të fundit ishte kapaciteti i personelit të Drejtorisë Makroekonomike, e cila u reduktua pas ristrukturimit të qeverisë, dhe disa poste pune u shkrinë.

Objektivi

Kuadro fiskalë të qëndrueshëm e të matur bazuar në objektiva fiskalë qartësisht të përcaktuar, përforcojnë treguesin e rezultatit të buxhetit		
PBB-ja nominale e parashikuar, e përdorur në çdo fazë të planifikimit buxhetor, nuk duhet të jetë më e lartë se sa PBB-ja përkatëse nominale në Perspektivën Botërore Ekonomike, të botuar dhe nga MFE.		
Vlera e treguesit		
Vlera e synuar për vitin 2017 u arrit , ndërsa PBB-ja e parashikuar nominale për vitin 2017 ishte më e ulët se sa PBB-ja përkatëse nominale e parashikuar në Perspektivën Botërore Ekonomike		
Baza (2013)	2017	Objektivi 2017
14.3 mln Lek	-0.21 milion Lek	≤ 0

3.1.3. Llogaritë Kombëtare të Qeverisë

<i>Objektivi</i>		
Agjenci e pavarur statistikore nxjerr <i>Treguesin e Rezultatit</i> të Llogarive Kombëtare që është i besueshëm dhe në kohë		
Përpilimi i Llogarive Kombëtare të Qeverisë sipas <i>Vlerës së Treguesit</i> të ESA 2010		
Edhe pse treguesi është përmirësuar, në krahasim me vitin 2016, synimi për vitin 2017 nuk u arrit .		
Baza (2016)	2017	Objektivi 2017
0%	25%	50%

Masa 1¹⁴: Forcimi i kapacitetit të INSTAT-it në fushën e Llogarive Qeveritare. (në proces/sipas planit). Gjatë vitit 2017, INSTAT-i i vazhdoi përpjekjet për të forcuar kapacitetin në fushën e llogarive të Qeverisë, duke përfunduar me objektivat kryesorë:

I. Për herë të parë, INSTAT ka përpiluar dhe transmetuar të dhënat e GFS sipas kërkesave të programit të transimit të Sistemit Evropian të Llogarive (ESA) 2010. Në janar 2017, 2 nga 7 tabelat e ESA 2010 TP të tabelave GFS u dërguan në EUROSTAT në bazë të përpjekjeve më të mira për vitet 2011-2016 sipas kërkesave të EUROSTAT. Gjatë gjysmës së dytë të vitit 2017, INSTAT dërgoi një transmetim të dytë të tabelave të GFS tek EUROSTAT, si pjesë e kërkesave të EUROSTAT-it për raportim gjashtëmujor të GFS. INSTAT-i po punon për mbajtjen e një transmetimi të rregullt të tabelave TP të tanishme të ESA 2010 dhe për të dërguar disa tabela shtesë në vitin 2018. INSTAT-i ka zhvilluar tabela të Procedurave të Tejzgjatura të Deficitit (PTD) në baza eksperimentale që nga tetori i vitit 2014. Tabelat e rregullta gjashtëmujore të PTD janë raportuar në prill 2017 dhe tetor 2017 tek EUROSTAT-i me informacion për 2013-2016. Përveç kësaj, janë hartuar të dhënat tremujore të borxhit të sektorit publik (QPSD) dhe i kanë raportuar këto të dhëna në bazën e të dhënave të QPSD të Bankës Botërore të FMN-së për periudhën T4 2016-Q3 2017. Këto të dhëna mbulojnë të gjitha instrumentet e borxhit, përveç llogarive të tjera të pagueshme, siguracionet, pensionet si dhe skemat e standardizuara të garancisë. Është me rëndësi të theksohet se nga mbulimi, siç thuhet, përjashtohen njësitë e sektorit publik jofinanciar dhe njësitë ekstra buxhetore. Në vitet e fundit, MFE ka filluar hartimin e GFS dhe po ashtu është duke raportuar në Librin Vjetor të Statistikave të Financave të Qeverisë (LVSFQ). Kjo përfshin buxhetin, qeverinë lokale dhe fondet e sigurimeve shoqërore, por jo fondet jashtë-buxhetore.

II. INSTAT ka përditësuar dhe përmirësuar listën e klasifikimeve NJISP dhe ka zgjeruar serinë kohore të informacionit mbi disa njësi ekstra-buxhetore. Gjithashtu, informacionet e reja janë gjetur në njësitë ekzistuese për ta bërë klasifikimin më të besueshëm. ***Së fundi, në muajin shtator, Grupi Ndërinstitucional i Punës (INSTAT, MFE dhe Banka e Shqipërisë) me mbështetjen e jashtme të EUROSTAT-it dhe FMN-së ka përfunduar listën e Njësive Institucionale të Sektorit Publik (NJISP) sipas GFSM 2014 dhe ESA 2010.*** Botimi zyrtar i Listës së Sektorit Publik në faqen e internetit të INSTAT-it¹⁵ është një nga përmirësimet më të dukshme të bëra gjatë pjesës së dytë të vitit 2017. Lista e publikuar gjithashtu mbulonte korporatat publike që janë jashtë Qeverisë së Përgjithshme (qeveria është pronare e aksioneve nga këto njësi) dhe përmban informacion mbi aktivitetin ekonomik (Nomenklaturën e Aktiviteteve Ekonomike të Komunitetit Evropian NEKE, klasifikimin e sektorit institucional etj. Lista do të publikohet rregullisht nga INSTAT-i (duke filluar nga viti i ardhshëm) dhe të gjitha rishikimet do të paraqiten qartë për të ofruar transparencë për përdoruesit. Duke shtuar këto njësi, disponueshmëria e të dhënave të Qeverisë së Përgjithshme, e cila është gjithashtu më e qëndrueshme (në aspektin e strukturës dhe frekuencës), është bërë më e arritshme për publikun.

III. Projekti i AT-së i financiar nga SECO-ja vazhdoi në fazën e dytë dhe gjatë vitit 2017 u zhvilluan disa misione SECO në bashkëpunim me grupin e punës. Misionet kanë punuar ose për çështje metodologjike teorike ose në raste specifike duke dhënë një mbështetje të vlefshme në prodhimin e statistikave të GFS dhe EDP. **Për më tepër, po punohet për të krijuar një sistem të integruar**, duke integruar sistemin AGFIS të MFE-së dhe burimeve të tjera të të dhënave me qëllim sigurimin e një sistemi statistikor më fleksibël dhe më

¹⁴ Për këtë veprim, referojuni veprimeve 1-4 të komponentit 1.2 të Aneksit 1

¹⁵ http://instat.gov.al/media/3045/nd_rmarrjet_n_sektorin_public_n_shqip_ri_shtator_2017-1.xlsx

të besueshëm. Gjatë misionit të fundit SECO-s në dhjetor u propozua një projekt-strukturë e një sistemi për integrimin e strukturës ekstra - buxhetore me të dhënat ekzistuese në një mënyrë transparente dhe praktike. Struktura e propozuar do të analizohet më tej nga grupi i punës ndërinstitucional para se të vihet në funksionim.

IV. Grupi ndërinstitucional i punës vazhdon punën për të trajtuar pajtueshmërinë me standardet ndërkombëtare. Gjatë misionëve SECO u diskutuan një sërë temash të GFS-së, ku më të rëndësishmet ishin: (i) Analizat e taksave dhe trajtimi i tyre; (ii) Analiza e sistemit AGFIS dhe lidhja e tij me sistemet e tjera të TI-së; (iii) Natyra specifike e DMFAS (iv) Një sistem i ri ITI-je për GFS. Këto misione kanë bërë rekomandime për INSTAT-in, MFE-në dhe BSH-në po ndiqen nga agjencitë përkatëse. Përveç kësaj, në muajin mars, në Qendrën e Ekselencës së Financave (QEF), në Lubjanë, Slloveni, u zhvillua trajnim për të prezantuar disa koncepte themelore të GFS-së, ku morën pjesë 5 punonjës nga MFE-ja, NSTAT-i dhe BSH-Më 20 tetor, INSTAT-i organizoi Ditën e Statistikave Evropiane që synonte të rriste ndërgjegjësimin e publikut për rëndësinë e statistikave zyrtare për të mirën publike. Ai u përqendrua në shkëmbimin e përvojave ndërmjet publikut të gjerë, hartuesve të politikave, bizneseve, komunitetit të kërkuesve, medias dhe qytetarëve mbi përdorimin e statistikave zyrtare.

Më 20 tetor, INSTAT-i organizoi **Ditën e Statistikave Evropiane që synonte të rriste ndërgjegjësimin e publikut për rëndësinë e statistikave zyrtare** për të mirën publike. Ai u përqendrua në shkëmbimin e përvojave ndërmjet publikut të gjerë, krijuesve të politikave, bizneseve, komunitetit hulumtues, medias dhe qytetarëve mbi përdorimin e statistikave zyrtare.

Masa 2¹⁶: Zbatimi i Sistemit të Shpërndarjes së të Dhënave të Përgjithshme të Përgjithshme (e-SSHDHP) (i përfunduar).

Një mision i Departamentit të Statistikave të FMN-së erdhi në Shqipëri gjatë prillit 2017 për të ndihmuar autoritetet në zbatimin e e-SSHDHP¹⁷, çka u miratua nga Bordi Ekzekutiv në maj të vitit 2015. Misioni mbështeti zhvillimin e Faqes Kombëtare të të Dhënave Përmbledhëse (FKDHP)¹⁸, i cili u botua në faqen e internetit të INSTAT-it më 20 qershor, duke shfrytëzuar të Dhënat Statistikore dhe Shkëmbimin e Metadatave (DHSSHM). Faqja synon të shërbejë si një mjet me një ndalesë për publikimin e të dhënave thelbësore makroekonomike. Duke e bërë këtë informacion lehtësisht të aksesueshëm në formatet njerëzore dhe në makina të lexueshme, dhe sipas një Kalendarit të Çlirimit të Avancuar, do të lejojë të gjithë përdoruesit të kenë qasje të njëkohshme tek të dhënat, në kohën e duhur dhe do të sjellin transparencë më të madhe të të dhënave. Këto të dhëna filluan të raportohen dhe të botohen për herë të parë në qershor 2017 dhe që atëherë janë botuar periodikisht çdo muaj.

3.1.4. Menaxhimi i riskut fiskal

Objektivi		
Aftësi të mjaftueshme për të zbuluar, monitoruar dhe propozuar masa për lehtësimin e risqeve fiskale me të cilat përballlet qeveria		
Treguesi i rezultatit		
Saktësia e evidentimit të risqeve dhe e ndikimit të tyre të mundshëm, duke pasur parasysh masat e lehtësimit të aplikuar		
Vlera e treguesit		
Vlera e synuar për vitin 2017 u arrit pasi Njësia e Riskut Fiskal u plotësua deri në fund të tetorit të vitit 2016.		
Baza (2016)	2017	Objektiv 2017
0%	50%	50% e kategorive mbulohen nga SFR

¹⁶ Për këtë masë referojuni masës 5 të komponentit 1.2 tek Aneksat

¹⁷ <http://www.financa.gov.al/al/raportime/e-gdds>

¹⁸ <http://instat.gov.al:8080/NSDPAlbania/>

Masa 1: Forcimi i menaxhimit të rrezikut fiskal dhe raportimit brenda MFE-së (në zbatim e sipër / me vonesë). Gjatë vitit 2017, FRU u përqendrua në hartimin e udhëzimeve metodologjike për vlerësimin dhe raportimin fiskal / buxhetor. Në mars 2017 nisi punën një AT e FMN-së, e domosdoshme për aktivitetin e suksesshëm të njësive. Qëllimi i kësaj AT ishte një analizë më e thellë e të dhënave të disponueshme për rreziqet ekzistuese fiskale / buxhetore dhe më konkretisht: (i) Diskutimi dhe vlerësimi i të dhënave ekzistuese që Njësia FRU tashmë ka; (ii) Rishikimi i cilësisë së analizave ekzistuese, diskutimet dhe rekomandimet për përmirësime dhe identimi i boshllëqeve e kapaciteteve brenda sektorit; (iii) Zhvillimi i një kuadri raportues, përfshirë frekuencën dhe përmbajtjen e raportimit të brendshëm në njësi dhe raportet e brendshme dhe të jashtme që duhet të prodhohen, përfshirë afatet; (iv) Bashkërendimi i sektorit me departamentet e tjera të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë, lidhur me raportimin e risqeve të mundshme fiskale. **Misioni i FMN-së ka dhënë një listë të plotë të përgjegjësive kryesore të FRU-së, që lidhen veçanërisht me:**

- Bashkërenduar dhe mbledhë informacion mbi risqet fiskale dhe ato buxhetore të evidentuara dhe vlerësuar nga departamentet përgjegjëse në MFE;
- Përpunim informacioni si më sipër dhe ofrimi i raporteve përmbledhëse analitike.
- Raportim periodik tek Ministri i Financave dhe Ekonomisë, Këshilli i Ministrave dhe Parlamenti.
- Botimi dhe prezantimi në parlament i një dokumenti të veçantë "Pasqyra e Risqeve Fiskale", e cila do të shoqërojë PBA-në e re në korrik 2017 dhe në Propozimin e Buxhetit për vitin 2018 në tetor.

Strategjia për parandalimin dhe pagesën e detyrimeve të prapambetura dhe plani i saj i veprimit e realizoi qëllimin kryesor për të shlyer detyrimeve të prapambetura të grumbulluara deri në 2013, megjithatë masa të vazhdueshme janë ndërmarrë për të parandaluar krijimin e detyrimeve të prapambetura të reja pas 1 janarit 2014, pasi shifrat tregojnë praninë e detyrimeve të prapambetura, megjithëse në një nivel më të ulët krahasuar me bazën (2.2 miliardë lekë në vitin 2017, duke iu referuar treguesit nr.14 në shtojcën 4). Këto masa synojnë të konsolidojnë procesin e mbajtjes së nivelit të borxheve sa më të ulët të jetë e mundur. Përveç kësaj, pas kësaj strategjie, nga tetori 2016 deri në janar 2017, **FRU ishte plotësisht i angazhuar në grumbullimin, përpunimin dhe raportimin e detyrimeve të reja të prapambetura të institucioneve buxhetore, që konsiderohet si një nga risqet kryesore fiskale.** Kështu, në bashkëpunim të ngushtë me Drejtorinë e Investimeve Publike në MFE dhe të gjitha LM-të përkatëse dhe në përputhje me detyrat specifike të dhëna nga misioni i fundit i FMN-së për këtë qëllim, ajo ka punuar në përcaktimin e rrugës që duhet ndjekur nga qeveria qendrore për të paguar detyrimet financiare të vonuara (detyrimet e prapambetura) dhe mbi veprimet që duhen ndërmarrë për të parandaluar krijimin e detyrimeve të prapambetura në të ardhmen. Njëkohësisht, në përputhje me Ligjin nr. 50, datë 05.02.2014 "Për miratimin e Strategjisë për parandalimin dhe pagesën e detyrimeve të prapambetura dhe planin e veprimit"¹⁹, **në faqen zyrtare të MFE-së botohen periodikisht borxhet e krijuara në janar 2016 - shtator 2017.** Gjithashtu, në kuadër të parandalimit të krijimit të borxheve të reja, janë marrë **disa masa që janë sanksionuar edhe në pikën 37 të Udhëzimit plotësues nr. 8, datë 13.01.2017 "Për zbatimin e buxhetit 2017"**²⁰

- **Mision teknik i Bankës Botërore,** i cili u zhvillua në Tiranë gjatë datave 19-23 qershor 2017. Objektivi kryesor i këtij misioni ishte të prezantonte mjetin analitik të Bankës Botërore për evidentimin e burimeve të risqeve fiskale nga detyrimet e saj të kushtëzuara dhe për të ndihmuar në vlerësimin e kostove dhe rreziqeve fiskale direkte dhe indirekte që rrjedhin nga projektet e Partneritetit Publik Privat (PPP), tek qeveria e Shqipërisë.
- **Një mision AT i Departamentit të Çështjeve Fiskale (DÇF)** u zhvillua në datat 26 tetor - 7 nëntor 2017. Misioni ka ofruar këshillim për çështje që lidhen me menaxhimin, monitorimin dhe raportimin e risqeve fiskale që dalin nga PPP-të.

FMN-ja do të ofrojë asistencë të mëtejshme teknike për shqyrtimin e draftit të DRF të parë. MFE konsideron se është e nevojshme të publikojë dokumentin e Deklaratës së Riskut Fiskal (DRF), drafti i parë, i cili aktualisht është duke u përgatitur me ndihmën e ngushtë të FMN dhe BB dhe parashikon që viti 2018 të

¹⁹ http://www.financa.gov.al/files/userfiles/Njoftime/E_FUNDIT_Strategjia_per_likuidimin_e_pagesave_te_vonuara.pd

²⁰ <http://www.financa.gov.al/al/buxheti/buxheti-ne-vite/buxheti-2017/udhezimi-plotesues-nr-8-date-13-01-2017-per-zbatimin-e-buxhetit-te-vitit-2017>

shënojnë vitin e parë të botimit të tij. **FRU-ja do të prezantojë versione të ndryshme të DRF në kohë të ndryshme gjatë vitit buxhetor.** Audienca për këto raporte do të jetë e ndryshme dhe kjo do të ketë ndikim në formatin e raportit. Ky dokument do të mbulojë të gjitha risqet fiskale dhe buxhetore që karakterizojnë vitin përkatës buxhetor, me qëllim rritjen e ndërgjegjësimit të Qeverisë dhe Parlamentit rreth tyre, si dhe inkurajimin e marrjes së masave parandaluese dhe zbutëse përfshirë: pasqyrën e risqeve fiskale dhe ndërlikimet kryesore të politikës; risqet fiskale që lidhen me supozimet dhe zhvillimet makroekonomike, të ardhurat dhe shpenzimet e qeverisë; borxhi qeveritar dhe garancitë për risqe fiskale; risqet fiskale të partneriteteve publike-private; rreziqet fiskale të qeverive vendore; risqet fiskale të ndërmarrjeve shtetërore dhe risqe të tjera fiskale.

3.2. - Planifikim dhe buxhetim i shpenzimeve publike i mirë – integruar dhe efikas

3.2.1. Përmbledhje e ecures së Shtyllës 2

Objektivi 1

Shpenzimet e përgjithshme të planifikuara (dhe të ardhurat) për MFE-në, të miratuara në vitin n / Shpenzimet totale të planifikuara (dhe të ardhurat) në vitin n në buxhetin vjetor është 0%

përfshin pesë objektiva, të cilat tregojnë ecuri të përzier, ku një objektivi është arritur; dy janë arritur pjesërisht dhe dy nuk janë arritur. Objektivi i parë i Shtyllës 2 për zhvillimin dhe rishikimin e politikave strategjike është "*Kuadri procedural i kujdesshëm dhe i rreptë për përgatitjen e PBA-së. Struktura e PBA-së që përfshinë SKZHI-në, qeverinë dhe prioritetet strategjike të sektorit për periudhën afatmesme, sjell rezultatet e dëshiruara brenda burimeve të qëndrueshme financiare për tre vitet e ardhshme*". Ai përfshin dy tregues të rezultateve. Treguesi i rezultatis 1 (trend rritjeje) është arritur "*Raporti ndërmjet totalit të fondeve të vlerësuara në strategjitë sektoriale dhe financimit total të evidentuar për sektorët korrespondues brenda PBA është 90%*", ndërsa raporti u rrit në 56 përqind, krahasuar me bazën 42 përqind. Treguesi i rezultatis 2: "*Shpenzimet e përgjithshme të planifikuara (dhe të hyrat) për PBA-në e miratuara në vitin n / Shpenzimet totale të planifikuara (dhe të ardhurat) në vitin n në buxhetin vjetor janë 0%*", çka **nuk është arritur** pasi nuk duhej të kishte devijim ndërmjet shpenzimeve totale të planifikuara të miratuara për vitin e parë të PBA-së kundrejt shpenzimeve totale të planifikuara të miratuara në Buxhetin Vjetor 2017.

Përsa i përket planifikimit të investimeve kapitale, vlerësimit dhe përfshirjes në buxhet, **objektivi i dytë** është "*Një proces i fuqishëm për vlerësimin teknik dhe financiar të të gjitha propozimeve të mëdha për projektet e investimeve publike para shqyrtimit të tyre nga Komiteti i Buxhetit të Kabinetit për përfshirjen e tyre në buxhet*". Treguesi i rezultatis: objektivi i trendit rritës, **është përmbushur**: "*pjesa e projekteve të investimeve publike propozohet në bazë të prioritetëve strategjike të qeverisë*", me 57 përqind të projekteve investuese të përfshira në PBA; dhe 75 përqind e projekteve të propozuara të bazuara në prioritetet strategjike.

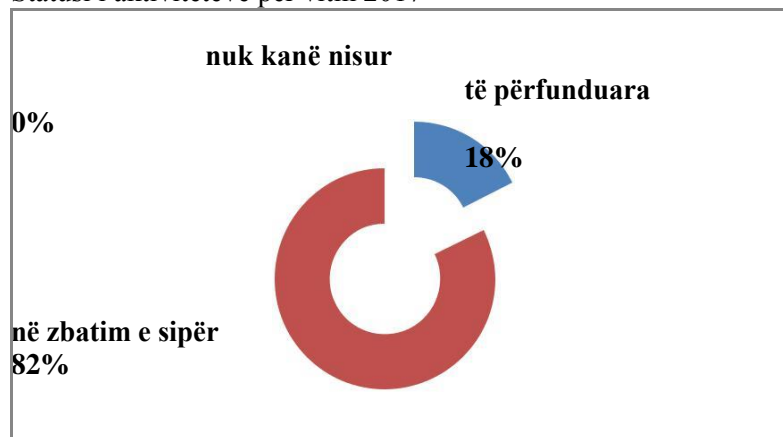
Objektivi i tretë i Shtyllës është "*Procesi i forcuar dhe kapaciteti institucional për inicimin, vlerësimin, caktimin e prioritetëve dhe miratimin e projekteve të investimeve kapitale*". Treguesi tjetër i rezultatis është "*Disbursimet aktuale për projektet e investimeve të mëdha në krahasim me disbursimet e planifikuara së bashku me shpjegimin e variacioneve*", i cili **nuk u arrit** duke arritur 96 përqind në vend të objektivit 97 përqind.

Objektivi katërt i Shtyllës 2 lidhet me kontrollat shumëvjeçare të angazhimeve: "*Angazhimet afatmesme kontrollohen në mënyrë të plotë brenda kufijve të përcaktuar nga Qeveria dhe Parlamenti përmes Buxhetit dhe ligjeve, rregulloreve dhe udhëzimeve përkatëse*". Ai përfshin tre tregues të rezultateve aktuale, treguesin e rezultatis 1 "*Shuma e angazhuar në projekte shumëvjeçare për çdo vit që tejkalon buxhetet e aprovuara për ato projekte është e barabartë me zero*", e cila **nuk u arrit** pasi kishte një boshllëk prej 682 milionë lekësh; dhe treguesi i rezultatis 2 "*Për të gjitha BI-on-line, të gjitha projektet e mëdha janë para-angazhuar në sistem bazuar në oraret e parashikuara të disbursimit të miratuara në procesin e Buxhetit, para se të fillojë veprimi i prokurimit*" **nuk ishte i disponueshëm** pasi që AGFIS dhe PPA nuk janë sisteme të integruar ende, për të siguruar që fondet janë para-përkushtuar në sistemin e Thesarit para fillimit të procesit të prokurimit; dhe treguesi i rezultatis 3 "*Asnjë vonesë për pagesë nuk është regjistruar në aktivitetet e projektit të investimeve kapitale shumëvjeçare pas 3 vjetësh*" **nuk mund të matet** pasi efektet e zbatimit të kontrollit të zotimeve shumëvjeçare në AGFIS do të jenë të dukshme në vitin 2019.

Ligji "Për financat e vetëqeverisjes lokale" u miratua më 27 prill 2017, duke përcaktuar themelet për një disiplinë fiskale dhe buxhetore në të gjitha njësitë vendore. **Objekti i pestë dhe përfundimtar i Shtyllës 2** është: "Menaxhimi i kujdesshëm, efektiv dhe efikas financiar i qeverive lokale", mbështetur nga tre tregues të rezultateve: treguesi i rezultatis 1 "Përmirësimi i grumbullimit dhe administrimit të taksave nga komunat pas reformës së re administrative territoriale", i cili **u arrit pjesërisht**. Ky tregues mat performancën e të ardhurave në nivel lokal përmes: (1) raportit të të ardhurave vjetore totale të të ardhurave të qeverisë vendore kundrejt të ardhurave totale të qeverisë, i cili **është arritur**, dhe (2) Raporti i rritjes nga viti paraprak, i cili tregoi një trend në rënie në vitin 2017 dhe kështu **nuk u arrit**. Treguesi i rezultatis 2 "Rritja e pjesës së shpenzimeve të investimeve në buxhetet vendore, krahasuar me shpenzimet" është **arritur**. Treguesi i rezultatis 3 "Çdo raport i auditimit të jashtëm mbi funksionimin e njësisë të vetëqeverisjes lokale duhet të jetë në dispozicion të publikut, sipas legjislacionit (ligji i ri për qeverisjen vendore)" **nuk mund të matet**. Në nivel aktivitetesh, **kjo Shtyllë përbëhet nga 17 masa, ku tre janë përfunduar** dhe 14 janë në zhvillim (Grafiku 5).

Grafiku 5: - Planifikim dhe buxhetim i shpenzimeve publike i mirë – integruar dhe efikas

Statusi i aktiviteteve për vitin 2017

Nr. i aktiviteteve

Përfunduar	3
Në proces	14
Nuk kanë nisur	0
Total	17

Rezultate dhe sfida të dukshme për masat janë si vijon:

Zhvillimi i strategjive sektoriale të SKZHI-së si dhe PBA në bazë të një rruge të kujdesshme të rritjes për shpenzimet totale (statusi: në vazhdim / në rrugën e duhur): Strategjia Kombëtare Sektoriale e Shëndetit 2016-2020 dhe Strategjia Kombëtare për Shkencën, Teknologjinë dhe Novacionin 2017-2020 janë miratuar. Deri në dhjetor 2017, 26 strategji, si pjesë e SKZHI II janë miratuar nga Qeveria Shqiptare,

ZKM në bashkëpunim të ngushtë me OECD / SIGMA ka përgatitur një metodologji të re që aktualisht është duke u pilotuar në pesë ministri me qëllim standardizimin e procesit të monitorimit dhe raportimit të kuadrit strategjik (SKZHI, sektorët dhe strategjitë ndërsektoriale). Gjatë vitit 2017, janë përgatitur shtatë monitorime të strategjisë nga 25 prej tyre duke përfshirë Raportin e Monitorimit të Strategjisë së MFP 2016.

Trajnimi modular në hartimin e politikave dhe përgatitjen dhe menaxhimin e buxhetit si pjesë e "Menaxhimit të Planifikimit të Integruar" është siguruar dy herë nga SHSHAP, ku janë trajnuar 27 LM dhe stafi i institucioneve qendrore. Një kurs trajnimi njëditor mbi "Menaxhimin e PBA-së - Parathënie" është ofruar pesë herë dhe 63 punonjës janë trajnuar. Për më tepër, një trajnim i avancuar 6-ditor mbi "Menaxhimin e PBA-së dhe Investimet Publike" është ofruar dy herë, dhe janë trajnuar 35 nëpunës civilë.

"Ruajtja e një Liste të vetme Projektsh të Maturuara Strategjike" dhe sigurimi i shtrirjes në prioritetet e politikës strategjike që do të përmirësojnë evidentimin, përgatitjen dhe përzgjedhjen e projekteve të infrastrukturës" (statusi: në vazhdim / në rrugën e duhur). Sekretariati i Përgjithshëm i SPC / NIC

bashkëpunoi me LM dhe Grupin e Menaxhimit të Buxhetit në bashkëpunim të ngushtë me MFE, çka çoi në rishikimin e Listës së vetme të Projekteve të Maturuara Strategjike, 2015 dhe 2016-2017 - që përbëhet nga 143 projekte brenda pesë sektorëve dhe që është miratuar më 17 maj 2017 nga Planifikimi Strategjik Komiteti.

Lista e vetme e Projekteve të Maturuara Strategjike përbëhet nga dy kategori kryesore: Kategoria I - Lidhja me Projektet Ballkanike dhe Kategoria II - Projektet e Rëndësisë Kombëtare / Rajonale; Projektet e Kategorisë I, përbëjnë 21 projekte me një kosto investimi prej 2.2 miliardë Euro, por hendeku i financimit është 79 përqind.

Forcimi i mbikëqyrjes së NSH-ve, të cilat kanë humbje, mbartin rreziqe të mëdha fiskale dhe kërkojnë mbështetje të drejtpërdrejtë ose të tërthortë të buxhetit. (Në vazhdimësi / në rrugën e duhur): Në përputhje me LOB të ndryshuar, në fillim të vitit 2017 FRU hartoi Udhëzimin e parë Metodologjik për monitorimin e rreziqeve fiskale që përcaktoi rolin e MFE-së në mbikëqyrjen fiskale të Ndërmarrjeve Shtetërore (NSH).

Zhvillimi i rutinave dhe mbështetja e TI-së për ndjekjen dhe monitorimin e projekteve të mëdha të investimeve. (Në vazhdim / në rrugën e duhur): Në fund të vitit 2017, 11 LM-të u bënë përdoruesit e "Regjistrat elektronik për monitorimin e investimeve publike" (ERPIM). Sistemi u zhvillua më tej me funksione të reja, në mënyrë që të sigurojë një proces më të mirë monitorimi.

Hartimi i një Ligji të ri për financimin e pushtetit vendor (statusi: i përfunduar: Ligji nr.68, datë 27.04.2017 "Për financat e vetëqeverisjes lokale" është shpallur: Në nivel afatmesëm, rritja e autonomisë financiare fiskale dhe vendore mund të arrihet përmes sigurimit të më shumë burimeve të financimit për njësitë e vetëqeverisjes lokale, të shoqëruara me më shumë parashikueshmëri, stabilitet dhe transparencë. Në maj 2017, MFE organizoi një seminar mbi zbatimin e ligjit të ri nga njësitë vendore. Përveç kësaj, në shtator 2017, MFE-ja organizoi një seminar praktik mbi ligjin e ri për financat vendore dhe përfshirjen e parimeve të barazisë gjinore në buxhetet vendore.

Përditësimi i portalit të financave të qeverisë vendore (statusi: në vazhdim / në rrugën e duhur): MFE ka përditësuar të dhënat financiare dhe fiskale të NJQV-ve dhe analizat e tyre krahasuese; dhe për herë të parë në vitin 2017, në portalin u publikuan kuadri ligjor i NJQV-ve, "NJQV PBA 2018 - 2020", 2017 Buxheti Vendor Lokal dhe Analiza e Buxhetit Lokal.

Vlerësimi VSHPP i 5 komunave të përzgjedhura (statusi: i përfunduar): një Seminar Praktik mbi Shpërndarjen u mbajt më 29 mars 2017 në Tiranë. Ai paraqiti gjetjet kryesore të "Vlerësimit të VSHPP në pesë komunat e Shqipërisë". Ekspertët nga SECO dhe USAID-i kanë përgatitur plane veprimi për secilën prej pesë komunave për forcimin e MFP-së në NJQV dhe ka nisur zbatimin. Gjithashtu, rekomandimet më të rëndësishme janë pasqyruar në ligjin e ri "Për financat e vetëqeverisjes lokale".

Pastrimi i detyrimeve të prapambetura të fshehura dhe parandalimi i detyrimeve të prapambetura të reja (statusi: i përfunduar): MFE ,në bashkëpunim me NJQV-të, ka përgatitur një plan veprimi për pagesën e borxheve dhe NJQV-të kanë përmbushur kërkesat për të raportuar borxhin tremujor në nivel vendor, të paraqitur me Udhëzim nr. 8, datë 13.01.2017 "Për zbatimin e buxhetit të vitit 2017". Megjithatë detyrimeve të prapambetura të reja mbeten një çështje e vazhdueshme.

3.2.2. Zhvillimi dhe rishikimi i politikave strategjike

Objektivi 1

Kuadri procedural i kujdesshëm dhe i rreptë për përgatitjen e PBA-së. Struktura e PBA-së që përfshinë SKZHI-në, prioritetet strategjike të qeverisë dhe sektorit për periudhën afatmesme jep rezultatet e dëshiruara brenda burimeve të qëndrueshme financiare për tre vitet e ardhshme

Treguesi i rezultatit

Raporti midis totalit të fondeve të vlerësuara në strategjitë sektoriale dhe financimit total të identifikuar për sektorët korrespondues brenda PBA-së është 90%

Vlera e treguesit

Vlera e treguesit **është plotësuar** për vitin 2017 pasi raporti ndërmjet totalit të fondeve të vlerësuara në strategjitë sektoriale kundrejt fondeve të përgjithshme të identifikuar për sektorët korrespondues brenda PBA-së është në rritje krahasuar me bazën.

Baza (2015) ²³	2017	Objektivi 2017
42%	56%	Trendi në rritje

Masa 1: Zhvillimi i strategjive sektoriale të SKZHI-së si dhe PBA-së në bazë të një rruge të kujdesshme rritjeje për shpenzimet totale (në progres / në rrugën e duhur)

Qeveria Shqiptare ka punuar drejt zhvillimit të strategjive sektoriale të Strategjisë Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (SKZHI-II) në bazë të rrugës së kujdesshme të rritjes për shpenzimet totale. Aktualisht, në kuadër të SKZHI-së, janë miratuar Strategjia Kombëtare Sektoriale e Shëndetit 2016 - 2020, 24 dhe Strategjia Kombëtare për Shkencën, Teknologjinë dhe Novacionin 2017-202025. Deri në dhjetor 2017, si pjesë e SKZHI II Qeveria Shqiptare ka miratuar 26 strategji, ndërsa katër të tjerat janë në fazën e hartimit të tyre.

Masa 2: Paraqitja e analizës përshkallëzuese dhe përditësimeve gjithëpërfshirëse të SKZHI-së dhe strategjive të sektorin në procesin e PBA-së (në proces/sipas planit)

MFE-ja në bashkëpunim të ngushtë me Kryeministrinë (ZK) dhe Ministrinë për Evropën dhe Punët e Jashtme, organizuan disa dëgjesa publike gjatë muajve maj, qershor dhe shtator 2017, ku morën pjesë ML-të dhe institucione të tjera buxhetore. Objektivat ishin: garantimi i një kornize procedurale të qartë dhe të saktë për procesin përgatitor të PBA-së 2018-2020; marrja në konsideratë e kërkesave financiare të Programit të Qeverisë; prioritetet siç përcaktohen në strategjitë e sektorit dhe strategjitë ndërsektoriale dhe në Planin Kombëtar për Integrimin Evropian (PKIE) 2015-2020; dhe në SKZHI.

Është përmirësuar cilësia e kostimit të strategjive të sektorit dhe bashkërendimi i tyre me PBA-në, megjithatë, shpesh mungon informacioni për burimet e financimit. Bazuar në **Raportin 2017 për SIGMA-n, niveli i bashkërendimit midis parashikimeve financiare në strategjitë e sektorit dhe fondeve të alokuara në Programin Buxhetor Afatmesëm (PBA) vlerësohet të jetë 56%**. Ky nivel konsiderohet i përmirësuar krahasuar me vlerësimet e normave të vitit 2015 (42%) dhe vitit 2016 (53%). Gjithashtu, qeveria zhvillon dhe aprovon brenda afatit, pjesën më të madhe të strategjive, sipas planit fillestar. **Çmohet se janë shtyrë vetëm 21% e strategjive që duhet të zhvilloheshin në vitin 2016.**

Bashkërendimi ndërmjet strategjive të sektorit dhe programeve të planifikuara në PBA, **pritet të përmirësohet me zbatimin e Sistemeve Informatike të Menaxhimit të Integruar të Sistemit të Planifikimit (SIIMSP)** që mbështet nga Projekti i financimit të Trustit shumë donatorë. **Sistemi SIIMSP** përfshin modulën e planifikimit, monitorimit dhe raportimit dhe **do të garantojë: (i)** përgatitjen e kornizës strategjike nëpërmjet kësaj platforme të automatizuar;

(ii) link-un e automatizuar midis planifikimit strategjik dhe buxhetimit nëpërmjet me orientim nga sektorët;

---

²³ Vlerësim i SIGMA 2015 për strategjitë e vitit 2014

²⁴ me VKM nr. 439, datë 17.5.2017

²⁵ me VKM nr.710, datë 1.12.2017

(iii) ndërfaqen me modulën PBA dhe MIP të SFMNSH-së; (iv) përmirësimin e performancës dhe monitorimin e rezultateve të kornizës strategjike (SKZHI, strategjitë e sektorit dhe strategjitë ndërsektoriale) dhe programet e buxhetit; (v) ofrimin e një mekanizmi të unifikuar për lloje të ndryshme monitorimi, përfshirë monitorimet përkatëse të BE-së; dhe (vi) prezantimin e buxhetimit sipas performancës në PBA midis lidhjes së SIIMSP me SFMNSH (modulën PBA). **Kryeministria (ZK)** po udhëheq zbatimin e kontratës SIIMSP dhe në fund të vitit 2017, në vijim të zbatimit të SIIMSP-së, u finalizua Analiza e Kërkesave të Sistemit (projekti).

Puna vazhdon për krijimin e mekanizmit IPMG. Mekanizmi IPMG ofron një metodë të integruar të koordinimit dhe menaxhimit të programimit, zbatimit dhe monitorimit të performancës së programeve të sektorit, për të arritur objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm dhe integritetit evropian të Shqipërisë. Puna në lidhje me krijimin e mekanizmit IPMG është përqendruar në dy drejtime kryesore: (i) krijimi i katër IPMG-ve pilote sipas Urdhrit të Kryeministrit nr.129/2015 "Për marrjen e masave institucionale dhe operacionale për të zbatuar përqasjen e sektorit dhe krijimin e IPMG-së"; (ii) zgjerimi i mekanizmit dhe në fusha të tjera prioritare. Ka një ecure cilësore konsolidimi të Mekanizmit të IPMG-ve gjatë vitit 2017. Asistenca Teknike e projektit për të Mbështetur Mekanizmin e Qasjes së Sistemit të Integruar në Shqipëri, u zbatua gjatë periudhës nga mesi i vitit 2016 dhe fillimi i vitit 2017. Qëllimi kryesor ishte përmirësimi i planifikimit, zbatimit dhe monitorimit të reformave kombëtare të sektorëve dhe të mbështeste një mekanizëm efikas në Shqipëri për një proces pranimi të integruar në BE. Dy objektivat kryesorë ishin si më poshtë:

(i) Zgjerim i kapaciteteve, efikasiteti dhe performanca e IPMG-ve/grupeve tematike ekzistuese dhe sekretariateve teknike (në fushat e punësimit dhe aftësimit & politikave Sociale, Konkureshmëria, Menaxhimi i Integruar i Ujit dhe Mirëqeverisja & Reforma në Administratën Publike) dhe (ii) Analiza e fushave të reja potenciale që mund të përfshihen në sistemin IPMG (menaxhimi i financave publike, shteti i së drejtës, menaxhimi i integruar i tokës, zhvillimi rajonal, transporti, shëndetësia dhe arsimit). Në kuadrin e Programit të ri të QSH-së dhe reformës së rishtrukturimit, do të ketë një 'Fazë për konfigurimin IPMG - (IRP) e udhëhequr nga Kryeministria. Procesi IRP pritet që të shtyhet brenda tremujorit të parë të vitit 2018, duke përcaktuar dhe konfirmuar prioritetet kryesore të qeverisë, së bashku me fushat prioritare dhe masat për zbatim.

Për më tepër, ZK-ja në bashkëpunim të ngushtë me OECD/SIGMA-n ka përgatitur metodologjinë e re që synon të standardizojë procesin e monitorimit dhe raportimin e kornizës strategjike (SKZHI, strategjitë e sektorit dhe strategjitë ndërsektoriale). Metodologjia do të hedhë bazat për një transparencë dhe besueshmëri më të madhe ndaj institucioneve publike, në përputhje me zbatimin e SKZHI-së dhe strategjive të sektorit. Aktualisht, nga ZK-ja po koordinohen pesë strategji pilote me ministrinë përkatëse për të hartuar raporte monitorimi bazuar në metodologjinë e zhvilluar me asistencën e SIGMA-s: (i) Strategjia Ndërsektoriale kundër Korrupsionit për periudhën 2015-2020; (ii) Strategjia Ndërsektoriale për Mbrojtjen e Konsumatorëve dhe Mbikëqyrjen e Tregut 2020; (iii) Strategjia Ndërsektoriale e Drejtësisë 2017-2020; (iv) Strategjia Ndërsektoriale e Transportit 2016-2020; (v) Strategjia Kombëtare për Punësim dhe Aftësi 2014-2020.

Në lidhje me ecurinë e progresit të monitorimit të SKZHI-së dhe strategjive të sektorit, gjatë vitit 2017, nga 25 raporte monitorimi strategjish u hartuan dhe u përgatitën vetëm shtatë të tilla: (1) Strategjia për Menaxhimin e Financave Publike Shqiptare 2014-2020, (2) Strategjia e Zhvillimit të Biznesit dhe Investimeve 2014- 2020, (3) Strategjia Kombëtare Ndërsektoriale e Reformës në Administratën Publike 2015-2020; (4) Strategjia Ndërsektoriale kundër Korrupsionit për periudhën 2015-202; (5) Strategjia Ndërsektoriale për Decentralizimin dhe Qeverisjen Vendore 2014-2020; (6) Strategjia Kombëtare Ndërsektoriale për Punësim dhe Aftësi 2014-2020); ND (7) Strategjia për pronësinë intelektuale. Megjithatë, raportet e monitorimit nuk u përgatitën për dy të tretat e të gjithë strategjive.

Masa 3: Krijimi i kapaciteteve për kryerjen e analizave të thella sektoriale, sipas nevojës (në proces/sipas planit) Në vijim të qëllimit (inter-alia) për të krijuar kapacitete për kryerjen e rishikimeve të thella në sektor sipas nevojës; është rikonceptuar një strukturë e re organizative pranë ZK-së. Tashmë përbëhet nga tre Departamente kryesore që lidhen me funksionin e ZK-së, nën varësinë e Sekretarit të Përgjithshëm, si më poshtë:

- Departamenti i Zhvillimit dhe Mirëqeverisjes – Ky Departament përbëhet nga tre njësi: (i) zhvillimi; (ii) programet e zhvillimit dhe bashkëpunimit; (iii) projektet kombëtare të zhvillimit.

- Departamenti Rregullator dhe i Përputhshmërisë – Ky departament përbëhet nga dy njësi, (i) legjislati dhe aktet rregullatore; (ii) programimi i akteve rregullatore, si edhe cilësia dhe sistemi i vlerësimit të ndikimit.

- Departamenti i Burimeve, Transparencës dhe mirëadministrimit – Ky Departament përbëhet nga tre njësi, (i) transparenca dhe antikorrupsioni; (ii) burimet kombëtare për zhvillim; (iii) buxheti dhe administrimi i brendshëm. Struktura e ZK-së (**Departamenti i Zhvillimit dhe Mirëqeverisjes – DZhM**) do të shërbejë për orientimin e politikave prioritare, mirëqeverisjes dhe programeve kryesore për zhvillim dhe bashkëpunim, për të drejtuar sektorët e zhvillimit në vend si edhe sistemin për mirëqeverisjen.

Për të kontribuar në forcimin e kapaciteteve të ML-ve, për të kuptuar sa më mirë instrumentet dhe mekanizmat e ndryshëm në politikbërës, si edhe në përgatitjen dhe menaxhimin e buxhetit janë parashikuar trajnime të mëtejshme. Në këtë kontekst, është paraqitur dy herë paketa e trajnimit për “Menaxhimin e Planifikimit të Integruar” nga Shkolla Shqiptare e Administratës Publike (ASPA) dhe janë trajnuar 27 persona të stafit të ML-ve dhe institucioneve qendrore. Paketa e trajnimit përfshinte 5 module që lidheshin me procese të rëndësishme në ciklet e politik-bërjes në praktikën shqiptare, të tilla si: (a) Proceset e SPI-ve; (b) Politikën dhe përgatitja e strategjive; (c) Kostimi i Politikave dhe Strategjive; (d) Monitorimi & Vlerësimi i politikave/ strategjive; dhe (e) Vlerësimi i Ndikimit të Politikave. Gjithashtu, janë fuqizuar edhe më shumë kapacitetet e lidhura me përgatitjen dhe menaxhimin e buxhetit nga disa trajnime të ofruara nga ASPA. Një trajnim një ditor për “Menaxhimin e PBA-së – Hyrje” është kryer 5 herë (nga 6 herë që ishte planifikuar), ku u trajnuan 63 punonjës. Për më tepër, u krye dy herë një trajnim i avancuar 6 ditor për “Menaxhimin e PBA-së dhe Investimet Publike”, ku u trajnuan 35 nëpunës civil.

Masa 4: Zbatimi i një “Liste projektsh kombëtare strategjike, të maturuara (project pipeline)” dhe garantim i vijueshmërisë në lidhje me prioritetet e politikës së strategjisë që do të nxisë identifikimin, përgatitjen dhe përzgjedhjen e projekteve infrastrukturore (në proces/sipas planit)

Lista e parë e projekteve kombëtare strategjike, të maturuara (pipeline) (PKPS), 2016-2017, u aprovua nga Komiteti i Planifikimit Strategjik (KPS) në dhjetor të vitit 2015. Paketa përbëhej nga 41 projekte, të kategorizuar brenda 17 projekteve me rëndësi rajonale dhe të përbashkëta, si edhe 24 projekte me rëndësi kombëtare, me një vlerë prej 2.3 miliard Euro. Procesi i rishikimit/përditësimit të PKPS-së dhe përgatitjes së PKPS-së filloi në muajin prill 2016. Sekretariati i Përgjithshëm i KPS/KKI-së, bashkëpunoi me ML-të dhe Grupin e Menaxhimit të Buxhetit në bashkëpunim të ngushtë me MFE-në për të finalizuar PKPS-në, i cili u aprovua në 17 maj 2017 nga Komiteti i Planifikimit Strategjik. Kjo paketë përfshin metodologjinë dhe rekomandimet dhe përbëhet nga 143 projekte dhe përfshin sektorët e mëposhtëm: (a) Transporti (rrugor, hekurudhor, detar, ajror); (b) Energjia (Transmetim, efikasiteti i energjisë); (c) Mjedisi (uji dhe kanalizimet, mbrojtja nga përmbytjet, ndotja e ajrit); (d) Infrastruktura sociale (arsimi & sportet, shëndeti, arti-kultura, mbështetje për burgjet, banesat sociale, arsime profesionale); dhe (e) Infrastruktura e biznesit (marina, turizëm dhe infrastruktura broadband). Grupi i Menaxhimit të Buxhetit ka organizuar organizuar tre mbledhje për të koordinuar dhe për të kryer një analizë teknike të shëndoshë të projektit të PKPS-së. Përveç kësaj, janë organizuar edhe dy mbledhje të Komitetit të Planifikimit Strategjik/Këshilli Kombëtarë i Investimeve (KKI), për të diskutuar dhe aprovuar PKPS-në për periudhën 2016-2017.

PKPS-ja përbëhet nga 2 kategori kryesore: Kategoria I –Projektet e Përbashkëta të Ballkanit përfshin nën-kategoritë e Projekteve të Rrjetit Kryesor dhe Projektet e Zhvillimit Ndërkufitar të Ballkanit. Në të përfshihen 21 projekte me një kosto totale investimi prej 2.2 miliard euro. Megjithatë, boshllëku financiar për këtë kategori është 79%. Pjesa tjetër e investimeve përbëhet nga 3% grante, 6% hua dhe 2% nga buxheti kombëtar nëpërmjet PBA-së. Në këtë kategori, është parashikuar që 10% e shumës totale të mund të zbatohet nëpërmjet financimit të PPP-ve si një burim potencial. **Kategoria II – Projektet me rëndësi kombëtare/rajonale** përfshijnë tre nën-kategori projektsh: kombëtare; zhvillim rajonal; dhe zhvillim lokal. Kostoja e investimeve totale për këtë kategori është 11.5 miliard euro, nga e cila rezulton një boshllëk financiar prej 28%. Shuma e granteve për këto kategori është 3%, 13% për hua dhe 3% nga buxheti i shtetit nëpërmjet PBA-së. Në këtë kategori, 11% e shumës totale është parashikuar si një potencial për financimin nga PPP-të dhe 42% si potencial nga investimet private.

Për të garantuar një prioritizim strategjik të përputhshëm të projekteve dhe PKPS-ve kombëtare me nisma të tjera të përbashkëta ndërmjet vendeve të Ballkanit Perëndimor, në kuadër të Programit të Procesit të Berlinit, është diskutuar një nismë për të ngritur një Rrjet Rajonal Këshillimor për KKI-të (RRKN). Po zbatohet koncepti i KKI-së si një instrument për koordinimin teknik midis EB6, për të garantuar financimet e nevojshme për zhvillimin e aktiviteteve në kuadër të kësaj platforme.

3.2.3. Planifikimi , vlerësimi dhe përfshirja në buxhet e investimit kapital

Objektivi 2

Është duke u kryer një proces i qëndrueshëm, për të vlerësuar teknikisht dhe financiarisht të gjitha propozimet për projektet e mëdha të investimeve publike, përpara se ato të merren në konsideratë për përfshirje në buxhet nga Komisioni i Buxhetit të Kabinetit. Të gjitha shpenzimet e investimeve publike monitorohen rregullisht dhe raportohen si pjesë e procesit të planifikimit dhe buxhetimit.

Treguesi i rezultatit 1

Ndarja e projekteve të investimit publik propozohet bazuar në prioritetet strategjike të qeverisë

Vlera e treguesit

I_{SPP} matet si një raport i projekteve të përfshirë në PBA që pasqyrojnë prioritetet strategjike (**I_{SPP}**) të qeverisë, të paraqitur në SKZHI-në, strategjitë e sektorit dhe strategjitë ndërsektoriale me totalin e projekteve të investimit të përfshirë në PBA. Për të llogaritur këtë tregues do të vlerësohen 9 programe kyçe të PBA-së²⁶

V_{SPP} është raporti midis shumave totale të projekteve të bazuara në prioritetet strategjike me totalin e buxhetit të investimeve kapitale.

U arritën vlerat e objektivit për vitin 2017.

Objektivi 2017	
Viti Bazë	2017
I_{SPP} 55%	I_{SPP} = 57%
V_{SPP} 68%	V_{SPP} = 75%
Trendi në rritje	
Objektivi për 2017	
Viti Bazë (2015)	2017
95%	96%
97%	

Masa 1: Zhvillim i veprimtarive të vazhdueshme dhe mbështetje IT për gjurmimin dhe monitorimin e projekteve për investimet e mëdha. (në proces/ sipas planit)

²⁶ 9 PBA-të përfshijnë: (i) Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës: (1) Transport Rrugor; (2) Uji dhe Kanalizimet; (ii) Ministria e Shëndetësisë: (3) Shërbimi Shëndetësor Parësor; (4) Shërbimet Spitalore; (iii) Ministria e Arsimit dhe Sporteve; (5) Arsimi Bazë (përfshirë parashkollorët); (6) Arsimi Parauniversitar i Përgjithshëm; 4.Ministria e Bujqësisë:

(7) Menaxhimi i Kullimit dhe Ujitjes; (8) Zhvillimi Rural (përfshirë Prodhimet Bujqësore, Agro-industrial dhe Tregu, etj.) 5. Ministria e Mjedisit; (9) Programi i Mbrojtjes Mjedisore

Në fund të vitit 2017, të 11 ML-të u bënë përdorues të “Regjistrimit elektronik për monitorimin e investimeve publike” (REMIP). Sistemi u zhvillua më tej me funksione të reja, për të garantuar një proces më të mirë monitorimi. Gjatë vitit 2017, njësia e Menaxhimit të Investimeve Publike vazhdoi të përgatiste raporte mujore monitorimi, bazuar në të dhënat financiare të gjeneruara nga SFMNQ-ja dhe të dhëna jo financiare të marra nga REMIP-i dhe raporte të tjera që vinin nga ML-të.

Përveç arritjeve të sipër përmendura, zbatimi i SFMNSH-së (Sistemi Informatik i Menaxhimit Financiar Shqiptar) pritet të sjellë përmirësime të mëdha për projektet për investime të mëdha. Zbatimi i projektit SFMNSH-së u shty nga muaji qershor 2018 në fillim të vitit 2019 për shkak të zbatimit të një metodologjie të re në përcaktimin e investimeve publike; konfigurime të tjera funksionale me projektin SFMNSH; dhe kërkesa për procesin e zbatimit të buxhetit sipas LBO-së (viti financiar fillon në 1 janar dhe përfundon në 31 dhjetor).

Masa 2: Forcimi i mbikëqyrjes së KSH-ve që shkaktojnë humbje, mbartnin risqe të mëdha fiskale dhe kërkojnë një mbështetje buxheti të drejtpërdrejtë ose të tërthortë. (në proces/ sipas planit)

Sipas nenit 4.2 të LBO-së, së ndryshuar, Manuali i parë Metodologjik për monitorimin e riskut financiar u hartua nga NJRF-ja në fillim të vitit 2017. Ky manual përcaktoi rolin e MFE-së në lidhje me mbikëqyrjen fiskale të kompanive shtetërore (KSH), të cilat janë objekt i risqeve potenciale financiare. Manuali i mësipërm që do të përfundohet në vitin 2018, përmban modele të detajuara raportesh dhe afate kohore për raportimin periodik, të cilat çdo KSH duhet t'i paraqesë të NJRF-së, në mënyrë që të mbledhë informacionin e nevojshëm për sa i përket planeve vjetore financiare të KSH-ve, pasqyrave financiare tre mujore dhe/ose informacionin rastësor. Mbështetur në këto raporte tre mujore dhe vjetore, NJRF-ja do të vlerësojë KSH-të më të rëndësishme nga pikëpamja e riskut financiar dhe do të publikojë një analizë përmbledhëse në pasqyrën vjetore të Riskut Financiar. Duhet pasur parasysh se, në rast se LIFShP-ja do të vlerësohet me D, kjo do të jetë një fushë që duhet fuqizuar në Strategjinë e rishikuar të MFP-së gjatë RAM.

Masa 3: Pasja e një klasifikimi të qartë të projektit për të shmangur shtimin e projekteve të panevojshme. (në proces/ sipas planit)

Neni 49 i LBO-së së ndryshuar, paraqet një projekt investimi për të racionalizuar klasifikimin e projektit dhe për të shmangur shtimin e projekteve të panevojshme. Qëllimi ishte rishikimi dhe përmirësimi i klasifikimit të projekteve, duke bërë dallimin ndërmjet blerjeve kapitale, projekteve të vogla dhe të mëdha dhe të garantohej se të gjitha kostot e projektit do të përfshihen nën një kod unik projekti. Në vitin 2017 u vendos se, të gjitha kostot e projektit duhet të përfshiheshin nën një kod unik projekti. Klasifikimi i ri do të ulte numrin e përgjithshëm të projekteve dhe do të nxiste një përputhshmëri më të mirë të objektivave të investimeve publike me ato të PBA-së, strategjive të sektorit dhe strategjisë kombëtare.

Masa 4: Forcimi i rolit mbikëqyrës dhe atij të vëzhguesit fiskal të MFE-së për vlerësimet e projekteve. (në proces/ sipas planit)

Departamenti i MIP-it vazhdon të forcojë rolin e vet si mbikëqyrës dhe vëzhgues fiskal për vlerësimin e projektit. Ata rishikuan marrëveshjet dhe praktikën aktuale për vlerësimin dhe përgatitjen udhëzime dhe kritere që do të përdoreheshin në vlerësimin teknik të projekteve të mëdha nga MFE-ja. **Procedurat e rishikuara të Menaxhimit të Investimit Publik (MIP) janë hartuar, por nuk janë përfunduar,** pjesërisht për shkak të riorganizimit të ministrive. Është parashikuar që në fund të tremujorit të parë të vitit 2018 të aprovohen nga Këshilli i Ministrave. Në lidhje me REMIP-in, është transferuar tashmë nga Ministria e Ekonomisë dhe po përdoret nga të gjitha ML-të. Pas rristurimit të qeverisë në muajin shtator 2017, MFE-ja dhe Ministria e Zhvillimit Ekonomik Tregtisë dhe Sipërmarrjes (MZHETS) u shkriuan me njëra tjetrën dhe u krijuan dy pozicione vakante në drejtorinë e MIP-së (drejtor dhe specialist). Emërimi i drejtorit në Drejtorinë e MIP-së pritet të rrisë përmbushjen e kërkesave të shtuara kundrejt këtij departamenti.

Masa 5: Prioritizimi dhe përzgjedhja e projekteve me investime të mëdha të kryhet në një mënyrë sistematike (në proces/ sipas planit)

Sipas një rekomandimi të FMN-së, njësia MIP rishikoi procedurat e hartimit për të përfshirë kritere që lidheshin me prioritetet kombëtare për të gjitha projektet e reja; pjesë e të cilave janë projektet e mëdha me investimeve publike shtetërore, të parashikuara në dokumentin SKZHI-II, kuadrin SPI dhe PKPS.

Si përcaktohet edhe nga LBO-ja, projektet që kërkojnë investime mbi një shumë të caktuar (mbi 700,000,000 lek) duhet të kalojnë përmes një procesi vlerësimi të plotë, përpara se të merren në konsideratë për PKPS-në dhe vetëm projektet nga PKPS-ja do të merren në konsideratë për t'u përfshirë në propozimin e buxhetit. Në muajin maj 2017, u zhvillua mbledhja e radhës KPS/ KKI-së, ku **përfundoi rishikimi i PKPS-së 2015**. Gjithashtu, edhe metodologjia, kriteret sektoriale dhe tre variante rankimi për **143 projekte për 5 sektorë** (transporti, energjia, mjedisi, infrastruktura sociale dhe infrastruktura e biznesit) u aprovuan për PKPS-në 2016-2017).

3.2.4. Programi Buxhetor Afatmesëm

Objektivi²⁷		
Kuatër procedural i qartë dhe i saktë për përgatitjen e PBA-së. Kuadri i PBA-së që përfshin SKZHI-në, prioritetet e qeverisë dhe prioritetet afatmesme strategjike të sektorit duhet të jap rezultatet e pritshme brenda tre viteve të ardhshme për sa i përket burimeve financiare të qëndrueshme.		
Treguesi i Rezultatit 2		
Totali i shpenzimeve të planifikuara (dhe të ardhurat) për MTBF të miratuar në vitin n / Totali i shpenzimeve të planifikuara (dhe të ardhurat) në vitin n në buxhetin vjetor është 0%		
Vlera e treguesit		
Nuk u arritën vlerat e treguesit për këtë tregues, për shkak se:		
(1) Nuk duhet të ketë devijim midis shpenzimeve totale të planifikuara gjatë vitit të parë të PBA-së ₁₇₋₁₉ dhe totalit të shpenzimeve të miratuara në Buxhetin Vjetor 2017 (përqindja e devijimit =zero)		
(2) Nuk duhet të ketë devijim midis të ardhurave totale të miratuara gjatë vitit të parë të PBA-së ₁₇₋₁₉ dhe ardhurave totale të miratuara në Ligjin e Buxhetit Vjetor 2017 (norma e devijimit =zero)		
Viti Baze (2015)	2017	Objektivi për 2017
-14%	DE _{PBA/AB} = 0.4%	DE _{PBA/AB} = 0%
-1%	DR _{PBA/AB} =0.07%	DR _{PBA/AB} = 0%

Masa 1: Përgatitja dhe paraqitja në parlament e propozimeve për ndryshime në LBO me objektivin për të forcuar procesin e PBA-së (në proces / vonuar)

Objektivi për forcimin e PBA-së u përmirësua më shumë me miratimin e LBO-së. Për më tepër, ai vlerëson tavanet buxhetore sipas programit për propozimet e buxhetit 2017, por nevojiten përmirësime të mëtejshme dhe të gjitha institucioneve buxhetore ju kërkohet të paraqesin qartë në propozimet e tyre të buxhetit, se cilat fonde janë mbyllur tashmë dhe cilat janë nisma për Politika të Reja (NPR) brenda tavanit. Për këto procedura, Drejtoria e Buxhetit e mbështetur nga AT-ja për MFP-në (C3 'Ligji për buxhetin vjetor dhe PBA-në'), filloi **procesin e rishikimit të metodologjisë së PBA-së**. AT-ja e filloi punën duke kryer takime me Drejtorinë e Buxhetit dhe me grupe të tjera interesi për të identifikuar mangësitë në lidhje me hartimin dhe praktikën e PBA-së. Në muajin qershor 2017, u prezantuan përfundimet e paportit të Projektit të QSH-së dhe grupet e interesit të DBE-së. Prezantimi identifikoi mangësi në performancë, bëri rekomandime, si dhe parashikon aktivitete dhe rezultate si dhe një plan pune për të përmirësuar metodologjinë e PBA-së. Pas kësaj, u kryen takime të vazhdueshme me personelin teknik dhe drejtues të nivelit të lartë të MFE-së. MFE-ja po punon për rishikimin e SBPG-së. Procesi i rishikuar i PBA-së do t'i vlerësojë të ndara politikat ekzistuese të financimit nga NPR-ja; do të zbatojë tavanet buxhetore dhe do të ketë dy faza të planifikimit buxhetor: strategjik dhe teknik, për të përmirësuar eficiencën dhe efikasitetin. Trajnimi për zbatimin e kësaj metodologjie të re do kryhet gjatë vitit, për një numër të caktuar ML pilote.

²⁷ Njësoj me objektivin 1 të komponentit 2.1 "Zhvillimi dhe rishikimi i politikës strategjike", seksioni 3.2.2.

3.2.5. Kontrolle për angazhimet shumë-vjeçare

Objektivi 4

Angazhimet afatmesme kontrollohen në mënyrë të hollësishme brenda afateve të përcaktuara nga qeveria dhe parlamenti nëpërmjet buxhetit dhe ligjeve, rregulloreve dhe udhëzimeve përkatëse.

Treguesi i rezultatit 1

Shuma e angazhuar për projektet shumë-vjeçare për çdo vit që tejkalon buxhetet për këto projekte është e barabartë me zero.

Vlera e treguesit

Diferenca midis buxhetit të angazhuar për projektet shumë vjeçare dhe shuma totale e disbursuar për këto projekte gjatë vitit 2017 vazhdoi të zvogëlohej, por vlera e objektivit për 2017 **nuk u arrit**.

Viti Bazë (2015)	2017	Objektivi për 2017
967 milion LEK	682 milion LEK	Zvogëluar me 50%

Treguesi i rezultatit 2

Për të gjitha IB-të online, të gjitha projektet kryesore janë të angazhuara paraprakisht në sistem, sipas ë planifikimeve të vlerësuara të disbursimit, të miratuara në procesin e buxhetit, përpara fillimit të prokurimit.

Vlera e treguesit*

Për këtë tregues nuk ka të dhëna duke qenë se sistemet SFMNQ dhe APP nuk janë integruar ende, në mënyrë që të përcaktohet nëse fondet janë para-angazhuar në Sistemin e Thesarit (bazuar në një plan të paracaktuar disbursimi) përpara se të fillojë procesi i prokurimit.

Viti Bazë (2016)	2016	2017	Objektivi për 2017
NA	NA	NA	

Treguesi i rezultatit 3

Tre vjet pas prezantimit të kontroleve të angazhimeve nuk është regjistruar asnjë pagesë e prapambetur në aktivitetet e projektit të investimeve kapitale shumë vjeçare.

Vlera e treguesit

Për këtë tregues nuk ka të dhëna për shkak se ky tregues do të fillojë të matet për herë të parë në vitin 2019, pra tre vjet pas prezantimit të kontroleve të angazhimit pranë SFMNQ-së.

Viti Bazë (2013)	2016	2017	Objektivi për 2017
NA	NA	NA	0

*Viti Bazë i treguesit dhe vlerat e objektivave të ardhshëm nuk mund të përcaktohen pa u integruar më parë APP-ja me SFMNQ-në.

Aktivitetet në këtë komponent përfunduan në vitin 2016, kur konfigurimi i ri SFMNQ-së mundësoi të ndante veç e veç angazhimet shumë vjeçare.

3.2.6. MFP në qeverisjen vendore

Objektivi 5		
Menaxhim financiar i saktë, efektiv dhe eficient i qeverisjes vendore		
Treguesi i rezultatit 1		
Përmirësim i mbledhjes dhe administrimit të taksave nga bashkitë pas reformës territoriale për ndarjen e re administrative		
Vlera e treguesit		
Treguesi për vitin 2017 u arrit pjesërisht . Ky tregues mat performancën e të ardhurave në nivelin vendor nëpërmjet: (1) normës së totalit të prodhimit vjetor të të ardhurave të qeverisjes vendore kundrejt të ardhurave totale të qeverisë (R_{LGR}), i cili u arrit. (2) Norma e rritur nga viti i mëparshëm R_{LGRG} , që është rritur krahasuar me vitin bazë (2015) ka një tendencë në rënie krahasuar me vlerën e vitit 2016, pra nuk u arrit.		
Viti Bazë (2015)	2017	Objektivi për 2017
$R_{LGR}=3.04\%$	$R_{LGR}=4.2\%$	Tendencë në rritje
$R_{LGRG}=-6\%$	$R_{LGRG}=23.38\%$	Tendencë në rritje
Treguesi i rezultatit 2		
Rritja e pjesës së shpenzimeve për investimet në buxhetet vendore krahasuar me shpenzimet (më shumë se 0%)		
Vlera e treguesit		
Ky tregues përfaqëson peshën mesatare të diferencës midis normave të pjesës së kapitalit të prodhuar të buxhetit të investimeve kundrejt shpenzimeve, që rezulton për secilën prej 61 bashkitë. Vlera për vitin 2017 është përmirësuar dukshëm dhe u arrit objektivi për 2017.		
Viti Bazë (2016)	2017	Objektivi 2017
$R_{Total M}=-3.83\%$	$R_{Total M}=0.12\%$	$R_{Total M}>0\%$.
Treguesi i rezultatit 3		
Çdo raport i auditimit të jashtëm për funksionimin e njësive vendore vetëqeverisëse duhet të jetë i disponueshëm për publikun		
Vlera e Treguesit		
Ky tregues nuk mund të matet për vitin 2017. Pas miratimit të ligjit "Për financat vendore" në 27 prill 2017, KLSH-ja dhe MFE-ja po hartojnë bashkërisht një udhëzim për të përcaktuar procedurat, datat dhe standardet që do të aplikohen për të audituar pasqyrat financiare të bashkive.		
Viti Bazë	2017	Objektivi për 2017
NA	NA	NA

Masa 1: Hartimi i një ligji të ri për financimin e qeverisjes vendore (përfunduar)

Arritja kryesore për sa i përket MFP-së në qeverisjen vendore ishte miratimi i Ligjit Nr. 68, datë 27.04.2017 "Për financat dhe vetëqeverisjen vendore", i cili hedh bazat për një menaxhim më të mirë të financave vendore. Ky Ligj, i hartuar në bashkëpunim të ngushtë me partnerët ndërkombëtar, kryesisht USAID dhe Zvicrës (nëpërmjet SDC-së, Agjencisë Zvicerane për Bashkëpunim dhe Zhvillim), ka objektivat si më poshtë: (i) përcakton rregullat, parimet e procedurave financiare të NJQV-ve, përfshirë të ardhurat e veta nga taksat vendore dhe tarifat, taksat e veçanta, transfertat nga buxheti i shtetit, si edhe të ardhura të tjera të parashikuara nga ligji; (ii) përcakton rregullat bazë për sasinë dhe ndarjen e transfertave të qeverisjes qendrore të njësive të vetëqeverisjes vendore; (iii) përcakton rregullat e politikës, instrumentet dhe procedurat për MFP-në në nivel vendor; dhe (iv) çështje të tjera të rëndësishme për financimin e funksioneve të vetëqeverisjes vendore. Në kuadrin afatmesëm, nëpërmjet këtij ligji do të mundësohet një rritje financiare dhe autonomi financiare vendore, duke siguruar më shumë burime financimi për njësitet e vetëqeverisjes vendore, e shoqëruar kjo me parashikime, qëndrueshmëri dhe transparencë më të madhe.

Masa 2: Fuqizim i zbatimit të ligjit për financimin e qeverisjes vendore dhe praktikat e MFP-së (në proces/sipas planit)

Ligji “Për financat e vetëqeverisjes vendore” parashikon rregullat dhe procedurat për menaxhimin e financave publike në nivelin vendor, duke siguruar më tepër disiplinë financiare dhe duke krijuar një ekuilibër ndërmjet autonomisë dhe disiplinës financiare. **Për të forcuar zbatimin e ligjit, në vitin 2017, MFE-ja filloi hartimin e akteve nënligjore, të cilat priten të miratohen në vitin 2018.** Aktet nënligjore do të adresojnë çështje të tilla si: (i) Formën dhe përmbajtjen e Regjistrit të Personave Fizik dhe Juridik, të cilët kanë detyrimin të paguajnë taksat dhe tarifatat vendore (ii) Procedurat standarde për përgatitjen e PBA-së (iii) Udhëzime të detajuara për përgatitjen e PBA-së (iv) Reforma fiskale dhe masa mbrojtëse (v) Monitorim i zbatimit të buxhetit vendor (vi) Përcaktim i rasteve kur auditimi do të kryhet nga auditues dhe procedura të tjera, afatet e auditimit të jashtëm dhe standardet për këta auditues (vii) Përgatitje e pasqyrave financiare të konsoliduara (viii) Procedura të detajuara për menaxhimin e vështirësive financiare, dhe (ix) Procedura të detajuara për menaxhimin e rasteve kur nuk ekziston mundësia për të paguar.

Për më tepër, në muajin maj 2017, MFE-ja organizoi një seminar për zbatimin e ligjit të ri nga njësitë vendore. Çështjet kryesore që u diskutuan ishin si në vazhdim: (i) vendosja e aspekteve kyçe të një discipline fiskale dhe buxhetore në të gjitha njësitë e qeverisjes vendore duke unifikuar procedurat dhe planet e buxhetimit, menaxhimin financiar dhe procedurat e kontrollit (ii) rritja e parashikimeve për të ardhurat vendore, fuqizim i disiplinës financiare dhe fiskale në njësitë e qeverisë vendore (iii) procedurat për programimin dhe zbatimin e buxhetit vendor (që do të jenë procedurat standarde për t’u ndjekur nga qeverisjet vendore, për të qenë efektiv dhe eficient në planifikimin e të ardhurave dhe shpenzimeve për t’i ofruar shërbime cilësore qytetarëve), dhe (iv) kriteret për menaxhimin e shpenzimeve aktuale dhe kapitale, transparencën, përgjegjshmërinë, disiplinën fiskale dhe eficientë në menaxhimin dhe përdorimin e burimeve publike. Pjesëmarrësit në seminar ishin përfaqësues nga Programi për Decentralizim dhe Zhvillim Lokal (PDZHL), MFE-ja, njësi të financës vendore, donatorë, këshilltar të bashkive, Shoqata të Qeverisjes Vendore dhe Shoqëria Civile. Për më tepër, në muajin shtator 2017 u organizua një mbledhje për ligjin e ri për financat vendore dhe për përfshirjen e parimeve të barazisë gjinore në buxhetet vendore. Çështjet kryesore që u diskutuan, ishin: (i) aktet nënligjore kryesore të ligjit për financat vendore; (ii) përgatitja e raporteve të reja financiare për financat vendore; dhe (iii) Përgjegjësitë e reja për njësitë vendore dhe Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë si parashikohet në ligj. Në mbledhje ishin të pranishëm, përfaqësuesit e MFE-së, ekspertë të financave vendore, donatorë të ndryshëm dhe 2 përfaqësues nga secila bashki. Në vitin 2018, MFE-ja do të vazhdojë me trajnimet për të gjitha njësitë vendore për zbatimin e akteve të reja ligjore që parashikohen në ligjin e ri.

Masa 3: Krijimi i një baze të dhënash për planifikimin financiar afatmesëm për qeverisjen vendore (në proces vonuar)

MFE-ja në bashkëpunim me PDZHL-në, në vitin 2017, përgatiti Instrumentin e ri të Planifikimit Financiar për përgatitjen e PBA-së për njësitë vendore dhe Manualin për Instrumentin e Planifikimit Financiar.

Për të prezantuar këtë IPF, MFE-ja organizoi trajnime të ndryshme dhe mbledhje për diskutim. Gjatë gjysmës së parë të vitit 2017 përfundoi seksioni i parë i trajnimit për procesin e buxhetit vendor pranë ASPA-s. Morën pjesë të gjithë nëpunësit përgjegjës për procesin e buxhetimit nga të gjitha NJQV-të. Për më tepër, **gjatë periudhës nga muaji tetori deri në muajin dhjetor, u organizuan 4 mbledhje rajonale për të gjitha njësitë vendore.** Ky instrument solli formate të reja për përgatitjen dhe raportimin e PBA-ve të QV-ve: Në këto mbledhje morën pjesë përfaqësues nga çdo Bashki, MFE-ja, PDZHL-ja dhe Ekspertë Vendor të Financës .

Për shkak se trajnimet u kryen gjatë vitit 2017, zbatimi i instrumentit të ri planifikues u shty deri në vitin 2018 për përgatitjen e PBA-së 2019-2021.

Për më tepër, **pranë MFE-së është ngritur një zyrë informacioni** për të ndihmuar bashkitë për zbatimin e këtij mekanizmi planifikimi dhe në plotësimin saktësisht të formateve të planifikimit. Ky mekanizëm do të miratohet në vitin 2018 dhe do të dërgohet të gjitha njësitë vendore. Njësitë vendore do ta përdorin atë gjatë përgatitjes së PBA-së 2019-2021.

Masa 4: Përditësimi i portalit financiar të qeverisjes vendore (në proces/sipas planit)

Për të rritur transparencën për financat publike për NJQV-të, MFE-ja përditësoi portalin financiar të qeverisjes vendore.

Përveç sigurimit të të dhënave financiare dhe fiskale të NJQV-ve dhe analizave të tyre krahasuese, për herë të parë në vitin 2017 u publikuan në këtë portal: **kuadri ligjori i NjQV-ve, “PBA-ja 2018 – 2020”²⁸ e NJQV-ve”, Buxheti Vendor Vjetor 2017 dhe Analiza e Buxhetit Vendor.**

Për më tepër, bazuar në financimin e ri vendor dhe prezantimin e akteve të reja ligjore, MFE-ja do të përgatisë një udhëzues të ri për monitorimin e buxhetit për NjQV-të, për të garantuar unifikimin e procedurave dhe raportet për të gjitha NjQV-të brenda periudhës afatmesme.

Masa 5: Vlerësimi LIFShP-së i 5 bashkive të përzgjedhura (përfunduar)

Pas vlerësimit të parë të **LLFSHP-së** të sistemeve MFP në Shqipëri në nivel vendor, i cili synonte të kishte një pasqyrë më të qartë të pikave të forta dhe pikave të dobëta të sistemit MFP në bashki, **u organizua një seminar më 29 mars 2017, në Tiranë. U prezantuan gjetjet kryesore të “Vlerësimit të LLFSHP-së në Pesë Bashki të Shqipërisë”.** Pesë bashkitë (Tirana, Berati, Fieri, Kuçova dhe Tropoja) u vlerësuan nëpërmjet metodologjisë LLFSHP-së të rishikuar (2016), nëpërmjet financimit Zviceran (SECO) dhe USAID. Për të trajtuar pikat e forta dhe pikat e dobëta të identifikuara, ekspertët e SECO-s dhe USAID-it përgatitën planet e veprimit për secilën nga pesë bashkitë, për forcimin e MFP-së në NJQV-të, për të cilat ka filluar zbatimin. Gjithashtu, rekomandimet më të rëndësishme pasqyrohen në ligjin e ri “Për financat e vetëqeverisjes vendore”.

Masa 6: Qartësim i detyrimeve të prapambetura të fshehura dhe parandalimi i detyrimeve të reja (përfunduar)

Në kuadër të shlyerjes së detyrimeve të prapambetura të qeverisjes vendore, MFE-ja në bashkëpunim me NJQV-të, ka përgatitur një plan masash për të paguar detyrimet e prapambetura. Për më tepër, për të parandaluar krijimin e detyrimeve të reja, në nivel vendor u përgatit Udhëzimi Nr. 8, datë 13.01.2017 “Për zbatimin e buxhetit 2017”, për vitin 2017. Sipas këtij udhëzimi të ri, NJQV-të janë të detyruara të raportojnë dhe paraqesin pranë MFE-së informacionin për detyrimet e prapambetura të grumbulluara si edhe për shlyerjen e tyre çdo tre muaj²⁹. Deri në muajin dhjetor 2017, të gjitha NJQV-të kanë raportuar periodikisht. MFE-ja, mbështetur në këtë informacion, çdo tre muaj raporte monitorimi për detyrimet e prapambetura të qeverisjes vendore. Raportet e monitorimit për tremujorin e parë janë publikuar në faqen zyrtare të internetit të MFE-së³⁰.

Megjithatë, edhe pse kanë përfunduar veprimet aktuale të planit të veprimit në lidhje me detyrimet e prapambetura; duhet mbajtur parasysh se çështja e detyrimeve të reja të prapambetura është e pazgjidhur ende dhe do të përfshihet në Strategjinë MFP gjatë MTR-së. Rishikimi i totalit të detyrimeve të prapambetura në fund të çdo viti, duhet të monitorohet dhe raportohet në nivel të qeverisjes qendrore dhe vendore, së bashku me një analizë të shkurtër të detyrimeve të prapambetura aktuale, shkaqet për përsëritjen/krijimi i detyrimeve të reja të prapambetura.

3.2.7. Dokumentacioni për Buxhetin

Masa 1: Përmirësim i përmbajtjes dhe cilësisë së informacionit të buxheteve të qeverisjes vendore (në proces/ vonuar)

Pas miratimit të ligjit “Për financat e vetëqeverisjes vendore”, MFE-ja në bashkëpunim me aktorë të ndryshëm hartoi akte ligjore dhe u konsultua me NJQV-të, për të përmirësuar përmbajtjen dhe cilësinë e dokumentacionit të buxhetit të qeverisjes vendore. Këto akte priteshin të miratoheshin në vitin 2017, por u shtynë për vitin 2018.

---

²⁸ <http://www.financatvendore.al/buxhetet>

²⁹ <http://www.financa.gov.al/al/buxheti/buxheti-ne-vite/buxheti-2017/udhezimi-plotesues-nr-8-date-13-01-2017-per-zbatimin-e-buxhetit-te-vitit-2017> <http://www.financa.gov.al/al/raportime/buxheti/buxheti-i-pushtetit-vendor/viti-2017>

3.3. Shtylla 3- Zbatimi eficient i buxhetit

3.3.1. Përmbledhje për ecurinë e Shtyllës 3

Shtylla 3 përmban dhjetë objektiva dhe ka ecuri të mirë, edhe pse është planifikuar në një nga Shtyllat e vështira. Sipas rezultatit të treguesve, u arritën shtatë objektiva, dy u arritën pjesërisht dhe një nuk mund të matej. Janë dy objektiva që mbulojnë sistemin e tatimeve dhe janë arritur të tre treguesit e rezultatit. **Objektivi 1** është: “Reformat në fushën e administrimit të taksave rrisin prapagandën e taksave, mbështesin një mbledhje eficiente të taksave dhe ulin numrin e rasteve të mashtrimit” dhe treguesit e rezultatit: “Rritje e pragut së taksave me 30 % për punonjësit dhe 20% për bizneset në vitin 2020” **objektivat për vitin 2017 u arritën duke qenë se** pragu i taksave u rrit me 25% për punonjësit dhe 17% për bizneset. **Objektivi 2:** “Menaxhim i drejtë, efektiv, eficient dhe transparent i të ardhurave nga taksat” mbështetet nga treguesi i rezultatit 1: “Rritje e eficiencës së taksave si rezultat i zvogëlimit të kostove administrative në më pak se 1%”, i cili **u arrit** duke qenë se norma e eficiencës së taksës u rrit më tepër nga sa pritej. Treguesi i rezultatit 2: “Ofrimi i rimbursimit të TVSH-së sipas termave të legjislacionit”. Vlera e objektivit për vitin 2017 **u arrit** duke qenë se rastet e rishikuara kundrejt totalit të kërkesave për rimbursim u rritën më tepër se sa objektivi.

Objektivi 3 lidhet me tatimet dhe doganën: “Menaxhim i drejtë, efektiv, eficient dhe transparent i të ardhurave nga taksat” me treguesin e rezultatit “Devijimi i përqindjes së mbledhjes aktuale është brenda % së vlerësimit të aprovuar të buxhetit për të ardhurat” **u arrit**, dhe për më tepër, u tejkalua.

Objektivi katërt i Shtyllës 3 u arrit pjesërisht: “Raportime dhe kontrole plotësisht transparente dhe eficiente të shpenzimeve të qeverisë dhe detyrimeve të prapambetura financiare”, treguesi i rezultatit 1: “Detyrime të prapambetura të grumbulluara për qeverisjen qendrore të matura si përqindja e shpenzimeve totale të mbledhura në fund të vitit financiar”, ka ngelur i pandryshueshëm dhe nuk **u arrit**. Megjithatë, rezultati i treguesit 2: “Punonjësit e administratës publike të regjistruar në SIMBNJ, në përqindje” **u arrit**, me 58% të punonjësve të regjistruar.

Objektivi 5: “Përdorimi efektiv dhe transparent i sistemeve të menaxhimit dhe kontrollit të qeverisë për të gjitha fondet e huaja, përfshirë projektet e financuara nga BE-ja në kuadër të programit IPA, në formë të decentralizuar”, treguesi i rezultatit “Norma e disbursimeve për fondet e BE-së dhe donatorëve të tjerë në raportet mujore financiare të përgatitura nga Thesari” **nuk mund të maten** duke qenë se kërkon finalizimin e projektit SIMNH.

Menaxhimi i borxheve është fokusi i **objektivit të gjashtë** “Analiza e qëndrueshmërisë së borxhit, si edhe menaxhimi i borxheve dhe strategjitë e qëndrueshmërisë së borxhit bazuar në të, përgatiten një herë në vit” me rezultatin e treguesit “Sasia e borxhit të brendshëm u ri-koordinua brenda një viti” **u arrit** dhe u tejkalua, duke qenë se u ul norma midis sasisë së borxhit të brendshëm dhe sasisë totale të prapambetur të borxhit të brendshëm. **Objektivi gjashtë** “Minimizim i kostove për të arritur nevojat e financimit të qeverisë për një nivel të caktuar risku dhe vlerësimi i besueshmërisë që i është bërë Shqipërisë” i përbërë nga dy tregues rezultat, **u arrit pjesërisht**. Treguesi i rezultatit 1: “Rritja e ditëve për maturimin e borxhit të brendshëm në 790 ditë” **objektivi për 2017 u arrit** dhe u tejkalua, u arrit brenda 780 ditësh, dhe ditët për maturimin e borxhit të brendshëm u rritën në përputhje me objektivin për vitin 2017. Treguesi i rezultatit 2: “Bilanci primar fiskal pozitiv me një vlerë më shumë se 2%” **objektivi me 1% nuk u arrit**.

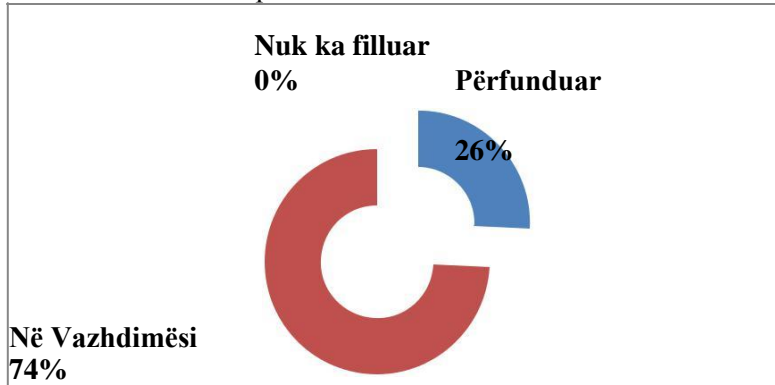
Prokurimi publik **përbëhet nga dy objektiva: Objektivi 8:** “Sistemi i prokurimit publik është në përputhje me praktikën e mirë të BE-së” me treguesin e rezultatit “Autoriteti i rishikimit të prokurimit publik funksionon me një sistem rregullator më të pavarur, më transparent, më efektiv dhe eficient, konfirmuar me një rezultat prej 3 (nga 5) ose më tepër në raportet e Matjes Bazë të SIGMA-s” **u arrit**. **Objektivi 9:** “Një sistem modern, i sigurt dhe efektiv për prokurimin publik dhe koncesionet, i harmonizuar me bazën ligjore dhe institucionale të legjislacionit dhe standardeve të BE-së si edhe praktikave të mira” me treguesin e rezultatit “Përqindja e rasteve kur organi rishikues tejkalon afatin maksimal ligjor të përpunimit është nën 10%” **u arrit**.

Objektivi i **dhjetë** dhe përfundimtar i **objektivit** të shtyllës është: “Regjistrim i plotë i pasurive, përfshirë vlerat dhe rregullat e amortizimit sipas standardeve kombëtare” me treguesin e rezultatit “Asetet publike po regjistrohen në SFMNQ-në, të paktën për 5 institucione buxhetore” **u arrit**, duke qenë se asetet u regjistruan për 6 IB-të gjatë vitit 2017.

Në nivel aktiviteti, **31 masa, përfshirë edhe këtë Shtyllë, me tetë të plotësuara** dhe 23 në vazhdimësi (Grafiku 6).

Grafiku 6. Shtylla 3- Zbatim eficient i buxhetit

Statusi i aktiviteteve për vitin 2017

Nr. i aktiviteteve

Përfunduar	8
Në proces	23
Nuk kanë filluar	0
Total	31

Përfundimet dhe sfidat e dukshme kundrejt masave janë si më poshtë:

Ri-inxhinierim dhe kompjuterizim i proceseve kyçe në administratën tatimore (Në proces/ me vonesë): Sistemi i Informacionit të Administratës Tatimore, i përdorur që prej vitit 2015 nga autoriteti tatimor, përfundoi gjatë 2017.

Rishikim i strukturave organizative të administratës tatimore dhe organikës në zyrat qendrore dhe në nivel terreni (Përfunduar): U rivendos drejtoria e apelimit për tatimet, pranë MFE-së në muajin prill 2017 dhe u miratua një Rregullore e Brendshme për Administratën Tatimore si dhe Manuale për Drejtorinë e Përgjithshme dhe Drejtoritë Rajonale.

Zbatim i menaxhimit të riskut të përputhshmërisë për mbledhjen e tatimeve. (Në proces/ me vonesë): Drejtoria e Menaxhimit të Riskut ka ndërmarrë dy projekte për sektorët e tregtisë dhe shëndetësisë. U hartua dhe u zbatua një plan strategjik i sektorit dhe plani i masave për monitorimin e aktiviteteve të turizmit dhe menaxhimit të riskut të përputhshmërisë.

Fuqizim i kapacitetit të auditimit. (Përfunduar): Rishikimet e manualeve dhe procedurave përkatëse kanë përfunduar sipas afateve dhe cilësisë së kërkuar.

Krijimi i një kadaestre fiskale pronash (Në proces/ me vonesë): disa Memorandume Mirëkuptimi nga MFE-ja dhe grupet kryesore të interesit: Operatori i Shpërndarjes së Energjisë Elektrike (OShEE); Bashkia e Tiranës, Durrësit, Korçës dhe Fierit; dhe Kosova. Një ligj i ri për taksën e pronës u dekretua në muajin dhjetor.

Asistim i taksapaguesve për të nxitur përputhshmërinë vullnetare (Në proces/ sipas planit): Është ofruar një shkallë e gjerë mbështetjeje dhe informacioni për taksapaguesit, duke përfshirë këtu: faqe interneti, zyra informacioni, qendra telefonike, vizita në biznes dhe broshura.

Marrja e masave për të zvogëluar informalitetin (Përfunduar): Administrata Tatimore filloi zbatimin e Planit të Veprimit kundër informalitetit. Sektori i shëndetësisë u cilësua me risk të lartë për deklarim të ulët të detyrimeve tatimore.

Si synim ishin taksapaguesit e padeklaruar të TVSH-së dhe u kryen vizita në ambientet e kompanive të paregjistruara. U nënshkruara një Urdhër i Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë Nr.103, datë 4.10.2017 “Për monitorimin e treguesve të performancës në luftën kundër informalitetit”.

Përmirësim i Menaxhimit të Borxheve (Në proces/ sipas planit): Gjatë vitit 2017 u hartua një plan masash dy vjeçar për Menaxhimin e Borxheve, dhe është duke u zbatuar aktualisht. Drejtoria e Mbledhjes së Borxheve përgatitur një regjistër aktual për bllokimin doganor të subjekteve.

U miratua një ligj i ri " Për pagesën dhe fshirjen/shuarjen e detyrimeve tatimore, detyrimeve në doganë, si dhe procedurën e heqjes nga qarkullimi të mjeteve të transportit pas fshirjes /shuarjes së detyrimeve tatimore". Për të mbuluar faljen e gjobave dhe interesave, u pagua një shumë totale prej 2.8 miliard lekësh për të mbuluar detyrimet principale, të cilat u rimbursuan nga një hua prej 3.57 miliard lekësh.

Në vitin 2017, u mbledhën më shumë se 21 miliard lek borxhe të prapambetura; pati një rënie me 35% në krijimin e borxheve të reja krahasuar me vitin 2016; dhe sasia e borxheve pësoi një rënie nga 147 milion në 95 milion.

Në lidhje me **Doganat**, janë miratuar dhe zbatuar udhëzime për zbatimin dhe lehtësimin e procedurave doganore. Është përgatitur një “Strategji biznesi për Administratën Doganore” në fushën e sektorit privat. Drejtoria e Përgjithshme e Doganave në Shqipëri dhe Shoqata e Industrialistëve Italian në Shqipëri (Confindustria Albania) ka nënshkruar një Protokoll Bashkëpunimi për të lehtësuar procedurat e kompanive Italiane që operojnë në Shqipëri.

Ofrimi i një shërbimi sa më eficient në pikat e kalimit të kontrollit kufitar (statusi-në proces/sipas planit): DPD-ja ka përfituar nga një kuadër bashkëpunimi sipas Programit EXBS për Kontrollin e Eksportit dhe Sigurinë në Kufi, duke përfituar trajnime dhe pajisje.

Zgjerim i mundësive për të apeluar vendimet e marra nga autoritetet doganore për të nxitur trajtimin e drejtë dhe transparencë (statusi-në proces/sipas planit.) DPD-ja ka krijuar një sërë mekanizmesh ankimi, në mënyrë që operatorët e bizneseve të apelojnë vendimet e marra nga autoritetet doganore, janë marr 299 ankesa.

Përcaktim i rregullave që aplikohen për regjime specifike, duke mundësuar përdorimin e një garancie të vetme për të gjitha regjimet që mbulojnë disa transaksione (status-në proces/sipas planit): Kodi i ri Doganor u miratua, por ka nevojë për Sistemin e Përgjithshëm Asycuda që të zbatohet plotësisht.

Përmirësim i transparencës i aktiviteteve doganore shqiptare (status-në proces/sipas planit): U prezantua një faqe e re interneti; dhe portali i Doganës Shqiptare , e-customs, ofron shërbime të reja në kohë reale, në ndihmë të bizneseve dhe individëve.

Për të kontribuar në zbatimin e Sistemit të ri të Kompjuterizuar të Transitit, në linjë të plotë me BE – NCTS, në Administratën Doganore Shqiptare dhe anëtarësim i plotë në Konventën e Transitit të Përbashkët, dhe përgatitja e ICT-së së saj (statusi-përfunduar): Projekti i binjakëzimit “Modernizimi i Administratës Doganore Shqiptare” përfundoi në muajin dhjetor 2017. Përfundimet kyçe lidhen me legjislacionin Doganor dhe procedurat për ndër-operimin e sistemeve IT me BE – NCTS; dhe Zbatimin dhe Inteligjencës në Transitin Doganor nëpërmjet dokumentacionit teknik, ndërtimit të kapaciteteve dhe pilotimit.

Për të kontribuar në zbatimin e Sistemit të Menaxhimit të Tarifës së Integruar në linjë të plotë me BE – ITMS në Administratën Doganore Shqiptare. (Status-në proces/sipas planit): Në muajin mars 2017, filloi për një periudhë shtyrjeje dy vjeçare Projekti i binjakëzimit “Përafrim i legjislacionit dhe procedurave të tarifave Doganore Shqiptare me acquis-in e BE-së dhe mbështetja për ndër-operimin e sistemeve IT me Sistemin e Menaxhimit të Tarifës së Integruar, ITMS”.

Vënia gradualisht në dispozicion e SFMNQ-së të të gjitha subjektet buxhetore kryesore (status - në proces/sipas planit): Në vitin 2017, 15 IB kanë vënë në zbatim SFMNQ-në, duke mbuluar 75% plus të shpenzimeve të buxhetit.

Rishikim i marrëveshjeve aktuale institucionale, organizime të brendshme dhe stafi përgjegjës për borxhet dhe menaxhimin e arkëtimit (status - në proces/me vonesë): Sistemi i **Menaxhimit të Borxhit** dhe Analizës Financiare (SMBAF) ka qenë plotësisht funksional si për borxhin e jashtëm po ashtu edhe për borxhin e brendshëm gjatë vitit 2017.

Përmirësim i parashikimit të likuiditetit. (Në proces/ me vonesë): U krijua Komisioni i Menaxhimit të Borxhit dhe Likuiditetit (KMBL) për të përmirësuar koordinimin midis zbatimit të buxhetit, menaxhimit të borxhit dhe zbatimit të politikës monetare.

Fuqizim i kuadrit ligjor dhe institucional i prokurimit publik (status - në proces/sipas planit): U miratuan ndryshime në Ligjin për Prokurimin Publik (ligji nr.47/2017) për të garantuar Pavarësi të Komisioneve të Prokurimit Publik; dhe ka përfunduar ri-inxhinierimi i sistemit të prokurimit elektronik.

Zhvillim i ekspertizës profesionale të audituesve të Kontrollit të Lartë të Shtetit gjatë auditimit të aktiviteteve të prokurimit (statusi – përfunduar): Është përgatitur një manual auditimi për prokurimet.

Përgatitje e metodologjisë së planit të masave. (Në proces/sipas planit): Në seminarin e organizuar në muajin maj 2017 u prezantuan përfundimet e një Analize Mangësish ndërmjet kuadrit ligjor aktual të Kontabilitetit Publik dhe Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit në Sektorin Publik (SNKSP).

3.3.2. Administrata tatimore

Objektivi 1		
Reformat në administrimin tatimore rriten bazën e taksave, dhanë mbështetjen për një grumbullim eficient të taksave dhe zvogëluar mashtrimin.		
Treguesi i rezulttit 1		
Zgjerim i bazës së taksave me 30 % për punonjësit dhe 20% për bizneset në vitin 2020		
<i>Vlera e treguesit</i>		
Vlera e treguesit për vitin 2017 u arrit duke qenë se baza e taksave u rrit për punonjësit sipas kërkesës dhe e tejkaloi objektivin për bizneset.		
Viti Bazë (2014)	2017	Objektivi për 2017
507,891 punonjës	25% punonjës	25% punonjës
100,765 biznese	17% biznese	13% biznese
Objektivi 2		
Menaxhim efektiv, eficient, i drejtë dhe transparent i të ardhurave nga taksat		
Treguesi i rezulttit 2		
Rritje e efikasitetit të taksave si rezultat i zvogëlimit të kostos administrative në më pak se 1%		
<i>Vlera e treguesit</i>		
Vlera e treguesit për vitin 2017 u arrit duke qenë se norma e efikasitetit të taksave u rrit më tepër nga sa pritej.		
Viti Bazë (2013)	2017	Objektivi 2017
1,46%	1.45%	1.1%
Treguesi i rezulttit 3*		
<i>Vlera e treguesit</i>		
Vlera e treguesit për vitin 2017 u arrit duke qenë se rastet e rishikuara vjetore (të paguara ose të refuzuara) kundrejt numrit total të kërkesave për rimbursim u rriten më shumë se sa objektivi.		
Viti Bazë (2014)	2017	Objektivi për 2017
69%	83%	80%

Masa 1: Ri-inxhinierim dhe kompjuterizim i proceseve kryesore të administratës tatimore. (në proces/vonuar)

Sistemi i Informacionit i administratës tatimore i përdorur që prej vitit 2015 nga Autoriteti i Tatimeve u finalizua gjatë vitit 2017. Problemet e ndeshura gjatë procesit të dërgimit të të dhënave janë zgjidhur dhe tashmë është funksional protokoll i komunikimit me Institutin e Sigurimeve Shoqërore (ISS) dhe DPD-në. Duke filluar nga muaji qershor 2017, ISS-sja ka filluar të pajisë taksapaguesit edhe individët me certifikata për pagesën e kontributeve. DPT-ja ka përgatitur dhe publikuar raporte, ku ka krahasuar të dhënat e marra nga Dogana me të dhënat e deklaruara mbi të ardhurat, të deklaruara nga tatimpaguesit. Për më tepër, gjatë viteve 2016 dhe 2017 u bënë ndryshime në bazën ligjore për të marr konsulencën e Data Warehouse (DËH) për ndërtimin dhe shpërndarjen e kapacitetit DËH, por që nuk janë zbatuar ende për shkak se duhet një financim shtesë në buxhet. Gjatë vitit 2017 u aprovua fondi për vitin 2018 dhe Drejtoria e IT-së filloi përgatitjen e ToR-ve për mirëmbajtjen e sistemit Business Intelligence (IB).

Masa 2: Rishikim i strukturave organizative të administratës tatimore dhe organika në zyrat qendrore dhe stafi në terren (përfunduar)

Pas aprovimit³¹ të Strukturës së re Organizative të Administratës Tatimore, administrata tatimore ndryshoi strukturën e DPT-së dhe zyrave rajonale. Administrata Tatimore Qendrore është e organizuar në drejtori dhe njësi të tjera me funksionet si më poshtë: (i) **Funksione Bazë dhe Operacionale** dhe (ii) **Funksione Mbështetëse**. Riorganizimi i administratës tatimore hodhi bazat për ndarjen e detyrave dhe përgjegjësi brenda administratës tatimore si edhe **për ngritjen e një mekanizmi/organi të pavarur apelimi. Departamenti i apelimit të taksave u rivendos brenda strukturës së MFE-së në muajin prill 2017**, i përbërë nga dy njësi, me një numër total prej 15 punonjësish. Këto ndryshime rrisin profesionalizmin në sektorët fiskal të ekonomisë drejt zhvillimeve sipërmarrëse. Gjithashtu, **në fillim të vitit 2017, u aprovua Rregullorja e Brendshme e Administratës Tatimore³² dhe Manuali³³ për Drejtorinë e Përgjithshme dhe Drejtoritë Rajonale**. Gjatë vitit 2017 u zhvilluan metoda që garantojnë një marrëdhënie pune efektive midis hartimit të programit dhe aktiviteteve, të cilat do të vazhdojnë edhe gjatë vitit 2018.

Masa 3: Zbatimi i përputhshmërisë me menaxhimin e riskut për mbledhjen e taksave . (në proces/vonuar)

Bazuar në **modelin BE/OECD për Menaxhimin e Riskut të Përputhshmërisë (CRM)**, Drejtoria e Menaxhimit të Riskut ka filluar dy projekte për sektorin e tregtisë dhe të shëndetësisë. Këto janë dy projektet e para që do të testojnë efikasitetin e sistemi të ri të menaxhimit të riskut të prezantuar në muajin nëntor 2016.

Duke marrë në konsideratë se është një sektor me risk, gjatë sezonit turistik (qershor-shtator) të vitit 2017, u hartua dhe u vu në zbatim një plan veprimi masash për **monitorimin e aktiviteteve të turizmit** dhe për përputhshmërinë e menaxhimit të riskut. Plani strategjik i sektorit u zhvillua dhe u zbatua në mënyrë të detyrueshme në të gjitha Drejtoritë Rajonale si edhe në Strukturat Zbatuese pranë Drejtorisë së Hetimit Tatimor. Objektivi ishte rritja në mënyrë vullnetare e përputhshmërisë së taksave për këtë sektor në zhvillim nëpërmjet edukimit dhe sensibilizimit të taksapaguesve në zbatim/përputhje me legjislacionin për taksat; dhe garantim i zbatimit të ligjit.

Për këtë arsye, u hartua dhe u miratua një strategji e mirëmenduar gjatë mbledhjes së Komisionit për Shqyrtimin e Përputhshmërisë (nr. 11) ku u morën në konsideratë objektivat si më poshtë:

- a) Monitorim i sjelljes së përputhshmërisë së taksapaguesve, të cilët përfituan nga zbritja e TVSH-së me 6%;
- b) Monitorim i pajisjeve fiskale në segmentet e tregut të tilla si: hotele dhe restorante; tregti me pakicë; tregti me shumicë; transporti; ushqime, pije dhe duhan; sporte dhe aktivitete zbavitëse.
- c) Verifikim i deklaratave të punonjësve.
- d) Verifikim i xhiros së saktë vjetore dhe faturave të deklaruara.
- e) Verifikim i taksapaguesve jo të rregullt në instalimin e kasave fiskale.
- f) Identifikimi i taksapaguesve të paregjistruar.

³¹ Urdhër i Kryeministrit nr.126, datë 02.08.2016.

³² Urdhër i Ministrit të Financave nr. 19, datë 22.02.2017

³³ Urdhër i Drejtorisë së Përgjithshme DPT nr. 14 datë 13.03.2017

Që prej zbatimit të strategjisë, Drejtoritë Rajonale kanë kryer 1,133 kontrolle financiare dhe 779 auditime në zonat bregdetare. Për më tepër, gjatë periudhës qershor – gusht, janë kryer 834 verifikime në terren, përfshirë monitorimin e xhiros vjetore të taksapaguesve. Si rezultat i të gjitha auditimeve/kontrolleve, në total rezultuan 66.247.047 ALL. Pjesa më e madhe i takon zvogëlimit të humbjeve me 46% dhe rivlerësimit me 28%.

Si pjesë e FISCALIS 2020, një program bashkëpunimi i BE-së, drejtoi një vizitë pune në Vjenë, Austri në 13-14 dhjetor 2017. Gjithashtu, gjatë muajit shtator 2017 u kryen disa mbledhje me një ekspert të FMN-së, i cili i ngarkoi Drejtorisë së Menaxhimit të Riskut të hartonte një Regjistër Risku dhe profile demografik për sektorët industrial dhe llojet specifike të sektorëve. Puna për profilet demografike ka përfunduar dhe puna për vlerësimin e risqeve të identifikuar nga regjistri i riskut ka filluar por regjistri i vlerësimit të riskut nuk ka përfunduar plotësisht. Rrjedhimisht, do të vazhdojë në vitin 2018 me asistencën e ekspertëve të FMN-së.

Masa 4: Fuqizim i kapacitetit të auditimit. (Përfunduar)

Rishikimet e manualeve dhe procedurat përkatëse kanë përfunduar sipas afateve dhe cilësisë së parashikuar. Fuqizimi i kapacitetit të auditimit bazohet në një modul trajnimi të vazhdueshëm, të planifikuar për t'u zhvilluar në përputhje me fazën e 3^{le} të një plani fushate kundër informalitetit. Një program trajnimi do të zhvillohet çdo vit nga zyrat qendrore i cili do të ketë një input të drejtpërdrejtë nga stafi operacional i Zyrave Rajonale. Programi për vitin 2017 përfshinte temat si më poshtë:

- Procedurat e taksave në Republikën e Shqipërisë dhe udhëzime për zbatimin;
- Rregulla për Administrimin e Tatimeve për funksionimin e auditimit;
- Manuali i ri i Auditimit të Taksave 2017;
- Planifikim i auditimeve të taksave, kryerja e auditimeve sipas Ligjit të Procedurave, fazat e auditimit, periudha e njoftimit, performanca e auditimit dhe paraqitja e raporteve përfundimtare të auditimit të taksapaguesit;
- Shmangia e taksave dhe mashtrimi me taksat;
- Metoda e operimit dhe aspektet specifike të kontrollit për taksat, qëllimi dhe rritje e efikasitetit;
- Shembuj specifik nga auditimet të taksapaguesit që operojnë në industri të ndryshme në zyra tatimesh rajonale të ndryshme; dhe
- Mundësi për ndarje eksperiencash nga audituesit e pranishëm.

Funksionet e Departamentit të Auditit përcaktohen në manualët e tyre dhe në planet operationale, të cilët u aprovuan këtë vit. Drejtoria e Menaxhimit të Riskut (DMR) përzgjedh raste auditimi duke përdorur një mekanizëm analitik për riskun (deri në 70% të kapacitetit të auditimit). Pjesa e mbetur prej 30% e kapacitetit të auditimit përdoret nga Zyrat Rajonale për të kryer një sërë studimesh të paanshme dosjesh.

Masa 5: Rishikim i sistemit të kasave fiskale dhe nxitja e përdorimit të tyre (në proces/ vonuar)

Përpjekjet e vazhdueshme të QSH-së për të arritur transmetimin e të dhënave nga kasat fiskale në databazën e DPT-së në kohë reale. Ideja fillestare për të projektuar një sistem sipas një projekti PPP, rezultoi të ishte e pazbatueshme. MFE-ja (buxheti i administrimit të taksave) po financon tani projektin dhe do të marrë në konsideratë përvojën e Kroacisë dhe DPT-së, dhe në bashkëpunim me AKSHI-n po hartojnë ToR-in për projektin.

Masa 6: Krijimi i një kadaestre fiskale për pronat (në proces/ sipas planit)

Pas ngritjes së Grupit të Punës³⁴, në muajin janar 2017 u nënshkrua një Memorandum Mirëkuptimi (MoU) midis MFE-së dhe Operatorit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike (OSHEE) për të shpërndarë databazën e pronave kombëtare të Operatorit. Kjo databazë, së bashku me të dhënat e marra nga Zyra e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme (ZRPP), Regjistri Kombëtar i Gjendjes Civile dhe Regjistri Kombëtar i adresave do të jenë burimi kryesor (input) i informacionit për krijimin e Kadastrës Fiskale. Për më tepër, MFE-ja ka nënshkruar katër MoU me bashkinë e Tiranës, Durrësit, Korçës, dhe Fierit për të miratuar integrimin e taksës së pronës në faturën e energjisë/ujit. Objekti i këtyre Memorandumeve është të përcaktojnë kuadrin e përgjithshëm të bashkëpunimit midis palëve për realizimin e Kadastrës Fiskale, mirëmbajtjen dhe përditësimin në kohë reale, për të rritur performancën e mbledhjes së taksës së pronës.

³⁴ Urdhër i Kryeministrit nr.173, datë 9.12.2016

Gjithashtu në muajin janar, u nënshkrua një MoU me MFE-në e Kosovës për të ndarë përvojën e tyre në përdorimin e sistemit të kadastrës fiskale që prej vitit 2012, nëpërmjet: rishikimit të bazës ligjore; rritjes së kapaciteteve nëpërmjet trajnimeve; sistemi IT; dhe suportit teknik. Për më tepër, në bashkëpunim me FMN-në, një ligj i ri për taksën e pronës (bazuar në vlerën e tregut të pronës) u aprovua nga parlamenti në muajin dhjetor 2017³⁵. MFE-ja vazhdon punën për të përfunduar aktet nënligjore në muajin prill të vitit 2018. MFE-ja, e asistuar nga Agjencia Suedeze për Bashkëpunimin e Zhvillimit Ndërkombëtar (SIDA), do të pilotojë sistemin e kadastrës në katër bashki (Tiranë, Durrës, Fier dhe Korçë) në tremujorin e parë të vitit 2018, projekti do të zgjas tre vjet. Një Drejtori e Përgjithshme e Taksës së Pasurisë do të ngrihet pranë MFE-së brenda tremujorit të parë të vitit 2018.

Masa 7: Fuqizim i kapacitetit profesional të stafit të DPT-së nëpërmjet trajnimit të vazhdueshëm. (përfunduar)

Programi i trajnimit për vitin 2017 ka vazhduar me trajnimin e punonjësve të rinj për ‘periudhën e konfirmimit’, i ofruar nga Qendra e Trajnimit të Administratës Doganore dhe Tatimore (QTADT) dhe ASPA mbi njohuritë bazë të Procedurave për Taksat, Kodit të Etikës së administratës së taksave (një total prej 40 punonjësish). Gjithashtu, programi i trajnimit për drejtuesit e mesëm dhe nivelin ekzekutiv për çështje specifike: struktura auditimi, shërbimi për taksapaguesit, mbledhje e borxhit dhe hetim i buxhetit dhe tatimeve, u krye gjatë muajve gusht, shtator, tetor, dhjetor dhe përfundoi në 20 dhjetor 2017. Deri tani janë trajnuar 600 punonjës për temat e mësipërme nga QTADT, 130 punonjës nga Njësia e Hetimit Tatimor u trajnuan për funksionet dhe detyrat e Rregulloreve të Brendshme dhe 40 punonjës të rinj u trajnuan nga ASPA. U organizuan aktivitete të tjera së bashku me Organizatat Ndërkombëtare, të tilla si IOTA, OECD, QEF dhe FISCALIS 2020, për të rritur kapacitetin. **Gjatë vitit 2017, stafi i DPT-së mori pjesë në 34 seminare dhe 3 vizita pune dhe u trajnuan përafërsisht 78 punonjës.**

Masa 8: Asistimi i taksapaguesve për të rritur përputhshmërinë në mënyrë vullnetare . (në proces/sipas planit)

Gjatë vitit 2017 u ndërmorën një sërë nismash për të nxitur sensibilizimin e taksapaguesve:

- U krijua **një fage interneti me përdorues të përgjithshëm, i projektuar për t'u përdorur nga të gjitha kategoritë e taksapaguesve**. Janë përfshirë të gjitha ndryshimet ligjore me shpjegimet e detajuara si për taksapaguesit po ashtu edhe për inspektorët tatimor;
- Pranë Qendrës Kombëtare të Regjistrimit -QKR, është prezantuar një sportel i ri shërbimi për taksapaguesit;
- Gjithashtu, pranë qendrave të Agjencive të Ofrimit të Shërbimeve të Integruara (ADISA) në Fier, Gjirokastrë, Krujë dhe Kavajë, janë prezantuar sportele shërbimi për taksapaguesit;
- Është ngritur **një Qendër Telefonike funksionale**, për t'iu përgjigjur në kohë reale pyetjeve;
- Janë përgatitur dhe publikuar *15 Broshura Informuese* për taksapaguesit e regjistruar rishtazi; Për herë të parë, kanë **filluar inspektimet në terren, në ambientet e biznesit të taksapaguesve** për të testuar njohurinë e taksapaguesve në lidhje me çështjet e taksave; dhe
- Në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Informacionit (AKSHI), janë lëshuar automatikisht nëntë certifikata të ndryshme për individë dhe entitete nga portali shtetëror e-Albania.

Masa 9: Marrja e masave për të ulur informalitetin. (përfunduar)

Në fillim të vitit 2017, administrata tatimore filloi punën për zbatimin e Planit të Masave kundër informalitetit³⁶. Ky plan ka si qëllim të forcojë besimin se përputhshmëria në mënyrë vullnetare do të arrihet vetëm kur procesimi i funksioneve të shërbimit për të gjithë taksapaguesit për kontrollin e taksave dhe mbledhjen e borxheve do të integrohen dhe do të bazohen në një model menaxhimi risku. Pas zbatimit të këtij plani, u hartuan disa raporte dhe u ndanë me palët e interesit. Sektori i shëndetësisë u përcaktua me risk të lartë për një numër të ulët të deklarimit të detyrimeve të taksave. Pasi u krye një analizë nga drejtoritë rajonale dhe problemet e ndeshura, u kryen një sërë vizitash në ambientet e bizneseve në mënyrë që administrata e tatimeve të ofronte ndihmën e saj për informimin e saktë të taksapaguesve. Për më tepër, në lidhje me taksapaguesit që nuk kishin bërë deklarimet, u identifikuan taksapaguesit që nuk kishin deklaruar TVSH-në për tre muaj radhazi dhe u informuan RDT-të përkatëse.

³⁵ Ligji nr. 106/2017, datë 30.11.2017 Për disa ndryshime dhe shtesa në Ligjin nr. 9632, datë 30.10.2006, "Për Sistemin e Taksave Vendore", i ndryshuar http://www.qbz.gov.al/botime/fletore_zyrtare/2017/PDF-2017/222-2017.pdf

³⁶ Aprovuar nga Drejtoria e Përgjithshme e Taksave në 20.12.2016

Sistemi CRM, mundësoi gjithashtu një proces të automatizuar për vlerësimin e deklaratave që mungonin, duke ulur kështu numrin e taksapaguesve të padeklaruar.

Drejtoria e Tatimit Hetimor mori masa për të identifikuar ambientet e aktiviteteve të pa regjistruara.

Lufta kundër informalitetit u rrit pas daljes së Urdhrit të Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë nr.103, datë 4.10.2017 “Për monitorimin e treguesve të performancës në luftën kundër Informalitetit”. Qeveria e Shqipërisë synon të arrijë rezultate të kënaqshme brenda 100 ditëve të para të aktivitetit të saj, duke përcaktuar arritje për një konsolidim të mëtejshëm në periudhat e ardhshme. Objektivat kryesorë janë: të nxis vetë deklarimin; pagesat në kohë të detyrimeve tatimore; të ul evazionin të taksave dhe të rris të ardhurat; të rris numrin e vendeve të punës; të kontrollojë borxhet, të shmang krijimin e borxheve të reja dhe të zvogëlojë borxhin.

Masa 10: Përmirësim i menaxhimit të borxhit. (në proces/ sipas planit)

Në vitin 2017 u hartua një Plan Masash për një periudhë dy vjeçare për Menaxhimin e Borxhit sipas Rekomandimeve të FMN-së, i cili po zbatohet dhe aktualisht. Sipas këtyre rekomandimeve, Drejtoria e Mbledhjes së Borxheve ka kërkuar ndryshime ligjore për të përmirësuar menaxhimin e borxhit, të cilat do ti paraqiten përsëri DPT-së dhe RDT-ve, si pjesë e planit operacional për vitin 2018. Gjithashtu, zbatimi i menaxhimit të riskut për mbledhjen e borxhit mundësoi një përdorim më të mirë të procedurave dhe burimeve njerëzore për maksimizimin e mbledhjes së detyrimeve të taksave. Drejtoria ka krijuar një regjistër aktual për bllokimin Doganor të entiteteve; drejtoritë rajonale raportojnë informacion periodik për instrumentet që lidhen me procedurat e mbledhjes. Në faqen e internetit të DPT-së është publikuar një data bazë me barrë siguroese me një listë taksapaguesish, të cilët kanë borxhe të pashlyera dhe barra. Raportet për borxhet janë rishikuar dhe kërkojnë ndryshime të sistemit në lidhje me pasaktësitë.

Një ngjarje shumë e rëndësishme në vitin 2017 ishte miratimi i një ligji të ri ³⁷ nr. 33/2017, datë 30.03.2017 "Për pagesën dhe fshirjen/shuarjen e detyrimeve tatimore, detyrimeve të pagueshme në doganë, si dhe procedurën e heqjes nga qarkullimi të mjeteve të transportit pas fshirjes/shuarjes së detyrimeve tatimore", publikuar në Fletoren Zyrtare, datë 21.04.2017. Qëllimi kryesor është t'i mundësojë administratës tatimore të fokusohet në përmbushjen e angazhimeve të reja dhe të parashikojë një mënyrë për të nxitur taksapaguesit që të paguajnë detyrimet tatimore për pesë vitet e shkuara duke hequr penalitetet; orientimi i punës së administratës tatimore në përmbushjen e angazhimeve për periudhën 2015-2016. Për të përfituar nga falja e gjobave dhe interesave, u pagua një total prej 2.8 Milion LEK për të mbuluar detyrimet principale, që u rimbursuan me një hua me një shumë prej 3.57 Milion LEK.

2017 shënoi tregues të përmirësuar të borxheve të taksave; nxitësit kryesor të performancës pozitive në menaxhimin e borxhit ishin: përfshirja më e madhe dhe orientimi i administratës tatimore për identifikimin e saktë, strategjia e shpërndarë për mbledhjen e borxheve të pashlyer dhe zbatimi i Ligjit të Faljes. Shifrat si më poshtë pasqyrojnë arritjet e mëdha:

- U mblodhën më shumë se 21 milion LEK borxhe të pashlyera;
- U ul me 35% krijimi i borxheve të reja krahasuar me vitin 2016;
- U lidhën me tepër se 1,000 marrëveshje për të paguar me këste;
- Totali i borxhit ra nga 147 milion në 95 milion;
- 155,000 taksapagues përfituan nga Ligji i faljes, u fshinë rreth 55 milion LEK të detyrimeve të prapambetura;
- Fshirja nga detyrimet çliroi rreth 99,000 taksapagues nga 25 milion LEK detyrime tatimore të papaguara (të cilat i përkisnin kryesisht periudhës përpara vitit 2010);
- Gjobat për: vonesë në deklarimin e TVSH-së; ndarjes së fitimit; listë pagesat për sigurimet shoqërore dhe shëndetësore; tatimi mbi fitimin/tatimi i thjeshtuar mbi fitimin, etj. u fshinë automatikisht;
- Për periudhën 2011-2014, 55,000 taksapagues paguan shumën principale dhe përfituan një total prej 25.8 milion LEK.

---

³⁷<http://www.dogana.gov.al/dokument/605/85-2017>

Masa 1: Eliminim i paqartësisë procedurale, për të krijuar një kuadër bashkëveprimi të qartë midis sektorit privat dhe administratës së doganave (përfunduar)

Për të lehtësuar procedurat doganore, për të zvogëluar kohën e shpenzuar për veprimet doganore dhe për të eliminuar paqartësitë procedurale midis sektorit privat dhe DPD-së, Udhëzime Zbatimi dhe Thjeshtësime:

- Udhëzimi nr. 3, datë 03.03.2017 "Aprovim i rregullores për pajisjen për përdorimin e nënshkrimeve elektronike;
- Udhëzimi nr. 8048, datë 04.04.2017 "Për zbatimin e Konventës Rajonale mbi Rregullat Preferenciale Pan-euro-mesdhetare të Origjinës ose protokolleve për rregullat e origjinës duke ofruar komunikim diagonal për komunikimet midis Palëve Kontraktore të kësaj Konvente";
- Udhëzimi nr. 09, datë 24.01.2018 "Për Statusin e Eksportuesit të Miratuar"
- Urdhër nr. 06, datë 26.05.2017 "Për mbylljen e Sistemit të Deklaratave të Thjeshtuara";
- Udhëzim nr. 05, datë 04.07.2017 "Për Zbatimin Praktik të Regjimit të Lejimit të Përkohshëm për Mallrat e mbuluar me Carnet ATA".
- VKM Nr. 651, datë 10.11.2017 "Për zbatimin e dispozitave të Kodit Doganor" pjesërisht përputhet me aktet e BE-së;
- VKM Nr. 799, datë 29.12.2017 "Për miratimin dhe publikimin zyrtar të Nomenklaturës së Kombinuar të Mallrave 2018".

Me qëllim krijimin e një kuadri ndërveprimi të qartë me sektorin privat, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave ka përgatitur "Strategjinë e Biznesit për Administratën Doganore". Në 10-14 korrik 2017 u mbledh një mision ekspertësh TAIEK për "Përgatitjen e një Strategjie Biznesi për Administratën Doganore". Strategjia e Biznesit pritet të aprovohet në janar 2018.

Për sa i përket bashkëpunimit në biznes, Drejtoria e Përgjithshme Doganore e Shqipërisë dhe Shoqata e Industrialistëve Italian në Shqipëri (Confindustria Albania) kanë nënshkruar një Protokoll Bashkëpunimi në 14 shkurt 2017, për të lehtësuar procedurat për kompanitë Italiane që operojnë në Shqipëri. Përveç këtij protokollit, në 2 maj 2017, u mbajt seminari për "Doganat dhe Ndërkombëtarizimi, Shtimi i Energjisë" për të kuptuar procedurat në fuqi, risitë legjislative, zgjidhjet teknike dhe zhvillimet e pritshme në legjislacionin doganor në Shqipëri dhe tregjet ndërkombëtare. Për më tepër, DPD ka organizuar mbledhje konsultative me operatorët privat, të tilla si: (i) Mbledhje me përfaqësues të Dhomës Tregtare Amerikane; (ii) Mbledhje me përfaqësues të bizneseve për ndërgjegjësimin e procedurave të reja të transitit; (iii) Mbledhje për procedurat doganore nga Këshilli i Investimeve; (iv) 3 mbledhje informuese për dispozitat e Kodit të ri dhe

(v) Mbledhje sensibilizuese me grupet e interesit në 23 nëntor 2017 për avantazhet nga NCTS në tregjet ndërkombëtare për shtetet Evropiane dhe partnere.

Masa 2: Ofrimi i një shërbimi sa më eficient në pikat e kalimit të kontrollit kufitar (në proces/sipas planit)

Për të ofruar një shërbim sa më eficient në pikat e kalimit të kontrollit kufitar, DPD-ja ka ndërmarr një procedurë për të përmirësuar funksionalitetet dhe sigurinë e sistemit elektronik Asycuda World IT.

DPD-ja ka përfutur nga një kuadër bashkëpunimi në lidhje me Programin EXBS për Kontrollin e Eksportit dhe Sigurinë në Kufi. Mbështetja ka përfshirë: specifikimet teknike të skanerit të bagazheve për Departamentin e Doganës Rinas; takimin për "Nisma për Kufirin Jugor" i organizuar në Tiranë, në 23 mars 2017; Kursi për Analizimin e Imazheve të rrezeve X, i organizuar në 27-31 mars 2017, në Vysne Nemecke, Sllovaki; dhe kompjuter të rinj për Drejtorinë e Monitorimit dhe Analizës së Riskut. Në projektin UNODC dhe OBD për "Kontrollin e Kontejnerëve", pajisja Hazmat 360 i'u dhurua Drejtorisë së Përgjithshme të Doganave. Gjithashtu, UNDOC organizoi një "Konferencë Ndërkombëtare për Bashkëpunimin kundër Drogave Ilegale dhe Krimin të Organizuar", në 27-28 shkurt 2017, në Teheran, Iran. Një tjetër Kurs për Analizimin e Imazheve të rrezeve X u organizua në 7-10 nëntor 2017, në Sllovaki.

Masa 3: Prezantim i një menaxhimi elektronik të doganës, për të thjeshtuar përputhshmërinë si edhe dispozita që parashikojnë procedura doganore për Operatorët Ekonomik të Autorizuar ("OEA"), përfshirë zhdoganimet e centralizuara (në proces/sipas planit)

Për të lehtësuar procedurat doganore dhe për të kursyer kohë në kryerjen e procedurave doganore për mallrat, DPD-ja ka aprovuar Udhëzimin nr. 06/1, datë 02.02.2017 "Për disa ndryshime në Udhëzimin nr. 06, datë 22.04.2016 – Për procedura të thjeshtuara të zhdoganimit në ambientet e operatorit ekonomik", zbatim i procedurës së Zhdoganimit Vendor për eksportin e mallrave nga ambientet e operatorit ekonomik të

autorizuar. Gjatë vitit 2017, 2 kompani të tjera kanë aplikuar për zhdoganim vendor, duke e rritur në 7 numrin e kompanive që përfitojnë nga kjo procedurë. Megjithatë, **Shqipëria nuk ka asnjë operator ekonomik të autorizuar (OEA) sipas përkufizimit CEFTA / EC.**

DPD-ja ka organizuar një fushatë ndërgjegjësimi për të rritur numrin e aplikimeve. Një mbledhje për ndërgjegjësimin (brenda Projektit IPA 2012) u organizua në muajin mars 2017 me pjesëmarrës nga Dhomat e Tregtisë, Shoqata Doganore dhe operator potencial për të përfituar statusin e OEA. Në muajin maj u organizuan një sërë mbledhjesh informuese për legjislacionin e ri të doganave, përfshirë dispozitat për OEA dhe dispozita thjeshtësuese në muajin korrik 2017.

Për të lehtësuar dhe përmirësuar procedurat doganore, u aprovuan udhëzimet e mëposhtme:

- Udhëzimi nr. 01, datë 07.03.2017 "Për Deklarimin e Thjeshtuar, për mallrat me natyrë jo-tregtare të importuara rastësisht nga udhëtarët" – Standardizim dhe procedura të unifikuara për zhdoganimet e mallrave të udhëtarëve;
- "Manual për Procedurat Operacionale Doganore në Aeroportin e Rinasit" – duke përcaktuar procedura doganore kontrolli të sakta, të përbashkëta dhe të unifikuara me të gjitha organet që zbatojnë Ligjin për Kontrollin Kufitar; dhe
- Udhëzimi nr. 05, datë 04.07.2017 "Për Zbatimin Praktik të Regjimit të Lejimit të Përkohshëm për Mallrat e mbuluar me Carnet ATA" – për standardizimin dhe përfshirjen e procedurave të papërshtatshme të mallrave në procedurën e përkohshme të importit dhe të mbuluar nga Carnet ATA.

Masa 4: Rritja e mundësive për të apeluar vendimet e autoriteteve doganore, me qëllim inkurajimin e trajtimit të drejtë dhe transparencës (në proces/sipas planit)

DPD-ja ka krijuar një sërë mekanizmash ankimimi për operatorët biznes që të apelojnë vendimet e marra nga autoritetet doganore, me qëllim inkurajimin e trajtimit të drejtë dhe transparencës. Gjatë vitit 2017, u raportuan 299 ankesa/denoncime nëpërmjet portalit "STOP KORRUPSIONIT", numrit jeshil, e-mail-ve, protokollit dhe së fundmi nëpërmjet platformës për bashkëqeverisje dhe përkatësisht janë raportuar si më poshtë:

- 35 raste nga Portali "Stop Korrupsionit"
- 160 raste nga numri jeshil 08002222
- 25 raste nga Drejtoria e Përgjithshme
- 78 raste nëpërmjet mënyrave të tjera (e-mail, letra, etj.)
- 1 rast nëpërmjet platformës së bashkëqeverisjes

Rastet e ngritura nga këto ankesa/denoncime lidhen kryesisht me procedurat doganore, të cilat nuk njihen nga individët si edhe shkelje të dyshuara të Kodit të Etikës nga punonjësit e DPD-së. Të gjitha rastet e sipërpërmendura janë adresuar dhe janë propozuar 60 masa disiplinore të ndryshme si përcaktohet në Ligjin 152/2013 "Për Nënpunësin Civil".

Gjatë kësaj periudhe, u kryen 2 Testime Integriteti: (i) Për dokumentacionin e dorëzuar pranë Drejtorisë HMRC nga punëdhënësit të ndryshëm të Administratës Doganore; dhe (ii) Për zbatimin e Manual-Udhëzues Nr.2, datë 31.03.2016 (mbi menaxhimin e riskut dhe të drejtën e kontrollit bazuar në analizën e riskut) nga Dega e Doganës Kakavijë dhe Dega e Doganës Vlorë. U kryen kontrole "Për zbatimin e Metodologjisë SAFCORM" në degët e doganave Fier, Lezhë, Morinë, Sarandë, Tre Urat, Berat, dhe pas kontroleve u propozuan masa disiplinore.

Masa 5: Përcaktim i rregullave që do të zbatohen për regjime specifike duke mundësuar përdorimin e një garancie të vetme për të gjitha regjimet që mbulojnë shumë transaksione (në proces/sipas planit)

Kodi i ri Doganor hyri në fuqi në 1 qershor 2017 dhe u aprovua VKM nr.651, datë 10.11.2017 "Për zbatimin e dispozitave të Ligjit nr. 102 / 2014 "Kodi Doganor i Republikës së Shqipërisë". Kjo VKM përcaktoi procedurat e përdorimit të një garancie të vetme për çdo lloj transaksioni doganor. Megjithatë, përmbushja e kësaj detyre lidhet me zhvillimin e Sistemit Asycuda Eorlë për mundësimin e përdorimit të një garancie të vetme për të gjitha llojet e regjistrimeve dhe transaksioneve. Vetëm pas përmbushjes së suksesshme të këtij elementi, DPD-ja do të vazhdojë me hartimin e rregullave dhe do të vendosi për procedurat që duhen ndjekur për të arritur këtë objektiv.

Masa 6: Garantim i një zhdoganimi të shpejtë të mallrave në rastet kur operatori ekonomik paraqet paraprakisht informacionin e nevojshëm për të kryer auditimin mbështetur në analizën e riskut (në proces/sipas planit)

Për të arritur procedura zhdoganimi të shpejta dhe për të garantuar zhdoganim të shpejtë të mallrave, gjatë vitit 2017 kanë përfunduar aktet ligjore për deklarimin paraprak. Përgatitja e listës së OEA-ve dhe zbatimi i zhdoganimit paraprak, do të fillojnë të zbatohen në praktikë pas përditësimit të sistemit elektronik sipas Planit, i cili i është dërguar për miratim Ministrit të Financave dhe Ekonomisë.

Masa 7: Të merren masa për të eliminuar rastet e mashtrimeve (në proces/sipas planit)

Masat për të eliminuar rastet e mashtrimit parashikohen në Kodin e Ri doganor, i cili është mbështetur te propozimi i Komisionit Evropian (KE) dhe praktikat e mira të shteteve të tjera të BE-së, në lidhje me shkeljet doganore dhe penaltetet. Kodi i ri doganor, përcakton qartë një listë veprimesh ose mosveprimesh që lidhen me shkeljet doganore në Shqipëri. Këto kundërvajtje dallohen nga sjellja e kundërvajtësve, shkalla e shkeljes dhe disa klasifikohen në raste të qëllimshme ose për shkak të neglizhencës.

Në gjysmën e parë të vitit 2017, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave ka marrë të gjitha masat për të lehtësuar tregtinë e ligjshme duke rishikuar kriteret për përzgjedhjen e subjekteve që të hyjnë në kanalin e gjelbërt. Janë duke u rishikuar të gjitha kriteret aktuale të procedurave IM-EX, në bashkëpunim me DPT-në. Më pas, do të punohet për të zgjeruar kanalin e gjelbërt edhe për procedurat e tranzitit (analiza bëhet sipas modulit për tranzitin e jashtëm dhe të brendshëm, të projektit IPA 2012) nëpërmjet: (a) zbatimit të kanalit jeshil; and (b) pakësimit e kontrollit të dokumentave dhe zëvendësimi i kanalit të verdhë me atë jeshil.

Zbatimi i kanalit Blu është një nismë e re për ADA-n, i cili përfshin një sërë zgjedhjesh, analizash dhe monitorimesh, por edhe zbatimin e AW. **Funksionimi i kanalit blu, i cili ka qenë i programuar të përfundohej deri në fund të muajit dhjetor 2017, filloi funksionimin në muajin nëntor 2017.** Megjithatë, puna për përmirësimin e kriterëve përzgjedhëse është një detyrë e përgjithshme dhe operacionale.

Gjatë vitit 2017, u përmbush plotësisht objektivi për përditësimin e profileve ekzistuese dhe zbatimin e profileve të reja, duke identifikuar zona të reja risku dhe duke analizuar/vlerësuar shkeljet e mundshme (gabim në deklarimin e tarifave, vlerësim më të ulët, shkelje në fushën e akcizës, origjinën e mallrave ose operatorë ekonomik me risk të lartë, etj.): **janë kryer në total 113 analizë, të cilat kanë sjellë përditësim/krijim/fshirje të 90 profileve të riskut.**

Në lidhje me përdorimin e mekanizmit për të ashtuquajturit “blerës anonimë” për të konstatuar raste korrupsioni në dogana, në zbatimin të VKM-së 816, të muajit nëntor 2016, DPD-ja ka nxjerrë urdhër për të garantuar zbatimin e ligjit “Për sinjalizuesit” dhe është përfunduar procedura për zbatimin e këtij ligji nga ana administrative. Hapat e radhës janë zbatimi i tij në praktikë.

Masa 8: Rritja e transparencës së veprimtarisë në doganat shqiptare (në proces/sipas planit)

Për të rritur transparencën e veprimtarisë së saj, në muajin maj të 2017, Drejtoria e Përgjithshme e Doganave hapi një faqe të re interneti, të lehtë për t’u përdorur. Të dhënat në faqen e internetit përditësohen rregullisht, sipas rregullores së DPD. Për të rritur efikasitetin, DPD-ja, në bashkëpunim me BERZH ka krijuar një qendër për informimin e bizneseve, e cila funksionon duke ofruar ndihmë me një zyrë informacioni (help-desk). Për më tej, DPD-ja ka një projekt-ide me Bankën Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim (BERZH) për të zhvilluar më shumë këtë qendër për informimin e biznesit.

Portali i ri për doganat shqiptare, dogana elektronike (e- customs), ofron shërbim në kohë reale për të ndihmuar bizneset dhe individët, me: - Verifikime (a) Vlerësimin online të tarifave; (b) verifikimin e dokumentit të vetëm administrativ; (c) verifikimin e dokumentit të akcizës; (d) verifikimin e pagesës doganore dhe; (e) verifikimin e dokumentacionit të dorëzuar.- aplikimeve (a) Regjistrimi i dokumentit të identifikimit dhe (b) regjistrimin e numrit unik të identifikimit (NUIS / TIN).

Masa 9: Kontributi për të zbatuar në administratën doganore shqiptare të një sistemi tranzitit të ri, të kompjuterizuar, në përputhje me BE – NCTS, dhe anëtarësim me të drejta të plota në Konventën e Tranzitit të Përbashkët dhe për të përgatitur TKI (e përfunduar)

Në kuadër të Programit IPA 2012, projekti i binjakëzimit “**Modernizimi i administratës shqiptare doganore**” i cili veproi gjatë periudhës 2016-2017 (1.8 milion euro). Ky projekt synonte të: (a) kontribuonte për tregti më të sigurt në kuadër të Kriterëve të Kopenhagenit, nëpërmjet mbështetjes së modernizimit e administratës së doganës shqiptare, sipas standardeve të BE-së; harmonizimi i legjislacionit për tranzitin

doganor dhe procedurat me legjislacionin e BE-së, gjithashtu në me qëllim ndërveprimin e sistemeve IT me sistemin NCTS të BE-së; (b) asistencë për administratën doganore shqiptare për të fuqizuar kapacitetin administrativ në përputhje me njehsimin doganor të BE-së (EU Customs blueprints), në fushën e tranzitit doganor dhe (c) fuqizimi i kapaciteteve teknike dhe operacionale për zbatimin e ligjit dhe informacionin kriminal. Të gjitha aktivitetet e projektit u kryen sipas programit dhe në bashkëpunim të ngushtë midis ekspertëve të ADSh dhe të BE-së. Projekti përfundoi në muajin dhjetor 2017.

Rezultatet kryesore të Komponentit 1: “Legjislacioni doganor dhe procedurat për ndërveprimtarinë e sistemeve IT me sistemin NCTS të BE-së” janë si më poshtë:

- I është dorëzuar qeverisë për miratim, projekt propozimi për harmonizimin e legjislacionit dhe procedurave doganore me parashikimet në Konventën për Tranzitin e Përbashkët;
- Është hartuar dokumentacioni teknik dhe TeR për zbatimin e ardhshëm të NCTS-së;
- Është kryer trajnimi i oficerëve të ADSh-së për të kontrolluar dhe testuar funksionalitetet e reja të aplikacionit për tranzitin kombëtar që do të zhvillohet nga Kontraktori i jashtë;
- Janë organizuar takime ndërgjegjëse midis institucioneve publike dhe tregtarëve dhe janë prodhuar materialet përkatëse; dhe;
- Janë hartuar udhëzimet për krijimin e një Qendre Kombëtare Shërbimi

Rezultatet kryesore të arritura nga Komponenti II: “Zbatimi dhe inteligjenca operative i tranzitit doganor” janë si më poshtë:

- Janë hartuar propozimet për ndryshime ligjore dhe përmirësime procedurale për të mbështetur sistemin operativ-hetimor për të trajtuar format e reja të mashtimit në fushën e sektorit të tranzitit;
- U krye trajnim për zbatimin e Tranzitit Doganor, për nivelin drejtues dhe personelin e doganave dhe u përgatitën modulët e trajnimit dhe materialet e tjera përkatëse;
- U kryen ushtrime të përbashkëta pilote si dhe u përgatitën propozime për zhvillimin e mjeteve IT për mbështetjen e veprimtarive operative – hetimore.

ADSh po shqyrton mundësi të ndryshme financimi si nga fondet IPA të BE-së, fondet IFI apo buxhete të tjera për të zhvilluar sistemin e nevojshëm IT nëpërmjet një kontrate të ndarë shërbimi. Kjo do të sigurojë vazhdimësinë e punës që filloi projekti i binjakëzimit IPA 2012 për të mundësuar integrimin e Sistemit të Informacionit të Doganës Shqiptare me Sistemet e Informacionit të Doganave të BE-së.

Veprimtaritë e propozuara ta projektit janë: (a) zhvillimi i një Aplikacioni Kombëtar Tranziti dhe Identifikimi dhe Regjistrimi i Operatorëve Ekonomik (EORI), në përputhje me Sistemin e Tranzitit të Kompjuterizuar të ri të BE-së (NCTS); dhe (b) siguri i mbështetjes për zbatimin e sistemit, përfshirë menaxhimin e projektit, kontrollin e cilësisë, trajnime teknike në doganat shqiptare dhe malazeze. Gjithashtu, është e nevojshme të merren masat e nevojshme për t’u aderuar në Konventën e Tranzitit të Përbashkët (CTC), pasi Shqipëria synon të anëtarësohet në CTC para anëtarësimit në BE, e cila kërkon: miratimin e legjislacionit të duhur kombëtar; ndryshime në procedura administrative dhe një sistem IT që është në përputhje me Sistemin e Tranzitit të Kompjuterizuar të ri (NCTS) që përdoret nga të gjithë anëtarët e CTC.

Masa 10: Kontribut për zbatimin e Sistemit të Menaxhimit e Integruar të Tarifës, në administratën e doganës shqiptare, në përputhje me ITMS - BE. (në proces/sipas planit)

Në muajin mars 2017, filloi Projekti i Binjakëzimit “Harmonizimi i legjislacionit të doganës shqiptare për tarifatat dhe procedurat me legjislacionin e BE-së (acquis) dhe mbështetja e ndërveprimtarisë së sistemeve IT me Sistemin e Integruar të Menaxhimit të Tarifave, ITMS”. Qëllimi i projektit është të ndihmojë DPD për: fuqizimin e kapacitetit administrativ në përputhje me njehsimin (blueprints) të doganave të BE-së, në fushën e tarifave doganore; harmonizimi i legjislacionit për tarifatat doganore dhe procedurave me legjislacionin e Unionit; dhe integrimi i sistemeve IT shqiptare me sistemin ITMS të BE-së.

Projekti përbëhet nga tre komponentë dhe ka një kohëzgjatje dy vjeçare. Në 4 maj 2017 u bë edhe çelja e projektit të binjakëzimit EU ITMS, për t’i dhënë rëndësi institucionale projektit të binjakëzimit dhe për të fuqizuar bashkëpunimin midis përfaqësuesve të administratës doganore italiane me atë shqiptare si dhe me aktorë dhe institucione të tjera të interesuara publike.

Gjatë tremujorit të parë të vitit 2017, komponentët 1 dhe 2 i fokusuan aktivitetet e tyre në shqyrtimin dhe analizën e legjislacionit shqiptar në fushën e tarifave, me qëllim harmonizimin me legjislacionin e BE-së. Synimi ishte hartimi i të gjitha ndryshimeve të nevojshme ligjore së bashku me udhëzimet, raportet, manualët dhe procedurat e nevojshme si dhe sistemet ndërvepruese IT, në lidhje me tarifatat. Është përfunduar

nga ana e DPD-së harmonizimi me 2013/C 105/01 “Udhëzime për klasifikimin e emërtesave të kombinuara të mallrave të vendosura në pako për shitje me pakicë”. Së shpejti do të harmonizohet dhe Udhëzimi i BE-së për ITD (Informacioni për Tarifat e detyrueshme) dhe BOI (Informacioni i detyrueshëm për vendin e Origjinës).

Gjatë vitit 2017, filluan dhe aktivitetet e komponentit 3 “Përmirësimi i kapacitetit administrativ të ADSh-së: Organizimi, trajnimi dhe komunikimi”. Aktivitetet janë krijuar për të përgatitur udhëzime të brendshme për procedurat, metodat e punës dhe menaxhimin e shërbimit të cilësisë, për menaxhimin e zyrave të ADSh-së që janë të përfshira në zbatimin e ITMS-së dhe për identifikimin e nevojave për trajnim në fushën e ITMS. Ekspertët italianë, pas çdo aktiviteti që përgatitet sipas letër-kërkesës (side letter) me aktivitetet e planifikuara, krijojnë një produkt sias fushave që janë mbuluar gjatë aktivitetit. Megjithatë, është me vlerë të përmenden dhe problemet me kompaninë kontraktuese për zhvillimin e programit ITMS. Tenderi për modulën ITMS ka përfunduar dhe DPD po pret për vijimin e kontratës.

3.3.4. Përmirësimi i mbulimit dhe funksionimit të AGFIS

Objektivi		
Transparencë e plotë dhe regjistrime efçente dhe kontroll i “shpenzimeve dhe detyrimeve të përlllogaritura financiare”		
Treguesi i rezultatis 1		
Vonesa të akumuluar për qeverinë qendrore që maten si përqindje e totalit të shpenzimeve të llogarituara, në fund të vitit fiskal.		
Vlera	e	
indikatorit		
Ky tregues nuk është përmbushur .		
Baza	2017	2017 Objektivi
(2016)		
0.48%	0.48%	Tendencë në rënie
Treguesi i rezultatis 2		
Punonjësit e administratës publike regjistrohen në sistemin e Informacionit të Menaxhimit Burimeve Njerëzore (HRMIS), në përqindje		
Vlera e treguesit		
Vlera e synuar për vitin 2017 u përmbush .		
Baza (2013)	2017	2017 Objektivi
0.5%	58%	50%

Masa 1: AGFIS të bëhet gradualisht i disponueshëm për të gjitha njësitë më të mëdha buxhetore (në proces/sipas planit)

Në vitin 2017, 15 institucione buxhetore (IB) u bënë pjesë e AGFIS, i cili për nga volumi përfaqëson më shumë se 75% të shpenzimeve buxhetore. Arsyt pse nuk ka pasur zgjerim të mëtejshëm në 2017 janë: (i) ristrukturimi i institucioneve pas zgjedhjeve të vitit 2017 dhe (ii) pagesa e programit deri në fund të vitit 2018. MFE-ja synon të përfshijë edhe 50 IB të tjera tek AGFIS. Megjithatë, kjo shifër do të rishikohet në përputhje me dizajnin për zgjidhjet teknike të Projektit AFMIS (dhe lidhet kryesisht me kostot financiare të licencave që kërkohen për të pasur akses të drejtpërdrejtë). Duhet theksuar se, kohëzgjatja e këtij aktiviteti është 2015-2020, por kjo periudhë është disi e paqartë pasi nuk ka pasur zgjerime të tjera në vitin 2017. Numri i IB-ve tashmë ka ndryshuar për shkak të ristrukturimit të administratës publike, kështu që gjatë RAM MFP do të rishikohet numri i IB-ve që do të përfshihen në AGFIS që edhe objektivi të jetë më realist.

Masa 2: Konfigurimi i AGFIS që të mundësojë gjurmimin e shpenzimeve operacionale sipas kodit të projektit (në proces/sipas planit)

Pjesë e Projektit AFMIS do të jetë edhe ndryshimi i konfigurimit AGFIS për të lejuar gjurmimin e shpenzimeve operacionale sipas kodit të projektit, meqë do të përmirësohet dhe metodologjia për përkufizimin e projektit dhe kodifikimin. Mbështetur në projektin e zbatimit AFMIS, **ky aktivitet planifikohet të përfundojë në vitin 2019**.

Masa 3. Të integrohet gradualisht AGFIS dhe sisteme të tjera TI të qeverisë në AFMIS (në proces/sipas planit)

Gjatë vitit 2017, u përzgjedh kompania për zbatimin e projektit AFMIS (Albanian Financial Management Information System), MFE-ja ka qenë në bashkëpunim me kompanitë e përzgjedhura: Intechplus dhe Infosoft, Bankën Botërore dhe aktorë të tjerë për të diskutuar në detaje të gjitha kërkesat funksionale për secilin nga modulet AFMIS dhe integrimin e tij me sisteme të tjera, **për të përfunduar Dizajnin për Zgjidhjen Teknike të AFMIS, i cili pritet të nënshkruhet në fillim të 2018.** Aktivitete si: (i) krijimi i ndërfaqeve me sistemin e menaxhimit të doganave, (ii) të bëhet plotësisht funksional sistemi elektronik për menaxhimin e listë-pagave dhe krijimi i një ndërfaqe me AGFIS; dhe (iii) krijimi dhe zbatimi i një portali interneti për përdoruesit e AGFIS dhe sistemin për menaxhimin e dokumentave (arkiva digjitale) për përdoruesit online të AGFIS, të buxhetit. Ky projekt është shtyrë deri në fillim të vitit 2019 dhe për këtë arsye pritet që aktivitetet të përfundojnë në atë periudhë. Për më tepër, integrimi i sistemit për menaxhimin e borxhit me AGFIS dhe në të ardhmen me AFMIS, do të përfundojë në gjysmën e dytë të 2018 meqë në atë kohë do të shtyhet dhe Projekti për Përditësimin DMFAS (DMFAS Upgrade Project).

Është e rëndësishme të theksohet se, krahas AFMIS, janë duke u zbatuar edhe dy sisteme të tjera për menaxhimin e informacionit, **EAMIS dhe IPSIS**, të cilët konsiderohen të ndërlikuar, por të rëndësishëm për modernizimin e administratës publike në përgjithësi. Procezi për zbatimin e MIS deri tani po ecën sipas planit: dizajni i EAMIS është përfunduar dhe është gati për testim, AFMIS është në proces dizajni dhe IPSIS është në përfundim të Analizës për Kërkesat e Sistemit. Megjithatë, gjatë kohëzgjatës së projektit, të tre sistemet pritet që të integrohen dhe të zbatohen në mënyrë të suksesshme në zbatim të kërkesave të projektit.

3.3.5. Menaxhimi i fondeve të jashtme

<i>Objektivi</i>		
Përdorim efektiv dhe transparent të gjithë sistemeve të qeverisë për kontrollin dhe menaxhimin për të gjithë fondet e jashtme, përfshirë projektet e financuara nga BE, nga fondi IPA, në mënyrë të Decentralizuar.		
<i>Rezultati i indikatorit</i>		
Raporti i disbursimeve për fondet e BE-së dhe fonde të tjera do të paraqitet te raportet fiskale mujore që nxjerr Departamenti i Thesarit.		
<i>Vlera e indikatorit</i>		
Ky indikator nuk mund të matet pasi të dhënat për fondet totale të disbursuara nga donatorët priten të llogariten me përfundimin e projektit EAMIS.		
Baza (2014)	2017	Objektivi 2017
10% financim donator	NA	Tendencë në rritje

Masa 1: Në bashkëpunim me donatorët, të përgatitet dhe të zbatohet një program për të menaxhuar në mënyrë progresive fondet e jashtme, nëpërmjet sistemeve të qeverisë (në proces/ sipas planit)

Në kuadër të fuqizimit të MFP dhe në përputhje me IPS, vazhduan dhe gjatë vitit 2017 përpjekjet për zbatimin e projektit EAMIS. EAMIS mbështetet nga Banka Botërore nëpërmjet një fondi trusti shumë-donator në kuadër të projektit IPS2 (Suedi, BE dhe Zvicër). Sistemi regjistron dhe ruan informacion për: (i) projektet e financuara nga ndihmat e huaja; (ii) Investime të huaja të drejtpërdrejta (FDI) dhe (iii) Koncesionet / PPP-të.

Në vitin 2017 është bërë ky progres: (i) është hartuar plani i punës (ii) është kryer analiza për funksionalitetin e EAMIS-it (iii) është zgjedhur baza e të dhënave EAMIS (iv) janë miratuar specifikimet teknike për hardëare (v) janë hartuar specifikimet teknike për projektet me financim të huaj, modulet FDI dhe PPP (vi) është bërë transferimi i të dhënave manuale nga projektet fillestare në PMO në një model ekseli për projekte, dhe (vii) analiza dhe testimi i Demos për EAMIS. Për më tepër, kompetencat e kontratës së sistemit EAMIS, në muajin dhjetor janë transferuar nga PMO te MOFE. Të gjitha aktivitetet në planin e miratuar të punës janë vonuar për shkak të transferimit të kompetencave dhe riorganizimit të procesit PMO.

3.3.6. Menaxhimi i borxhit dhe likuiditetit

<i>Objektivi</i>		
Përgatitja e strategjive vjetore për menaxhimin e borxhit.		
<i>Rezultati i indikatorit 1</i>		
Stoku i borxhit të brendshëm sistemohet brenda një viti		
<i>Vlera e indikatorit</i>		
Vlera e synuar për 2017 u përmbush dhe e tejkaloi objektivin për 2017 pasi u pakësua dhe raporti midis stokut të borxhit të brendshëm që rregullon normën e interesit brenda një viti mbi totalin e borxhit të brendshëm të papaguar.		
Baza (2015)	2017	Objektivi 2017
67.7%	56.7%	65.7%
<i>Treguesi i rezultatit 2</i>		
Rritja e ditëve të maturimit të borxhit të brendshëm në 790 ditë.		
<i>Vlera e indikatorit</i>		
Vlera e indikatorit për vitin 2017 u përmbush pasi u rrit numri i ditëve për maturimin e borxhit të brendshëm në përputhje me objektivin për 2017.		
Baza (2015)	2017	Objektivi 2017
705 ditë	780 ditë	740 ditë
<i>Treguesi i rezultatit 3</i>		
3		
<i>Vlera e indikatorit</i>		
Vlera e synuar për vitin 2017 nuk u përmbush edhe pse bilanci fiskal primar është pozitiv në vitin 2017		
Baza (2015)	2017	Objektivi 2017
-1.7%	0.4%	1%

Masa 1: Rishikimi i organizimit aktual institucional, organizimi i brendshëm dhe i personelit përgjegjës për menaxhimin e borxhit dhe të likuiditetit (në proces/ i vonuar)

Në lidhje me organizimin e brendshëm dhe punësimin e personelit të ri për Drejtorinë e Përgjithshme të Borxhit Publik (DPBP)³⁸, gjatë vitit 2017 u punësuan tre punonjës duke e ulur kështu numrin e vendeve vakta nga 7 në 4. Për të rritur kapacitetin e personelit tek DPBP-ja, janë bërë disa trajnime, seminare dhe diskutime, si më poshtë:

- Në kuadër të reformës financiare sektoriale dhe fuqizimin e kësaj nisme, në periudhën 5 – 11 prill 2017, u krye “Fuqizimi i tregut të bonove të qeverisë dhe programi për menaxhimin e borxhit publik (Misioni FIRST³⁹).
- **Seminar për zhvillimin e tregut të bonove të qeverisë (misioni FIRST)** në 6-7 qershor 2017, ku morën pjesë përfaqësues nga MoFE-ja, BSh, bankat e nivelit të dytë, shoqatat bankare, institucionet financiare dhe aktorë të tjerë.
- Seminar për “Krijimin dhe zbatimin e strategjive për menaxhimin e borxhit të qeverisë” organizuar nga Thesari i Bankës Botërore.
- Në vijim të seminarit “Fuqizimi i tregut të bonove të qeverisë dhe programe për menaxhimin e borxhit publike” në korrik, ekspertë të BB-së kryen një vizitë në Shqipëri. Gjatë vizitës së tyre një javore, u krye një seancë trajnimi dhe diskutime teknike me punonjës të BPBP-së. Diskutimet u fokusuan në tema si: a) Nxjerrja e letrave me vlerë të qeverisë, në tregun e brendshëm; b) krijimi i një raporti krahasimor; rihapjet; c) komunikimi me tregun; dhe d) menaxhimi i detyrimeve.

³⁸ I referohet strukturës së vjetër pasi struktura e re e MFE-së hyri në fuqi në 2018

³⁹ FIRST, është një formë granti nga shumë donatorë

- Ministria e Financës dhe Ekonomisë në muajin korrik 2017, kërkoi t'i bashkohej Programit të Qeverisë për Menaxhimin e Riskut të Borxhit (PMRB), një program i ri që është në vijim të nismës FIRST që përfundoi në muajin korrik të 2017. **Në lidhje me këtë program, në muajin qershor u bë një mision i shpejtë për të diskutuar fushat me përparësi që kanë nevojë për ndihmë brenda PMRB-së.**
- **Përditësimi i Strategjisë për Menaxhimin e Borxhit Afatmesëm (SMBA) 2018-2020, vazhdoi dhe në vitin 2017 e mbështetur** në metodologjitë dhe rekomandimet e institucioneve ndërkombëtare financiare. Grupet e punës synonin të siguronin se çdo strategji e re do të ishte në përputhje me politikën fiskale dhe monetare.

Sistemi i Analizës Financiare për Menaxhimin e Borxhit (SAFMB) ka qenë plotësisht funksionale si për borxhin e brendshëm dhe atë të jashtëm, gjatë vitit 2017.

Masa 2: Përmirësimi i parashikimit të likuiditetit (në proces/ me vonesë)

Parashikimi i fluksit të parasë është i rëndësishëm për një menaxhim më aktiv të likuiditetit. Një mision i BB-së në muajin mars të 2017, synonte të ndihmonte autoritetet të rishikonin strukturat operacionale dhe institucionale në lidhje me menaxhimin e likuiditetit dhe kuadrin për parashikimin dhe planifikimin e fluksit të likuiditetit. **U krijua Komiteti për Menaxhimin e Borxhit (K & DMB) për të përmirësuar kuadrin operacional për menaxhimin e likuiditetit, me qëllim përmirësimin e koordinimit ndërmjet ekzekutimit të buxhetit, menaxhimit të borxhit, dhe zbatimit të politikës monetare.** Gjatë muajve tetor-nëntor u krye një mision tjetër me ekspertë të BB dhe FMN-së për të trajtuar çështjen e parashikimit të likuiditetit “Mbikëqyrja e Partneritetit Publik-Privat dhe menaxhimi i likuiditetit”. Pas rekomandimit të tyre, u bënë përpjekje për të kryer analizën mujore të mospërputhjeve. Kjo analizë është përgatitur çdo vit, gjatë periudhës së shkuar, por do të përmirësohet duke gjeneruar indikatorë të konsoliduar fiskalë, mbështetur në të dhënat aktuale të modulit të keshit të AGFIS, krahasuar të dhënat e parashikuara të pasqyrave financiare të flukseve të likuiditetit.

Sapo të rikonfigurohet AFMIS-i, nga viti 2019 e në vijim, do të jetë e mundur që të përgatitet një program, një sistem i ndarë nga AGFIS për të menaxhuar: ndryshimet e përditshme të të dhënave të arkës së thesarit në Administratën Tatimore dhe ajo Doganore; fondet speciale; SII ; fondin e detyrueshëm për sigurimet shëndetësore; (CHIF); ministri kryesore; mbështetjen buxhetore; kalendaret për ankandet e borxhit; disbursimi i financimit të huaj, etj., të cilat do të përmirësojnë parashikimin e likuiditetit.

3.3.7. Prokurimi Publik

Objektivi

Një sistem modern dhe efektiv për prokurimin publik dhe koncesionet, i harmonizuar me kuadrin ligjor dhe institucional të legjislacionit të BE (acquis) dhe praktikën e standardet e mira

Treguesi i rezultetit 1

Organi i prokurimit publik funksionon me një sistem më të pavarur, më transparent dhe efektiv dhe me masa efikente, me një sistem pikësh nga 3 (nga 5) e lart te raporti i SIGMA për Matjen nga Baza.

Vlera e treguesit

Treguesi **u përmbush** për 2017. Sipas Raporti të Monitorimit të SIGMA për Menaxhimin e Financave Publike, i lidhur me parimet e administratës publike, ky tregues ka marrë **3 pikë** (nga 5).

Baza (2015)

2017

Objektivi 2017

2

3

Tendenca në rritje

Rezultati i treguesit 2

Përqindja e rasteve kur organi analizues e tejkalon afatet maksimale ligjore të përpunimit është nën 10%

Vlera e treguesit

Ky tregues **u përmbush** për vitin 2017. Numri më i lartë i rasteve të analizuara brenda afatit ligjor, ka qenë si rezultat i rritjes së numrit të inspektorëve, menaxhimit më efikent të kohës dhe numrit të pakësuar të ankesave për papërgjegjshmëri.

Baza (2013) 39.6%	2017 Vlera 54.7%	2017 Objektivi Tendencë në ulje
----------------------	---------------------	------------------------------------

Masa 1: Fuqizimi i kuadrit ligjor dhe institucional për prokurimin publik (statusi – në proces/sipas planit)

Agjencia e Prokurimit Publik (PPA) ka vijuar punën për të forcuar më shumë kuadrin institucional për prokurime publike. Veprimtaria kryesore e APP-së në këtë drejtim është e renditur si më poshtë:

- Ndryshimet në ligjin “Për prokurimet publike” (ligji nr.47/2017) për garantimin e pavarësisë së Komisionit të Prokurimeve Publike, u miratuan më 13 prill 2017. Sipas këtyre ndryshimeve, anëtarët e KPP-së, nuk do të emërohen nga Këshilli i Ministrave, por nga parlamenti pasi të kenë ndjekur procedurat e përzgjedhjes me anë të konkursit. Për zbatimin e dispozitave të reja që u shtuan rishtazi, për pavarësinë e Komisionit të Prokurimeve Publike, është miratuar VKM 521, e 20.09.2017 “Për miratimin e procedurës së përzgjedhjes së kandidatëve për kryetar dhe anëtarë të KPP-së”. Kjo VKM përshkruan në hollësi të gjitha hapat proceduralë që duhen ndjekur dhe sistemin e pikëzimit, për të përgatitur listën e kandidatëve që duhet dërguar për miratim në parlament. Deri në dhjetor 2017, është kryer procedura e përzgjedhjes dhe listat e kandidatëve për kryetar dhe anëtarë të KPP-së, janë dërguar për shqyrtim dhe miratim në parlament.⁴⁰ Këto ndryshime përafrohen pjesërisht me parimet kryesore të direktivave të BE 89/665 dhe 92/13, ndryshuar me 2007/66.
- **Krahas asistencës së SIGMA, është përgatitur dhe një Analizë për Boshllëqet Ligjore**, përsa i përket përputhshmërisë së legjislacionit shqiptar në fushën e prokurimeve (përfshirë koncesionet/PPP, prokurimet në fushën e mbrojtjes dhe të sigurisë, etj.) me direktivat përkatëse të BE-së. Në përgjithësi, përputhshmëria është e pjesshme dhe ka ende dispozita të direktivave të reja që duhet të transpozohen në legjislacionin shqiptar, si ato që lidhen me zbatimin e kontratave.
- Pas përgatitjes së AML dhe raporteve të vlerësimit nga institucionet ndërkombëtare, **APP po përgatit një plan për të harmonizuar më shumë kuadrin ligjor me acqis të BE-së.**
- Është përgatitur projektligji i parë për prokurimet në fushën e Mbrojtjes dhe të Sigurisë, i cili është diskutuar në grup pune. Është vonuar ecuria në këtë fushë për shkak të procesit të ristrukturimit në qeveri dhe në institucionet qendrore.
- Është përfunduar ri-inxhinjerimi i sistemit të prokurimit elektronik, duke shtuar disa funksione të reja dhe rritjen e kapacitetit. Hapi i radhës është, të ndiqen problemet që mund të dalin gjatë përdorimit të sistemit të ri dhe procedurave dhe ofrimi i vazhdueshëm i asistencës teknike (TA) autoriteteve kontraktuese (AK).
- Në vijim të programit të ri të qeverisë të çelur në shtator, ku theksi i veçantë është vendosur te prokurimet publike, APP-ja ka nisur një aksion të ri reformash me fokus në: (i) rritjen e transparencës (ii) minimizimin e procedurave negociuese pa publikuar më parë njoftimin e kontratës (iii) rritjen e përdorimit të marrëveshjeve kuadër dhe (iv) përdorim më të mirë të parave publike dhe rritjen e efikasitetit. Për këtë qëllim, **APP-ja ka bërë disa takime me autoritetet kontraktuese për të rritur ndërgjegjësimin për lidhen e marrëveshjeve kuadër (MK). Ata shpjeguan se MK janë një mjet i rëndësishëm për të garantuar disponueshmërinë e shërbimeve dhe mallrave që janë të natyrës së vazhdueshme, për një periudhë deri në 3 vjet, duke shmangur situata që përfshijnë negociatat e paligjshme (pa botuar më parë njoftimin për kontratën).**

Prandaj, janë bërë një sërë ndryshimesh në VKM 914/2014 për rregullat e prokurimit publik, të cilat janë miratuar me VKM 797 datë 29.12.2017, i cili që parashikon:

⁴⁰ Në muajin shkurt 2018, u emërua kryetari, por në muajin mars 2018 u refuzuan të gjithë anëtarët e zgjedhur dhe u çel një procedurë e re rekrutimi.

- **Futjen e një regjistri elektronik si për planifikimin dhe për realizimin e procedurave të prokurimit publik:** qysh prej janarit 2018 të gjitha AK-të janë të detyruara të përgatisin regjistrin e parashikimeve të procedurave të prokurimit publik, në sistemin elektronik të prokurimeve. Çdo procedurë prokurimi do të përfshihet në regjistrin, përndryshe AK nuk do të jetë në gjendje të punojë me të dhe të prokurojë mallra/shërbime/punime.
- **Parashikimi i një funksioni të ri tek Autoriteti Kontraktues; personi/at përgjegjës:** në fillim të çdo viti kalendarik, AK-të do të caktojnë një ose më shumë persona përgjegjës për administrimin e procedurave të prokurimit dhe raportimin e zbatimit të kontratave të APP-së. AK do të kenë edhe përgjegjësinë të përcaktojnë një njësi prokurimi të posaçme, për procedura prokurimi specifike.
- Inkurajimi i Autoriteteve Kontraktore të përdorin FA si një mjet për të prokuruar mallra dhe shërbime të një natyre të përbashkët dhe të vazhdueshme. Përdorimi i këtij mjeti ju jep mundësinë AK-ve të garantojnë disponueshmërinë e mallrave dhe shërbimeve pa krijuar asnjë detyrim financiar për to. Prandaj, marrëveshjet kuadër mund të shpallen në çdo kohë pas aprovimit të buxhetit dhe shmanget krijimi i periudhave kur nevojat nuk mbulohen.
- **Kanalizimi i procedurave me negociim pa shpallje paraprake të njoftimit të kontratës.** Siç u shpjegua më sipër, kjo është procedurë e parregullt, por është parashikuar një përjashtim për 2018, për t'i mundësuar AK-ve të nënshkruajnë shtyrjen e kontratave para-ekzistuese (deri në 2016). Për më tepër, është futur dhe detyrimi për të ndjekur këtë procedurë nëpërmjet sistemit elektronik.
- **Kanalizimi i procedurave të centralizuara të prokurimit:** futja e detyrimit për të Organin Qendror të Blerjeve që të përdorë marrëveshjet kuadër dhe t'iu ofrojë mundësinë Autoriteteve Kontraktore që nuk kanë kapacitete, t'ia delegojnë një AK-je tjetër kryerjen e procedurave të prokurimit.
- **Rritja e rolit të APP-së në lidhje me procedurat e prokurimit:** duke përcaktuar një rol më proaktiv gjatë fazës përgatitore dhe duke ofruar konsulencë rregullisht me AK-të për përgatitjen e dokumentacionit të tenderimit. Për më tepër, krahas monitorimit pas faktit (ex-post) të procedurave të monitorimit publik, APP-ja është trajnuar edhe të mbledhë informacion dhe të monitorojë zbatimin e kontratave.
- **Lehtësimi dhe thjeshtëzimi i procedurave për AK-të dhe OE-të:** kjo lidhet kryesisht me futjen e një formulari vetë-deklarues për EO-të që të zëvendësojnë detyrimin e tyre për t'i dërguar dokumentacion të hollësishëm AK-ve.
- **Prezantimi i një sistemi të thjeshtuar blerjesh për biletat e transportit ajror.** Synimi i kësaj mase është të thjeshtëzojë procedurat e prokurimit për biletat e transportit ajror dhe të mësohen autoritetet kontraktore me procedurat e blerjes dinamike.

Masa 2: Zhvillimi i ekspertizës profesionale për auditorët e Kontrollit të Lartë të Shtetit gjatë veprimtarive audituese dhe të prokurimit (statusi – e përmbushur)

Është përgatitur një manual për prokurimet në bashkëpunim me ekspertët e BB-së dhe atyre të Kontrollit të Lartë të Shtetit (KLSH). Janë kryer disa trajnime për personelin e KLSH-së si për: legjislacionin parësor dhe dytësor në fushën e prokurimeve; qasjet e auditimit; problemet dhe verifikimet në sistemet e prokurimit; dhe krijimi dhe zbatimi i sistemit të prokurimit sipas praktikave më të mira ndërkombëtare. Trajnimet janë pjesë e programit vjetor të trajnimit për vitin 2017, i përfunduar në gjashtëmuajorin e parë të vitit 2017, gjatë të cilëve morën pjesë 153 pjesëmarrës.

3.3.8. Menaxhimi i aseteve

Objektivi

Përfundimi i një regjistri të pasurive përfshirë rregullat për vlerat dhe amortizimin sipas standardeve kombëtare.

Treguesi i rezultatit

Pasuritë publike regjistrohen në AGFIS për të paktën 5 institucione buxhetore.

Vlera e treguesit

Treguesi u përmbush meqë pasuritë janë hedhur në AGFIS për 6 institucione buxhetore në 2017.

Baza (2014)	2017	Objektivi 2017
0	6	1

Masa 1. Të përgatitet metodologjia dhe plani i veprimit. (në proces/ sipas planit)

Gjatë gjashtëmujorit të parë të vitit 2017, Drejtoria për Harmonizimin/Kontrollin e Menaxhimit Financiar (DH/KFM) ka shqyrtuar dhe ka analizuar të gjithë situatën aktuale të kontabilitetit në sektorin publik, për të përgatitur TeR-të, metodologjinë e duhur dhe planin e veprimit për vlerësimin e pasurisë. Është përfunduar **analiza krahasimore (Analiza e Mangësive) ndërmjet kuadrit aktual ligjor në fushën e Kontabilitetit në sektorin Publik dhe Standardet Ndërkombëtare për Kontabilitetin në Sektorin Publik (IPSAS), gjetjet e të cilit u prezantuan në një seminar në maj të vitit 2017.** Gjithashtu, DH/KFM në bashkëpunim me Drejtorinë e Përgjithshme të Thesarit dhe Drejtorinë e Përgjithshme të Buxhetit dhe Borxhit Publik janë duke hartuar një Udhëzim të përkohshëm “Për procedurat e përgatitjes, prezantimit dhe raportimit të pasqyrave financiare vjetore, në njësitë e qeverisjes së përgjithshme”, për të rregulluar fushën e kontabilitetit në sektorin publik, mbështetur në Parimet e Kontabilitetit (GAAP) në sektorin publik.

Masa 2. Nisja dhe përfundimi i procesit të inventarizimit të plotë të pronave publike, në institucionet e qeverisjes së përgjithshme dhe qeverisjes vendore. (në proces/ sipas planit)

Procesi i regjistrimit për çdo subjekt publik përfshin dhe *inventarizimin fizik të pronave publike* dhe verifikimin e *pasurive publike*. Më pas, vlera e pasurive do të regjistrohet në AGFIS. Ky proces filloi si një proces pilot me MFE dhe është planifikuar të përfundojë për institucionet dhe do të jetë online (AGFIS) deri në vitin 2020. Gjatë vitit 2017, gjashtë nga 15 IB që janë online, filluan të përdornin modulën e AGFIS për pasuritë (MOFE; Ministria e Arsimit, Rinisë dhe Sportit, Ministria e Punëve të Brendshme, Ministria e Bujqësisë, Agjencia Kombëtare e Shqërisë së Informacionit dhe Agjencia për Zhvillimin Rural dhe Bujqësinë). Ndërkohë, gjatë gjashtëmujorit të dytë të vitit 2017, NjHQ dhe Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit kryen shumë takime me institucionet pilote për të siguruar ecurinë e procesit. Vazhdon puna për t'i dhënë akses nëntë IB-ve të tjera, në modulën e pasurive.

Masa 3. Plotësimi i mëtejshëm i procesit të transferimit të pronave publike te qeverisja vendore. (i plotësuar)

Deri në fund të vitit 2015, pas reformës territoriale, filluan të përgatiteshin pasqyra të reja financiare nga bashkitë e reja që u rindërtuan gjatë 2016 dhe procesi përfundoi në 2016.

3.4. Shtylla 4- Raportimi transparent i qeverisë

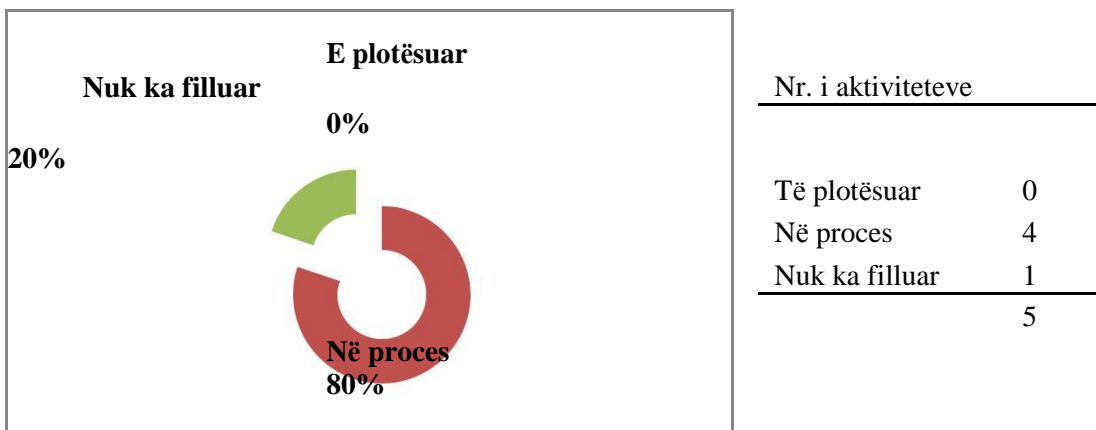
3.4.1. Përmbledhja e ecurisë së Shtyllës 4

Objektiva 1 e Shtyllës 4, objektivi i vetëm i së cilës është “*Kontabiliteti dhe raportimi bëhet në përputhje me standardet ndërkombëtare të kontabilitetit në sektorin publik (IPSAS). Përmirësimi i standardeve të raportimit financiar dhe cilësia e raportimit financiar nëpërmjet rritjes së kapaciteteve profesionale dhe infrastrukturës së IT*” janë ndarë në dy tregues rezultati. Treguesi i rezultatit 1: “*100 institucione të qeverisë së përgjithshme do të jenë në gjendje të zbatojnë buxhetin e tyre dhe të bëjnë raportimin financiar nëpërmjet AGFIS deri në vitin 2020*”: **është përmbushur pjesërisht** pasi të dy vlerat e synuara demonstrojnë një tendencë në rritje dhe një prej tyre mbeti e njëjtë e krahasuar me vlerën e 2016. Treguesi i rezultatit 2: “*Paraqitja e pasqyrave financiare sipas kuadrit IPSAS deri në vitin 2020*” **nuk u përmbush.** Duke pasur parasysh shtrirjen e gjerë të programit të transparencës, ky objekt është me fokus shumë të ngushtë. Ecuria është e ngadaltë, por AT MFP po mbështet MoFE-në të rrisë gjithëpërfshirjen dhe transparencën e planifikimit të buxhetit dhe raportimit, duke përfshirë edhe OshC-të.

Në nivel aktivitetesh, **kjo Shtyllë përbëhet nga 5 masa**, katër prej të cilave në proces dhe një nuk ka filluar ende (Graf. 7).

Graf 7: Shtylla 4- raportimi i transparencës së qeverisë

Statusi i aktiviteteve për vitin 2017

Produktet dhe sfidat e dukshme krahasuar me masat janë si më poshtë:

Përgatitja e raporteve financiare sipas manualit të statistikave financiare të integruara të qeverisë, ESA 2010 (status-në proces/sipas planit): të dhënat për statistikave financiare të qeverisë (SFQ) janë përgatitur dhe publikuar në faqen e internetit të qeverisë. Pasqyrat financiare dhe të dhënat/informacionet financiare i janë dhënë INSTAT dhe raportet financiar sipas kuadrit të Sistemit Evropian të Kontabilitetit (ESA 2010) dhe i janë dërguar EUROSTAT. Sipas ekspertëve të FMN-së, është bërë punë e konsiderueshme për analizat e sistemit AGFIS dhe ndërfaqeve të tij me sisteme të tjera të IT.

Përmirësimi i aksesit të të dhënave të financave dhe operacioneve të qeverisë (status-në proces/sipas planit):

MOFE është asistuar nga nisma BOOST, një përpjekje bashkëpunimi e BB-së për të lehtësuar aksesin publik të të dhënave buxhetore dhe për të nxitur përdorimin efektiv që të përmirësohen proceset e vendim-marrjes, transparencës dhe llogaridhënies. Në faqen e internetit të MoFE-së, është krijuar një “portal transparence” për financat lokale, në bashkëpunim me Co-Plan. Krahas kësaj, faqja e MOFE përmban informacion për: raportet tremujore të të ardhurave; raportet tremujore të shpenzimeve; të ardhurat për frymë, shpenzimet për frymë; buxhetin vjetor, programin e buxhetit afat-mesëm; paketën fiskale; kuadrin legjislativ të NjQV; dhe buxhetet e miratuara dhe PBA për secilin nga 61 bashkitë. Gjatë muajve shtator – tetor, qeveria bëri takime konsultimi për buxhetin, në gjithë vendin, në nivel qarku.

3.4.2.Kontabiliteti

Masa 1: Përgatitja e raporteve financiare sipas manualit ESA 2010 për statistikave të integruara financiare të qeverisë (në proces/sipas planit)

Të dhënat për statistikave financiare të qeverisë (SFQ) u përgatitën dhe u publikuan në faqen e internetit të MoFE-së gjashtëmujorin e dytë të vitit 2017, në përputhje me manualin e FMN-së për FY2016⁴¹. Gjithashtu, tabelat statistikore dhe të dhëna dhe informacione të tjera financiare të qeverisë i janë dhënë INSTAT si informacion për përgatitjen e raporteve financiare sipas kuadrit ESA 2010. Në muajin janar të 2017, INSTAT-i hartoi dhe i përcolli EUROSTAT-it dy tabela me të dhëna SFQ sipas kërkesave të ESA 2010. Gjithashtu, INSTAT-i i dërgoi një informacion të dytë me tabela SFQ EUROSTAT-it, si pjesë e kërkesave të EUROSTAT-it për të pasur raportim gjashtëmujor të SFQ. MoFE po asistohet nga Departamenti i Statistikave të FMN-së në kuadër të projektit për SFQ, financiar nga SECO. Sipas ekspertëve të FMN-së, është bërë punë e konsiderueshme për analizat e sistemit AGFIS dhe ndërfaqeve të tij me sisteme të tjera IT

dhe me sistemin e propozuar IT për statistikën e integruara financiare, duke përdorur burime të ndryshme dhe për të garantuar të dhëna me cilësi të mirë.

Objektivi

Kontabiliteti dhe raportimi bëhen në përputhje me IPSAS. Përmirësimi i standardeve të raportimit financiar dhe cilësinë e raportimit financiar nëpërmjet rritjes së kapaciteteve profesionale dhe infrastrukturës IT.

Treguesi i rezultatit 1

100 institucione buxhetore të qeverisë së përgjithshme do të jenë në gjendje të zbatojnë buxhetin e tyre dhe të bëjnë raportimin financiar nëpërmjet AGFIS deri në 2020.

Vlera e treguesit

Treguesi për vitin 2017 **u përmbush pjesërisht** pasi dy vlerat e synuara shfaqën një tendencë në rritje dhe një prej tyre mbeti e njëjtë krahasuar me vlerën e 2016. Vlerat e synuara janë: (1) Numri i IB që hyjnë në sistemin e Thesarit; (2) Raporti i institucioneve buxhetore që e përdorin sistemin me numrin total të institucioneve buxhetore; (3) Shuma e buxhetit monitoruar nga IB që përdorin AGFIS.

Baza (2014)	2017	Objektivi 2017
IACCESS = 5	IACCESS = 15	Tendencë në rritje
I _{AGFIS} = 8.5%	I _{AGFIS} = 15%	Tendencë në rritje
I _M = 16.5%	I _M = 87%	Tendencë në rritje

Treguesi i rezultatit 2

Paraqitja e pasqyrave financiare sipas kuadrit IPSAS deri në fund të vitit 2020

Vlera e treguesit

Indikatori **nuk u përmbush** pasi projekti i financuar nga BB “Zhvillimi i kontabilitetit në sektorin publik” nuk ka filluar ende.

Baza (2014)	2017	Objektivi 2017
IIPSAS CA = 0	IIPSAS CA = 0	Tendencë në rritje

Masa 2: Zbatimi i IPSAS (në proces/sipas planit)

U krye një vlerësim ndërmjet standardeve të kontabilitetit në vend dhe IPSAS, nga ekipi i BB gjatë vitit 2016 dhe raporti përfundimtar për Evidentimin e Mangësive (Analiza GAP), **u prezantua në një seminar në maj të vitit 2017**. Gjithashtu, MoFE-ja hartoi një udhëzim të përkohshëm “Për procedurat e përgatitjes, prezantimit dhe raportimit të pasqyrave financiare çdo vit, në njësitë e qeverisjes së përgjithshme” mbështetur te GAAP në sektorin publik.

Analiza GAP shërbeu si një fazë fillestare për zhvillimin e kontabilitetit dhe kuadrit ligjor si dhe për krijimin e kërkesës për reforma në kontabilitetin e sektorit publik. Kjo zgjidh një sërë problemesh në lidhje me kuadrin e kërkuar institucional: pasiguria për numrin e subjekteve në sektorin publik; kuadër ligjor të ndërlikuar dhe të paqartë për kontabilitetin financiar në sektorin publik dhe raportimin; inkurajon universitetet të ofrojnë kurse më të detajuara për kontabilitetin në sektorin publik dhe auditin; dhe krijimin e kodit të etikës për personelin e kontabilitetit në sektorin publik. Gjatë vitit 2017, **u evidentuan kuadri i kërkuar ligjor dhe institucional në fushën e kontabilitetit në sektorin publik dhe niveli akademik/arsimor/profesional dhe trajnimet në fushën e kontabilitetit në sektorin publik**.

IPSAS do të zbatohet në tre faza: (i) harmonizimi me kuadrin aktual ligjor në fushën e kontabilitetit në sektorin publik në Shqipëri (ii) puna për njëtrajtshmëri me GAAP në Shqipëri dhe (iii) përputhshmëri e plotë me GAAP.

Masa 3: Ngritja e kapaciteteve dhe garantimi i qëndrueshmërisë (nuk ka filluar/i vonuar)

Mekanizmi i trajnimit për kontabilistët në sektorin publik nuk është krijuar ende, pasi ngritja e kapaciteteve është parashikuar në kuadër të projektit të BB-së dhe nuk ka filluar ende, por është parashikuar që projekti të fillojë në 2018 dhe produktet të përfundojnë deri në 2023.

3.4.3. Monitorimi dhe raportimi financiar dhe i performancës

Masa 1: Përmirësimi i formateve për një raport gjithëpërfshirës për zbatimin vjetor të buxhetin, për njësitë e qeverisjes vendore (në proces/sipas planit)

Është miratuar një ligj i ri Nr.68 datë 27.04.2017 “Për financat vendore⁴²”, për të përcaktuar rregullat, parimet dhe procedurat për: financimin e njërive të vetë-qeverisjes vendore; përmasa dhe alokimi i transfertave nga ana e qeverisë qendrore drejt njërive të vetë-qeverisjes vendore; dhe rregullat mbi politikën, instrumentet dhe procedurat për menaxhimin e financave publike në nivel vendor dhe çështje të tjera të rëndësishme. Është bërë punë e konsiderueshme për përgatitjen dhe hartimin e udhëzueseve dhe akteve nënligjore, për të përmirësuar unifikimin e formateve të raportimit për zbatimin e buxhetit për NjQV-të, të cilët pritet të miratohen nga Ministria e Financës dhe Ekonomisë, deri në fund të vitit 2018. Në muajin prill të 2019 pritet që të miratohet dhe akti nënligjor që lidhet me Vështirësitë Financiare dhe Paaftësinë Paguese. Janë hartuar udhëzimet për: “Për përgatitjen e PBA”, “Për monitorimin e zbatimit të buxhetit vendor” dhe “Për përgatitjen e pasqyrave të konsoliduara financiare”. Më tej, **raportet tremujore për monitorimin e buxhetit për qeverinë vendore, janë përgatitur dhe botuar në faqen e internetit të MoFE-së⁴³**. Një arritje tjetër është prezantimi i FTP-ve të reja që parashikon formate të reja për PBA-të për të gjitha NjQV-të.

Masa 2: Përmirësimi i hyrjes të të dhënave të financave dhe operacioneve të qeverisë (në proces/sipas planit). MOFE-ja është asistuar nga nisma BOOST, një përpjekje bashkëpunimi për të lehtësuar hyrjen të të dhënave buxhetore dhe për të promovuar përdorimin efektiv të tyre për të përmirësuar proceset vendim-marrëse, transparencën dhe llogaridhënien. Nisma BOOST është një platformë që gjeneron të dhëna nga sistemi i thesarit. Qeveria qendrore dhe vendore kanë marrë pjesë në seminare gjatë vitit 2017, për të përmirësuar hyrjen të të dhënave financiare të qeverisë. Ekipi i BB po përfundon aktualisht përditësimin e BOOS me të dhënat e vitit 2017; është përgatitur një “Manual për përdoruesit” për bazën e të dhënave të shpenzimeve dhe të ardhurave, nga BOOST dhe një trajnim formal për përdorimin e tij, për zyrtarët e MoFE-së.

MFE-ja po pret që BB të lejojë hyrjen tek aplikacioni BOOST, për të gjitha palët e interesuar: organet qeveritare dhe jo qeveritare dhe aktiviteti për shpërndarjen e tij është programuar për muajin mars të 2018.

Në bashkëpunim me Co-Plan⁴⁴, në faqen e internetit të MoFE-së është krijuar një “Portal transparence” për financat vendore, gjatë gjashtëmujorit të parë të 2017⁴⁵, i cili përbën një platformë të lehtë për t’u përdorur, ku të gjitha të dhënat për shpenzimet dhe të ardhurat e qeverisjes vendore mund të shihen lehtë dhe të përdoren nga publiku për të analizuar tendencat në alokimin e burimeve publike vendore, për të analizuar burimet e mundshme të paefektshmërisë dhe të informohen më mirë sesi i financon qeveria vendore ofrimin e shërbimeve publike. Gjithashtu, gjatë vitit 2017 është bërë trajnim formal për përdorimin e aplikacionit “Portali i transparencës” për financat vendore⁴⁶.

Duke ju referuar përditësimit të fundit të Sondazhit për Buxhetin e Hapur 2017, i kryer nga ⁴⁷ në muajin janar të 2018, janë vënë re përmirësime në renditjen e Shqipërisë nga 38 pikë në 2015 në 50 pikë në 2017, në kontekstin e transparencës, e cila është disi më e lartë se numri i përgjithshëm total mesatar i pikëve që është 42 pikë.

Krahas kësaj, faqja e internetit të MoFE-së përmban informacion për: raporte tremujore të të ardhurave; raporte tremujore të shpenzimeve, të ardhurat për frymë, shpenzimet për frymë; buxhetin vjetor; programin buxhetor afatmesëm; paketën fiskale dhe kuadrin legjislativ të NjQV.

⁴²<https://www.parlament.al/wp-content/uploads/2017/03/ligj-nr.-68-dt.-27.4.2017.pdf>

⁴⁴<http://www.financatvendore.al/pub/raporte>

⁴⁵ Co-PLAN është një organizatë jofitimprurëse që ka kontribuar në zhvillimin e qëndrueshëm duke mundësuar qeverisje të mirë urbane dhe rajonale, duke trajtuar çështjet kyçe mjedisore, duke zhvilluar shoqërinë civile, duke ndikuar në politika dhe duke promovuar pjesëmarrjen e komunitetit që nga viti 1995....

⁴⁶ www.financatvendore.al

⁴⁷ <https://www.internationalbudget.org/wp-content/uploads/open-budget-survey-2017-report-english.pdf>

Gjithashtu, gjatë gjashtëmujorit të dytë të vitit 2017, portali përfshiu informacione dhe për buxhetet e miratuara dhe PBA-në për secilin nga 61 bashkitë.

Qeveria ka krijuar një praktikë konsultimi me anëtarë të zgjedhur të publikut, gjatë muajit qershor të çdo viti, ka organizuar konsultime publike gjatë fazave të fillimit të hartimit të PBA-së dhe buxhetit vjetor, me përfaqësues të akademisë dhe Think Tanks. Për më tepër, gjatë muajve shtator – tetor 2017, qeveria kreu takime konsultimi për buxhetin, në gjithë vendin, në nivel qarku.

3.5. Shtylla 5- Kontroll i brendshëm efektiv

3.5.1. Përmbledhje e ecurisë së Shtyllës 5

Shtylla 5 është e përbërë nga dy objektiva, një prej të cilave është plotësuar dhe tjera pjesërisht, për shkak se mungontë informacioni për përfundimin e trajnimit.

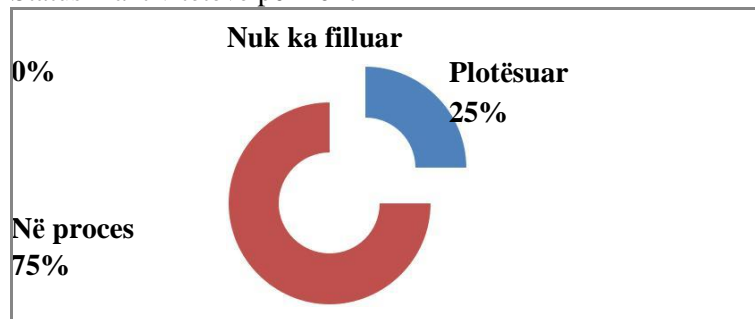
Objektivi 1 i Shtyllës 5 është: “Përgjegjshmëria menaxheriale efektive në njësitë e qeverisjes qendrore dhe vendore. Zbatimi i suksesshëm i praktikave moderne të menaxhimit në të gjitha institucionet e qeverisjes vendore dhe qendrore”. Treguesi i këtij rezultati **u përmbush**: “100% e subjekteve buxhetore do të përdorin kërkesat e KFM-së për të përmirësuar sistemin e kontrollit të brendshëm dhe të arrijnë objektivat dhe rezultatet” për shkak të një tendence në rritje për të përdorur instrumentët e KFM-së në sektorin publik.

Objektivi 2: “Mirë-funksionimi dhe funksioni eficient i IA në fushën e sektorit publik” ka tre tregues rezultatesh. Treguesi i rezultatit 1 është: “100% e personelit të auditit të punësuar në njësitë IA, kryen 40 orë trajnim CPD dhe 100% e personelit të ri janë certifikuar brenda dy vitesh nga data e emërimit të tyre”. Pika e parë është **përmbushur** pasi të gjithë auditorët e brendshëm kanë përfunduar trajnimin CPD, krahasuar me numrin total të auditorëve që janë certifikuar; ndërkohë që informacioni që kërkohet për objektivin e dytë nuk është ende i disponueshëm. Informacionin që kërkohet për treguesin e rezultatit 2: “raporti i auditorëve të rinj të brendshëm të punësuar në administratën publike që janë certifikuar” dhe treguesi i rezultatit 3: “65% e rekomandimeve për auditin e brendshëm janë zbatuar brenda dy vjetësh” ende nuk janë të disponueshëm.

Në nivel aktiviteti, **janë tërë masat që përbëjnë këtë Shtyllë, dy prej të cilave janë plotësuar dhe gjashtë janë në proces** (Graf. 8).

Graf. 8: Shtylla 5- Kontroll i brendshëm efektiv

Statusi i aktiviteteve për 2017

Nr. i aktiviteteve

Plotësuar	2
Në proces	6
Nuk kanë filluar	0
	8

Produktet dhe sfidat e dukshme, krahasuar me masat janë si më poshtë:

Monitorimi i zbatimit të kuadrit ligjor për FMC (statusi – në proces/sipas planit): Kanë dalë udhëzimet dhe manualët; dhe është miratuar Raporti Vjetor PIFC 2016. Këtë vit, për herë të parë, është bërë dhe një analizë e detajuar e performancës së NJQV-ve dhe janë kategorizuar bashkitë sipas ekzistencës ose jo të Sektorëve të Auditit të Brendshëm (AB). Në përfundim, u lëshuan letra zyrtare me statusin e sistemit të kontrollit të

brendshëm dhe rekomandime për përmirësim. U përgatitën dy projekt udhëzime: “Për provat, regjistrimin, përdorimin dhe raportimin e financave të huaja në kuadër të projekteve dhe marrëveshjeve me donatorët e huaj” dhe “Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit”. U bënë trajnime për NjQV sipas parashikimeve të ligjit KMF dhe mjetet e tij, si dhe trajnime për procesin e menaxhimit të riskut për LM-të e përzgjedhura dhe agjencitë. Megjithatë, nuk u bënë disa trajnime për shkak të fondeve të kufizuara.

Zbatimi i një sistemi modern KMF në tre ministri të linjës dhe katër bashki (statusi – plotësuar): Plani për të zbatuar sistemin modern KMF në gjashtë institucione pilote nuk është përmbushur për shkak të krijimit të qeverisë teknike.

Rritja e ndërgjegjësimin të njësive publike për përfitimet e zbatimit të konceptit të "Përgjegjshmërisë Menaxheriale" (statuso - në proces/ sipas planit): U bënë trajnime dhe monitorime, seminare me menaxherët e nivelit të lartë dhe drejtuesit e institucioneve qendrore dhe vendore.

Ndryshimi i kuadrit ligjor dhe metodologjik i AB-së (status – plotësuar) Janë miratuar tre urdhra të Ministrit të Financës: (1) Nr.40, i datës 08.05.2017 “Për botimin e standardeve ndërkombëtare për praktikatat e mira të **auditimit të brendshëm** në sektorin publik për zbatimin në Republikën e Shqipërisë” (2) Nr.26, i datës 21.03.2017 “Për disa shtesa dhe ndryshime në rregulloret dhe procedurat për certifikimin e auditorëve të brendshëm në sektorin publik, miratuar me Urdhër Nr. 37, i datës 16.03.2016”, dhe (3) Nr.22, datë 06.03.2017 “Për miratimin e Metodologjisë së Vlerësimit të Jashtëm të Cilësisë për Auditin e Brendshëm në Sektorin Publik”.

Profesionalizimi i funksionit të AB-së (statusi – në proces/ sipas planit): Janë kryer disa trajnime për auditorët e brendshëm. Filloi procesi i ri i certifikimit për 51 auditorë të brendshëm për periudhën 2017-2018.

3.5.2. Menaxhimi financiar dhe kontrolli në institucionet publike

Objektivi		
Përgjegjshmëria efektive menaxheriale në njësitë e qeverisjes qendrore dhe vendore. Zbatimi i suksesshëm i praktikave moderne të menaxhimit në të gjitha institucionet qendrore dhe vendore		
Treguesi i rezultatit		
100% e subjekteve buxhetore do të përdorin kërkesat e KFM për të përmirësuar sistemin e kontrollit dhe për të përmbushur objektivat dhe rezultatet.		
Vlera e treguesit		
U përmbush treguesi për 2017 pasi ka një tendencë në rritje për përdorimin e instrumentave KFM në sektorin publik. Pikat maksimale që mund të merrte njësia ishin 156 pikë (39 pyetje X 4) dhe treguesi do të matet si pikë mesatare e vetëvlerësimit krahasuar me numrin total të pyetjeve që është 39 pyetje.		
Baza (2015)	2017	Objektivi 2017
3/4	3.4171/4	Tendencë në rritje

Masa 1: Monitorimi i zbatimit të kuadrit ligjor për KMF-në (në proces/sipas planit)

Në mbështetje të fuqizimit të zbatimit të KMF-së në sektorin publik, janë nxjerrë udhëzime dhe manuale dhe janë organizuar aktivitete për ngritjen e kapaciteteve, gjatë vitit 2017. Fokusi kryesor ka qenë zbatimi i suksesshëm i praktikave moderne të KFM-së në të gjitha subjektet publike, duke rritur ndërgjegjësimin e menaxherëve mbi konceptin e “Përgjegjshmërisë menaxheriale”.

Megjithëse ka përfunduar puna me legjislacionin primar, me miratimin e Ligjit KMF në fund të vitit 2015,

DH/KMF ka përgatitur dhe ka përmirësuar aktet nënligjore në fushën e Kontrollit i Financiar i Financimit Publik (KFKP) dhe kontabilitetin publik.

Në lidhje me monitorimin dhe zbatimin e kontrollit të brendshëm, në muajin maj të vitit 2017, u miratua Raporti Vjetor PIFC i 2016, mbështetur në metodologjinë e përmirësuar të mbledhjes dhe përpunimit të të dhënave. Për herë të parë këtë vit, u bë një analizë e detajuar e të gjitha NjQV-ve mbështetur në treguesit e performancës. Këto bashki u ndanë në dy grupe të mëdha, sipas ekzistencës ose jo të njësive për AB-në tek NjQV-të. Një kapitull i ndarë ju dedikua gjetjeve të monitorimit në terren, të 16 institucioneve. Pas përfundimit të gjithë procesit të monitorimit, ju dërgua një letër zyrtare institucioneve ku ishte përcaktuar situata me sistemet e kontrollit të brendshëm, e shoqëruar me rekomandimet për përmirësim. Aktivitetet e kryera gjatë vitit 2017, në lidhje me këtë masë janë si më poshtë:

- Përgatitja e dy projekt udhëzimeve: “Për provat, regjistrimin, përdorimin dhe raportimin e financave të huaja, në kuadër të projekteve dhe marrëveshjeve me donatorët e huaj” dhe “Për procedurat standardet të zbatimit të buxhetit”;
- Pesë trajnime për informimin e NjQV-ve për kërkesat e ligjit KMF-së. U trajnuan menaxherët për bazën ligjore dhe nënligjore të KMF dhe si të vinin në zbatim mjetet KMF-së (raste praktike). Trajnimi shërben për të rritur ndërgjegjësimin e menaxherëve të nivelit drejtues rreth rëndësisë së zbatimit të KMF në bashkitë e Vlorës, Korçës, Tiranës, Gjirokastrës dhe Kukësit (131 pjesëmarrës);
- U organizuan tre seanca trajnime në bashkëpunim me ShADAP-in, për nivelet e ndryshme të menaxhimit të sistemit KBFB dhe përgjegjshmërisë menaxheriale (63 pjesëmarrës);
- Trajnime që lidhen me procesin e menaxhimit të riskut, mbështetur në kërkesat e institucioneve për asistencë si: ish Ministria për Zhvillimin Ekonomik, Turizmin, Tregtinë dhe Sipërmarrjen, Zyra për Administrimin e Buxhetit të Gjyqësorit, Autoriteti Kombëtar Shqiptar i Sigurisë, Qendra e Trajnimit të Administratës Tatimore dhe asaj Doganore (80 pjesëmarrës);
- Monitorimi i 16 institucioneve të përzgjedhura gjatë muajve mars-prill 2017, për të vlerësuar nivelin e zbatimit të parashikimeve të ligjit KMF dhe funksionimin e sistemit të kontrollit të brendshëm. Rezultatet e monitorimit janë përfshirë në Raportin Vjetor të KBFB 2016⁴⁸;
- Dy takime të Bordit KBFB për të diskutuar zhvillimet më të fundit në kontrollin e brendshëm.

Megjithatë, disa aktivitete nuk janë përmbyshur gjatë gjashtëmuajorit të dytë të vitit 2017. Katër trajnime në bashkëpunim me SHSHAP nuk u kryen për shkak të kufizimit në fonde. Gjatë kësaj periudhe, disa institucione kanë dorëzuar kërkesat e tyre për asistencë nga DH/KMF për zbatimin e kërkesave ligjor të KMF, kryesisht për procesin e menaxhimit të riskut.

Masa 2: Zbatimi i një sistemi modern KMF në tre ministri linje dhe katër bashki (i plotësuar)

Gjatë vitit 2017, DeH/KMF vazhdoi të monitoronte statusin e zbatimit të sistemit KMF në shtatë institucione. Për më tej, në kuadër të zbatimit të një sistemi modern KMF, mbështetur në përvojën e fituar nga projekti i binjakëzimit, u planifikua që të zbatohet ky sistem dhe në gjashtë institucione të tjera pilote (Ministria e Punëve të Brendshme, Ministria e Transportit dhe Infrastrukturës, Bashkia Vlorë, Bashkia Gjirokastrë, Autoriteti i Konkurrencës dhe Avokati i Popullit). Procesi i pilotimit u parashikua të fillonte në muajin maj të vitit 2017 dhe të vazhdonte deri në fillim të vitit. Megjithatë, për shkak të krijimit të qeverisë teknike, e cila pengoi zbatimin e aktiviteteve në kohë dhe me cilësi, procesi u parashikua të fillonte pas zgjedhjeve. Megjithatë, rishikimi i planit të punës të DeH/KMF dhe ristrukturimi i disa LM-ve solli dhe ndryshimi të institucionet pilote që ishin zgjedhur. Prandaj, **institucionet e reja ky po zhvillohet ky proces janë: Ministria e Punëve të Brendshme, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjetikës, Bashkia Vlorë dhe Autoriteti Rrugor Shqiptar.**

Gjatë muajit dhjetor të 2017, u bë takimi i parë me Autoritetin Rrugor Shqiptar, ku ekspertë të DeH/KMF-së u njohën me funksionimin dhe natyrën e punës, si dhe me problemet në institucion. Për më tepër, gjatë vitit 2018, u kryen dhe misionet e tjera për të zbatuar instrumentet KMF si: rregulloret dhe procedurat e brendshme, regjistri i riskut, regjistri i proceseve të biznesit dhe gjurmët e auditimit.

Masa 3: Rritja e ndërgjegjësimit të njësive publike për përfitimet nga koncepti i “Përgjegjshmërisë menaxheriale” (në proces/sipas planit)

Siç u shpjegua në Masën 1, një nga objektivat më të rëndësishme të DeH/KMF është rritja e ndërgjegjësimit rreth përfitimeve nga një sistem i fortë për kontrollin e brendshëm për përgjegjshmërinë menaxheriale, duke filluar nga niveli i lartë.

48 <http://www.financa.gov.al/al/ministria/drejtore/drejtoria-e-pergjithshme-e-harmonizimit-te-kontrollit-te-brendshem-financiar-publik/raportet-vjetore>

Për këtë arsye, u bënë seancat e trajnimit dhe të monitorimit, seminarët dhe takimet me nivelin e lartë drejtues (Sekretarët e Përgjithshëm (52 pjesëmarrës) dhe krerët e institucioneve qendrore dhe vendore të çdo LM rreth përfitimeve nga koncepti i Përgjegjshmërisë Menaxheriale. Kjo përfshinte dhe tre trajnime në bashkëpunim me SHSHAP të KBFB dhe konceptin e “Përgjegjshmërisë menaxheriale” gjatë muajve prill - qershor 2017 (63 pjesëmarrës).

3.5.3. Auditimi i brendshëm

Objektivi

AB mirë-funksionues dhe eficient në funksion të sektorit publik.

Treguesi i rezultatit

100% e personelit të auditimit, të punësuar në të gjitha njësitë AB ka kryer secili nga 40 orë trajnim CPD dhe 100% e personelit të ri, janë trajnuar brenda dy vitesh nga emërimi në detyrë.

Vlera e treguesit

Treguesi matet me anë të dy normave: (1) **IA_{CPDT}**: norma e auditorëve të brendshëm që po bëjnë trajnimin CPD, krahasuar me numrin total të auditorëve të brendshëm që janë certifikuar; dhe (2) **IA_{NC}**: raporti i auditorëve të brendshëm që kanë marrë certifikata, të cilët janë punësuar në administratën publike. Treguesi **u përmbush** për IA_{CPDT} ndërsa për AB IA_{NC} të dhënat do të mbledhen në fund të muajit maj 2018.

Ndërsa për vitin 2016, vlera për IA_{NC} raportohet 60%, e njëjtë me vlerën e vitit bazë.

Baza (2014)

2017

Objektivit 2017

IA_{CPDT}: 82%

IA_{CPDT}=100%

Tendencë në rritje

IA_{NC}: 60 %

IA_{NC}: nuk janë të disponueshme

Tendencë në rritje

Treguesi i rezultatit 2⁴⁹

70% e raporteve AB fokusohen tek çështjet e performancës dhe tek vlerësimi i sistemeve të kontrollit të brendshëm (pesë komponentë KMF)

Vlera e treguesit

Ky indikator do të matet si një indeks i raportit midis numrit total të rekomandimeve të dhëna, me qëllim përmirësimin e performancës institucionale ose për të trajtuar sistemin e kontrollit të brendshëm krahasuar me numrin total të rekomandimeve që ka nxjerra AB në çdo institucion.

Treguesi nuk mund të matej nga data e raportimit. Raportet vjetore të AB-së për vitin 2017 do t'i dorëzohen NjQH/AB, në muajin shkurt të vitit 2018 dhe raporti i konsoliduar do të përgatitet dhe botohet në fund të majit 2018.

Baza (2015)

2017

Objektivi 2017

40%

Nuk janë të disponueshme

Tendencë në rritje

Treguesi është përmbushur për vitin 2016 dhe vlera e indikatorit për vitin 2016 është 60%.

Treguesi i rezultatit 3⁵⁰

65% e rekomandimeve të auditimit të brendshëm janë zbatuar brenda dy vitesh

Vlera e treguesit

Ky tregues tregon shkallën e zbatimit të rekomandimeve që kanë dhënë njësitë e auditimit të brendshëm. Treguesi nuk mund të matej nga data e raportimit. Raportet vjetore të AB-së për vitin

2017 do t'i dorëzohen NjQH/AB, në muajin shkurt të vitit 2018 dhe raporti i konsoliduar do të përgatitet dhe botohet në fund të majit 2018.

Baza (2014)	2017	Objektivi 2017
R.impl: 45%	Nuk është i disponueshëm	Tendencë në rritje

Masa 1: Ndryshimi i kuadrit ligjor dhe metodologjik i AB (e plotësuar)

Ndërsa puna për ndryshimin e legjislacionit primar është përfunduar me miratimin e **Ligjit nr. 114 “Për Auditimin e Brendshëm”⁵¹** i datës **22.10.2015**, DH/AB ka zhvilluar dhe ka përmirësuar aktet nënligjore në fushën e auditimit të brendshëm; gjatë vitit 2017, janë aprovuar tre udhra të Ministrit të Financës:

- Urdhri i Ministrit të Financës, Nr.40, i datës 08.05.2017 “Për botimin e standardeve ndërkombëtare për praktikën më të mira të auditimit të brendshëm në fushën e sektorit publik, të miratuara për zbatim në Republikën e Shqipërisë⁵²”. Qëllimi i standardeve ndërkombëtare për praktika profesionale në fushën e auditimit të brendshëm (standardet)⁵³ është të ndihmojnë për pajtueshmërinë me elementët e detyrueshëm të Praktikave Profesionale Ndërkombëtare Kuadër; për të siguruar një bazë për performancën dhe promovimin e një game të gjerë shërbimesh; për të përcaktuar bazën për vlerësimin e performancës së auditimit të brendshëm dhe për të nxitur përmirësimin e proceseve organizative dhe operacioneve.
- Urdhri i Ministrit të Financës, nr.26, datë 21.03.2017 “Për disa shtesa dhe ndryshime në rregulloren për procedurat e certifikimit të auditorëve të brendshëm në fushën e sektorit publik, miratuar me Urdhër Nr. 37, datë 16.03.2016⁵⁴” që synon fuqizimin e mëtejshëm të proceseve të (1) rekrutimit, (2) certifikimit dhe (3) zhvillimit të vazhdueshëm profesional të auditorëve të brendshëm.
- Urdhri i Ministrit të Financës, Nr.22, datë 06.03.2017 “Për miratimin e metodologjisë për vlerësim të jashtëm të cilësisë për auditimin e brendshëm në fushën e sektorit publik⁵⁵”. Metodologjia parashikon mënyrën e programimit, analizën e përputhshmërisë me standardet ndërkombëtare të veprimtarisë së auditimit të brendshëm, raportimi dhe monitorimi i ecurisë si një nga komponentët kryesorë të procesit të vlerësimit të jashtëm të cilësisë.

Masa 2: Profesionalizmi i funksionit të AB-së (në proces/ sipas planit)

Fokusi kryesor i DH/AB ka qenë shtrirja e shërbimit të auditimit në të gjitha subjektet publike, si një element më i mirë që garanton efikasitetin dhe efektivitetin e qeverisjes publike, si dhe përmirësimin e profesionalizmit të rolit të AB-së.

⁵⁰ Treguesi është arritur vetëm për vitin 2016 dhe vlera e tij për 2016 është R.impl.: 60%.

⁵¹ http://www.financa.gov.al/files/userfiles/Drejtorite/Drejtoria_e_Pergjithshme_rregullatore_Kontrolluese/Akte_ligjore/Ligji_114_22.10.2015.pdf

⁵² http://www.financa.gov.al/files/userfiles/Drejtorite/Drejtoria_e_Pergjithshme_rregullatore_Kontrolluese/Auditimi_i_brendshem/2017/Urdheri_date_8.5.2017_Per_publicimin_e_standardeve_nderkombetare_per_praktikat_profesionale_te_Auditimit_te_Brendshem_ne_sektorin_public.pdf

⁵³ http://www.financa.gov.al/files/userfiles/Drejtorite/Drejtoria_e_Pergjithshme_rregullatore_Kontrolluese/Auditimi_i_brendshem/2017/Urdhernr26dt21032017.pdf

⁵⁴ http://www.financa.gov.al/files/userfiles/Drejtorite/Drejtoria_e_Pergjithshme_rregullatore_Kontrolluese/Certifikimi_i_Auditueve/Urdheri_Nr.37_date_16.03.2016_Per_miratimin_e_Regullores_se_Procedurave_te_Certifikimit_te_Audituesve_te_Brendshem.pdf

⁵⁵ http://www.financa.gov.al/files/userfiles/Drejtorite/Drejtoria_e_Auditit_te_Brendshem/urdhera/Urdheri_nr_22dt.6.3.2017_Miratim_Metodologjise_per_vleresimin_e_jashtem_te_cilesise_se_AB.pdf

Për këtë qëllim, gjatë vitit 2017, u kryen disa trajnime për auditorët e brendshëm (AB) si: trajnimi i 24 auditorëve për auditimin e fondeve IPA dhe formim të vazhdueshëm profesional. Disa nga aktivitetet e tjera të zhvilluara nga njësitë AB janë:

- Dymbëdhjetë trajnimi gjatë të cilëve i trajnuan 313 auditorë të brendshëm, në bashkëpunim me ASPA;
- 16 seminare (32 ditë) në bashkëpunim me ASPA, gjatë të cilës u trajnuan 312 auditorë të brendshëm;
- Çertifikimi i 37 punonjësve si “auditorë të brendshëm në fushën e sektorit publik” për periudhën 2016-2017, si dhe fillimi i procesit të ri të çertifikimit për 51 auditorë të brendshëm, për periudhën 2017-2018;
- DH/AB, në bashkëpunim me ekspertët e SIGMAs, kanë kryer kontrollin e jashtëm të cilësisë për veprimtarinë e auditimit, në Ministrinë e Zhvillimit Urban, Ministrinë e Shëndetësisë, Autoritetin Rrugor Shqiptar, Bashkinë Berat dhe Bashkinë Fier. Metodologjia e aprovuar u zbatua për herë të parë. Kjo metodologji analizonte në detaje përputhshmërinë e aktiviteteve të auditit me standardet ndërkombëtare të AB si dhe bëri rekomandime për përmirësim; dhe
- Nëntë seanca trajnimi në fushën e auditimit të qeverisë qendrore, për auditorët e brendshëm (218 pjesëmarrës) dhe tre seanca trajnimi për auditorët e brendshëm të NjQV-ve (71 auditorë), në bashkëpunim me ASPA. U planifikuan dhe vlerësime të jashtme të cilësisë për 10 institucione të ndryshme, por për shkak të zbatimit me vonësë së asistencës SIGMA (planifikuar të bëhej në mars 2017, por që në fakt filloi në qershor 2017), u kryen vetëm pesë vlerësime të jashtme të cilësisë.

Masa 3: Fuqizimi i kapacitetit të NjHQ/AB (në proces/sipas planit)

Megjithëse, pothuajse është i gjithë personeli (11 nga 13), NjHQ nuk është në gjendje të ushtrojë rolin që parashikon ligji. Për shembull, me ligjin e ri të 2015 për AB-në, NjHQ/AB duhet të zbatojë detyra të reja që lidhen me vlerësimin e jashtëm të veprimtarisë së auditimit të brendshëm në fushën e sektorit publik. Mbështetur në standardet AB, çdo njësi AB duhet të vlerësohet çdo 5 vjet, që do të thotë se NjHQ/AB duhet të vlerësojë 20 AB në vit. Megjithatë, me personelin ekzistues NjHQ/AB është në gjendje të vlerësojë maksimumi 8-10 AB në vit. Sidoqoftë, gjatë vitit 2017 **personeli ka marrë pjesë në disa trajnime dhe konferenca të organizuara nga institucionet kombëtare dhe ndërkombëtare**. Temat përfshinin: procesin e çertifikimit; konceptin e përgjegjshmërisë menaxheriale; zgjerimin e kompetencave menaxheriale në shërbimin civil; auditimin e brendshëm për jo-auditorët; metodologjinë e vlerësimit të jashtëm të cilësisë; dhe përmirësimin e Menaxhimit Financiar Publik në mbështetje të zhvillimit të qëndrueshëm; dhe kontrollin e brendshëm dhe auditimit në praktikë.

3.5.4. Inspektimi i financave publike

Masa 1: Rritja e aftësisë të inspektorëve publikë (në proces/ sipas planit)

Një prej objektivave për vitin 2017, ishte zgjerimi i kapaciteteve profesionale dhe rritja e përgjegjshmërisë dhe integritit në trajnim i inspektorëve të financave publike. Personeli i Drejtorisë së Inspektimit Financiar Publik (3 plus 1), morën pjesë në konferencën vjetore të Shërbimeve Koordinuese kundër-Mashtimit (AFCOS), në muajin qershor të 2017, e cila u mbajt në Malin e Zi. Ndërsa Komisioni për Parandalimin e Mashtimit, EU AFCOS, e cila është planifikuar të mbahej në muajin dhjetor në Romë, do të mbahet në qershor të vitit 2018.

Një nga sfidat kryesore ishte mungesa e kapacitetit profesional të disa inspektorëve të jashtë, dhe kjo ndikon në cilësinë e shumë inspektimeve financiare. Për këtë arsye, Drejtoria e Financave Publike ka filluar rishikimin e listës ekzistuese të inspektorëve dhe do të dalë me një propozim për Ministrinë e Financës dhe Ekonomisë, për të bërë rekrutime të reja në fusha specifike, për të cilat mungon aktualisht ekspertiza, krahas përmirësimit të kriterëve për përzgjedhjen e inspektorëve⁵⁶.

Masa 2: Informimi dhe ndërgjegjësimi i autoritetit dhe nivelit të lartë menaxherial si dhe i publikut (në proces/ sipas planit) Nuk janë bërë aktivitete në vitin 2017 për këtë masë, për shkak të zgjedhjeve dhe ristrukturimit organizativ, i cili solli ndryshim në personelin e lartë të institucionit.

⁵⁶ bazuar në kriteret specifike dhe në rregullat e përcaktuara në Vendimin e Këshillit të Ministrave nr.84, datë 03.02.2016 "Për procedurat e përzgjedhjes së ekspertit të jashtëm".

3.6. Shtylla 6- Mbikqyrje e jashtme efektive e financave publike

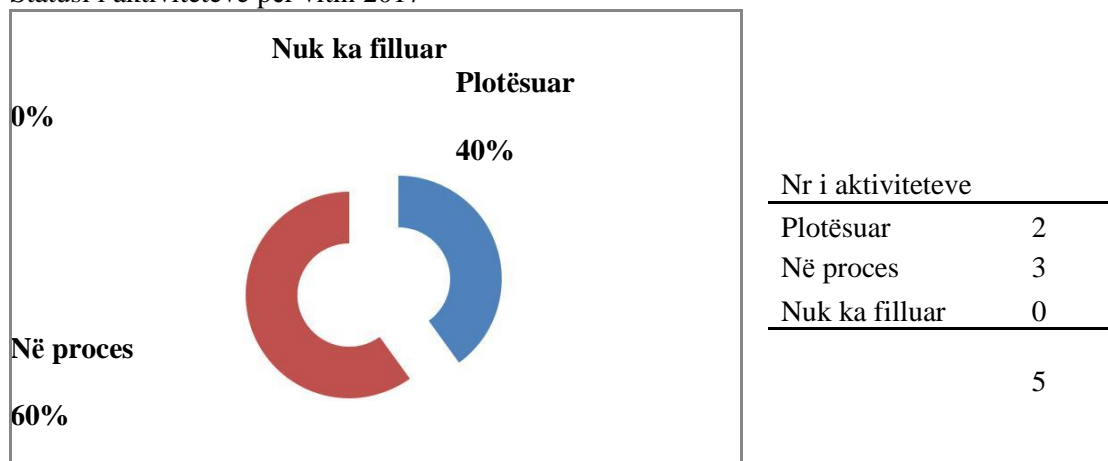
3.6.1. Përmbledhje e ecurisë së Shtyllës 6

Objektivi 1 është objektivi i vetëm i Shtyllës 6 “Fuqizimi i roli të mbikëqyrjes së jashtme në përputhje me standardet INTOSAI”. Tre treguesit e rezultatit treguan performancë të përzierë dhe ishin **përmbushur pjesërisht**. Treguesi i rezultatit 1: “Pesha e auditimeve financiare dhe të performancës, të kryera nga KLSH do të rriten kur të krahasohen me Auditimin e Përputhshmërisë: **u përmbush**, pasi auditimet e përputhshmërisë ranë me 75 për qind, ndërsa auditimet financiare dhe të përputhshmërisë i rritën me 9 dhe 10 përqind përkatësisht. Treguesi i rezultatit 2 **u përmbush pjesërisht**: “% e rekomandimeve të auditimit të pranuar dhe të zbatuara nga subjektet e audituara janë më shumë se 75.5%” dhe ka dy objektiva, i pari prej të cilëve, “rekomandimet e auditimit të pranuar, krahasuar me rekomandimet e dhëna”, nuk u përmbush; ndërsa i dyti, “% e rekomandimeve të auditimit të zbatuara krahasuar me ato të dhëna” u përmbush. Objektivi i treguesit të rezultatit të tretë: “Ekziston strategjia e trajnimit, auditorët janë trajnuar sipas ISSAI” **u përmbush**.

Në nivel aktiviteti, kjo Shtyllë përbëhet nga 5 masa, dy prej të cilave janë plotësuar dhe tre janë në proces (Graf. 9).

Graf. 9: Shtylla 6: Mbikëqyrje e jashtme efektive e financës publike

Statusi i aktiviteteve për vitin 2017

Produktet dhe sfidat e dukshme krahasuar me masat janë si më poshtë:

Janë kryer 156 auditime: 117 auditime përputhshmërie (25 prej të cilëve ishin auditime pilote të përputhshmërisë); 14 auditime financiare (auditime pilote); 15 auditime të performancës; 5 auditime IT; dhe pesë auditime tematike. Është rritur numri i auditimeve pilote, duke tejkaluar kështu rekomandimet e SIGMA-s dhe të Raport Progresit, duke përmbushur më shumë se një objektive, duke kryer 14 auditime financiare dhe 25 auditime të përputhshmërisë, krahasuar me 10 auditimet financiare dhe 14 auditimet e përputhshmërisë që ishin planifikuar.

Harmonizimi i qasjeve të auditimit me standardet ndërkombëtare (ISSAIs) (statusi-të përmbushura: U miratua “Rregullorja e re e Procedurave të Auditimit”, duke garantuar harmonizimin e qasjeve të auditimit dhe metodologjisë me Standardet INTOSAI, ISSAI-s. U kryen mesatarisht 28.5 ditë trajnimi për 145 auditorë, si pjesë e planit të trajnimit të vitit 2017. Një aktivitet tjetër për ngritjen e kapaciteteve ishte bashkëpunimi i KLSH-së me Fakultetin Ekonomik të Tiranës, Gjykatën turke të Auditimit, Fondacionin për Kontabilitet dhe Bashkëpunim Akademik të Turqisë, duke organizuar Konferencën e pestë shkencore “Qëndrueshmëria dhe Zhvillimi i Auditimit” në 11-13 tetor 2017.

Rritja e trajnimit dhe përdorimi i teknologjisë së informacionit së bashku me futjen e qasjeve të reja të auditimit (të plotësuara nga statusi): i gjithë stafi i auditimit të IT u trajnuar dhe metodologjia dhe udhëzimet e auditimit të IT u zhvilluan më tej. U krijuar një Help Desk për IT dhe mbajtën seanca trajnimi. Ekspertët e IPA dhe ALSAI zhvilluan një mjet pilot IT në përgatitjen e Planit të Auditimit të vitit 2017. U krye dhe u raportua një auditim i sistemit IT të Drejtorisë së Taksave Vendore të Bashkisë së Tiranës.

Përmirësimi i marrëdhënieve të komunikimit me klientët kryesorë si parlamenti, qeveria, media dhe qytetarët, për të përmirësuar ndikimin e punës së auditimit (statusi-në proces/sipas planit): Si pjesë e projektit IPA 2013, u organizua një seminar “Për marrëdhëniet ndërmjet KLSH-së dhe parlamentit”. U nxorën aktet vijuese: “Për krijimin e mekanizmave të monitorimit sistematik për ndjekjen dhe zbatimin e rekomandimeve të institucioneve të pavarura kushtetuese të krijuara me ligj”; dhe “Për zbatimin e detyrimeve të HSC-së ndaj Parlamentit shqiptar”. Raporti për vjetor për zbatimin e buxhetit për vitin 2016, u shqyrtua nga Komisioni parlamentar për Ekonominë dhe Financën. KLSH-ja dorëzoi 24 manuale auditimi në parlament, me ndjeshmëri të madhe publike.

Projekti IPA “Strategjia e komunikimit 2017-2019”, u miratua nga Kryetari i KLSH-së dhe u ngrit grupi i punës për zbatimin e kësaj strategjie. Në faqen e internetit të KLSH-së janë publikuar 98% të vendimeve të auditimit të Kryetarit. Ndër përpjekjet e KLSH-së për vizibilitet përfshihet: botimi i 125 artikujve; 642 sekuenca filmike; 18 libra; njoftime për shtyp dhe mbulim televiziv. Gjatë muajit të hapur të Kuvendit, në muajin nëntor, u organizuan 49 aktivitete, seminare dhe aktivitete të tjera për të gjithë aktorët, qytetarët, media, OshC-të, etj., për të fuqizuar besimin e publikut nëpërmjet transparencës të rezultateve të auditimit.

Ndryshime në manualin e auditimit për të parashikuar aktivitete për të konstatuar rastet e korrupsionit dhe të mashtrimit (statusi-në proces/sipas planit): Është bërë një rishikim i legjislacionit për anti-korrupsionin/mashtrimin në Shqipëri dhe u morën në konsideratë arritjet e KLSH-së dhe u përgatit një raport i brendshëm për sfidat/kufizimet. Janë kryer në mënyrë të vazhdueshme seanca praktike trajnimi për auditorët; u përgatit një manual auditimi për rastet e mashtrimit dhe të korrupsionit, në bashkëpunim me ekspertët e projektit të BE-së, nga Polonia.

3.6.2. Auditimi i jashtëm

Objektivi

Fuqizimi i rolit të jashtëm mbikëqyrës në përputhje me INTOSAI.

Treguesi i rezultatit 1

Pesha e auditimeve financiare dhe të performancës nga KLSH-ja do të rritet në krahasim me Auditimin e Përputhshmërisë.

Vlera e treguesit

Treguesi u përmbush, pasi pesha e auditimeve të performancës u ul në 75%, ndërsa pesha e auditimeve të performancës dhe financiare u rrit përkatësisht me 9 % dhe 10 % gjatë vitit 2017.

Baza (2014)	2017	Objektivi 2017
Auditimi i përputhshmërisë 82%	Auditimi i përputhshmërisë 75%	Tendencë në ulje
Auditimi financiar 7%	Auditimi financiar 9%	Tendencë në rritje
Auditimi i performancës 5%	Auditimi i performancës 10%	Tendencë në rritje.

Treguesi i rezultatit 2

% të rekomandimeve të auditimit të pranuar dhe të zbatuara nga të audituar është më e lartë se 75.5%

Vlera e treguesit

Treguesi i % se rekomandimeve të auditimit të pranuar krahasuar me ato që **nuk janë përmbushur** për vitin 2017 dhe treguesi i % i rekomandimeve të auditimit të zbatuara krahasuar me ato që janë dhënë **të përmbushura** për vitin 2017. Për këtë arsye, % e rekomandimeve të auditimit të pranuar dhe të zbatuara nga të audituarit janë përmbushur pjesërisht për vitin 2017.

Baza	2017	Objektivi 2017
R _{ACC} 73.4% (2016)	R _{ACC} 66 %	Tendencë në rritje
R _{IMPL} 75% (2014)	R _{IMPL} 35.2 %	Tendencë në rritje
<p><i>Treguesi i rezultatit 3</i></p> <p>Ekziston strategjia e trajnimit, auditorët trajnohet sipas ISSAI-t</p> <p><i>Vlera e treguesit</i></p> <p>Treguesi për vitin 2017 u përmbush. Mat shkallën e trajnimit të auditorëve të KLSH-së për standardet ISSAI dhe për çështjet ligjore. Treguesi është matur sipas: ditë mesatare trajnimi për auditor në një vit krahasuar me planin e trajnimit 25 ditore, i cili është planifikuar që të bëhet brenda një viti.</p>		
Baza (2014)	2017	Objektivi 2017
T _{ISSAI} 100%	T _{ISSAI} 114%	Tendencë në rritje

Masa 1. Harmonizimi i qasjeve të auditimit me standardet ndërkombëtare (ISSAIs) (e plotësuar)

Kuadri metodologjik i KLSH-së mbështetet shumë në standardet ndërkombëtare të Institucioneve të Kontrollit të Lartë të Shtetit (ISSAIs). **KLSH synon zbatimin e ISSAI-t në procedurat e auditimit si një nga objektivat kryesore strategjike ndër vite dhe është një proces i vazhdueshëm derisa të arrihet përputhshmëria e plotë.**

U miratua “Rregullorja e re e procedurave të auditimit” nga Kryetari i KLSH-së, me Vendim nr.107, të datës 08.08.2017 dhe hyri në fuqi më 01.09.2017, e cila synon harmonizimin e qasjeve të auditimit dhe metodologjitë, me Standardet e Organizatës Ndërkombëtare të Institucioneve të Kontrollit të Lartë (INTOSAI), ISSAI.

Që prej 2012, KLSH-ja ka krijuar një sistem profesional trajnimi mbështetur në programin vjetor të trajnimit, me 25 ditë trajnimi në vit për auditor, dhe një kalendar të përgjithshëm trajnimi, i cili organizohet për vitin. **Gjatë vitit 2017, janë kryer 28.5 ditë trajnimi për 145 auditorë, si pjesë e planit të trajnimit të vitit⁵⁷.** Seminarët janë ofruar kryesisht nga ekspertët e Projektit të Binjakëzimit, përfituesi i të cilit është KLSH-ja, të ofruara nëpërmjet: ASPA; organizatat profesionale dhe akademike; dhe institucione të tjera auditimit, me tema si zhvillimet e fundit në fushën e auditimit, standardet e ISSAI-t dhe manualet përkatëse. Janë bërë edhe trajnime brenda institucionit nga KLSH-ja duke përdorur ekipin e ekspertëve, me fokus në problemet teknike në fushën e auditimit publik, të mbështetura në standardet e ISSAI-t.

Në bashkëpunim me ekspertët e IPA-s, një sërë trajnimesh janë kryer për pasqyrat financiare dhe procesin e auditimit të përputhshmërisë, në përputhje me metodologjinë e auditimit të bazuar në rrezik dhe zbatimin praktik të procedurave dhe teknikave të auditimit dhe do të përfundojë në vitin 2018. Për më tepër, auditimet pilot: financiare dhe të përputhshmërisë, janë kryer në mënyrë që të provojnë përdorshmërinë e Manualeve të Auditimit Financiar dhe Përputhshmërisë.

Ndërtimi i kapaciteteve të tjera përfshinte ALSAI në bashkëpunim me Fakultetin Ekonomik të Tiranës, Gjykatën Turke të Auditimit dhe Fondacionin për Kontabilitetin e Bashkëpunimit Akademik të Turqisë, organizimin e Konferencës së Pestë Shkencore "Auditimi i Qëndrueshmërisë dhe Zhvillimit" më 11-13 tetor 2017.

Masa 2. Rritja e numrit të trajnimeve dhe përdorimit të teknologjisë së informacionit me qëllim prezantimin e metodave të reja të auditimit (plotësuar)

Janë kryer disa aktivitete në vitin 2017 me qëllim aftësimin dhe rritjen e njohurive të auditorëve në fushën e auditimit të TI, për të përmirësuar përdorimin e teknologjisë së informacionit.

⁵⁷ http://www.klsh.org.al/web/projekti_i_planit_vjetor_te_trajnimeve_te_punonjesve_viti_2017_2841.pdf

U miratua “Struktura e re organizative” me Vendim nr.4 të Kryetarit të KLSH-së, datë 27.01.2017 më synim fuqizimin e kapacitetit të auditimit të teknologjisë së informacionit dhe Drejtorisë së Auditimit të TI-së.

Gjatë vitit 2017, u trajnuar i gjithë personeli i auditimit të TI-së dhe u zhvilluan më shumë udhëzimet për auditimin e TI-së. Analiza për nevojat e posaçme për trajnim, tregoi nevojën thelbësore për thellimin e njohurive për mjetet dhe të përdorimin në fushën e teknologjisë së informacionit, nga ana e auditorëve, sipas metodave të reja të miratuara, të auditimit. Trajnimet kishin tre komponentë: (1) Kompjuter – Mjete ndihmëse për auditimin (CAAT) si Office, IDEA, teknikat e vizualizimit, programi i kontabilitetit dhe menaxhimit të bazës të së dhënave; (2) Sistemet për menaxhimin e informacionit, siguria e informacionit, krimi kibernetik nga ana e subjekteve të audituara; (3) Manualet dhe udhëzimet për auditimin e TI-së. **Është adoptuar një program REV Zone dhe i gjithë personeli i KLSH-së është trajnuar në vendin e punës për përdorimin e programit dhe procesi është në vazhdimësi.** Arritjet tona për këtë masë janë:

- U krijua IT Help Desk dhe u bënë seanca trajnimi për persona të caktuar, në bashkëpunim me ekspertë nga Projekti i Binjakëzimit IPA 2013.
- Ekspertët IPA, në bashkëpunim me ekspertët e KLSH-së, kanë përgatitur një mjet pilot IT për përgatitjen e planit të auditimit për vitin 2017.
- “Auditimi i sistemit të IT në Drejtorinë Vendore të Taksave në bashkinë e Tiranës” është auditim pilot i IT, i cili përfundoi më 30 dhjetor 2017, dhe raporti financiar ju dorëzua subjektit të audituar.
- U krye një mision analitik nga pala homologe (peer review) për auditimet në fushën e TI-së, rreth riskut dhe përzgjedhjes së temës. Diskutimi u përmirësua nga përdorimi i mjetit ‘hapësira e kontrollit të qeverisjes elektronike’, i grupit të punës IT, të Organizatës Evropiane të Institucioneve të Larta të Kontrollit (EUROSAI)⁵⁸.

Masa 3. Përmirësimi i marrëdhënieve të komunikimit me klientët kryesorë si parlamenti, qeveria, media dhe qytetarët, për të përmirësuar ndikimin e punës së auditimit (në proces/sipas planit)

Është bërë progres në përmirësimin e marrëdhënieve të komunikimit me klientët kryesorë që kanë për qëllim përmirësimin e ndikimit të punës së auditimit. Gjatë vitit 2017, në kuadër të standardeve të INTOSAI, veçanërisht ISSAI 20, Transparenca dhe Përgjegjësitë, KLSH vazhdon të përmirësojë marrëdhëniet e saj me parlamentin, veçanërisht me Komisionin e Ekonomisë dhe Financave, ku aktivitetet kryesore janë të renditura më poshtë:

- Në kuadrin e zbatimit të programit IPA, Komponenti I të projektit IPA - 2013, më 24 mars 2017 u organizua një seminar “Për marrëdhëniet ndërmjet KLSH dhe Parlamentit”. Deputetët, profesorët e Fakultetit të Drejtësisë dhe Fakulteti i Ekonomisë, përfaqësues të OJQ-ve dhe mediave morën pjesë në tryezën e rrumbullakët;
- Më 20 prill 2017, Kuvendi i Shqipërisë miratoi Aktin “Për krijimin e Mekanizmave për Monitorimin sistematik të respektimit dhe zbatimit të rekomandimeve të Institucioneve të Pavarura Kushtetuese të krijuara me ligj⁵⁹”, me qëllim të krijimit të një mekanizmi të përbashkët për monitorimin sistematik të monitorimit të respektimit dhe zbatimit të rekomandimeve të institucioneve të pavarura kushtetuese dhe institucioneve të krijuara me ligj;
- Kryetari i KLSH-së miratoi aktin nr. 122, datë 23.06.2017 “Për zbatimin e detyrimeve të HSC ndaj Kuvendit të Shqipërisë”⁶⁰. Në përmbledhje këto detyrime përfshinin: dorëzimin e raporteve dhe informacionit si më poshtë:

⁵⁸ egov.nik.gov.pl

⁵⁹ http://www.qbz.gov.al/botime/fletore_zyrtare/2017/PDF-2017/90-2017.pdf

⁶⁰ Në bazë të Aktit të Parlamentit Shqiptar Nr.49 / 2017, datë 20.04.2017 “Për Themelimin e Mekanizmave për Monitorimin Sistematik të Përbushjes dhe Zbatimit të Rekomandimeve të Institucioneve të Pavarura Kushtetuese dhe të Larta”, të Planit të Veprimit “Për Zbatimin e Rekomandimeve të Rezolutës së Kuvendit të 26 qershorit 2014 “(Nr.106 / 6 Ref, datë 07.07.2014) të Planit të Veprimit” Për Zbatimin e Rekomandimeve të Rezolutës së Kuvendit “, 20 Tetor 2016” (Nr.1064 / 1 Ref, datë 26/11/2016) dhe në kuadër të bashkëpunimit dhe përbushjes së obligimeve të KLSH-së për Kuvendin e Shqipërisë

1. Çdo vit, pas miratimit të rezolutës nga ana e parlamentit, për vlerësimin e veprimtarisë së KLSH-së, do të hartohet një Plan Veprimi për zbatimin e rekomandimeve të Kuvendit dhe ky plan do t'i përcillet Kuvendit;
2. Informacion për progresin e bërë në zbatim të Planit të Veprimit, do t'i dërgohet çdo gjashtë muaj parlamentit shqiptar;
3. Raporti i performancës vjetore të institucionit, si dhe informacion mbi statusin e zbatimit të rezolutës së vitit paraardhës, i përcillet Kuvendit të Shqipërisë;
4. Raporti Vjetor i Performancës do të përmbajë edhe informacion specifik për raportet kriminale që i dërgohen organit të prokurorisë nga ana e KLSH-së, si dhe zbatimi i rekomandimeve të KLSH-së për largimin e zyrtarëve në pozicion të lartë dhe të nivelit të lartë;
5. Raport mbi zbatimin e rekomandimeve të KLSH-së nga ana e subjekteve të audituara, duke iu referuar aktivitetit të auditimit të institucionit për vitin paraardhës, si dhe raportet e garantimit të cilësisë, sipas ISSAI 40, në Kuvendin e Shqipërisë;
6. Çdo informacion që lidhet me problemet me auditimin të jashtëm publik, në lidhje me detyrat që ka çdo institucion në kuadër të integritetit në BE, për Komisionin e Ekonomisë dhe Financës dhe çdo Komisioni tjetër përgjegjës;
7. Raporte për auditimin e performancës për komisionin përkatës parlamentar.

“Raporti vjetor për zbatimin e buxhetit të shtetit për vitin 2016⁶¹” ju dërgua Komisionit Parlamentar për Ekonominë dhe Financën më 30 tetor 2017.

Në kuadër të komunikimit institucional dhe detyrimeve kushtetuese të të dy institucioneve, **KLSH-ja i dorëzoi Kuvendit 24 raporte auditimi, me ndjeshmëri të lartë publike.**

Parlamenti, duke pasur parasysh rëndësinë e marrëdhënien me KLSH-në dhe për promovimin e transparencës, mendoi të krijonte një nën komision në Komisionin e Ekonomisë dhe Financës, si një mekanizëm parlamentar për të monitoruar sistematikisht veprimtarinë e KLSH-së për zbatimin e rekomandimeve të auditit. Megjithatë, ky nën komision nuk është krijuar ende.

Në kuadër të projektit IPA, u miratua “**Strategjia e Komunikimit 2017-2019**” nga Kryetari i KLSH-së, **Nr. 16/48, datë 31.07.2017**. Është ngritur një grup pune për zbatimin e strategjisë, përfshirë edhe rritjen e komunikimit ndërmjet KLSH-së dhe parlamentit.

KLSH-ja ka botuar periodikisht Vendimin e Kryetarit për çdo proces auditimi të kryer gjatë vitit 2017⁶².

Në vitin 2017, KLSH-ja ka kryer 156 auditime dhe që nga 20 janari 2018, janë publikuar 98% vendime auditimi të Kryetarit (153/156), në faqen e internetit të KLSH-së, në përputhje me Ligjin nr. 154/2014⁶³. KLSH-ja ka vizibilitet në thuajse të gjitha gazetatat, **125 artikuj janë shkruar nga auditorët dhe personeli i KLSH-së**. Për më tepër, puna e KLSH-së është prezantuar në 642 sekuenca filmike, njoftime për shtyp, dhe kronika të tjera televizive në kanale kombëtare dhe kanale të tjera televizive. Në shtypin e shkruar janë shkruar rreth 840 artikuj në 2017 që lidheshin me veprimtarinë e KLSH-së. KLSH-ja vazhdoi të nxirrte buletin statistikor tremujor, i cili përmbante dëmin ekonomik, humbjen në të ardhura dhe masat disiplinore të rekomanduara si dhe akuzat penale që ju dorëzuan prokurorisë, nga auditimet e kryera në periudhat përkatëse.

18 libra janë botuar gjatë vitit 2017, me fokus në tema si: standardet e auditimit; kryerja e veprimtarisë së KLSH-së (në gjuhën shqipe dhe angleze); Revista e auditimit publik, të kërkimit, shkencës dhe informacionit; libra historikë dhe analiza vjetore të punës së auditimit, etj.

⁶¹ www.klsh.org.al/web/raport_per_zbatimin_e_buxhetit_te_shtetit_te_vitit_2016_3478.pdf
http://www.klsh.org.al/ëeb/Raporte_Auditimi_201_1.php.

⁶² Neni 15, shkronja "j" .... "Njësitë e audituara brenda 20 ditëve nga data e pranimit të kërkesës duhet t'i përgjigjen KLSH-së për zbatimin e rekomandimeve dhe planit përkatës të veprimit". 15, letter "j" ....

KLSH-ja ka vazhduar bashkëpunimin me të gjithë aktorët dhe partnerët strategjikë dhe ka nënshkruar më shumë se tetë Marrëveshje Bashkëpunimi me institucione të tjera, OshC dhe organe të tjera profesionale. Deri në fund të vitit 2017, KLSH-ja ka përfunduar në total 50 marrëveshje bashkëpunimi.

Në zbatim të misionit si organ publik, dhe me Kuvendin, **në muajin nëntor 2017, u organizua “Muaji i hapur”, me 49 evente, seminare dhe aktivitete të tjera, për të gjithë aktorët**, qytetarët dhe median, OSHC dhe grupe të tjera interesi, me synim rritjen e besimit të publikut, nëpërmjet transparencës dhe rezultateve të auditimit dhe rritjen e ndikimit duke përmirësuar qeverisjen publike.

Masa 4. Prezantimi i aktiviteteve për kontrollin e cilësisë së auditimit (në proces/sipas planit)

Në lidhje me Sigurimin e Cilësisë (SC) dhe Kontrollin e Cilësisë (KC), KLSH-ja ka përmirësuar proceduar në përputhje me Standardet ISSAI. Si pjesë e Projekti të Binjakëzimit IPA, ekspertë nga KLSH-ja kroate në bashkëpunim me personelin e KLSH-së, përgatitën një listë kontrolli SC dhe KC, e cila është në pritje të aprovimit përfundimtar, në zbatim të Rregullores së re për Procedurat e Auditimit. Krahas kësaj, Rregullorja e Brendshme për administratën dhe funksionimin e KLSH-së, përcakton detyrat funksionale, në lidhje me 40 kërkesat ISSAI.

Masa 5. Ndryshimet në manualin e auditimit për të përfshirë aktivitete për të konstatuar rastet e korrupsionit dhe të mashtrimit (në proces/sipas planit)

U krye analiza e sistemit anti-korrupsion / mashtrim në Shqipëri dhe arritjet e KLSH-së në fushën e luftimit të korrupsionit dhe mashtrimit, për të vlerësuar efektivitetin e KLSH-së, me organizata të tjera. U përgatit një raport i brendshëm i sfidave / kufizimeve të përgjegjësisë së plotë të auditimit. U organizua një kurs tre-ditor praktik për auditorët me temat e mëposhtme:

- Rritja e ndërgjegjësimit të personelit të KLSH-së;
- Një qasje me orientim risku gjatë planifikimit anti-mashtrim dhe anti-korrupsion;
- Planifikimi për aktivitete anti-mashtrim dhe anti-korrupsion, përfshirë vetë-vlerësimin e integritetit në organizata publike dhe
- Metodatat e grumbullimit dhe analizimit të provave të praktikave të mashtrimit dhe atyre korruptive.

U përgatit Manuali i Auditimit të rasteve të Mashtrimeve dhe të Korrupsionit, në bashkëpunim me ekspertët e KLSH-së të Polonisë. Për më tepër, rregullat dhe procedurat e auditimit për procedurat anti-mashtrim dhe anti-korrupsion u përfshinë në Rregulloren e Procedurave të Auditimit, të miratuara me Vendimin e Kryetarit Nr. 107, datë 08.08.2017. Manuali i Auditimit të Mashtrimeve dhe Korrupsionit është ende duke u shqyrtuar, për t'u përshtatur me kontekstin shqiptar. Më pas do të jetë pjesë e kuadrit ligjor të KLSH-së. Janë mbajtur një sërë trajnimesh për auditimin e mashtrimit dhe korrupsionit me ekspertë të brendshëm dhe të jashtëm për të gjithë auditorët e KLSH-së.

Që prej 2013, KLSH-ja ka vendosur në vëmendje dhe ka kërkuar miratimin e kuvendit dhe të qeverisë, për të miratuar ligjin “Për përgjegjësitë menaxheriale të nëpunësve civil”, por që ende nuk është miratuar.

ANEKSE

ANEKSI 1

Statuti i zbatimit të Shtylla/aktiviteve gjatë vitit 2017

Aktivitetet	Statuti i zbatimit të aktiviteve	Afati Kohor	Sektori përgjegjës
Shtylla 1: Kuadri i qëndrueshëm dhe i matur fiskal			Endrit LAMI
1.1. Fiscal rules, forecasting and fiscal responsibility framework			
Masa 1: Përmirësimi i metodologjive të parashikimit	Plotësuar	2015 - 2018	Drejtoria e Analizës dhe Planifikimit Makroekonomik
1.2. Llogaritë kombëtare të qeverisë			
Masa 1: Përfundimi i klasifikimit për të gjitha subjektet publike	Plotësuar	2015 - 2019	INSTAT
Masa 2: Krijimi i një sistemi të qëndrueshëm statistikor për administratën publike	Në proces	2015 - 2019	INSTAT
Masa 3: Sigurimi i mbledhjes së informacionit	Në proces	2015 - 2019	INSTAT
Masa 4: Përgatitja e politikave analitike/transparencës	Në proces	2015 - 2019	INSTAT
Masa 5: Zbatimi i Sistemit për Shpërndarjen e të Dhënave të Përgjithshme-GDDS)	Plotësuar	2015 - 2019	INSTAT
1.3. Menaxhimi i riskut fiskal			
Masa 1: Forcimi i riskut fiskal dhe raportimit brenda MFE-së	Në proces	2016-2017	Sekretar i Përgjithshëm MFE
Shtylla 2: Planifikim dhe buxhetim i mirë-integruar dhe eficient për financan publike			MIMOZA DHEMBI
2.1. Zhvillim dhe analizë e politikës strategjike			
Masa 1: Zhvillimi i strategjive sektoriale të SKZHI-së si dhe PBA-së në bazë të një rruge të kujdesshme rritjeje për shpenzimet totale	Në proces	2015-2018	PMO
Masa 2: Paraqitja e analizës përshkallëzuese dhe përditësimeve gjithëpërfshirëse të SKZHI-së dhe strategjive të sektorin në procesin e PBA-së	Në proces	2015-2018	PMO
Masa 3: Krijimi i kapaciteteve për kryerjen e rishikimeve analizave të thella sektoriale sipas nevojës	Në proces	2015-2018	PMO
Masa 4: Zbatimi i një "Pakete Kombëtare të Projekteve Strategjike" dhe garantim i vijueshmërisë në lidhje me prioritetet e politikës së strategjisë që do të nxisë identifikimin, përgatitjen dhe përzgjedhjen e projekteve infrastrukturore	Në proces	2017-2020	PMO
2.2. Planifikimi, vlerësimi dhe përfshirja në buxhet e investimeve kapitale			
Masa 1: Zhvillim i veprimtarive të vazhdueshme dhe mbështetje IT për gjurmimin dhe monitorimin e projekteve për investimet e mëdha (pjesë e projektit AFMIS)	Në proces	2016-2018	Drejtoria e përpunimit të biznesit
Masa 2: Forcimi i mbikëqyrjes së KSH-ve që shkaktojnë humbje, mbartin risqe të mëdha fiskale dhe kërkojnë një mbështetje buxheti të drejtëpërdrejtë ose të tërthortë.	Në proces	2016-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit dhe Borxhit Publik
Masa 3: Pasja e një klasifikimi të qartë të projektit për të shmangur shtimin e projekteve të panevojshme.	Në proces	2016-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit dhe Borxhit Publik
Masa 4: Forcimi i funksionit mbikëqyrjes dhe vëzhguesit fiskal i MFE-së për vlerësimin e projektit.	Në proces	2016-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit dhe Borxhit Publik
Masa 5: Prioritizimi dhe përzgjedhja e projekteve me investime të mëdha të kryhet në një mënyrë sistematike	Në proces	2016-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit dhe Borxhit Publik
2.3. Programi i Buxhetit Afatmesëm(2015)			
Masa 1: Përgatitja dhe paraqitja në Parlament e propozimeve për ndryshime në LBO me objektivin për të forcuar procesin e PBA-së	Në proces	2015	Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit dhe Borxhit Publik

Shtylla 3: Zbatimi eficient i buxhetit				Gelardina PRODANI
3.1.Administrata tatimore				
Masa 1: Ri-inxhinierim dhe kompjuterizim i proceseve kryesore të administratës tatimore	Në proces	2015	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve	
Masa 2: Rishikim i strukturave organizative të administratës tatimore dhe organika në zyrat qendrore dhe stafi në terren	Plotësuar	2015	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve	
Masa 3:Zbatimi i përputhshmërisë me menaxhimin e riskut për mbledhjen e taksave	Në proces	2015-2017	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve	
Masa 4: Fuqizim i kapacitetit të auditimit	Plotësuar	2015 - 2018	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve	
Masa 5: Rishikim i sistemit të kasave fiskale dhe nxitja e përdorimit të tyre	Në proces	2015	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve	
Masa 6: Krijimi i një kadastrë fiskale për pronat	Në proces	2016 - 2019	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve	
Masa 7: Fuqizim i kapacitetit profesional të stafit DPT nëpërmjet trajnimit të vazhdueshëm	Plotësuar	2015 -2019	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve	
Masa 8: Asistimi i taksapaguesve për të rritur përputhshmërinë në mënyrë vullnetare	Në proces	2016-2020	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve	
Masa 9: Marrja e masave për zvogëluar të ulur informalitetin	Plotësuar	2017-2020	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve	
Masa 10:Përmirësim i menaxhimit të borxhit	Në proces	2017-2019	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve	

3.3. Përmirësimi i mbulimit dhe funksionimit të AGFIS			
Masa 1: AGFIS të bëhet gradualisht i disponueshëm për të gjitha njësitë më të mëdha buxhetore	Në proces	2015-2020	Drejtoria e procedurave doganore
Masa 2: Konfigurimi i AGFIS që të mundësojë gjurmimin e shpenzimeve operationale sipas kodit të projektit	Në proces	2016-2019	Drejtoria e procedurave doganore
Masa 3. Të integrohet gradualisht AGFIS dhe sisteme të tjera TI të qeverisë në AFMIS	Në proces	2015-2019	Drejtoria e procedurave doganore
Masa 4. Kryerja e një vlerësimi mbi mundësinë e futjes së faturave elektronike (e-invoice) për të pasqyruar në kohë shpenzimet.	It is planned to start in 2018	2018	Drejtoria e procedurave doganore
3.4. Menaxhimi i fondeve të jashtme			
Masa 1: Në bashkëpunim me donatorët, të përgatitet dhe të zbatohet një program për të menaxhuar në mënyrë progresive fondet e jashtme, nëpërmjet sistemeve të qeverisë	Në proces	2015-2020	MFE
3.5. Menaxhimi i borxhit dhe likuiditetit			
Masa 1: Rishikimi i organizimit aktual institucional, organizimi i brendshëm dhe i personelit përgjegjës për menaxhimin e borxhit dhe të likuiditetit	Në proces	2015-2016	Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit dhe Borxhit Publik
Masa 2: Përmirësimi i parashikimit të likuiditetit	Në proces	2015-2016	Drejtoria për Operacionet e Thesarit
3.6. Prokurimi Publik			
Masa 1: Strengthen the legal and institutional framework for public procurement	Në proces	2016-2019	Agjencia e Prokurimit Publik
Masa 2: Fuqizimi i kuadrit ligjor dhe institucional për prokurimin publik	Plotësuar	2017	Kontrolli i Lartë i Shtetit
3.7. Menaxhimi i aseteve			
Masa 1: Të përgatitet metodologjia dhe plani i veprimit	Në proces	2016-2020	Drejtoria e Harmonizimit dhe KMF
Masa 2: Nisja dhe përfundimi i procesit të inventarizimit të plotë të pronave publike, në institucionet e qeverisjes së përgjithshme dhe qeverisjes vendore	Në proces	2016-2020	Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit
Masa 3: Further complete the process of public assets transfer to local governments	Plotësuar	2016-2020	Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit
Pillar 4: Raportimi transparent i qeverisë			Gelardina PRODANI
4.1. Kontabiliteti			
Masa 1: Përgatitja e raporteve financiare sipas manualit ESA 2010 për statistikën e integruar financiare të qeverisë	Në proces	2015-2019	Drejtoria e Operacioneve të Thesarit & INSTAT
Masa 2. Zbatimi i IPSAS	Në proces	2015-2019	Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Publik Financiar Drejtoria e Operacioneve të Thesarit
Masa 3. Ngritja e kapaciteteve dhe garantimi i qëndrueshmërisë	Not started	2015-2019	Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Publik Financiar Drejtoria e Operacioneve të Thesarit
4.2. Monitorimi dhe raportimi financiar dhe i performancës			
Masa 1: Përmirësimi i formateve për një raport gjithëpërfshirës për zbatimin vjetor të buxhetit, për njësitë e qeverisjes vendore	Në proces	2015-2019	Drejtoria e Monitorimit të Buxhetit dhe Zbatimit të Financave Vendore
Masa 2: Përmirësimi i hyrjes të të dhënave të financave dhe operacioneve të qeverisë	Në proces	2015-2019	Drejtoria e Monitorimit të Buxhetit dhe Zbatimit të Financave Vendore Drejtoria e Procedurave Doganore

Raporti i Monitorimit të Strategjisë MFP 2017

Pillar 5: Kontrolli i brendshëm efektiv			Kesajana HALILI
5.1. Kontrolli dhe Menaxhimi Financiar në institucionet publike (KMF)			
Masa 1: Monitorimi i zbatimit të kuadrit ligjor për KMF-në	Në proces	2015-2020	Drejtorja e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Publik Financiar
Masa 2: Zbatimi i një sistemi modern KMF në tre ministri linje dhe katër bashki	Plotësuar	2015-2020	Drejtorja e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Publik Financiar
Masa 3: Rritja e ndërgjegjësisë së njësive publike për përfitimet nga koncepti i "Përgjegjëshmërisë menaxheriale"	Në proces	2015-2020	Drejtorja e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Publik Financiar
5.2. Auditimi i brendshëm			
Masa 1: Ndryshimi i kuadrit ligjor dhe metodologjik i AB	Plotësuar	2015-2018	Drejtorja e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Publik Financiar Drejtorja e Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm
Masa 2: Profesionalizimi i funksionit të AB-së	Në proces	2015-2018	Drejtorja e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Publik Financiar Drejtorja e Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm
Masa 3: Fuqizimi i kapacitetit të NJHQ/AB	Në proces	2015-2018	Drejtorja e Përgjithshme e Harmonizimit të Kontrollit të Brendshëm Publik Financiar Drejtorja e Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm
5.3. Inspektimi i financave publike			
Masa 1: Rritja e aftësisë së inspektorëve publik	Në proces	2015-2018	Drejtorja e Inspektimit Financiar Publik
Masa 2: Informimi dhe ndërgjegjësimi i autoritetit dhe nivelit të lartë menaxherial si dhe i publikut	Në proces	2015-2018	Drejtorja e Inspektimit Financiar Publik
Pillar 6: Mbikqyrje e jashtme efektive e financave publike			Luljeta NANO
6.1. Auditimi i jashtëm			
Masa 1: Harmonizimi i qasjeve të auditimit me standardet ndërkombëtare (ISSAIs)	Plotësuar	2015-2017	Kontrolli i Lartë i Shtetit
Masa 2: Rritja e numrit të trajnimeve dhe përdorimit të teknologjisë së informacionit me qëllim prezantimin e metodave të reja të auditimit	Plotësuar	2015-2018	Kontrolli i Lartë i Shtetit
Masa 3: Përmirësimi i marrëdhënieve të komunikimit me klientët kryesorë si parlamenti, qeveria, media dhe qytetarët, për të përmirësuar ndikimin e punës së auditimit	Në proces	2015-2018	Kontrolli i Lartë i Shtetit
Masa 4: Prezantimi i aktiviteteve për kontrollin e cilësisë së auditimit	Në proces	2017-2018	Kontrolli i Lartë i Shtetit
Masa 5: Ndryshimet në manualin e auditimit për të përfshirë aktivitete për të konstatuar rastet e korrupsionit dhe të mashtrimit	Në proces	2017-2018	Kontrolli i Lartë i Shtetit

Legjenda

	Për t'u plotësuar në 2018
	Sipas planit
pa ngjyrë	E plotësuar
	Me vonesë

Plotësuar
Në proces
Nuk ka filluar

Raporti i Monitorimit të Strategjisë MFP 2017

ANEKSI 2									
Treguesit e përgjithshëm të performancës së MFP-së									
Treguesi i rezultatit		Baza	Treguesi i rezultatit 2016	Statusi në 2016	Treguesi i rezultatit 2017	Vlera e synuar 2017	Statusi në 2017	Vlera e synuar 2020	Sektori përgj.
1	Borxhi publik në raport GDP,në përqindje	70 % (2013)	71% (72.4%)	Përbushur	70.0%	65.50%	Not Përbushur	59.5%	Drejtoria e pol makro-ekonomike
2	Diferenca midis raportit të borxhit aktual dhe atij fillestar (në fillim të periudhës së planit) të përcaktuar për një vit të caktuar	- 5.1 pikë përqindje	0.06 pikë përqindje (1.4 pikë përqindje)	Përbushur	1.1 percentage points	(-1) percentage points	Not Përbushur	(- 0.5) percentage points	Drejtoria e pol makro-ekonomike
3	Diferenca midis suficitit / deficitit aktual dhe suficitit / deficitit të synuar, të përcaktuar në buxhetin për vitin buxhetor	+1.6%	(-) 21.72%	Përbushur	-0.6%	≤ deficit i planifikuar	Përbushur	≤ planned deficit	DP e Buxhetit
4	Devijimi në përqindje midis parashikimit të parë të GDP nominale në kuadrin makri dhe fiskal dhe dhe vlerësipërbushur e para të GDP nominale sipas llogarive vjetore kombëtare të INSTAT	9%	NA	NA	NA	5%	NA	3%	Drejtoria e pol makro-ekonomike
5	tendencja e të ardhurave publike (Të ardhurat si përqindje e GDP)	24%	26.7% (27.6%)	Përbushur	27.7%	25%	Përbushur	27.50%	Drejtoria e pol makro-ekonomike
6	Besueshmëria buxhetore: devijimi në përqindje i shpenzimeve aktuale nga shpenziPërbushur e planifikuara	-10%	(-) 4.7%	Përbushur	-1.24%	(-3.5%) - 0%	Përbushur	(-3% -0%)	DP Buxhetit
7	Besueshmëria buxhetore: devijimi në përqindje i të ardhurave aktuale nga të ardhurat e planifikuara	5%	2%	Përbushur	3.0%	+/-4%	Përbushur	(+/- 2)%	Directorate of A and Monitoring Policies
8	Devijimi në përqindje e mbledhjes aktuale është brenda% të përcaktuar / vlerësimit të miratuar të buxhetit për të ardhurat tatimore dhe doganore	-10.2%	-2%	Përbushur	-0.7%	+/-3%	Përbushur	(+/-2%)	Drejtoria fis
9	Rritja e mbledhjes së të ardhurave si rezultat i përmirësimit të performancës administrative të tatimeve dhe autoriteteve doganore, në përqindje	0.57%	9.77%	Përbushur	5.3%	1,60%	Përbushur	1.00%	Drejtoria fis
10	Devijimi midis shpenzimeve të miratuara dhe atyre kapitale aktuale në shifra	-10%	4.5%	Përbushur	-6.65%	(-)7%	Përbushur	(-5%)	DP Buxhetit
11	Tendencja e investimeve publike –shpenziPërbushur kapitale si përqindje e GDP	5%	4.5%	Përbushur	4.40%	4,50%	papërbushur	4.50%	DP Buxhetit
12	Indeksi i buxhetit, përgatitur nga International Budget Partnership, lidhet me informacionin se buxheti është rritur (numri i raporteve të botuara nga viti y-në-y)	46 score	38 pikë (in 2015)	NA	50 score	60 th score	papërbushur	70th score	DP e Buxhetit
13	Punonjësit e administratës publike të regjistruar në HRMIS, në përqindje	0.5%	62%	Përbushur	58%	50%	Përbushur	90%	DAP
14	Akumulimi i detyrimeve të prapambetura (stok), në miliard LEK	72.75	1.8 billion Lek*	papërbushur	2.2*	0	papërbushur	0	DP e Buxhetit

Shifrat në kllapa për treguesit 1, 2 dhe 5 janë rishikuar sipas kuadrin të fundit makro-fiskal.
*Treguesi i 14 është rishikuar, u riformulua "Shlyerja e detyrimeve (pagesa) në miliarda LEK" në "Akumulimi i detyrimeve të prapambetura (stok), në miliarda LEK" dhe në 2016 shifra u përditësua sipas azhornimeve të vitit 2016.

Legjenda	
	Përbushur
	Papërbushur
	NA

Raporti i Monitorimit të Strategjisë MFP 2017

ANNEX 3									
Treguesit e rezultateve për çdo shtyllë									
Objektiva	Rezultati I treguesit	Baza	Rezultati I treguesit 2016	Status	Rezultati I treguesit 2017	Vlera e synuar 2017	Status	Vlera e synuar 2020	Spektori për
Shtylla 5: Kontrolli i brendshëm efektiv									
5.1. Kontrolli Financiar dhe menaxhimi (FMC) në institucionet publike									
Llogaridhënie menaxhierale efektive në njësitë e qeverisjes vendore dhe qendrore. Successful implementation of modern management practices at all local and central governance institutions.	5.1.1. 100 % e subjekteve buxhetore do të përgorin kërkesat e MFK për të përmirësuar sistemet e kontrollit të brendshëm dhe të përbushin objektivat dhe rezultatet	3/4 pikë (2015)	3.142/4 pikë (2016)	Përbushur	3.4171/4 pikë (2017)	Tendencë në rritje	Përbushur	tendencë në rritje	MoF
5.2. Internal audit									
Roli mirë-funksionues dhe eficient i AB, në fushën e sektorit publik	5.2.1. 65% rekomandimeve të auditimit janë zbatuar brenda dy vitesh.	R.impl = 45% (2014)	R.impl = 60%	Përbushur	NA	Tendencë në rritje	NA	Tendencë në rritje	Drejtoria e Harmonizimit të Auditimit të Br
	5.2.2. 100% e personelit të auditimit të punësuar në sektorin e AB, kanë kryer 40 orë trajnim CPD dhe 100% e stafit të ri është certifikuar brenda 2 vitesh nga data e emërimit.	IACPDT= 82% IANC= 60% (2014)	IACPDT= 100% IANC= 60%	Përbushur/pjesërisht	IACPDT= 100% IANC -NA	Tendencë në rritje	NA	Tendencë në rritje	Drejtoria e Harmonizimit të Br
	5.2.3. 70% e raporteve AB fokusohen te çështjet e performancës dhe vlerësimit të sistemeve të kontrollit të brendshëm (pesë komponentë MFK)	40% (2015)	60%	Përbushur	NA	Tendencë në rritje	NA	Tendencë në rritje	Drejtoria e Harmonizimit të Br
Pillar 6. Effective external oversight of the public finances									
6.1. Auditimi i jashtëm									
Forcimi i rolit të mbikqyrjes së jashtme, në përputhje me standardet INTOSAI	6.1.1. Pesa e auditimeve të performancës dhe atyre financiare të kryera nga KLSH-ja do të rriten në krahasim me Auditimet e Përpunshmërisë	Auditimi i përpunshmërisë 90%	Compliance audit=76% (2016) Performance audit = 8% (2016) Financial audit = 5% (2016)	Përbushur	Compliance audit=75% (2017) Performance audit = 10% (2017) Financial audit = 9% (2017)	trend of Compliance A	Përbushur	Tendencë në rritje e përpunshmërisë me raportimin e auditimit	SAI
Forcimi i rolit të mbikqyrjes së jashtme, në përputhje me standardet INTOSAI	6.1.2. % e rekomandimeve të auditimit janë pranuar dhe zbatuar nga të audituarit me më shumë se 75.5%	RACC 73.4% (Baza 2016) RIMPL75% (Baseline 2014)	RACC 73.4% RIMPL32.5%	E papërbushur	RACC 66% RIMPL 35.2%	Tendencë në rritje	Përbushur/pjesërisht	Tendencë në rritje e përpunshmërisë me raportimin e auditimit	SAI
Forcimi i rolit të mbikqyrjes së jashtme, në përputhje me standardet INTOSAI	6.1.3. Trajnimi është organizuar, auditorët janë trajnuar sipas ISSAI	TISSAI 100%	TISSAI 108%	Përbushur	TISSAI 114%	Tendencë në rritje	Përbushur	Tendencë në rritje e përpunshmërisë	SAI

Legend	
	Përbushur
	E papërbushur
	Përbushur pjesërisht
	NA

ANEKSI 4: Projektet e MFP të mbështetura nga donatorët

Donator	Titulli i projektit	Përshkrimi	Lloji i Financimit	Fondet e angazhuara (€)	Statusi
FMN	Extended Fund Facility	Mbështetje për buxhetin	Hua	330,900,000	Përfundoi SHKURT 2017
BE (IPA 2012)	Mbështetje binjakëzimi për Kontrollin e Lartë të Shtetit	Objektivi i projektit të binjakëzimit ishte fuqizimi më i fortë institucional i KLSH-së dhe pajtimi me standardet E BE-së. Partnerë binjakëzimi ishin KLSH e Polonisë dhe Kroacisë. Zbatimi filloi në mars 2016 dhe do të zgjasë 24 muaj.	grant	2,000,000	Në vazhdimësi
BE (IPA 2012)	Modernizimi i administratës doganore	AL-12-IB-FI-02 Projekt Binjakëzimi: Modernizimi i administratës doganore në kuadër të Sistemit të Ri të Kompjuterizuar të Tranzitit (NCTS) Contrat ref. IPA/2015/370-523)	grant	1,800,000	Përfundoi Dhj 2017
BE (IPA 2013)	Përmirësimi i administratës doganore. (Zbatim projekt: IPA/2013/024-190)	Asistencë teknike për të zhvilluar Sistemin e Kompjuterizuar për Menaxhimin e Tarifave (SKMT) (Kontrata ref. IPA/2017/383-985)	grant	2,100,000	Në vazhdimësi
BE (IPA 2013)	Përmirësimi i administratës doganore (Zbatim projekt: IPA/2013/024-190)	AL 13 IPA FI 02 16 projekt binjakëzimi: Përgatitja e Administratës doganore shqiptare për Sistemin e Menaxhimit të Integruar të Tarifave (SMIT) BE- IPA /2017/382-335	grant	1,800,000	Në vazhdimësi
EU (IPA 2014)	Reform Sektorale Kontratë Për Menaxhimin Financiar Publik	Mbështetje e buxhetit të sektorit: Mbështetje për reformën e financës publike (MFP) Reforma në menaxhim (MFP) për të garantuar disiplinë fiskale, menaxhim më të kujdesshëm financiar kundrejt ofrimit të shërbimit ndaj publikut në mënyrë më eficiente (40 milion Euro).	grant (Mbështetje buxheti)	40,000,000	Në vazhdimësi

Raporti i Monitorimit të Strategjisë MFP 2017

EU (IP A 2014)	Reformë sektorale Kontratë për menaxhimin financiar publik	Asistencë teknike MFP për të fuqizuar kapacitetet për të zbatuar strategjinë MFP, për të pasur koordinim më të mirë dhe menaxhim të procesit të reformës, procese transparente dhe të përgjegjshme nëpërmjet dialogut të gjerë dhe vënies në dispozicion të informacionit, nëpërmjet parlamentit	grant	2,000,000	Në vazhdimësi
Zvicra	Program financiar	Objektivi i parlamentit është të përgatisë modelet e tij të planifikimit financiar, të marrë drejtimin e analizave teknike, të negociojë me palët e treta në formë më proaktive	grant	130,692	Në vazhdimësi
Zvicra	Mbështetje reformat publike në kontabilitet për	Projekti ofron asistencë teknike dhe ngritje kapacitetesh me synim (i) përmirësimin e menaxhimit të burimeve të buxhetit (ii) përmirësimin e vendim-marrjes dhe (iii) rritjen e transparencës në tërësi për përdorimin e burimeve fiskale	grant	1,700,000	Në vazhdimësi
Zvicra	Fuqizimi i menaxhimit financiar në nivel nënkombëtar në Shqipëri	Objektivi i projektit: përmirësimi i mjedisit në nivel nën kombëtar, në fushën e MFP për të garantuar disiplinë financiare, përdorim eficient të burimeve publike dhe përmirësim të ofrimit të shërbimit në bashkitë e përzgjedhura dhe mbështetje për MoF-në për të trajtuar procesin e vështirë të financave ndërqeveritare	grant	3,900,000	Në vazhdimësi
Zvicra	Reformë dhe modernizim i administratës tatimore	AT asiston DPT për të siguruar se: forma e organizimit ndihmon për të zbatuar më mirë strategjitë dhe reformat; që inkorporojnë prioritetet që të menaxhohen më mirë nëpërmjet një menaxhimi efektiv të riskut; që një numër më i madh taksapaguesish të përmbushin detyrimet e tyre sipas ligjit.	grant	900'000	Në vazhdimësi

Raporti i Monitorimit të Strategjisë MFP 2017

Donator	Titulli i projektit	Përshkrimi	Lloji Financimit	Fondet e angazhuara (€)	Status
Zvicra	Improve capacities for SFQ	Projekti ofron asistencë teknike në vazhdimësi (AT) dhe trajnim për rritjen e kapaciteteve për statistikën financiare të qeverisë (SFQ) me qëllim garantimin e përputhshmërisë me kërkesat e BE-së sipas Procedurës për Tejkëlimin e Deficitit (Procedura e Deficitit të Tepërt (PDT))	grant	300,000	Në vazhdimësi
Zvicra	DMFAS: ngritje kapaciteti për të menaxhimin integruar të borxhit	Konsolidimi i bazës të së dhënave të jashtme/brendshme, nëpërmjet instalimit të DMFAS 6 për menaxhimin e borxhit të brendshëm dhe asistencë teknike për forcimin e funksioneve të zyrave të ndërmjetme dhe mbështetëse (shërbimi dhe kërkimi i borxhit; formulimi i strategjisë dhe monitorimi i borxhit); ndërfaqja ndërmjet thesarit dhe DMFAS	grant	440,000	Në vazhdimësi
Zvicra	GDRM: Menaxhimi i riskut të borxhit	Zhvillimi i tregut të letrave me vlerë të qeverisë; mbështetje për zhvillimin e krijimit institucional për zyrën e menaxhimit të borxhit, sidomos me shkrirjen e MoFE-së; asistencë për fuqizimin e menaxhimit të operacioneve me kesh (në bashkëpunim me FMN)	grant	410,000	Në vazhdimësi
Suedia	Bashkëpunimi tatimor për taksën e pronës	Një fazë e tretë bashkëpunimi midis administratës tatimore të Suedisë me atë të Shqipërisë me fokus në arkivimin digjital, shërbimet e taksapaguesve dhe kadastrën fiskale (taksimi i pronës).	grant	3,204,300	Në vazhdimësi
USAID	Programi për Zhvillimin e Sektorit Financiar në Shqipëri	Ofrimi i asistencës teknike në sektorin financiar privat në Shqipëri, si dhe mbikëqyrjen bankare. Asistencë për FSA	grant	4,006,350	Në vazhdimësi
USAID	Programi i planifikimit dhe qeverisjes vendore (PPLV)	Përshkrimi i projektit: projekti ofron asistencë teknike dhe trainim për qeverinë dhe institucionet vendore shqiptare për të mbështetur përpjekjet e tyre që të zbatohen me sukses legjislacionin, politikat dhe reformat e decentralizimit, përfshirë decentralizimin fiskal	grant	11,861,773	Në vazhdimësi
Austria IPA 2013 Zvicra Suedia	Fondi trustit nga shumë donatorë për krijimin e kapaciteteve për të mbështetur sistemin e integruar të planifikimit (IPS II)	Asiston qeverinë të lidhi buxhetin me zhvillimin e vendit dhe integrimin në BE. Rritja e kapaciteteve të qeverisë për të zbatuar dhe për të monitoruar IPS.	grant	138,483 1,100,000 1,077,027 3,052,414	Në vazhdimësi
Banka	Politika për Zhvillimin e	Objektiva: të forcohet rimëkëmbja e sektorit financiar, kuadri për depozitimin e sigurimeve	Hua	81,251,676	Në vazhdimësi

Botërore	Sektorit Financiar	dhe rregulloria për mbikëqyrjen e institucioneve financiare jo-bankare në Shqipëri.			si
----------	--------------------	---	--	--	----

Aneksi 5: Rekomandimet kryesore të SIGMA

Rekomandimet e SIGMA	Shtylla përkatëse e Strategjisë MFP ¹	Afati kohor
1 PBA dhe procesi vjetor i buxhetit	3	
MF duhet të përmirësojë dokumentit PBA duke përfshirë një përmbledhje të informacionit të politikave për sektorët dhe planet e sektorëve për shpenzimet		2018- 2019
2 MF duhet të përmirësojë dokumentacionin për buxhetin vjetor duke përfshirë pasqyrë të ndarë për risqet fiskale.		“
3 Parlamenti duhet të nisë debatin për PBA-në para dorëzimit të propozimit për projekt buxhetin.		“
4 MF duhet të marrë në konsideratë forcimin e rregullit ekzistues të bilancit të buxhetit për të siguruar qëndrueshmërinë e financave publike		2018 – 2020/2022
Raportim transparent i buxhetit	4	
1 MF duhet të përmirësojë raportimin për qeverinë vendore, përfshirë borxhin e qeverisë vendore		2018- 2019
2 MF duhet të ndryshojë raportin e buxhetit vjetor për të pasqyruar buxhetin propozimin vjetor të buxhetit		“
3 MF duhet të forcojë monitorimin e situatës financiare të ndërmarrjeve me pronar shtetin (NPSH) duke përgatitur një raport të konsoliduar financiar, të paktën njëherë në vit		“
4 MF duhet të krijojë një proces vlerësimi për shpenzimet buxhetor për të rritur efikasitetin e shpenzimeve		2018 – 2020/2022
5 MF duhet të garantojë përgatitjen e standardeve të kontabilitetit në fushën e sektorit publik në përputhje me standardet ndërkombëtare.		“
KMF i brendshëm	5	
1 DQH/KMF duhet të konsiderojnë nëse ka mënyra që qeveria të miratojë rekomandimet e raportit vjetor KBFB për të inkurajuar zbatimin, qoftë me anë të kuadrit ligjor ekzistues ose me masa shtesë		2018- 2019

2	DQH/KMF duhet të analizojnë lidhjen e legjislacionit KBFB me legjislacione të tjera horizontale si Ligji MBS ose Ligji Për administratën Publike, sidomos në fushë që duhen zhvilluar më tej, si delegimi	“
3	DQH/KMF duhet të zbatojnë ushtrimin pilot për delegimin e një numër aktivitete, për shembull prokurimet me vlerë të ulët dhe proceset e thjeshta të burimeve njerëzore si lejet dhe menaxhimi i buxhetit, bashkë me kontrollet e përshtatshme të brendshme dhe format e monitorimit.	“
4	DQH/KMF duhet të zgjerojnë pyetësin KMF për të përfshirë edhe çështje të tjera që ndikojnë të proceset e zbatimit të KMF, si ekzistenca e	“

---

¹ Pika më e ulët është “0” dhe pika më e lartë “5”.

Rekomandimet	Shtylla përkatëse e Strategjisë MFP ¹	Afati kohor
SIGMA		
5	<p>e planit ose emrin e nëpunësit përgjegjës për zbatimin (në vend të nëpunësit autorizues, i cili ka dhe përgjegjësinë kryesore si KMF dhe është koordinator risku</p> <p>DQH/KMF duhet të zgjerojë numrin e organizatave që plotësojnë pyetësorët KMF për të përfshirë më shumë organe varësie, për të pasur një tablo të qartë të ecurisë në organizatat kryesore si Autoriteti Tatimor dhe Autoriteti Rrugor.</p>	“
6	<p>DQH/KMF duhet të mendojë për mënyra të përshtatshme për të mbikëqyrur ecurinë e procesit KMF për ato organizata që nuk kërkohet të plotësojnë pyetësorin e plotë. Në këtë rast mund të përgatitet një pyetësor më i thjeshtë, që pyet a ekzistojnë elementët kryesorë dhe a përditësohen rregullisht, si rregulloret, organigramat dhe regjistrat e riskut.</p>	“
7	<p>MF duhet të zhvillojë programe që mundësojnë transaksione brenda sistemeve të kontabilitetit të ministrive që të importohen tek AGFIS, në vend që t'i përpunojnë dy herë. Kjo do të ishte një masë e ndërmjetme që organizatat të lidhen direkt me AGFIS në të ardhmen, por mund të jetë një zgjidhje e përhershme për të tjerë.</p>	
8	<p>MF duhet të përfundojë zbatimin e Planit të Veprimit në zbatim të Strategjisë MFP-së</p>	“
		2020/2022

Rekomandimet SIGMA		Shtylla përkatëse e Strategjisë MFP ¹	Afati kohor
Auditimi brendshëm		i	5
1	DQH/AB duhet të shpjegojnë pse nuk krijnë njësi AB për auditimin e brendshëm organizatat kur këtë e kërkon ligjir dhe duhet të ofrojnë asistencë për të krijuar këto njësi.		2018-2019
2	DQH/AB, kur plotëson programin e planifikuar të analizave të jashtme për kontrollin e cilësisë së auditimit të brendshëm, duhet të identifikojnë fusha për të cilat kërkohet trajnim shtesë ose ndryshime në metodologji.		“
3	DQH/AB duhet të përditësojnë manualin AB dhe udhëzmin për të reflektuar ndryshimet e 2017 në standardet ndërkombëtare të AB-së.		“
4	DQH/AB, MF dhe KLSH-ja duhet të gjejnë mënyra për të ngritur kapaciteteve efektive teknologjike për AB.		“
5	MF duhet të rishikojë personelin e DQH/AB për të siguruar se ka burimet e mjaftueshme dhe të përshtatshme për të plotësuar 20 analizat e jashtme të kontrollit të cilësisë që kërkohen çdo vit për të përmbushur ciklin pesë vjetor për këto analiza.		“
6			2018 – 2020/2022
7	DQH/AB duhet të zbatojnë Planin e Veprimit dhe Strategjinë AB për 2016-2020. MF duhet të zbatojë Planin e Veprimit dhe Strategjinë.		“
		3	
Prokurimet			
1	Të krijohet një Komision Strategjik Prokurimesh nga ana e qeverisë për të nisur zbatimin e të gjitha masave në zbatim të Strategjisë MFP.		2018-2019
2	Duhet të fillojë procesi i harmonizimit të PPL me direktivat më të fundit të BE-së në fushën e prokurimeve.		“
3	Gjatë rishikimit të LPP, duhet rishikuar edhe qasja rregullatore dhe rregulloreve të procedurës.		“
4	Duhet miratuar dhe zbatuar në mënyrë efektive Ligji për Prokurimet në fushën e mbrojtjes dhe të sigurisë, mbështetur në direktivën e BE-së.		“
5	Duhet krijuar një forum për koordinimin e politikave dhe konsultimin.		“

Duhen marrë masa për të përmirësuar komunikimin e përditshëm dhe bashkëpunimin ndërmjet institucioneve kryesore të prokurimeve.

“

- 6** Duhet të fillojë rishikimi organizativ i APP-së dhe duhet të forcohen kapacitetet kapacitetet dhe aftësitë e e tij.

“

	Rekomandimet SIGMA	Shtylla përkatëse e Strategjisë MFP ¹	Afati kohor
7	Duhet të sqarohet roli dhe statusi i tij.		“
8	Duhet të forcohen kapaciteti dhe aftësitë e ATRAKO.		
9	Duhet të miratohet një LPP i harmonizuar me direktivën e BE-së në fushën e sektorit publik dhe të Formave të përdorimit (utilities)		“
10	Duhet të përfundojnë të gjitha aktet nënligjore dhe të riorientojnë fokusin nga integriteti drejt vlerës së justifikuar, kur është e nevojshme dhe që ju jep subjekteve kontraktuese më shumë lirshmëri dhe kujdes në menaxhimin e operacioneve të prokurimit.		2018 – 2020/2022
11	Duhet të krijohet një formë e re organizative e APP për të përmbushur në mënyrë më efektive përgjegjësitë dhe sfidat.		“
12	Duhet të krijohet një organizim i ri për blerjet e centralizuara.		“
		3	
	PPC e përafruar me legjislacionin e BE (acquis) Me ndryshimet në LPP duke e vendosur KPP në varësi të parlamentit, duhe të garantohet emërimi efektiv dhe i merituar i anëtarëve të rinj të KPP; duhet të nxirren udhëzime gjithëpërfshirë dhe burimet e nevojshme buxhetore, duhe të garantohen zyra dhe masa të tjera për funksionimin e duhur të KPP-së.		2018- 2019
1	Si pjesë e Strategjisë MFP, duhet të krijohet dhe një mekanizëm rishikimi, në përputhje me direktivat dhe praktikën e mira të BE-së si dhe duhet të prezantohet një periudhë e qartë prej të paktën dhjetë ditësh.		“
2	Duhet të sqarohen e thjeshtohen procedurat e rishikimit, sidomos për afatet kohore dhe fazat e procesit që duhen respektuar.		:
3	Duhet të fillojë një plan për ndërtimin e kapaciteteve dhe të zbatohet për të riorientuar fokusin aktual formal të KPP që të jetë më i orientuar të ankesat.		2018 – 2020/2022
		3	
	Prokurimet nga autoritetet kontraktuese		
1	Duhet të fillojë rishikimi i pjesës operationale të sistemit të prokurimit, me anë të një bashkëpunimi eficient, për të konstatuar pengesat dhe probelet dhe për të kryer prokurimin publik në mënyrë		2018- 2019

	efektive dhe efçente, si nga ana procedurale dhe ajo operacionale.	
2	Duhet të bëhet rishikimi i blerjeve të centralizuara për të gjetur zgjidhje të tjera organizative dhe operacionale, jashtë Ministrisë së Brendshme.	“
3	Duhet rishikuar ose shfuqizuar sistemi për blerjen me vlerë të ulët.	“
4	Duhet rishikuar pjesa e ligjit për buxhetin, për rregullat për financimin e kufizuar dhe procedurat e miratimit për kontrollin	“

Rekomandimi SIGMA		Shtylla përkatëse e Strategjisë MFP ¹	Afati kohor
		dhe autorizimin e transaksioneve të prokurimit.	“
5		Duhet të vazhdojë zhvillimi i sistemit të prokurorimeve online, të përgatitet për ankandet online, të anulimeve sipas marrëveshjeve kuadër dhe DPS.	“
6		Duhet të rritet mbështetja dhe masa të tjera për përdorim më të gjerë të marrëveshjeve kuadër.	“
7			
8		Duhet të bëhet rishikim i kapaciteteve dhe aftësive të subjekteve kontraktuese për të përcaktuar nevojat për trajnim dhe krijimin e kompetencave si dhe për një strategji kombëtare për trajnimin dhe masa të tjera për ndërtimin e kapaciteteve	“
			2018 – 2020/2022
		Duhet të zbatohen strategjitë dhe planet e masave për zhvillimin eficient dhe forcimin e kapaciteteve në planin afatshkurtër	2
			6
		Auditimi i jashtëm	
1		KLSH-ja duhet të fillojë kohë më parë përgatitjet për përditësimin e SDP 2013-2017.	2018-2019
2		KLSH duhet të hartojë një strategji për auditimin e mbështetur te risku të cila: : a) duhet të rikonsiderohet fokusi me qëllimin rritjen e numrit të raporteve, në favor të rritjes së cilësisë së auditimit dhe rekomandimeve në përputhje me ISSAIs ; dhe b) pakësimi i numrit të auditimeve të përputhshmërisë në favor të rritjes së numrit të auditimeve financiare dhe të performancës.	“
3		KLSH duhet të rregullojë që mbulimi me buxhet për secilin nga auditet të përmendet te secili nga programet e auditimit dhe te raporti individual i auditimit.	“
4		KLSH duhet të përmirësojë marrëdhëniet me publikun duke organizuar konferenca për shtyp pas botimit të raporteve të auditimit, për të rritur publicitetin për rëndësinë e auditimit të performancës, për një audiencë sa më të gjerë të mundshme.	“
5		KLSH duhet të hartojë një strategji afatgjatë trajnimi për të përmirësuar aftësimin profesional të personelit të auditimit duke përdorur ISSAI-n.	2018 – 2020/2022
6		KLSH duhet të zhvillojë vizionin si të përmbushë sa më mirë rolin këshillimues në lidhje me zhvillimet kombëtare dhe ndërkombëtare në financat publike dhe auditim.	“

ANEKSI 6		
Plan veprimi 2018		
Aktivitetet	Afati kohor	Njësia përgjegjëse
Shtylla 1: Kuadër fiskal i qëndrueshëm dhe i matur		Endrit LAMI
1.1. Rregulla fiskale, parashikimi dhe kuadër për përgjegjësinë fiskale		
Masa 1: përmirësimi i metodologjive parashikuese	2015-2018	Drejtoria e Analizës dhe Planifikimit Makroekonomik
1.2. Llogaridhënia kombëtare e qeverisë		
Masa 2. Krijimi i një sistemi të qëndrueshëm statistikor për administratën publike	2015-2019	INSTAT
Masa 3. Garantimi i mbledhjes së informacionit	2015-2019	INSTAT
Masa 4. Përgatitja e politikave të rishikimit/transparencës	2015-2019	INSTAT
1.3. Menaxhimi i riskut fiskal		
Masa 1: Forcimi i menaxhimit të riskut fiskal dhe raportimi brenda MF-së	2016-2017	Sekretari i Përgjithshëm i MFE-së
: Planifikim i integruar dhe eficient dhe buxhetim i shpenzimeve publike		MIMOZA DHEMBI
2.1. Zhvillim dhe rishikim i politikave strategjike		
Masa 1: Përgatitja e strategjive sektoriale të NSDI si dhe PBA-së mbështetur në rritje të matur të shpenzimeve totale.	2015-2018	PMO
Masa 2: Prezantimi i analizave përshkallëzuese dhe përditësimeve gjithëpërfshirëse NSDI dhe strategjive sektorale gjatë procesit të PBA	2015-2018	PMO
Masa 3: Krijimi i kapaciteteve për të bërë analiza të detajuara sektoriale, sipas nevojës	2015-2018	PMO
Masa 4: Zbatimi i një “Pakete Kombëtare e Projekteve Strategjike” dhe garantim i vijueshmërisë në lidhje me prioritetet e politikës së strategjisë që do të nxisë identifikimin, përgatitjen dhe përzgjedhjen e projekteve infrastrukturore	2017-2020	PMO
2.2. Planifikimi i investimeve kapitale, vlerësimi dhe përfshirja në buxhet		
Masa 1: Zhvillim i veprimtarive të vazhdueshme dhe mbështetje IT për gjurmimin dhe monitorimin e projekteve të investimeve të mëdha (pjesë e projektit AFMIS)	2016-2018	Drejtoria e procedurave doganore
Masa 2: Forcimi i mbikëqyrjes së KSH-ve që shkaktojnë humbje, mbartin risqe të mëdha fiskale dhe kërkojnë një mbështetje buxheti të drejtëpërdrejtë ose të tërthortë.	2016-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit dhe Borxhit Publik
Masa 3: Pasja e një klasifikimi të qartë të projektit për të shmangur shtimin e projekteve të panevojshme.	2016-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit dhe Borxhit Publik
Masa 4: Forcimi i funksionit mbikëqyrës dhe vëzhgues fiskal të MFE-së për vlerësimin e projektit.	2016-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit dhe Borxhit Publik
Masa 5: Prioritizimi dhe përzgjedhja e projekteve të	2016-2018	Drejtoria e Përgjithshme e

investimeve të mëdha të kryhet në një mënyrë sistematike		Buxhetit dhe Borxhit Publik
2.3. Programi buxhetor afatmesëm (2015)		
Masa 1: Përgatitja dhe paraqitja në parlament e propozimeve për ndryshime në LBO me objektivin për të forcuar procesin e PBA-së	2015	Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit dhe Borxhit Publik
2.4. Kontrolle për angazhimet shumë-vjeçare		
2.5. MFP në qeverisjen vendore		
Masa 2: Fuqizimi i zbatimit të një ligji të ri dhe praktikave për MFP	2017-2018	Drejtoria e Financave Vendore
Masa 3: Krijimi i një baze të dhënash për planifikimin financiar afatmesëm, për qeverisjen vendore.	2017	Drejtoria e Financave Vendore
Masa 4: Përditësimi i portalit financiar të qeverisë vendore	2017-2020	Drejtoria e Financave Vendore
2.6. Dokumentacioni buxhetor (2015)		
Masa 1: Përmirësimi i përmbajtjes së informacionit dhe cilësisë së buxhetit të qeverisjes vendore	2015	Drejtoria e Financave Vendore

ANEKSI 6		
Plani i veprimit 2018		
Aktivitetet	Afati kohor	Sektori përgjegjës
Shtylla 3: Zbatimi eficient i buxhetit Efficient execution of the Budget		Gelardina PRODANI
3.1.Administrata tatimore		
Masa 1: Ri-inxhinierim dhe kompjuterizim i proceseve kryesore të administratës tatimore	2015	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
Masa 3: Zbatimi i përputhshmërisë me menaxhimin e riskut për mbledhjen e taksave	2015-2017	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
Masa 5: Rishikim i sistemit të kasave fiskale dhe nxitja e përdorimit të tyre	2015	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
Masa 6: Kirjimi i një kadastre fiskale për pronat	2016-2019	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
Masa 8: Asistimi i taksapaguesve për të rritur përputhshmërinë në mënyrë vullnetare	2016-2020	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
Masa 10: Përmirësimi i menaxhimit të borxhit	2017-2019	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve
3.2. Menaxhimi doganor		
Masa 2: Ofrimi i një shërbimi sa më eficient në pikat e kalimit kufitar	2015-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Doganave
Masa 3: Prezantim i një menaxhimi elektronik të doganës, për të thjeshtuar përputhshmërinë si edhe dispozita që parashikojnë procedura doganore për Operatorët Ekonomik të Autorizuar ("AEO"), përfshirë zhdoganimet e centralizuara	2015-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Doganave
Masa 4: Rritja e mundësive për të apeluar vendimet e autoriteteve doganore, me qëllim inkurajimin e trajtimit të drejtë dhe transparencës	2015-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Doganave
Masa 5: Përcaktimi i rregullave që do të zbatohen për regjime specifike duke mundur përdorimin e një garancie të vetme për të gjitha regjimet që mbulojnë shumë transaksione	2015-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Doganave

		Doganave
Masa 6: Garantim i një zhdoganimi të shpejtë të mallrave në rastet kur operatori ekonomik paraqet paraprakisht informacionin e nevojshëm për të kryer auditimin mbështetur në analizën e riskut.	2015-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Doganave
Masa 7: Marrja e masave për të eliminuar rastet e mashtrimit	2015-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Doganave
Masa 8: Përmirësimi i transparencës së veprimtarisë së doganave shqiptare	2015-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Doganave
Masa 10: Të kontribuohet për zbatimin e Sistemit të Menaxhimit të Integruar të Tarifës në përputhje me BE – ITMS, në sistemin e doganës	2017-2018	Drejtoria e Përgjithshme e Politikave Makroekonomike, Çështjeve Fiskale dhe Punësimit Drejtoria e Përgjithshme e Doganave
3.3.Përmirësimi i mbulimit dhe funksionalitetit të AGFIS		
Masa 1: AGFIS të bëhet gradualisht i disponueshëm për të gjitha njësitë më të mëdha buxhetore	2015-2020	Drejtoria e procedurave doganore
Masa 2: Konfigurimi i AGFIS që të mundësojë gjurmimin e shpenzimeve operacionale sipas kodit të projektit	2016-2019	Drejtoria e procedurave doganore
Masa 3. Të integrohet gradualisht AGFIS dhe sisteme të tjera TI të qeverisë në AFMIS	2015-2019	Drejtoria e procedurave doganore
Masa 4. Të bëhet një vlerësim për mundësinë e prezantimit të një fature elektronike (e-invoice) për të mundësuar njohjen në kohë të shpenzimeve	2018	Drejtoria e procedurave doganore

ANEKSI 6		
Plani i veprimit 2018		
Aktivitetet	Afati kohor	Sektori përgjegjës
Shtylla 3: Zbatimi eficient i buxhetit		Gelardina PRODANI
3.4. Menaxhimi i fondeve të jashtme		
Masa 1: Në bashkëpunim me donatorët, të përgatitet dhe të zbatohet një program për të menaxhuar në mënyrë progresive fondet e jashtme, nëpërmjet sistemeve të qeverisë	2015-2020	MFE
3.5. Menaxhimi i borxhit dhe keshit		
Masa 1: Rishikimi i organizimit aktual institucional, organizimi i brendshëm dhe i personelit përgjegjës për menaxhimin e borxhit dhe të keshit	2015-2016	Drejtoria e Përgjithshme e Buxhetit dhe Borxhit Publik
Masa 2: Përmirësimi i parashikimit të likuiditetit	2015-2016	Drejtoria për Operacionet e Thesarit
3.6. Prokurimi publik		
Masa 1: Fuqizimi i kuadrit ligjor dhe institucional për prokurimin publik	2016-2019	Agjencia e Prokurimit Publik
3.7. Menaxhimi i pasurisë		
Masa 1: Të përgatitet metodologjia dhe plani i veprimit	2016-2020	Drejtoria e Harmonizimit dhe KMF
Masa 2: Nisja dhe përfundimi i procesit të inventarizimit të plotë të pronave publike, në institucionet e qeverisjes së përgjithshme dhe qeverisjes vendore	2016-2020	Drejtoria e Përgjithshme e Thesarit
Shtylla 4: Raportimi për transparencën e qeverisë		Gelardina PRODANI
4.1. Kontabiliteti		
Masa 1: Përgatitja e raporteve financiare sipas manualit ESA 2010 për statistikën e integruara financiare të qeverisë	2015-2019	Drejtoria për Operacionet e Thesarit & INSTAT
Masa 2. Zbatimi i IPSAS	2015-2019	Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit dhe të Kontrollit të Brendshëm të Financiar Publik dhe Drejtoria e Operacioneve të Thesarit
Masa 3. Ngritja e kapaciteteve dhe garantimi i qëndrueshmërisë	2015-2019	Drejtoria e Përgjithshme e Harmonizimit dhe të Kontrollit të Brendshëm të Financiar Publik dhe Drejtoria e Operacioneve të Thesarit
4.2. Monitorimi dhe raportimi financiar dhe i performancës		
Masa 1: Përmirësimi i formateve për një raport		Drejtoria e Monitorimit dhe

Raporti i Monitorimit të Strategjisë MFP 2017

gjithëpërfshirës për zbatimin vjetor të buxhetin, për njësitë e qeverisjes vendore	2015-2019	Zbatimit të Buxhetit dhe Drejtoria e Financave Vendore
Masa 2: Përmirësimi i hyrjes të të dhënave të financave dhe operacioneve të qeverisë	2015-2019	Drejtoria e Monitorimit dhe Zbatimit të Buxhetit dhe Drejtoria e Financave Vendore

ANEKSI 6		
Masa Plan 2018		
Aktivitetet	Afati kohor	Spektori përgjegjës
Shtylla 5: Kontroll i brendshëm efektiv		Kesjana HALILI
5.1. Kontrolli dhe menaxhimi financiar (KMF) në institucionet publike		
Masa 1: Monitorimi i zbatimit të kuadrit ligjor për KMF-në	2015-2020	Drejtorja e Përgjithshme e Harmonizimit dhe të Kontrollit të Brendshëm të Financiar Publik
Masa 3: Rritja e ndërgjegjësimin të njësive publike për përfitimet nga koncepti i “Përgjegjshmërisë menaxheriale”	2015-2020	Drejtorja e Përgjithshme e Harmonizimit dhe të Kontrollit të Brendshëm të Financiar Publik
5.2. Auditimi i brendshëm		
Masa 2: Profesionalizmi i funksionit të AB-së	2015-2018	Drejtorja e Përgjithshme e Harmonizimit dhe të Kontrollit të Brendshëm të Financiar Publik dhe Drejtorja e Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm
Masa 3: Rritja e kapacitetit të DQH/AB	2015-2018	Drejtorja e Përgjithshme e Harmonizimit dhe të Kontrollit të Brendshëm të Financiar Publik dhe Drejtorja e Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm
5.3. Inspektimi i financave publike		
Masa 1: Rritja e aftësisë të inspektorëve publikë.	2015-2018	Drejtorja e Inspektimit Financiar Publik
Masa 2. Informimi dhe ndërgjegjësimi i autoritetit dhe nivelit të lartë menaxherial si dhe i publikut	2015-2018	Drejtorja e Inspektimit Financiar Publik
Shtylla 6: Mbikqyrje e jashtme efektive e financave publike		Luljeta NANO
6.1. Auditimi i jashtëm		
Masa 3. Përmirësimi i marrëdhënieve të komunikimit me klientët kryesorë si parlamenti, qeveria, media dhe qytetarët, për të përmirësuar ndikimin e punës së auditimit.	2015-2018	Kontrolli i Lartë i Shtetit
Masa 4. Prezantimi i aktiviteteve për garantimin e cilësisë së auditimit	2017-2018	Kontrolli i Lartë i Shtetit
Masa 5. Ndryshimet në manualin e auditimit për të përfshirë aktivitete për të konstatuar rastet e korrupsionit dhe të mashtrimit	2017-2018	Kontrolli i Lartë i Shtetit

